Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

? ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନସୁତ୍ତପାଠୋ

(୧) ପଠମୋ କଣ୍ଡୋ (ସଞ୍ଞାଦି)

୧। ଅଆଦଯୋ ତିତାଲୀସ ୱଣ୍ଣା।

୨। ଦସା-ଦୋ ସରା।

୩। ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ସୱଣ୍ଣା।

୪। ପୁବ୍ବୋ ରସ୍ସୋ।

୫। ପରୋ ଦୀଘୋ।

୬। କାଦଯୋ ବ୍ଯଞ୍ଜନା।

୭। ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚକା ୱଗ୍ଗା।

୮। ବିନ୍ଦୁ ନିଗ୍ଗହୀତଂ।

୯। ଇୟୁୱଣ୍ଣା ଝଲା ନାମସ୍ସନ୍ତେ।

୧୦। ପିତ୍ଥିଯଂ।

୧୧। ଘା।

୧୨। ଗୋ ସ୍ଯାଲପନେ।

(ସଞ୍ଞା)

୧୩। ୱିଧିବ୍ବିସେସନନ୍ତସ୍ସ।

୧୪। ସତ୍ତମିଯଂ ପୁବ୍ବସ୍ସ।

୧୫। ପଞ୍ଚମିଯଂ ପରସ୍ସ।

୧୬। ଆଦିସ୍ସ ।

୧୭। ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତସ୍ସ।

୧୮। ଙାନୁବନ୍ଧୋ।

୧୯। ଟାନୁବନ୍ଧା-ନେକୱଣ୍ଣା ସବ୍ବସ୍ସ।

୨୦। ଞକାନୁବନ୍ଧାଦ୍ଧନ୍ତା।

୨୧। ମାନୁବନ୍ଧୋ ସରାନମନ୍ତା ପରୋ।

୨୨। ୱିପ୍ପଟିସେଧେ।

୨୩। ସଙ୍କେତୋ-ନଓଯଓ୍ୱୋ-ନୁବନ୍ଧୋ।

୨୪। ୱଣ୍ଣପରେନ ସୱଣ୍ଣୋ-ପି।

୨୫। ନ୍ତୁ ୱନ୍ତୁମନ୍ତ୍ୱାୱନ୍ତୁତୱନ୍ତୁସମ୍ବନ୍ଧୀ।

ପରିଭାସା

୨୬। ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ।

୨୭। ପରୋ କ୍ୱଚି।

୨୮। ନ ଦ୍ୱେ ୱା।

୨୯। ଯୁୱଣ୍ଣାନମେଓ ଲୁତ୍ତା।

୩୦। ଯୱା ସରେ।

୩୧। ଏଓନଂ।

୩୨। ଗୋସ୍ୱାୱଙ।

୩୩। ବ୍ଯଞ୍ଜନେ ଦୀଘରସ୍ସା।

୩୪। ସରମ୍ହା ଦ୍ୱେ।

୩୫। ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯେସ୍ୱେସଂ ତତିଯପଠମା।

୩୬। ୱୀ-ତିସ୍ୱେ-ୱେ ୱୋ।

୩୭। ଏଓନମ ୱଣ୍ଣେ।

୩୮। ନିଗ୍ଗହୀତଂ।

୩୯। ଲୋପୋ।

୪୦। ପରସରସ୍ସ।

୪୧। ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ।

୪୨। ଯେୱହିସୁ ଞ୍ଜୋ।

୪୩। ଯେ ସଂସ୍ସ।

୪୪। ମଯଦା ସରେ।

୪୫। ୱନତରଗା ଚା-ଗମା।

୪୬। ଛା ଛଓ।

୪୭। ତଦମିନାଦୀନି।

୪୮। ତୱଗ୍ଗୱରଣାନଂ ଯେ ଚୱଗ୍ଗବଯଞ୍ଜା।

୪୯। ୱଗ୍ଗଲସେହି ତେ।

୫୦। ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ।

୫୧। ୱେ ୱା।

୫୨। ତଥନରାନଂ ଟଠଣଲା।

୫୩। ସଂଯୋଗାଦିଲୋପୋ।

୫୪। ୱିଚ୍ଛାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେସୁ ଦ୍ୱେ।

୫୫। ସ୍ୱାଦିଲୋପୋ ପୁବ୍ବସ୍ସେ-କସ୍ସ।

୫୬। ସବ୍ବାଦୀନଂ ୱୀତିହାରେ।

୫୭। ଯାୱବୋଧଂ ସମ୍ଭମେ।

୫୮। ବହୁଲଂ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ ସଞ୍ଞାଦିକଣ୍ଡୋ ପଠମୋ।

(୨) ଦୁତିଯୋ କଣ୍ଡୋ (ସ୍ୱାଦି)

୧। ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେକା-ନେକେସୁ ନାମସ୍ମା ସି ଯୋ, ଅଂ ଯୋ, ନା ହି, ସ ନଂ, ସ୍ମା ହି, ସ ନଂ, ସ୍ମିଂ ସୁ।

୨। କମ୍ମେ ଦୁତିଯା।

୩। କାଲଦ୍ଧାନମଚ୍ଚନ୍ତସଂଯୋଗେ।

୪। ଗତିବୋଧାହାରସଦ୍ଦତ୍ଥାକମ୍ମକଭଜ୍ଜାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ।

୫। ହରାଦୀନଂ ୱା।

୬। ନ ଖାଦାଦୀନଂ।

୧। ୱହିସ୍ୱା-ନିଯନ୍ତୁକେ (ଗଣ)।

୨। ଭକ୍ଖିସ୍ୱାହିଂସାଯଂ (ଗଣ)।

୭। ଧ୍ୱାଦୀହି ଯୁତ୍ତା।

୮। ଲକ୍ଖଣିଉମ୍ଭୂତୱିଚ୍ଛାସ୍ୱଭିନା।

୯। ପତିପରୀହି ଭାଗେ ଚ।

୧୦। ଅନୁନା।

୧୧। ସହତ୍ଥେ।

୧୨। ହୀନେ।

୧୩। ଉପେନ।

୧୪। ସତ୍ତମ୍ୟାଧ୍କ୍କେ।

୧୫। ସାମିତ୍ତେ-ଧ୍ନା ।

୧୬। କତ୍ତୁକରଣେସୁ ତତିଯା।

୧୭। ସହତ୍ଥେନ।

୧୮। ଲକ୍ଖଣେ।

୧୯। ହେତୁମ୍ହି।

୨୦। ପଞ୍ଚମୀଣେ ୱା।

୨୧। ଗୁଣେ।

୨୨। ଛଟ୍ଠୀ ହେତ୍ୱତ୍ଥେହି।

୨୩। ସବ୍ବାଦିତୋ ସବ୍ବା।

୨୪। ଚତୁତ୍ଥୀ ସମ୍ପଦାନେ।

୨୫। ତାଦତ୍ଥେ।

୨୬। ପଞ୍ଚମ୍ୟୱଧ୍ସ୍ମା।

୨୭। ଅପପରୀହି ୱଜ୍ଜନେ।

୨୮। ପଟିନିଧିପଟିଦାନେସୁ ପତିନା।

୨୯। ରିତେ ଦୁତିଯା ଚ।

୩୦। ୱିନା-ଞ୍ଞତ୍ର ତତିଯା ଚ।

୩୧। ପୁଥନାନାହି।

୩୨। ସତ୍ତମ୍ଯାଧାରେ।

୩୩। ନିମିତ୍ତେ।

୩୪। ଯବ୍ଭୋୱୋ ଭାୱଲକ୍ଖଣଂ।

୩୫। ଛଟ୍ଠୀ ଚା-ନାଦରେ।

୩୬। ଯତୋ ନିଦ୍ଧାରଣଂ।

୩୭। ପଠମା-ତ୍ଥମତ୍ତେ।

୩୮। ଆମନ୍ତଣେ।

୩୯। ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧେ।

୪୦। ତୁଲ୍ଯତ୍ଥେନ ୱା ତତିଯା।

୪୧। ଅତୋ ଯୋନଂ ଟାଟେ।

୪୨। ନିନଂ ୱା।

୪୩। ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ।

୪୪। ସସ୍ସା-ଯ ଚତୁତ୍ଥିଯା।

୪୫। ଘପତେ-କସ୍ମିଂ ନାଦୀନଂ ଯଯା।

୪୬। ସ୍ସା ୱା ତେ-ତି-ମାମୂହି।

୪୭। ନମ୍ହି ନୁକ ଦ୍ୱାଦୀନଂ ସତ୍ତରସନ୍ନଂ।

୪୮। ବହୁକତିନ୍ନଂ।

୪୯। ଣ୍ଣଂଣ୍ଣନ୍ନଂ ତିତୋ ଝା।

୫୦। ଉଭିନ୍ନଂ।

୫୧। ସୁଓ ସସ୍ସ।

୫୨। ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାଯେସ୍ଵିତରେକଞ୍ଙ୍ଞେତିମାନମି।

୫୩। ତାଯ ଓ୍ଵା।

୫୪। ତେତିମାତୋ ସସ୍ସ ସ୍ସାଯ।

୫୫। ରଞ୍ଵାଦୀହି ଟୋ ସ୍ମିନୋ।

୫୬। ସୁହିସୁ-ଭସ୍ସୋ।

୫୭। ଲୁପିତାଦୀନ ମା ସିମ୍ହି।

୫୮। ଗେ ଅ ଚ।

୫୯। ଅଯୂନଂ ଓ୍ଵା ଦୀଘୋ।

୬୦। ଘ ବ୍ରହ୍ମାଦିତୋ।

୬୧। ନା-ସ୍ମାଦୀହି।

୬୨। ରସ୍ସୋ ଓ୍ଵା।

୬୩। ଘୋ ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାଯଂତିଂସୁ।

୬୪। ଏକଓ୍ଵଚନଯୋସ୍ଵଘୋନଂ।

୬୫। ଗେ ଓ୍ଵା।

୬୬। ସିସ୍ମିଂନା-ନପୁଂସକସ୍ସ।

୬୭। ଗୋସ୍ସାଗସିହିନଂସୁ ଗାଓ୍ଵଗଓ୍ଵା।

୬୮। ସୁମ୍ହି ଓ୍ଵା।

୬୯। ଗଓ୍ଵଂ ସେନ।

୭୦। ଗୁନ୍ନଂ ଚ ନଂନା।

୭୧। ନାସ୍ସା।

୭୨। ଗାଓ୍ଵୁମ୍ହି।

୭୩। ଯଂ ପୀତୋ।

୭୪। ନଂଝୀତୋ।

୭୫। ଯୋନଂ ନୋନେ ପୁମୋ।

୭୬। ନୋ।

୭୭। ସ୍ନିଂନୋ ନି।

୭୮। ଅମ୍ବ୍ୱାଦୀହି ।

୭୯। କମ୍ମାଦିତୋ।

୮୦। ନାସ୍ମେ-ନୋ।

୮୧। ଝଲା ସସ୍ସ ନୋ।

୩। ଇତୋ କ୍ୱଚି ସସ୍ସ ଟାନୁବନ୍ଧୋ (ଗଣ)।

୮୨। ନା ସ୍ମାସ୍ସ।

୮୩। ଲା ଯୋନଂ ୱୋ ପୁମେ।

୮୪। ଜନ୍ତ୍ୱାଦିତୋ ନୋ ଚ।

୮୫। କୂତୋ।

୮୬। ଲୋପୋ-ମୁସ୍ମା।

୮୭। ନ ନୋ ସସ୍ସ।

୮୮। ଯୋଲୋପନିସୁ ଦୀଘୋ।

୮୯। ସୁନଂହିସୁ।

୯୦। ପଞ୍ଚାଦୀନଂ ଚୁଦ୍ଦସନ୍ନମ।

୯୧। ୟ୍ୱାଦୋ ନ୍ତୁସ୍ସ।

୯୨। ନ୍ତସ୍ସ ଚ ଟ ୱଂସେ।

୯୩। ଯୋସୁ ଝିସ୍ସ ପୁମେ।

୯୪। ୱେୱୋସୁ ଲୁସ୍ସ।

୯୫। ଯୋମ୍ହି ୱା କ୍ୱଚି।

୯୬। ପୁମା-ଲପନେ ୱେୱୋ।

୯୭। ସ୍ମାହିସ୍ମିନ୍ନଂ ମ୍ମଭିମ୍ମି।

୯୮। ସୁହିସ୍ୱସ୍ୱେ ।

୯୯। ସଵାଦୀନଂ ନଂମ୍ମି ଚ।

୪। ପୁବପରାଓ୍ୱରଦକ୍ଖିଣୁଉରାଧରାନି ଓ୍ୱଓ୍ୱତ୍ଥାଯମସଞ୍ଞ୍ଞାଯଂ (ଗଣ)।

୧୦୦। ସଂସାନଂ।

୧୦୧। ଘପା ସସ୍ସ ସ୍ସା ଓ୍ୱା।

୧୦୨। ସ୍ମିନୋ ସ୍ସଂ।

୧୦୩। ଯଂ।

୧୦୪। ତିଂସଭାପରିସାଯ।

୧୦୫। ପଦାଦୀହି ସି।

୧୦୬। ନାସ୍ସ ସା।

୧୦୭। କୋଧାଦୀହି।

୧୦୮। ଅତେନ।

୧୦୯। ସିସ୍ୱୋ।

୧୧୦। କ୍ୱଚେ ଓ୍ୱା।

୧୧୧। ଅଂ ନପୁଂସକେ।

୧୧୨। ଯୋନଂ ନି।

୧୧୩। ଝଲା ଓ୍ୱା।

୧୧୪। ଲୋପୋ।

୧୧୫। ଜନ୍ତୁହେତ୍ୱୀଘପେହି ଓ୍ୱା।

୧୧୬। ଯେ ପସ୍ସିଓ୍ୱଣ୍ଡସ୍ସ।

୧୧୭। ଗସୀନଂ ।

୧୧୮। ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ସଵାସଂ।

୧୧୯। ଏକତ୍ଥତାଯଂ।

୧୨୦। ପୁଙ୍ଖସ୍ମା ମାଦିତୋ।

୧୨୧। ନା-ତୋ-ମପଞ୍ଚମିଯା।

୧୨୨। ୱା ତତିଯାସତ୍ତମୀନଂ।

୧୨୩। ରାଜସ୍ସି ନାମ୍ହି।

୧୨୪ ସୁନଂହିସୁ।

୧୨୫। ଇମସ୍ସାନିତ୍ଥିଯଂ ଟେ।

୧୨୬। ନାମ୍ହ-ନିମି।

୧୨୭। ସିମ୍ହ-ନପୁଂସକସ୍ସାଯଂ।

୧୨୮। ତ୍ୱତେତାନଂ ତସ୍ସ ସୋ।

୧୨୯। ମସ୍ସା-ମୁସ୍ସ।

୧୩୦। କେ ୱା।

୧୩୧। ତତସ୍ସ ନୋ ସଙ୍ଖାସୁ।

୧୩୨। ଟ ସସ୍ମାସ୍ମିଂସ୍ସାଯସ୍ସଂସ୍ସାସଂମ୍ହାମ୍ହିସ୍ୱିମସ୍ସ ଚ।

୧୩୩। ଟେ ସିସ୍ସିସିସ୍ମା।

୧୩୪। ଦୁତିଯସ୍ସ ଯୋସ୍ସ।

୧୩୫। ଏକଛାଦୀହ-ତୋ।

୧୩୬। ନ ନିସ୍ସ ଟା।

୧୩୭। ସଙ୍ଖାଦୀହି।

୧୩୮। ଯୋନମେଟ ।

୧୩୯। ନାଞ୍ଞଂ-ଚ ନାମପ୍ପଧାନା।

୧୪୦। ତତିଯତ୍ଥଯୋଗେ।

୧୪୧। ଚତ୍ଥସମାସେ।

୧୪୨। ୱେଟ।

୧୪୩। ପୁଙ୍କାଦୀହି ଛହି।

୧୪୪। ମନାଦୀହି ସ୍ମିଂସଂନାସ୍ମାନଂ ସିସୋଓସାସା।

୫। ସୁମେଧାଦୀନ ମଣ୍ଡୁଦ୍ଧିଚ (ଗଣ)।

୬। ସରଓ୍ୱଯାଯଓ୍ୱାସଚେତା ଜଲାସଯକ୍କୟଲୋହପଟମନେସୁ (ଗଣ)।

୧୪୫। ସତୋସବଭୋ।

୧୪୬। ଭଓ୍ୱତୋ ଓ୍ୱା ଭୋନ୍ତୋ ଗୟୋନାସେ।

୧୪୭। ସିସ୍ୱଗ୍ଗିତୋ ନି।

୧୪୮। ନ୍ତସ୍ସଂ।

୧୪୯। ଭୂତୋ।

୧୫୦। ମହନ୍ତାରହନ୍ତାନଂ ଟା ଓ୍ୱା।

୧୫୧। ନ୍ତୁସ୍ସ।

୧୫୨। ଅଂଙଂ ନପୁଂସକେ।

୧୫୩। ହିମଓ୍ୱତୋ ଓ୍ୱା ଓ।

୧୫୪। ରାଜାଦିଯୁଓ୍ୱାଦିତ୍ୱା।

୭। ଧମ୍ମୋ ଓ୍ୱା-ଞ୍ଞଛେ (ଗଣ)।

୮। ଇମୋ ଭାଓ୍ୱେ (ଗଣ)।

୧୫୫। ଓ୍ୱା-ମ୍ହାନଙ।

୧୫୬। ଯୋନମାନୋ।

୧୫୭। ଆଯୋନୋ ଚ ସଖା।

୧୫୮। ଟେ ସ୍ମିନୋ।

୧୫୯। ନୋନାସେସ୍ୱି।

୧୬୦ ସ୍ମାନଂସୁ ଓ୍ୱା।

୧୬୧। ଯୋସ୍ୱଂହିସୁ ଚାରଙ।

୧୬୨। ଲୁପିତାଦୀନମସୋ।

୧୬୩। ନଂମ୍ହି ୱା।

୧୬୪। ଆ।

୧୬୫। ସଲୋପୋ।

୧୬୬। ସୁହିସ୍ୱାରଙ।

୧୬୭। ନଜ୍ଝାଯୋସ୍ୱାମ।

୧୬୮। ଟି କତିମ୍ହା।

୧୬୯। ଟ ପଞ୍ଚାଦୀହି ଚୁଦ୍ଦସହି।

୧୭୦। ଉଭଗୋହି ଟୋ।

୧୭୧। ଆରଙସ୍ମା।

୧୭୨। ଟୋଟେ ୱା।

୧୭୩। ଟା ନାସ୍ମାନଂ।

୧୭୪। ଟି ସ୍ମିନୋ।

୧୭୫। ଦିୱାଦିତୋ ।

୧୭୬। ରସ୍ୱାରଙ।

୧୭୭। ପିତାଦୀନମନତ୍ୱାଦୀନଂ।

୧୭୮। ଯୁୱାଦୀନଂ ସୁହିସ୍ୱାନଙ।

୧୭୯। ନୋନାନେସ୍ୱା।

୧୮୦। ସ୍ମାସ୍ମିଂନଂ ନାନେ।

୧୮୧। ଯୋନଂ ନୋନେ ୱା।

୧୮୨। ଇତୋ-ଞ୍ଞଚ୍ଚେ ପୁମେ।

୧୮୩। ନେ ସ୍ମିନୋ କ୍ୱଚି।

୧୮୪। ପୁମା।

୧୮୫। ନାମ୍ହି।

୧୮୬। ସୁମ୍ନ ଚ।

୧୮୭। ଗସ୍ୱଂ।

୧୮୮। ସାସ୍ୱଂ ସେ ଚାନଙ୍।

୧୮୯। ୱୱହା ସନନ୍ନଂ ନୋନାନଂ।

୧୯୦। ବ୍ରହ୍ମସ୍ସୁ ୱା।

୧୯୧। ନାମ୍ହି।

୧୯୨। ପୁମକମ୍ମଥାମଦ୍ଧାନଂ ୱା ସ୍ମାସୁ ଚ।

୧୯୩। ଯୁୱା ସସ୍ସିନୋ।

୧୯୪। ନୋ-ତ୍ତାତୁମା।

୧୯୫। ସୁହିସୁ ନକ।

୧୯୬। ସ୍ମାସ୍ସ ନା ବ୍ରହ୍ମା ଚ।

୧୯୭। ଇମେତାନମେନା-ନ୍ୱାଦେସେ ଦୁତିଯାୟଂ।

୧୯୮। କିସ୍ସ କୋ ସଵ୍ୱାସୁ।

୧୯୯। କି ସସ୍ମିଂସୁ ୱା-ନିତ୍ଥିୟଂ।

୨୦୦। କିମଂସିସୁ ସହ ନପୁଂସକେ।

୨୦୧। ଇମସ୍ସିଦଂ ୱା।

୨୦୨। ଅମୁସ୍ସାଦୁଂ।

୨୦୩। ସୁମ୍ହ-ମୁସ୍ସା-ସ୍ମା।

୨୦୪। ନଂମ୍ହି ତିଚତୁନ୍ନମିତ୍ଥିୟଂ ତିସ୍ସଚତସ୍ସା।

୨୦୫। ତିସ୍ସୋ ଚତସ୍ସୋ ଯୋମ୍ହି ସୱିଭତ୍ତୀନଂ।

୨୦୬। ତୀଣିଚତ୍ତାରି ନପୁଂସକେ।

୨୦୭। ପୁମେ ତୟୋଚତ୍ତାରୋ।

୨୦୮। ଚତୁରୋ ୱା ଚତୁସ୍ସ।

୨୦୯। ମୟମସ୍ମା-ମ୍ହାସ୍ସ।

୨୧୦। ନଂସେସ୍ସ-ସ୍ମାକଂମମଂ।

୨୧୧। ସିମ୍ହ-ହଂ।

୨୧୨। ତୁମ୍ହସ୍ସ ତୁଓ୍ୱଂ ଓ୍ୱମମ୍ହି ଚ।

୨୧୩। ତୟାତୟୀନଂ ଓ୍ୱ ଓ୍ୱା ତସ୍ସ।

୨୧୪। ସ୍ମାମ୍ହି ଓ୍ୱମ୍ହା।

୨୧୫। ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ନ୍ତୋ ୟୋମ୍ହି ପଠମେ।

୨୧୬। ତଂ ନଂମ୍ହି।

୨୧୭। ତୋତାତିତା ସସ୍ମାସ୍ମିଂନାସୁ।

୨୧୮। ଟଟାଅଂ ଗେ।

୨୧୯। ୟୋମ୍ହି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଦୁଓ୍ୱେ ଦ୍ୱେ।

୨୨୦। ଦୁଓ୍ୱିନ୍ନଂ ନଂମ୍ହି ଓ୍ୱା।

୨୨୧। ରାଜସ୍ସ ରଞ୍ଞଂ।

୨୨୨। ନାସ୍ମାସୁ ରଞ୍ଞା।

୨୨୩। ରଞ୍ଞୋରଞ୍ଞସ୍ସରାଜିନୋ ସେ।

୨୨୪। ସ୍ମିଂମ୍ହି ରଞ୍ଞେରାଜିନି।

୨୨୫। ସମାସେ ଓ୍ୱା।

୨୨୬। ସ୍ମିଂମ୍ହି ତୁମ୍ହମ୍ହାନଂ ତୟିମୟି।

୨୨୭। ଅଂମ୍ହି ତଂ ମଂ ତଓ୍ୱଂ ମମଂ।

୨୨୮। ନାସ୍ମାସୁ ତୟାମୟା।

୨୨୯। ତଓ୍ୱ ମମ ତୁୟ୍ହଂ ମୟ୍ହଂ ସେ।

୨୩୦। ଓ୍ୱଂଓ୍ୱାକଂ ନଂମ୍ହି।

୨୩୧। ଦୁତିୟେ ୟୋମ୍ହି ଓ୍ୱା।

୨୩୨। ଅପାଦାଦୋ ପଦତେକଓ୍ୱାକ୍ୟେ।

୨୩୩। ଯୋନଂହିସ୍ମି-ପଞ୍ଚମ୍ମା ୱୋନୋ।

୨୩୪। ତେମେ ନାସେ।

୨୩୫। ଅନ୍ୱାଦେସେ।

୨୩୬। ସପୁବ୍ବା ପଠମନ୍ତା ୱା।

୨୩୭। ନ ଚ ୱାହାହେୱଯୋଗେ।

୨୩୮। ଦସ୍ସନତ୍ତେ-ନାଲୋଚନେ ।

୨୩୯। ଆମନ୍ତଣଂ ପୁବ୍ବମସନ୍ତଂୱ।

୨୪୦। ନ ସାମଞ୍ଞଞ୍ଞୱଚନମେକତ୍ଥେ।

୨୪୧। ବହୂସୁ ୱା।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ ସ୍ୟାଦିକଣ୍ଡୋ ଦୁତିଯୋ।

(୩) ତତିଯୋ କଣ୍ଡୋ (ସମାସୋ)

୧। ସ୍ୟାଦି ସ୍ୟାଦିନେକତ୍ଥଂ।

୨। ଅସଙ୍ଖ୍ୟଂ ୱିଭତ୍ତିସମ୍ପତ୍ତିସମୀପସାକଲ୍ଯା-ଭାୱଯଥା ପଚ୍ଛାଯୁଗପଦତ୍ଥେ।

୩। ଯଥା ନ ତୁଲ୍ୟେ।

୪। ଯାୱା-ୱଧାରଣେ।

୫। ପଯ୍ୟପାବହିତିରୋପୁରେପଚ୍ଛା ୱା ପଞ୍ଚମ୍ଯା।

୬। ସମୀପାଯାମେସ୍ୱନୁ।

୭। ତିଟ୍ଠଗ୍ୱାଦୀନି।

୮। ଓରେ ପରି ୱତି ପାରେ ମଜ୍ଝେ ହେଟ୍ଠୁଦ୍ଧା ଧୋନ୍ତୋ ୱା ଛଟ୍ଠିଯା।

୯। ତଂ ନପୁଂସକଂ।

୧୦। ଅମାଦି।

୧୧। ୱିସେସନମେକତ୍ଥେନ।

୧୨। ନୌ।

୧୩। କୁପାଦଯୋ ନିଚ୍ଚମସ୍ମାଦିୱିଧିମ୍ହି।

୯। ପାଦଯୋ ଗତାଦ୍ଧନ୍ତେ ପଠମାଯ। (ଗଣ)

୧୦। ଅଚ୍ଚାଦଯୋ କନ୍ତାଦ୍ଧନ୍ତେ ଦୁତିଯାଯ। (ଗଣ)

୧୧। ଅୱାଦଯୋ କୁଟ୍ଠାଦ୍ଧନ୍ତେ ତତିଯାଯ। (ଗଣ)

୧୨। ପରିଯାଦଯୋ ଗିଲାନାଦ୍ଧନ୍ତେ ଚତୁତ୍ଥିଯା। (ଗଣ)

୧୩। ନ୍ଯାଦଯୋ କନ୍ତାଦ୍ଧନ୍ତେ ପଞ୍ଚମିଯା। (ଗଣ)

୧୪। ଚୀ କ୍ରିଯତ୍ଥେହି।

୧୫। ଭୂସନା-ଦରା-ନାଦରେସ୍ୱଲଂସାସା।

୧୬। ଅଞ୍ଞେ ଚ।

୧୭। ୱା-ନେକଞ୍ଞତ୍ଥେ।

୧୮। ତତ୍ଥ ଗହେତ୍ୱା ତେନ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧେ ସରୂପଂ।

୧୯। ଚତ୍ଥେ।

୨୦। ସମାହାରେ ନପୁଂସକଂ।

୨୧। ସଙ୍ଖ୍ୟାଦି।

୨୨। କ୍ୱଚେ-କଓଞ୍ଚ ଛଟ୍ଠିଯା।

୨୩। ସ୍ୟାଦୀସୁ ରସ୍ସୋ।

୨୪। ଘପସ୍ସନ୍ତସ୍ସା-ପ୍ପଧାନସ୍ସ।

୨୫। ଗୋସ୍ସୁ।

୨୬। ଇତ୍ଥିଯମତ୍ୱା।

୨୭। ନଦାଦିତୋ ଙୀ।

୧୪। ଗୋତୋ ୱା। (ଗଣ)

୨୮। ଯକ୍ଖାଦିତ୍ୱିନୀ ଚ।

୨୯। ଆରାମିକାଦୀହି।

୧୫। ସଞ୍ଞାଯଂ ମାନୁସୋ। (ଗଣ)

୩୦। ଯୁୱଣ୍ତେହି ନୀ।

୩୧। କ୍ତିମ୍ହା-ଞ୍ଞତ୍ତେ।

୩୨। ଘରଣ୍ୱାଦଯୋ।

୧୬। ଆଚରିଯା ୱା ଯଲୋପୋ ଚ। (ଗଣ)

୩୩। ମାତୁଲାଦିତ୍ୱାନୀ ଭରିଯାଯଂ।

୧୭। ଅଭରିଯାଯଂ ଖତ୍ତିଯା ୱା। (ଗଣ)

୧୮। ପୁନ୍ନାମସ୍ମା ଯୋଗା ଅପାଲକନ୍ତା। (ଗଣ)

୩୪। ଉପମାସଂହିତସହିତସଂଯତସହସଫୱାମଲକ୍ଖଣାଦିତୂରୁତୂ।

୩୫। ଯୁୱା ତି।

୩୬। ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ଙୀମ୍ହିତୋ ୱା।

୩୭। ଭୱତୋ ଭୋତୋ।

୩୮। ଗୋସ୍ୱା-ୱଙ।

୩୯। ପୁଥୁସ୍ସ ପଥୱପୁଥୱା।

୪୦। ସମାସନ୍ତ୍ୱ।

୪୧। ପାପାଦୀହି ଭୂମିଯା।

୪୨। ସଙ୍ଖ୍ୟାହି।

୪୩। ନଦୀଗୋଦାୱରୀନଂ।

୪୪। ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ଚାଙ୍ଗୁଲ୍ୟାନଞ୍ଞାସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ତେସୁ।

୪୫। ଦୀଘାହୋୱସ୍ସେକଦେସେହି ଚ ରତ୍ତ୍ୟା।

୪୬। ଗୋତ୍ୱଚନ୍ତେ ଚାଲୋପେ।

୪୭। ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଦାରଗୱଚତୁରସ୍ସା।

୪୮। ଆଯାମେ-ନୁଗୱଂ।

୪୯। ଅକ୍ଖିସ୍ମା-ଞ୍ଞତ୍ତେ।

୫୦। ଦାରୁମହ୍ଣଙ୍ଗୁଲ୍ଲା।

୫୧। ଚି ୱୀତିହାରେ।

୫୨। ଲ୍ତ୍ୱିଛିଯୂହି କେ।

୫୩। ୱା-ଞ୍ଜତେ।

୫୪। ଉତ୍ତରପଦେ।

୫୫। ଇମସ୍ମିଦଂ।

୫୬। ପୁଂ ପୁମସ୍ସ ୱା।

୫୭। ଟ ନ୍ତନ୍ତୂନଂ।

୫୮। ଅ।

୫୯। ମନାଦ୍ୟାପାଦୀନ ମେ ମଯେଚ।

୬୦। ପରସ୍ସ ସଙ୍ଖ୍ୟାସୁ।

୬୧। ଜନେ ପୁଥସ୍ସୁ।

୬୨। ସୋ ଛସ୍ସା-ହାଯତନେ ୱା।

୬୩। ଲ୍ତୁପିତାଦୀନ ମାରଙ୍ଗରଙ୍ଗ।

୬୪। ୱିଜ୍ଜାଯୋନିସମ୍ବନ୍ଧାନମା ତତ୍ର ଚତ୍ଥେ।

୬୫। ପୁତ୍ତେ।

୬୬। ଚିସ୍ମିଂ।

୬୭। ଇତ୍ଥିଯଂ ଭାସିତପୁମିତ୍ଥୀ ପୁମେୱେ-କତ୍ଥେ।

୬୮। କ୍ୱଚି ପଚ୍ଚଯେ।

୬୯। ସଦ୍ଧାଦଯୋ ୱୁଡ୍ଢିମତ୍ଥେ।

୭୦। ଜାଯାଯ ଜଯଂ ପତିମ୍ହି।

୭୧। ସଞ୍ଜ୍ଞାଯ ମୁଦୋଦକସ୍ସ।

୭୨। କୁମ୍ଭାଦୀସୁ ୱା।

୭୩। ସୋତାଦୀସୂ ଲୋପୋ।

୭୪। ଟ ନୌସ୍ୱ।

୭୫। ଅନ ସରେ।

୭୬। ନଖାଦୟୋ।

୭୭। ନଗୋ ୱା-ପ୍ପାଣିନି।

୭୮। ସହସ୍ସ ସୋଞ୍ଞ୍ଞଚ୍ଚେ।

୭୯। ସଞ୍ଞ୍ଞାୟଂ।

୮୦। ଅପ୍ପଚ୍ଛକ୍କେ।

୮୧। ଅକାଲେ ସକତ୍ଥେ।

୮୨। ଗଚ୍ଛନ୍ତା-ଧ୍ୱନ୍କେ।

୮୩। ସମାନସ୍ସ ପକ୍ଖାଦୀସୁ ୱା।

୮୪। ଉଦରେ ଇୟେ।

୮୫। ରୀରିକ୍ଖକେସୁ।

୮୬। ସଢ୍ଢାଦୀନମା।

୮୭। ନ୍ତକିମିମାନଂ ଟାକୀଟୀ।

୮୮। ତୁମ୍ହା-ମ୍ହାନଂ ତାମେକସ୍ମିଂ।

୮୯। ତଂ ମମ-ଞ୍ଞତ୍ର।

୯୦। ୱେ-ତସ୍ସେଟ।

୯୧। ୱିଧାଦୀସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦୁ।

୯୨। ଦି ଗୁଣାଦୀସୁ।

୯୩। ତୀସ୍ୱ।

୯୪। ଆ ସଙ୍ଖ୍ୟାସତାଦୋନଞ୍ଞଚ୍ଚେ।

୯୫। ତିସ୍ସେ।

୯୬। ଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ ୱା।

୯୭। ଦ୍ୱିସ୍ସା ଚ।

୯୮। ବାଚତ୍ତାଲୀସା ଦେ।

୯୯। ତ୍ତୀସତିଦସେସୁ ପଞ୍ଚସ୍ସ ପଣ୍ଣପନ୍ନା।

୧୦୦। ଚତୁସ୍ସ ଚୁଚୋ ଦସେ।

୧୦୧। ଛସ୍ସ ସୋ।

୧୦୨। ଏକଟ୍ଠାନମା।

୧୦୩। ର ସଙ୍ଖ୍ୟାତୋ ତ୍ତା।

୧୦୪। ଛତୀହି ଳଓ ଚ।

୧୦୫। ଚତୁତ୍ଥତତିଯାନମଡ୍ଢୁଡ୍ଢିଯା।

୧୦୬। ଦୁତିଯସ୍ସ ସହ ଦିଯଡ୍ଢଦିଵଡ୍ଢା।

୧୦୭। ସରେ କଦ କୁସ୍ସୁତ୍ତରତ୍ଥେ।

୧୦୮। କା-ପ୍ପତ୍ଥେ।

୧୦୯। ପୁରିସେ ତ୍ତା।

୧୧୦। ପୁଙ୍ଖା-ପରଜ୍ଜସାଯମଜ୍ଝେହା-ହସ୍ସ ଣ୍ହୋ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ ସମାସକଣ୍ଡୋ ତତିଯୋ।

(୪) ଚତୁତ୍ଥୋ କଣ୍ଡୋ (ଣାଦି)

୧। ଣୋ ତ୍ତା ପଚ୍ଚେ।

୨। ତ୍ତଚ୍ଛାଦିତୋ ଣାନଣାଯନା।

୧୯। କତା ଣିଯୋତ୍ତ। (ଗଣ)

୨୦। କଣ୍ହୋ ବ୍ରାହ୍ମଣେ। (ଗଣ)

୩। କତ୍ତିକାତ୍ତିଧତ୍ତାଦୀହି ଣେଯ୍ଯଣେରା।

୪। ଣ୍ଯ ଦିଚ୍ଚାଦୀହି।

୫। ଆ ଣି।

୬। ରାଜତୋ ଞ୍ଞୋ ଜାତିଯଂ।

୭। ଖଉା ଯିଯା।

୮। ମନୁତୋ ସ୍ୱସଣ।

୯। ଜନପଦନାମସ୍ମା ଖଡିଯା ରଞ୍ଜ୍ଞେ ଚ ଣୋ।

୧୦। ଣ୍ଣ କୁରୁସିୱୀହି।

୧୧। ଣ ରାଗା ତେନ ରଉଂ।

୧୨। ନକ୍ଖଉେ-ନିଦ୍ଧୁଯୁଉେନ କାଲେ।

୧୩। ସା-ସ୍ୱ ଦେୱତା ପୁଣ୍ଣମାସୀ।

୧୪। ତମଧୀତେ ତଂ ଜାନାତି କଣିକା ଚ।

୧୫। ତସ୍ସ ୱିସଯେ ଦେସୋ।

୧୬। ନିୱାସେ ତନ୍ନାମୋ।

୧୭। ଅଦୂରଭୱୋ।

୧୮। ତେନ ନିଵ୍ୱଉୋ।

୧୯। ତମୀଧତ୍ଥି ।

୨୦। ତତ୍ର ଭୱୋ।

୨୧। ଅଜ୍ଜାଦୀହି ତନୋ।

୨୨। ପୁରାତୋ ଣୋ ଚ।

୨୩। ଅମାତ୍ୱଚ୍ଚୋ।

୨୪। ମଜ୍ଝାଦିତ୍ୱିମୋ।

୨୫। କଣ ଣେଯ୍ୟ ଣେଯ୍ୟକ ଯିଯା।

୨୬। ଣିକୋ।

୨୭। ତମସ୍ସ ସିପ୍ପଂ ସୀଲଂ ପଣ୍ଣଂ ପହରଣଂ ପଯୋଜନଂ।

୨୮। ତଂ ହନ୍ତ ରହତି ଗଚ୍ଛତୁଞ୍ଛତି ଚରତି।

୨୯। ତେନ କତଂ କୀତଂ ବଦ୍ଧମଭିସଙ୍ଖତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ହତଂ ହନ୍ତି ଜିତଂ ଜଯତି ଦିଵ୍ୱତି ଖଣତି ତରତି ଚରତି ୱହତି ଜୀୱତି।

୩୦। ତସ୍ସ ସଂୱତ୍ତତି।

୩୧। ତତୋ ସମ୍ଭୂତମାଗତଂ।

୩୨। ତତ୍ଥ ୱସତି ୱିଦିତୋ ଭତ୍ତୋ ନିଯୁତ୍ତୋ।

୩୩। ତସ୍ସିଦଂ।

୩୪। ଣୋ।

୩୫। ଗୱାଦୀହି ଯୋ।

୩୬। ପିତିତୋ ଭାତରି ରେଯ୍ୟଣ।

୩୭। ମାତିତୋ ଚ ଭଗିନିଯଂ ଛୋ।

୩୮। ମାତାପିତୂସ୍ୱା-ମହୋ।

୩୯। ହିତେ ରେଯ୍ୟଣ।

୪୦। ନିନ୍ଦା-ଞ୍ଞାତ-ପ୍ପପଟିଭାଗରସ୍ସ ଦଯାସଞ୍ଞାସୁ କୋ।

୨୧। ୱତ୍ଥିତୋ ଇୱଚ୍ଛେ ଏଯ୍ୟୋ। (ଗଣ)

୨୨। ସିଲାଯ ଣେଯ୍ୟୋ ଚ। (ଗଣ)

୨୩। ସାଖାଦୀହି ଇଯୋ। (ଗଣ)

୨୪। ମୁଖାଦୀହି ଯୋ। (ଗଣ)

୨୫। ଆକସ୍ମିକେ ଭିଧେଯେ ଈଯୋ। (ଗଣ)

୨୬। ସକ୍କରାଦୀହି ଣୋ। (ଗଣ)

୨୭। ଅଙ୍ଗୁଲ୍ଯାଦୀହି ଣିକୋ। (ଗଣ)

୪୧। ତମସ୍ସ ପରିମାଣଂ ଣିକୋ ଚ।

୪୨। ଯତେ-ତେହି ତ୍ତକୋ।

୪୩। ସଙ୍ଖ୍ୟା ଚା-ୱନ୍ତୁ।

୪୪। କିମ୍ହା ରତି ରୀୱ ରୀୱତକ ରିତ୍ତକା।

୪୫। ସଞ୍ଜାତଂ ତାରକାଦିତ୍ୱିତୋ।

୪୬। ମାନେ ମତ୍ତୋ।

୪୭। ତଗ୍ଗୋ ଚୁଦ୍ଦଂ।

୪୮। ଣୋ ଚ ପୁରିସା।

୪୯। ଅଯୁଭଦ୍ଵିତୀହଂସେ।

୫୦। ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ ସଙ୍କୁଟୀସା-ସ, ଦସନ୍ତା-ଧିକା-ସ୍ମିଂ ସତସହସ୍ସେ ଡୋ।

୫୧। ତସ୍ସ ପୂରଣେ-କାଦସାଦିତୋ ୱା।

୫୨। ମ ପଞ୍ଚାଦିକତୀହି।

୫୩। ସତାଦୀନମି ଚ।

୫୪। ଛା ଟ୍ଠଟ୍ଠମା।

୫୫। ଏକା କାକ୍ଯ-ସହାଯେ।

୫୬। ୱଚ୍ଛାଦୀହି ତନୁତ୍ତେ ତରୋ।

୫୭। କିମ୍ହା ନିଦ୍ଧାରଣେ ରତର ରତମା।

୫୮। ତେନ ଦତ୍ତେ ଲିଯା।

୫୯। ତସ୍ସ ଭାୱକମ୍ମେସୁ ତ୍ତ ତା ତ୍ତନ ଣ୍ୟ ଣେଯ୍ୟଣିଯ ଣିଯା।

୬୦। ବ୍ଯ ୱଦ୍ଧଦାସା ୱା।

୬୧। ନଣ ଯୁୱା ବୋ ଚ ୱସ୍ସ।

୬୨। ଅଣ୍ୱାଦିଦ୍ୱିମୋ।

୬୩। ଭାୱା ତେନ ନିବ୍ବତ୍ତେ।

୬୪। ତର ତମି-ସ୍ସିକିଯିଟ୍ଠାତିସଯେ।

୬୫। ତନ୍ନିସ୍ସିତେ ଲ୍ଲୋ।

୬୬। ତସ୍ସ ୱିକାରାୱଯୱେସୁ ଣ ଣିକ ଣେଯ୍ୟ ମଯା।

୬୭। ଜତୁତୋ ସ୍ସଣ ୱା।

୬୮। ସମୂହେ କଣ ଣ ଣିକା।

୬୯। ଜନାଦୀହି ତା।

୭୦। ଇଯୋ ହିତେ।

୭୧। ଚକ୍ଖ୍ୱାଦିତୋ ସ୍ସୋ।

୭୨। ଣ୍ଣୋ ତତ୍ଥ ସାଧୁ।

୭୩। କମ୍ମା ନିଯଞ୍ଜ୍ଞା।

୭୪। କଥାଦିତ୍ୱିକୋ।

୭୫। ପଥାଦୀହି ଣେଯ୍ୟୋ।

୭୬। ଦକ୍ଖିଣାଯା-ରହେ।

୭୭। ରାଯୋ ତୁମନ୍ତା।

୭୮। ତମେତ୍ଥ-ସ୍ସ-ହ୍ଥୀତି ମନ୍ତୁ।

୭୯। ୱନ୍ତ୍ୱଣ୍ଡୋ।

୮୦। ଦଣ୍ଡାଦିତ୍ୱିକ ଇ ୱା।

୨୮। ଉତ୍ତମୀଣେ ୱ ଧନା ଇକୋ। (ଗଣ)

୨୯। ଅସନ୍ନିହିତେ ଅତ୍ଥା। (ଗଣ)

୩୦। ତଦନ୍ତା ଚ। (ଗଣ)

୩୧। ୱଣ୍ତନ୍ତା ଇଯେୱ। (ଗଣ)

୩୨। ହତ୍ଥ ଦନ୍ତେହି ଜାତିଯଂ। (ଗଣ)

୩୩। ୱଣ୍ଣତୋ ବ୍ରହ୍ମଚାରିମ୍ହି। (ଗଣ)

୩୪। ପୋକ୍ଖରାଦିତୋ ଦେସେ। (ଗଣ)

୩୫। ନାୱାଯି-କୋ। (ଗଣ)

୩୬। ସୁଖଦୁକ୍ଖା ଇ। (ଗଣ)

୩୭। ବଲା ବାହୂରୁପୁଜ୍ଜା ଚ। (ଗଣ)

୮୧। ତପାଦୀହି ସ୍ସୀ।

୮୨। ମୁଖାଦିତୋ ରୋ।

୩୮। ଦନ୍ତସ୍ସୁ ଚ ଉନ୍ନତଦନ୍ତେ। (ଗଣ)

୮୩। ତୁନ୍ଦ୍ଵାଦୀହି ଭୋ।

୮୪। ସଦ୍ଧାଦିଦ୍ଧ ।

୮୫। ଣୋ ତପା।

୮୬। ଆଲ୍ଵଭିଞ୍ଛାଦୀହି।

୮୭। ପିଚ୍ଛାଦିଦ୍ଵିଲୋ।

୮୮। ସୀଲାଦିତୋ ୱୋ।

୩୯। ଅଣ୍ଡା ନିଙ୍ଗଂ। (ଗଣ)

୪୦। ଗାଣ୍ଡିରାଜୀହି ସଞ୍ଜ୍ଞାଯଂ। (ଗଣ)

୮୯। ମାଯାମେଧାହି ୱୀ।

୯୦। ସିସ୍ସରେ ଆସ୍ମୁୱାମୀ।

୯୧। ଲକ୍ଖ୍ଣା ଣୋ ଅ ଚ।

୯୨। ଅଙ୍ଗା ନୋ କଲ୍ଯାଣେ।

୯୩। ସୋ ଲୋମା।

୯୪। ଇମିଯା।

୯୫। ତୋ ପଞ୍ଚମ୍ଯା।

୯୬। ଇତୋ ତେତ୍ତୋ କୁତୋ।

୯୭। ଅଭ୍ଯାଦୀହି।

୯୮। ଆଦ୍ଯାଦୀହି।

୯୯। ସଦ୍ଧାଦିତୋ ସତ୍ତମ୍ଯା ତ୍ରଥା।

୧୦୦। କତ୍ଥେ-ହକୁତ୍ରା-ତ୍ରକ୍ଵେ-ହିଧା।

୧୦୧। ଧି ସଦ୍ଧା ୱା।

୧୦୨। ଯା ହିଂ।

୧୦୩। ତା ହଂ ଚ।

୧୦୪। କୁହିଂ କହଂ।

୧୦୫। ସବ୍ବେ-କଞ୍ଞ ଯ ତେହି କାଲେ ଦା।

୧୦୬। କଦା କୁଦା ସଦା-ଧୁନେ-ଦାନି।

୧୦୭। ଅଜ୍ଜସଜ୍ଜୁପରଜ୍ଜ୍ୱେ-ତରହିକରହା।

୧୦୮। ସବ୍ବାଦୀହି ପକାରେ ଥା।

୧୦୯। କଥମିତ୍ଥଂ।

୧୧୦। ଧା ସଙ୍ଖ୍ୟାହି।

୧୧୧। ୱେକା ଜ୍ଝଂ।

୧୧୨। ଦ୍ୱିତୀହେଧା।

୧୧୩। ତବ୍ବତି ଜାତିୟୋ।

୧୧୪। ୱାରସଙ୍ଖ୍ୟାୟ କ୍ଖତ୍ତୁଂ।

୧୧୫। କତିମ୍ହା।

୧୧୬। ବହୁମ୍ହା ଧା ଚ ପଚ୍ଚାସତ୍ତିୟଂ।

୧୧୭। ସକିଂ ୱା।

୧୧୮। ସୋ ୱୀଚ୍ଛା ପକାରେସୁ।

୧୧୯। ଅଭୂତତବ୍ଭାୱେ କରାସଭୂୟୋଗେ ୱିକାରା ଚୀ।

୧୨୦। ଦିସ୍ୱନ୍ତଞ୍ଞେପି ପଚ୍ଚୟା।

୧୨୧। ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ।

୧୨୨। ସକତ୍ଥେ।

୧୨୩। ଲୋପୋ।

୧୨୪। ସରାନମାଦିସ୍ସା-ୟୁୱଣ୍ଣସ୍ସା ଏ ଓ ଣାନୁବନ୍ଧେ।

୧୨୫। ସଂୟୋଗେ କ୍ୱଚି।

୧୨୬। ମଜ୍ଝେ।

୧୨୭। କୋସଜ୍ଜାଜ୍ଜୱ ପାରିସଜ୍ଜ ସୋହଜ୍ଜ ମଦ୍ଦୱାରିସ୍ସାସଭାଜଞ୍ଞ ଥେୟ୍ୟ ବାହୁସଚ୍ଚା।

୧୨୮। ମନାଦୀନଂ ସକ।

୧୨୯। ଉଣ୍ଣଣ୍ଡସ୍ସା-ଣ୍ଡଙ ସରେ।

୧୩୦। ଯମ୍ହି ଗୋସ୍ସ ଚ।

୧୩୧। ଲୋପୋ-ଣ୍ଣିଣ୍ଣାନଂ।

୧୩୨। ରାନୁବନ୍ଧେ-ନ୍ତସରାଦିସ୍ସ।

୧୩୩। କିସମହତମିମେ କସମହା।

୧୩୪। ଆୟୁସ୍ସା-ଯସ ମନ୍ତୁମ୍ହି।

୧୩୫। ଜୋ ଵୁଦ୍ଧସ୍ସିୟିଟ୍ଠେସୁ।

୧୩୬। ବାଢହନ୍ତିକପସତ୍ଥାନଂ ସାଧ ନେଦ ସା।

୧୩୭। କଣକନା-ପ୍ପୟୁୱାନଂ।

୧୩୮। ଲୋପୋ ୱୀମନ୍ତୁଣ୍ଣନ୍ତୂନଂ।

୧୩୯। ଡେ ସତିସ୍ସ ତିସ୍ସ।

୧୪୦। ଏତସ୍ସେଟ ଉକେ।

୧୪୧। ଣିକସ୍ସି ଯୋ ୱା।

୧୪୨। ଅଧାତୁସ୍ସ କେ-ସ୍ୱାଦିତୋ ଘେ-ସ୍ସି।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ କାଦିକଣ୍ଡୋ ଚତୁତ୍ଥୋ।

(୫) ପଞ୍ଚମୋ କଣ୍ଡୋ (ଖାଦି)

୧। ତିଜମାନେହି ଖସା ଖମାୱୀମଂସାସୁ।

୨। କିତା ତିକିଚ୍ଛାସଂସୟେସୁ ଛୋ।

୩। ନିନ୍ଦାୟଂ ଗୁପବଧା ବସ୍ସ ଭୋଚ।

୪। ତୁଂସ୍ମା ଲୋପୋ ଚିଚ୍ଛାୟଂ ତେ।

୫। ଈୟୋ କମ୍ମା।

୬। ଉପମା-ନାଚାରେ।

୭। ଆଧାରା।

୮। କତ୍ତୁତା-ଯୋ।

୯। ତ୍ନଙ୍ଘେ।

୧୦। ସଦ୍ଧାଦୀନି କରୋତି।

୧୧। ନମୋଦ୍ୱସ୍ୱୋ।

୧୨। ଧାତ୍ୱଙ୍ଘେ ନାମସ୍ମି।

୧୩। ସଚ୍ଛାଦୀହାପି।

୧୪। କ୍ରିଯନ୍ତା।

୧୫। ଚୁରାଦିତୋ ଣି।

୧୬। ପଯୋଜକବ୍ଯାପାରେ କାପି ଚ।

୧୭। କ୍ତ୍ୱୋ ଭାୱକର୍ମ୍ମେସ୍ୱପରୋକ୍ଷେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ୱାଦୀସୁ।

୧୮। କତ୍ତରି ଲୋ।

୧୯। ମଂ ଚ ରୁଧାଦୀନଂ।

୨୦। ଣିଣାପ୍ପାପୀହି ୱା।

୨୧। ଦିୱାଦୀହି ଯକ।

୨୨। ତୁଦାଦୀହି କୋ।

୨୩। ଜ୍ୟାଦୀହିକ୍ନା।

୨୪। କ୍ୟାଦୀହି କ୍ଣା।

୨୫। ସ୍ୱାଦୀହି କ୍ଣୋ।

୨୬। ତନାଦିତ୍ୱୋ।

୨୭। ଭାୱକର୍ମ୍ମେସୁ ତବ୍ଯାନୀଯା।

୨୮। ଘ୍ୟଣ।

୨୯। ଆସ୍ସେ ଚ।

୩୦। ୱଦାଦୀହି ଯୋ।

୪୧ । ଭୁଜାନ୍ନୋ। (ଗଣ)

୩୧ । କିଛ ଘଛ ଭଛ ଭଙ୍କ ଲୋପ୍ସା।

୪୨ । ସଞ୍ଜ୍ଞାଯଂ ଭରା। (ଗଣ)

୩୨ । ଗୁହାଦୀହି ଯକା

୩୩। କଓରି ଲ୍ଲୁଣକା।

୩୪। ଆୱୀ।

୩୫। ଆସିଂସାଯ-ମକୋ।

୩୬। କରା ଣନୋ।

୩୭। ହାତୋ ୱୀହିକାଲେସୁ।

୩୮ । ୱିଦା କୂ।

୩୯ । ୱିତୋ ଞାତୋ।

୪୦ । କମ୍ମା ।

୪୧ । କ୍ୱ ଚଣ।

୪୨ । ଗମା ରୂ।

୪୩। ସମାନଞ୍ଞଭୱନ୍ତଯାଦିତୂପମାନା ଦିସା କମ୍ମେରୀରିକ୍ଖାକା।

୪୪। ଭାୱକାରକେ ସ୍ୱଘଣଘକା।

୪୫। ଦାଧାତ୍ୱି।

୪୬। ୱମାଦୀହ୍ୱଥୁ।

୪୭। କ୍ୱି।

୪୮ । ଅନୋ।

୪୯ । ଇତ୍ଥିଯମଣ ତ୍ତି କ ଯକଯା ଚ।

୫୦ । ଜାହାହି ନି।

୫୧ । କରା ରିରିଯୋ।

୫୨। ଇ କି ତୀ ସରୂପେ।

୫୩। ସୀଲା-ଭିକ୍ଖଞ୍ଜ୍ଞା-ଓସ୍ସକେସୁ ଣୀ।

୫୪। ଥାଓରି-ଊର, ଭଙ୍ଗୁର, ଭିଦୁର, ଭାସୁର, ଭସ୍ସରା।

୫୫। କତ୍ତରି ଭୂତେ କ୍ତ୍ୱନ୍ତୁତାୱୀ।

୫୬। କ୍ତୋ ଭାଓକମ୍ମେସୁ।

୫୭। କତ୍ତରି ଚାରମ୍ଭେ।

୫୮। ଠା-ସ, ଓସ, ସିଲିସ, ସୀ, ରୁହ, ଜର, ଜନୀହି।

୫୯। ଗମନତ୍ଥା କମ୍ମକାଧାରେ ଚ।

୬୦। ଆହାରତ୍ଥା ।

୬୧। ତୁଂ ତାଯେ ତୱେ ଭାୱେ ଭୱିସ୍ସତି କ୍ରିଯାଯଂ ତଦତ୍ଥାଯଂ।

୬୨। ପଟିସେଧେ-ଲଂଖଲୂନଂ, ତୁନକ୍ତ୍ୱାନ, କ୍ତ୍ୱା ୱା।

୬୩। ପୁଦ୍ଦେ-କକତ୍ତୁକାନଂ।

୬୪। ନ୍ତୋ କତ୍ତରି ୱତ୍ତମାନେ।

୬୫। ମାନେ।

୬୬। ଭାଓକମ୍ମେସୁ।

୬୭। ତେ ସ୍ସପୁଦ୍ଦା-ନାଗତେ।

୬୮। ଣ୍ୱାଦଯୋ।

୬୯। ଖଛସାନମେକସ୍ସରୋଦି ଦ୍ୱେ।

୭୦। ପରୋକ୍ଖାଯଞ୍ଚ।

୭୧। ଆଦିସ୍ମା ସରା।

୭୨। ନ ପୁନ।

୭୩। ଯଥିଟ୍ଠଂ ସ୍ଯାଦିନୋ।

୭୪। ରସ୍ସୋ ପୁଦ୍ଦସ୍ସ।

୭୫। ଲୋପୋ-ନାଦିବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ।

୭୬। ଖଛସେସ୍ୱସ୍ସି।

୭୭। ଗୁପିସ୍ସୁସ୍ୱ।

୭୮। ଚତୁନ୍ଥ ଦୁତିଯାନଂ ତତିଯପଠମା।

୭୯। କଓଗ୍ଗହାନଂ ଚଓଗ୍ଗଜା।

୮୦। ମାନସ୍ସ ୱୀ ପରସ୍ସ ଚ ମଂ।

୮୧। କିତସ୍ସା-ସଂସଯେ ତି ୱା।

୮୨। ଯୁୱଣ୍ଣାନମେ ଓ ପଚ୍ଚଯେ।

୮୩। ଲହୁସ୍ସୁପାନ୍ତସ୍ସ।

୮୪। ଅସ୍ସା ଣାନୁବନ୍ଧେ।

୮୫। ନ ତେ କାନୁବନ୍ଧନାଗମେସୁ।

୮୬। ୱା କ୍ୱଚି।

୮୭। ଅଞ୍ଞତ୍ରା ପି।

୮୮। ପ୍ୱେ ସିସ୍ସା।

୮୯। ଏଓନମଯୱା ସରେ।

୯୦। ଆଯାୱା ଣାନୁବନ୍ଧେ।

୯୧। ଆସ୍ସା ଣାପିମ୍ହି ଯୁକ।

୯୨। ପଦାଦୀନଂ କ୍ୱଚି।

୯୩। ମଂ ୱା ରୁଧାଦୀନଂ।

୯୪। କ୍ୱିମ୍ହି ଲୋପୋ-ନ୍ତ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ।

୯୫। ପରରୂପମଯକାରେ ବ୍ଯଞ୍ଜନେ।

୯୬। ମନାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ।

୯୭। ନ ବ୍ରୂସ୍ସୋ।

୯୮। କଗା ଚଜାନଂ ଘାନୁବନ୍ଧେ।

୯୯। ହନସ୍ତ୍ୱ ଘାତୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ।

୧୦୦। କ୍ୱିମ୍ଳି ଘୋ ପରିପଛାସମୋହି।

୧୦୧। ପରସ୍ତ୍ୱ ଘଂସେ।

୧୦୨। ଜିହରାନଂ ଗୀ।

୧୦୩। ଧାସ୍ତ୍ୱ ହୋ।

୧୦୪। ଣିମ୍ଳି ଦୀଘୋ ଦୁସସ୍ତ୍ୱ।

୧୦୫। ଗୁହିସ୍ତ୍ୱ ସରେ।

୧୦୬। ମୁହବହାନଞ୍ଚ ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ଥ୍ୱେ।

୧୦୭। ୱହସ୍ସୁସ୍ତ୍ୱ।

୧୦୮। ଧାସ୍ତ୍ୱ ହି।

୧୦୯। ଗମାଦିରାନଂ ଲୋପୋ-ନ୍ତସ୍ତ୍ୱ।

୧୧୦। ୱଚାଦୀନଂ ୱସ୍ସୁଟ ୱା।

୧୧୧। ଅସ୍ସୁ।

୧୧୨। ୱଦସ୍ତ୍ୱ ୱା।

୧୧୩। ଯଜସ୍ତ୍ୱ ଯସ୍ତ୍ୱ ଟିଯୀ।

୧୧୪। ଠାସ୍ତି।

୧୧୫। ଗାପାନମୀ।

୧୧୬। ଜନିସ୍ସା।

୧୧୭। ସାସସ୍ତ୍ୱ ସିସ ୱା।

୧୧୮। କରସ୍ସା ତୱେ।

୧୧୯। ତୁଂତୁନତଵେସୁ ୱା।

୧୨୦। ଞାସ୍ତ୍ୱ ନେ ଜା।

୧୨୧। ସକାପାନଂ କୁଣକୂ ଣେ।

୧୨୨। ନିତୋ ଚିସ୍ତ୍ୱ ଛୋ।

୧୨୩। ଜରସଦାନମୀମ ୱା।

୧୨୪। ଦିସସ୍ସ ପସ୍ସ ଦସ୍ସ ଦସ ଦ ଦକ୍ଖା।

୧୨୫। ସମାନା ରୋ ରୀରିକ୍ଖକେସୁ।

୧୨୬। ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସ ଡୋ।

୧୨୭। ଅନଘଣସ୍ସାପରୀହି ଳଓ।

୧୨୮। ଅତ୍ଥାଦିନ୍ତେସ୍ୱତ୍ଥିସ୍ସ ଭୂ।

୧୨୯। ଅଆସ୍ସଆଦୀସୁ।

୧୩୦। ନ୍ତମାନାନ୍ତିୟିୟୁଂ ସ୍ୱାଦିଲୋପୋ।

୧୩୧। ପାଦିତୋ ଠାସ୍ସ ୱା ଠହୋ କ୍ୱଚି।

୧୩୨। ଦାସ୍ସି ୟଙ।

୧୩୩। କରୋତିସ୍ସ ଖୋ।

୧୩୪। ପୁରା ସ୍ମା।

୧୩୫। ନିତୋ କମସ୍ସ।

୧୩୬। ୟୁୱଣ୍ଣାନମିୟଙୁୱଙ ସରେ।

୧୩୭। ଅଞ୍ଞାଦିସ୍ସାସ୍ସୀ କ୍ଖେ।

୧୩୮। ତନସ୍ସା ୱା।

୧୩୯। ଦୀଘୋ ସରସ୍ସ।

୧୪୦। ସା-ନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଠୋ।

୧୪୧। କସସ୍ସିମ ଚ ୱା।

୧୪୨। ଧସ୍ତୋତ୍ରସ୍ତା।

୧୪୩। ପୁଚ୍ଛାଦିତୋ।

୧୪୪। ସାସ , ୱସ, ସଂସ, ସସା ଥୋ।

୧୪୫। ଧୋ ଧହଭେହି।

୧୪୬। ଦହା ଢୋ।

୧୪୭। ବହସ୍ସୁମ ଚା।

୧୪୮। ରୁହାଦୀହି ହୋ ଛଅ ଚା।

୧୪୯। ମୁହା ଓ୍ୱା।

୧୫୦। ଭିଦାଦିତୋ ନୋ କ୍ତକ୍ତଓ୍ୱନ୍ତୁନଂ।

୧୫୧। ଦାଦ୍ୱିନ୍ନୋ।

୧୫୨। କିରାଦୀହି ଣୋ।

୧୫୩। ତରାଦୀହି ରିଣ୍ଣୋ।

୧୫୪। ଗୋ ଭନ୍ନାଦୀହି।

୧୫୫। ସୁସା ଖୋ।

୧୫୬। ପଚା କୋ।

୧୫୭। ମୁଚା ଓ୍ୱା।

୧୫୮। ଲୋପୋ ଓ୍ୱଡ୍ଢ଼ା କ୍ରିସ୍ସ୍ୱା।

୧୫୯। କ୍ୱିସ୍ସ୍ୱା।

୧୬୦। ଣିଣାପୀନଂ ତେସୁ।

୧୬୧। କ୍ୱଚି ୱିକରଣାନଂ।

୧୬୨। ମାନସ୍ସ୍ୱ ମସ୍ସ୍ୱା।

୧୬୩। ଞ୍ଞି ଲସ୍ସ୍ୱେ।

୧୬୪। ପ୍ପୋ ଓ୍ୱା ଢ୍ୱାସ୍ସ୍ୱ ସମାସେ।

୧୬୫। ତୁଂଯାନା।

୧୬୬। ହନା ରଞ୍ଚୋ।

୧୬୭। ସାସାଧିକରା ଚ ଚ ରିଞ୍ଚା।

୧୬୮। ଇତୋ ଞ୍ଚୋ।

୧୬୯। ଦିସା ଓ୍ୱାନଓ୍ୱାସ ଚା।

୧୭୦। ଈି ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ।

୧୭୧। ରା ନସ୍ସ ଣୋ।

୧୭୨। ନ ନ୍ତମାନତ୍ଵାଦୀନଂ।

୧୭୩। ଗମଯମିସାସଦିସାନଂ ୱା ଛଙ୍ଗ।

୧୭୪। ଜରମରାନମୀଯଙ୍ଗ।

୧୭୫। ଠାପାନଂ ତିଟ୍ଠ ପିୱା।

୧୭୬। ଗମୱଦଦାନଂ ଘମ୍ମ ୱଜ୍ଜ ଦଜ୍ଜା।

୧୭୭। କରସ୍ସ ସୋସ୍ସ କୁଵ୍ଵ କୁରୁ କଯିରା।

୧୭୮। ଗହସ୍ସ ଘେପ୍ପୋ।

୧୭୯। ଣୋ ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ ଖାଦିକଣ୍ଡୋ ପଞ୍ଚମୋ।

(୬) ଛଟ୍ଠୋ କଣ୍ଡୋ (ତ୍ଯାଦି)

୧। ୱତ୍ତମାନେ ତି ଅନ୍ତି, ସି ଥ, ମି ମ, ତେ ଅନ୍ତେ, ସେ ୱ୍ହେ, ଏ ମ୍ହେ।

୨। ଭୱିସ୍ସତି ସ୍ସତି ସ୍ସନ୍ତି, ସ୍ସସି ସ୍ସଥ, ସ୍ସାମି ସ୍ସାମ, ସ୍ସତେ ସ୍ସନ୍ତେ, ସ୍ସସେ ସ୍ସୱ୍ହେ, ସ୍ସଂ ସ୍ସାମ୍ହେ।

୩। ନାମେ ଗରହାୱିମ୍ହଯେସୁ।

୪। ଭୂତେ ଇ ଉଂ, ଓ ତ୍ଥ, ଇଂ ମ୍ହା, ଆ ଊ, ସେ ୱ୍ହଂ, ଅ ମ୍ହେ।

୫। ଅନଜ୍ଜତନେ ଆ ଊ, ଓ ତ୍ଥ, ଅ ମ୍ହା, ତ୍ଥ ତ୍ଥୁଂ, ସେ ୱ୍ହଂ, ଇଂ ମ୍ହସେ।

୬। ପରୋକ୍ଖେ ଅ ଉ, ଏ ତ୍ଥ, ଅ ମ୍ହ, ତ୍ଥ ରେ, ତ୍ଥୋ ୱ୍ହୋ, ଇ ମ୍ହେ।

୭। ଏଯ୍ଯାଦୋ ୱା ତିପତ୍ତିଯଂ ସ୍ସା ସ୍ସଂସୁ, ସ୍ସେ ସ୍ସଥ, ସ୍ସଂ ସ୍ସାମ୍ହା, ସ୍ସଥ ସ୍ସିଂସୁ, ସ୍ସସେ ସ୍ସୱ୍ହେ, ସ୍ସିଂ ସ୍ସାମ୍ହସେ।

୮। ହେତୁଫଲେସ୍ୱେଯ୍ଯ ଏଯ୍ଯୁଂ, ଏଯ୍ଯାସି ଏଯ୍ଯାଥ, ଏଯ୍ଯାମି ଏଯ୍ଯାମ, ଏଥ ଏରଂ, ଏଥୋ ଏଯ୍ଯାୱ୍ହୋ, ଏଯ୍ଯଂ ଏଯ୍ଯାମ୍ହେ।

୯। ପଞ୍ଚପତ୍ଥନାୱିଧୀସୁ।

୧୦। ତୁ ଅନ୍ତୁ, ହି ଥ, ମିମ, ତଂ ଅନ୍ତଂ, ସ୍ସୁ ୱ୍ହୋ, ଏ ଆମଧସ।

୧୧। ସତ୍ଯରହେସ୍ୱେଯ୍ଯାଦୀ।

୧୨। ସମ୍ଭାଓନେ ୱା।

୧୩। ମାଯୋଗେ ଇଆଆଦୀ।

୧୪। ପୁଙ୍କାପରଚ୍ଛକ୍କାନ ମେକାନେକେସୁ ତୁମ୍ହାମ୍ହସେସେସୁ ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ମଜ୍ଝିମୁତ୍ତମପଠମା।

୧୫। ଆଇସ୍ସାଦୀସ୍ୱୌ ୱା।

୧୬। ଅଆଦୀସ୍ସାହୋ ବ୍ରୂସ୍ସ।

୧୭। ଭୂସ୍ସ ୱୁକ।

୧୮। ପୁଙ୍କସ୍ସ ଅ।

୧୯। ଉସ୍ସଂ ସ୍ୱାହା ୱା।

୨୦। ତ୍ଵନ୍ତୀନଂ ଟଟୂ।

୨୧। ଇଆଦୋ ଓଚସ୍ୱୋମ।

୨୨। ଦାସ୍ସ ଦଂ ୱା ମିମେସ୍ୱଦ୍ୱିଓ୍ବେ।

୨୩। କରସ୍ସ ସୋସ୍ସ କୁଂ।

୨୪। କା ଇଆଦୀସୁ।

୨୫। ହାସ୍ସ ଚାହଙ୍ଗ ସ୍ୱେନ।

୨୬। ଲଭଓସଚ୍ଛିଦଭିଦରୁଦାନଂ ଛଙ୍ଗ।

୨୭। ଭୁଜ ମୁଚ ଓଚ ୱିସାନଂ କ୍ଖଙ୍ଗ।

୨୮। ଆଇଆଦୀସୁ ହରସ୍ସା।

୨୯। ଗମିସ୍ସ।

୩୦। ଡଂସସ୍ସ ଚ ଛଙ୍ଗ।

୩୧। ହୂସ୍ସ ହେ ହେହି ହୋହୀ ସ୍ସତ୍ଥାଦୋ।

୩୨। ଣାନାସୁ ରସ୍ୱୋ।

୩୩। ଆଇଉମ୍ହାସ୍ସାସ୍ସମ୍ହାନଂ ୱା।

୩୪। କୁସରୁହେହୀ-ସ୍ସ ଛି।

୩୫। ଅଇସ୍ସଆଦୀନଂ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସିଓ।

୩୬। ବୃତୋ ତିସ୍ଵୀଉ।

୩୭। କ୍ଲସ୍ଵ।

୩୮। ଏସ୍ଥାଥସ୍ଵେଅଆଇଥାନଂ ଓଅଅଂହ୍ଵୋଷ୍ଠୋକ।

୩୯। ଊଂସ୍ଵିଂ ସ୍ଵଂସୁ।

୪୦। ଏଓତ୍ତା ସୁଂ।

୪୧। ହୃତୋ ରେସୁଂ।

୪୨। ଓସ୍ଵ ଐହ୍ଵୋ।

୪୩। ସି ।

୪୪। ଦୀଘା ଇସ୍ଵ।

୪୫। ମ୍ମାହ୍ଵାନ ମ୍ମ।

୪୬। ଇଂସ୍ଵ ଚ ସିଉ।

୪୭। ଏସ୍ମୁଂସ୍ମୁଂ।

୪୮। ହିସ୍ଵ-ତୋ ଲୋପୋ।

୪୯। କ୍ଲସ୍ଵ ସ୍ଵେ।

୫୦। ଅହ୍ଵିତେସ୍ଥାଦିଛନ୍ନଂ ସ ସୁ ସ ସଥ ସଂ ସାମ।

୫୧। ଆଦିଦ୍ଵିନ୍ନମିଯାଇଯୁଂ।

୫୨। ତସ୍ଵ ଥୋ।

୫୩। ସିହିସ୍ଵଟ।

୫୪। ମିମାନଂ ୱା ମିମ୍ମ ଚ।

୫୫। ଏସୁଙ୍ଗ।

୫୬। ଇଆଦୋ ଦୀଘୋ।

୫୭। ହିମିମେସ୍ଵସ୍ଵ।

୫୮। ସକା ଣାସ୍ଵ ଖ ଇଆଦୋ।

୫୯। ସ୍ସେ ୱା।

୬୦। ତେସୁ ସୁତୋ କ୍ଖୋକ୍ଖାନଂ ରୋଟା।

୬୧। ଞ୍ଚାସ୍ସ ସନାସ୍ସ ନାଯୋ ତିମ୍ହି।

୬୨। ଞ୍ଚାମ୍ହି ଜଂ।

୬୩। ଏଯ୍ୟାସ୍ସିଯାଞ୍ଚା ୱା।

୬୪। ଇସ୍ସତ୍ଥାଦୀସୁ କ୍ନାଲୋପୋ।

୬୫। ସ୍ସସ୍ସ ହି କମ୍ମେ।

୬୬। ଏତିସ୍ମା।

୬୭। ହନା ଛ ଖା।

୬୮। ହତୋ ହ।

୬୯। ଦକ୍ଖଖହେହି ହୋହୀହି ଲୋପୋ।

୭୦। କଯିରେଯ୍ୟସ୍ସେଯ୍ୟୁମାଦୀନଂ।

୭୧। ଟା।

୭୨। ଏଥସ୍ସା।

୭୩। ଲଭା ଇଂଈନଂ ଥଂଥା ୱା।

୭୪। ଗୁରୁପୁବ୍ବା ରସ୍ମା ରେ-ନ୍ତେ-ନ୍ତିନଂ।

୭୫। ଏଯ୍ୟେଯ୍ୟାସେଯ୍ୟନ୍ନଂ ଟେ।

୭୬। ଓୱିକରଣସ୍ସୁ ପରଚ୍ଛକ୍କେ।

୭୭। ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କେ ୱା କ୍ୱଚି।

୭୮। ଏଯ୍ୟାମସ୍ସେ ମୁଚ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ତ୍ୟାଦିକଣ୍ଡୋ ଛଟ୍ଠୋ।

(୭) ସତ୍ତମୋ କଣ୍ଡୋ (ଣ୍ୱାଦି)

୧। ଚର ଦର କର ରହ ଜନ ସନ ତଲ ସାଦ ସାଧ କସାସ ଚଟା ଯ ୱାହି ଣୁ।

୨। ଭର ମର ଚର ତର ଅର ଗର ହନ ତନ ମନ ଭମ କିତ ଧନ ବଂହ କମ୍ବମ୍ବ ଚକ୍ଖ ଭିକ୍ଖ ସଂକିନ୍ଦନ୍ଦ ଯଜ ପଟାଣାସ ୱସ ପସ ପଂସ ବନ୍ଧା ଉ।

୩। ବନ୍ଧା ଊ ୱଧୋ ଚ।

୪। ଜମ୍ବାଦଯୋ।

୫। ତପୁସ ୱିଧ କୁର ପୁଥ ମୁଦା କୁ।

୬। ସିନ୍ଧାଦଯୋ।

୭। ଇ।

୮। ଦଧ୍ଯାଦଯୋ।

୯। ଯୁଓ୍ୱଣ୍ଣୁପନ୍ତା କି।

୧୦। ୱପ ୱର ୱସ ରସ ନଭ ହର ହନ ପଣା ଈଣ।

୧୧। ଭୂ ଗମା ଈଣ।

୧୨। ତନ୍ଦ ଲଙ୍କା ଈ।

୧୩। ଗମା ରୋ।

(ଇତି ସରପଞ୍ଚଯା)

୧୪। ଇ ଭୀ କା କରାର ୱକ ସକ ୱାହି କୋ।

୧୫। ଊକାଦକୋ।

୧୬। ଭୀତ୍ୱା ନକୋ।

୧୭। ସିଙ୍ଘା ଆଣି କାଟକା।

୧୮। କରାଦିତ୍ୱକୋ।

୧୯। ବଲ ପତେ ହ୍ମାକୋ।

୨୦। ସାମାକାଦଯୋ।

୨୧। ୱିଚ୍ଛା ଲ ଗମ ମୁସା କିକୋ।

୨୨। କିଂ କଣିକାଦଯୋ।

୨୩। ଇ ସା କୀକୋ।

୨୪। କମ ପଦା ଶୁକୋ।

୨୫। ମଣ୍ଡ ସଲା ଶୂକୋ।

୨୬। ଲୂକାଦୟୋ।

୨୭। କସା ସକୋ।

୨୮। କରା ତିକୋ।

୨୯। ଇସା ଠକନା

୩୦। ସମା ଖୋ।

୩୧। ମୁଖାଦୟୋ।

୩୨। ଅଜ ୱଜ ମୁଦ ଗଦ ଗମା ଗକା

୩୩। ସିଙ୍ଗାଦୟୋ।

୩୪। ଅଗା ଗି।

୩୫। ଯାୱଲା ଗୁ।

୩୬। ଫେଗ୍ବାଦୟୋ।

୩୭। ଜନା ଘୋ।

୩୮। ମେଘାଦୟୋ ।

(ଇତି କୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯା)

୩୯। ଚୁସର ୱରା ଚୋ।

୪୦। ମରା ଚୁଇଚୀଚା

୪୧। କୁସ ପସା ଛିକା

୪୨। କସୌସା ଛୁକା

୪୩। ଅସ ମସ ୱସ କୁଚ କଚା ଛୋ।

୪୪। ଗୁଚ୍ଛାଦୟୋ।

୪୫। ଅରା ଜୁ ଉଟ ଚା

୪୬। ରଜ୍ଜାଦୟୋ।

୪୭। ଗିଧା ଝକା

୪୮। ଓଞ୍ଚାଦଯୋ।

୪୯। କମ ଯଜା ଞୋ।

୫୦। ପୁଞ୍ଜ୍ଞଂ।

୫୧। ଅରହାଞ୍ଜ୍ଞୋ ହାସ୍ୱ ହିର ଚ।

(ଇତି ଚୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯା)

୫୨। କିର ତରା କୀଟୋ।

୫୩। ସକାଦୀହ୍ୱଟୋ।

୫୪। ମକୁଟାୱାଟ କୱାଟ କୁକ୍କୁଟା।

୫୫। କମୁସ କୁସ କସା ଠୋ।

୫୬। କୁଟ୍ଠାଦଯୋ।

୫୭। ୱର କରା ଅଣ୍ଡୋ।

୫୮। ମନନ୍ତା ଡୋ।

୫୯। କୁଣ୍ଡାଦଯୋ।

୬୦। ତିଜ କସ ତସ ଦକ୍ଖା କିଣୋ ଜସ୍ସ ଖୋ ଚ।

୬୧। ୱୀଆଦିତୋ ଣି।

୬୨। ଗହାଦୀହ୍ୱ ଣି।

୬୩। ରୀୱୀଭାହି ଣୁ।

୬୪। ଖାଣ୍ୱାଦଯୋ।

୬୫। କ୍ୱାଦିତୋଣୋ।

୬୬। ସୁୱୀହି ଣକ।

୬୭। ତିଣାଦଯୋ।

୬୮। ରୱଣ ୱରଣ ପୂରଣାଦଯୋ।

(ଇତି ଟୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯା)

୬୯। ପାୱସା ଅତି।

୭୦। ଧାହିସି ତନ ଜନ ଜର ଗମ ସଚା ତୁ।

୭୧। ଅରିସ୍ସୁଟ ଚ।

୭୨। ପିତ୍ୱାଦୟୋ।

୭୩। ଜନ କରା ରତୁ।

୭୪। ସକା ଉନ୍ତୋ।

୭୫। କପା ଓତୋ।

୭୬। ୱସାଦୀହ୍ନନ୍ତୋ।

୭୭। ହିସୀନଂ ମୁକ ଚ।

୭୮। ହର ରୁହ କୁଲା ଇତୋ।

୭୯। ଭରାଦୀହ୍ନତୋ।

୮୦। କିରାଦୀହ୍ନା-ତକ।

୮୧। ଅମାଦୀହ୍ନ-ଡ୍ତୋ।

୮୨। ୱାଦୀହି ତୋ।

୮୩। ଘରାଦୀହି ତକ।

୮୪। ନେତ୍ତାଦୟୋ।

୮୫। ସମାଦୀହ୍ନଥୋ।

୮୬। ଉପୱସା ୱସ୍ୱୋଟ ଚ।

୮୭। ରମା ଥକ।

୮୮। ତିହ୍ୱାଦୟୋ।

୮୯। ୱସ ମସ କୁସା ଥୁ।

୯୦। ସକ ୱସା ଥି୍।

୯୧। ୱୀତୋ ଥି୍କ।

୯୨। ସାରିସ୍ମା ରଥି୍।

୯୩। ତା ତା ଇଥି।

୯୪। ଇସା ଥୀ।

୯୫। ରୁଦ ଖୁଦ ମୁଦ ମଦ ଛିଦ ସୂଦ ସପ କମା ଦକ।

୯୬। କୁନ୍ଦାଦୟୋ।

୯୭। ଦଦା ଦୁ।

୯୮। ଖନାନ ଦମ ରମା ଧୋ।

୯୯। ମୁଦ୍ଧାଦୟୋ।

୧୦୦। ସୀତୋ ଧୁକ।

୧୦୧। ୱରାର କର ତର ଦର ଯମଅଜ ମିଥସକା କୁନୋ।

୧୦୨। ଅଜା ଇନୋ।

୧୦୩। ୱିପିନାଦୟୋ।

୧୦୪। କିରା କନୋ।

୧୦୫। ଦୀ ଜି ଇ ମୀହି ନକ।

୧୦୬। ସି ଧା ୱୀ ୱାହି ନୋ।

୧୦୭। ଉନାଦୟୋ।

୧୦୮। ୱୀପତା ତନୋ।

୧୦୯। ରମା ତନକ।

୧୧୦। ସୂ ଭାହି ନୁକ।

୧୧୧। ଧାସ୍ୱେ ଚ।

୧୧୨। ୱତ୍ତା ଟାୱ ଧମାସେହ୍ନନି।

୧୧୩। ଯୁତୋ ନି।

(ଇତି ତୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯା)

୧୧୪। ଚମାପ ପା ୱପା ପୋ।

୧୧୫। ୟୁ ଥୁ କୁନଂ ଦୀଘୋ ଚ।

୧୧୬। ଖ୍ପ ସୁପ ନୀ ସୂ ପୂହି ପକ।

୧୧୭। ସିସ୍ବାଦୟୋ।

୧୧୮। ସାସା ଅପୋ।

୧୧୯। ୱିଟପାଦୟୋ।

୧୨୦। ଗୁପା ଫୋ।

୧୨୧। ଗର ସରାଦୀହି ବୋ।

୧୨୨। ନିମ୍ବାଦୟୋ।

୧୨୩। ଦରା ବି।

୧୨୪। କର ସର ସଲ କଲ ୱଲ୍ଲ ୱସା ଅଭୋ।

୧୨୫। ଗଦା ରଭୋ।

୧୨୬। ଉସରା ସା କତୋ।

୧୨୭। ଇତୋ ଭକ।

୧୨୮। ଗରାୱା ଭୋ।

୧୨୯। ସୋବ୍ଭୁଦୟୋ।

୧୩୦। ଉସ କୁସ ପଦ ସୁଖା କୁମୋ।

୧୩୧। ୱଟୁମାଦୟୋ।

୧୩୨। ଗୁଧା ଉମୋ।

୧୩୩। ପଠ ଚରା ଅମିମା।

୧୩୪। ହି ଧୂହି ମକ।

୧୩୫। ତୀତୋ ରୀସନୋ ଚ।

୧୩୬। ଖୀ ସୁ ୱୀ ଯା ଗା ହି ସା ଲୂ ଖୁ ହୁ ମର ଧର କର ଘର ଜମା ମ ସାମା ମୋ।

୧୩୭। ଅସ୍ମାଦୟୋ।

୧୩୮। ନୀତୋ ମି।

୧୩୯। ଉମି ଭୂମି ନିମି ରଶ୍ମି।

(ଇତି ପଣ୍ଡଗ୍ଣପଛୟା)

୧୪୦। ମା ଛାହି ଯୋ।

୧୪୧। ଜନିସ୍ସ ଜା ଚ।

୧୪୨। ହଦୟାଦଯୋ।

୧୪୩। ଖୀ ସି ସିନୀ ସୀ ସୁ ୱୀ କୁ ସୂ ହି ରକ।

୧୪୪। ହିଚି ଦୁ ମିନଂ ଦୀଘୋ ଚ।

୧୪୫। ଧାତା ନମୀ ଚ।

୧୪୬। ଭଦ୍ରାଦଯୋ ।

୧୪୭। ମନ୍ଦଙ୍କ ସସା ସ ମ ଧ ଚତା ଉରୋ।

୧୪୮। ୱିଧୁରାଦଯୋ।

୧୪୯। ତିମରୁହରୁଧବଧମଦମନ୍ଦୱଜା ଜରୁଚକସା କିରୋ।

୧୫୦। ଥିରାଦଯୋ।

୧୫୧। ଦଦଗରେହି ଦୁର ଭରା।

୧୫୨। ଚର ଦର ଜର ଗର ମରେହିତୋ।

୧୫୩। ପୀତୋ କ୍ୱରୋ।

୧୫୪। ଚୀୱରାଦଯୋ।

୧୫୫। କୁତୋ କ୍ରରୋ।

୧୫୬। ୱସାସା ଛରୋ।

୧୫୭। ମସା ଛେରୋ ଚ।

୧୫୮। ଧୂୱାତୋ ସରୋ।

୧୫୯। ଭମାଦୀହ୍ଵରୋ।

୧୬୦। ୱଦିସ୍ସ ବଦ ଚ।

୧୬୧। ଓଦଜନାନଂ ଠଙ ଚ।

୧୬୨। ପଚିସ୍ୱିଠଙ ଚ।

୧୬୩। ଓକା ଅରଣ।

୧୬୪। ସିଗ୍ଲଙ୍ଗାଗ ମଜ୍ଜକଲା ଲା ଆରୋ।

୧୬୫। କମିସ୍ୱ ସ୍ନୁ ଚ।

୧୬୬। ଭିଙ୍ଗା (ଙ୍କା) ରାଦଯୋ।

୧୬୭। କରା ମାରୋ।

୧୬୮। ପୁସ ସରେହି ଖରୋ।

୧୬୯। ସର ଓସ କଲା କୀରୋ ଓସ୍ନୁଟ ଚ।

୧୭୦। ଗବ୍ଲୁୀରାଦଯୋ।

୧୭୧। ଖଜ୍ଜ ଓଲ୍ଲ ମସା ଉରୋ।

୧୭୨। କପ୍ପୂରାଦଯୋ।

୧୭୩। କଠ ଚକା ଓରୋ।

୧୭୪। ମୋରାଦଯୋ।

୧୭୫। କୁତୋ ଏରକ।

୧୭୬। ଭୂସୂହି ରିକ।

୧୭୭। ମୀକସୀନୀହି ରୁ।

୧୭୮। ସିନା ଏରୁ।

୧୭୯। ଭୀରୁହି ରୁକ।

୧୮୦। ତମା ବୂଲୋ।

୧୮୧। ସିତୋ ଲକଓାଲା।

୧୮୨। ମଙ୍ଗ କମ ସମ୍ବ ସବ ସକ ଓସ ଓିସ କେଓ କଲ ପଲ୍ଲ କଠ ପଟ କୁଣ୍ଡ ମଣ୍ଡା ଅଲୋ।

୧୮୩। ମୁସା କଲୋ।

୧୮୪। ଥଲାଦଯୋ।

୧୮୫। କୁଲା କାଲୋ ଚା।

୧୮୬। ମୁଢଆଲାଦଯୋ।

୧୮୭। ଚଣ୍ଡ ପତା ଣାଲୋ।

୧୮୮। ମାଦିତୋ ଲୋ।

୧୮୯। ଅନ ସନ କଲ କୁକ ସଠ ମହା ଇଲୋ।

୧୯୦। କୁଟା କିଲୋ।

୧୯୧। ସିଥିଲାଦଯୋ।

୧୯୨। ଚଟ କଣ୍ଡ ୱଚ୍ଚ ପୁଥା କୁଲୋ।

୧୯୩। ତୁମୁଲାଦଯୋ।

୧୯୪। କଲ୍ଲ କପ ତକ୍କ ପଟା ଓଲୋ।

୧୯୫। ଅଙ୍ଗା ଉଲୋ ଲି।

୧୯୬। ଅଞ୍ଜା ଲି।

୧୯୭। ଛଦା ଲି।

୧୯୮। ଅଲ୍ଲାଦଯୋ।

୧୯୯। ପିଲାଦୀ ହ୍ଲ ୱୋ।

୨୦୦। ସାଢଅୱାଦଯୋ।

୨୦୧। ସରା ଆୱୋ।

୨୦୨। ଅଲ ମଲ ବିଲା ଶୁୱୋ।

୨୦୩। ଗାଦ୍ୱୀୱୋ।

୨୦୪। ସୁତୋ କ୍ୱ କ୍ୱା।

୨୦୫। ୱିଦ୍ୱା।

୨୦୬। ଥୁତୋ ରେ ୱୋ।

୨୦୭। ସମା ରିୱୋ।

୨୦୮। ଛଦା ରୱ୍ୱି।

୨୦୯। ପୂର ତିମା କିସୋ ରସ୍ସୋ ଚ।

୨୧୦। କରା ଈସୋ।

୨୧୧। ସିରୀସାଦୟୋ।

୨୧୨। କରା ରିଙ୍ଖି ସୋ।

୨୧୩। ସସାସ ୱସ ୱିସ ହନ ୱନ ମନାନ କମା ସୋ।

୨୧୪। ଆମି ଥୁ କୁସୀତୋ ସକ।

୨୧୫। ଫସ୍ସାଦୟୋ।

୨୧୬। ସୁତୋ ଣିସକ।

୨୧୭। ୱେ ତା ତ ୟୁ ପନା ଲ କଲ ଚମା ଅସୋ।

୨୧୮। ୱୟ ଦିୱ କର କରେ ହ୍ବ ସଣସକପାସ କସା।

୨୧୯। ସସ ମସ ଦଂସା ସା ସୁ।

୨୨୦। ୱିଦା ଦସୁକ।

୨୨୧। ସସା ରୀହୋ।

୨୨୨। ଜୀୱାମା ହୋ ୱମା ଚ।

୨୨୩। ତଣ୍ହାଦୟୋ।

୨୨୪। ପଣ୍ଣୁସ୍ସହା ହୀହୀ ଣୋଲଙ୍ଗ ଚ।

୨୨୫। ଖୀ ମି ପୀ ଚୁ ମା ୱା କାହି ଛଓ ଉସ୍ସ ୱା ଦୀଘୋ ଚ।

୨୨୬। ଗୁତୋ ଛଅକ ଚ।

୨୨୭। ପଙ୍ଗୁଛଆଦୟୋ।

୨୨୮। ପାତୋ ଛଇ।

୨୨୯। ୱୀତୋ ଛଉ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ଣ୍ୱାଦିକଣ୍ଡୋ ସତ୍ତମୋ।

ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧। ପଠମୋ ସଞ୍ଞାଦିକଣ୍ଡୋ

ସିଦ୍ଧମିଦ୍ଧଗୁଣଂ ସାଧୁ, ନମସ୍ସିତ୍ୱା ତଥାଗତଂ;

ସଧମ୍ମସଙ୍ଘଂ ଭାସିସ୍ସଂ, ମାଗଧଂ ସଦ୍ଦଲକ୍ଖଣଂ।

୧। ଅଆଦଯୋ ତିତାଲୀସ ୱଣ୍ଣା।

ଅକାରାଦଯୋ ନିଗ୍ଗହୀତନ୍ତା ତେଚତ୍ତାଲୀସ-କ୍ଖରା ୱଣ୍ଣା ନାମ ହୋନ୍ତି। ଅ ଆ ଇ ଈ ଉ ଊ ଏ ଏ ଓ ଓ, କ ଖ ଗ ଘ ଙ ଚ ଛ ଜ ଝ ଞ୍ଞ, ଟ ଠ ଡ ଢ ଣ, ତ ଥ ଦ ଧ ନ, ପ ଫ ବ ଭ ମ, ଯ ର ଲ ୱ ସ ହ ଳଅ ଅଂ। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ଏ ଓ ନ ମୱଣ୍ଣେ'' ୧। ୩୭। ତିତାଲୀସାଭି ୱଚନଂ କତ୍ଥଚି ୱଣ୍ଣଲୋପଂ ଞାପେତି। ତେନ 'ପଟିସଙ୍ଖା ଯୋନିସୋ'ତିଆଦି ସିଦ୍ଧଂ।

୨। ଦସାଦୋ ସରା।

ତତ୍ଥାଦିମ୍ହି ଦସ ୱଣ୍ଣା ସରା ନାମ ହୋନ୍ତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ'' ୧, ୨୬ ଇଚ୍ଚାଦି।

୩। ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ସୱଣ୍ଣା। ତେସୁ ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ସରା ସୱଣ୍ଣା ନାମ ହୋନ୍ତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ୱଣ୍ଣପରେନ ସୱଣ୍ଣୋପି'' ୧, ୨୪।

୪। ପୁବ୍ବୋ ରସ୍ସୋ।

ତେସୁ ଦ୍ୱୀସୁ ଯୋ ଯୋ ପୁବ୍ବୋ, ସୋ ସୋ ରସ୍ସସଞ୍ଞୋ ହୋତି। ତେସୁ ଏ।ଓ।ସଂଯୋଗତୋ ପୁବ୍ବାୱ ଦିସ୍ସନ୍ତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ରସ୍ସୋ ୱା'' ୨,୬୨ ଇଚ୍ଚାଦି।

୫। ପରୋ ଦୀଘୋ।

ତେ ସ୍ୱେୱ ଦ୍ୱୀସୁଯୋ ଯୋ ପରୋ, ସୋ ସୋ ଦୀଘସଞ୍ଞୋ ହୋତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ଯୋ ଲୋ ପନିସୁ ଦୀଘୋ'' ୨,୮୮ ଇଚ୍ଚାଦି।

୬। କାଦଯୋ ବ୍ୟଞ୍ଜନା।

କକାରାଦଯୋ ୱଣ୍ଣା ନିଗ୍ଗହୀତପରିଯନ୍ତା ବ୍ୟଞ୍ଜନସଞ୍ଞାହୋନ୍ତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ବ୍ୟଞ୍ଜନେ ଦୀଘରସ୍ସା'' ୧,୩୩ ଇଚ୍ଚାଦି।

୭। ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚକା ୱଗ୍ଗା।

କାଦଯୋ ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚକା ୱଗ୍ଗ, ନାମ ହୋନ୍ତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ'' ୧,୪୧ ଇଚ୍ଚାଦି।

୮। ବିନ୍ଦୁ ନିଗ୍ଗହୀତଂ।

ଯ୍ୱାଯଂ ୱଣ୍ଣୋ ବିନ୍ଦୁମତ୍ତୋ, ସୋ ନିଗ୍ଗହୀତସଞ୍ଞୋ ହୋତି। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ନିଗ୍ଗହୀତଂ'' ୧,୩୮ ଇଚାଦି। ଗରୁସଞ୍ଞାକରଣଂ ଅନ୍ୱତ୍ଥସଞ୍ଞତ୍ଥଂ।

୯। ଇୟୁୱଣ୍ଣା ଝଲା ନାମସ୍ସନ୍ତେ।

ନାମଂ ପାଟିପଦିକଂ, ତସ୍ସଅନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନା ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣା ଝଲସଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ? ''ଝଲା ୱା'' ୨,୧୧୧ ଇଚ୍ଚାଦି।

୧୦। ପିତ୍ଥିଯଂ।

ଇତ୍ଥିୟଂ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ନାମସ୍ସ-ନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନା ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣା ପସଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି। ତେନ କ୍ୱଚ୍ଚୋ? ଯେ ପସ୍ସିୱଣ୍ଣସ୍ସ" ୨,୧୧୬ ଇଚ୍ଚାଦି।

୧୧। ଘା।

ଇତ୍ଥିୟଂ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ନାମସ୍ସ-ନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନୋ ଆକାରୋ ଘସଞ୍ଞୋ ହୋତି। ତେନ କ୍ୱଚ୍ଚୋ? "ଘବ୍ରହ୍ମାଦିତେ" ୨,୬୦ ଇଚ୍ଚାଦି।

୧୨। ଗୋ ସ୍ୱାଲପନେ।

ଆଲପନେ ସି ଗସଞ୍ଞୋ ହୋତି।

ତେନ କ୍ୱଚ୍ଚୋ? "ଗେୱା" ୨,୬୫ ଇଚ୍ଚାଦି।

(ସଞ୍ଞା)

୧୩। ୱିଧିବ୍ବିସେସନନ୍ତସ୍ସ।

ଯଂ ୱିସେସନଂ, ତଦନ୍ତସ୍ସ ୱିଧି ଞାତବ୍ବୋ "ଅତୋ ଯୋନଂ ଟାଟେ" ୨,୪୧ ନରାନରେ।

୧୪। ସତ୍ତମିୟଂ ପୁବ୍ବସ୍ସ।

ସତ୍ତମୀନିଦ୍ଦେସେ ପୁବ୍ବସ୍ସେୱ କାରିୟଂ ଞାତବ୍ବଂ "ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ" ୧,୨୬ ୱେଠଅଗ୍ଗଂ। 'ତମହ'ନ୍ତୀଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି?, ସରେତୋପସିଲେସିକାଧାରୋ ତନ୍ନେତାୱ ୱୁଚ୍ଚତେ 'ପୁବ୍ବସ୍ସେୱ ହୋତି ନ ପରସ୍ସା'ତି।

୧୫। ପଞ୍ଚମିୟଂ ପରସ୍ସ।

ପଞ୍ଚମୀନିଦ୍ଦେସେ ପରସ୍ସ କାରିୟଂ ଞାତବ୍ବଂ "ଅତୋଯୋନଂ ଟାଟେ" ୨,୪୧ ନରାନରେ। ଇଧ ନ ହୋତଂ 'ଜନ୍ତୁହୋ ଅନତ୍ତା'। ଇଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି? ଓସଙ୍ଖ୍ୟୋ, ଅନନ୍ତରେ କତନ୍ତତାଯ ନ ବ୍ୱୱହିତସ୍ସ କାରିୟଂ।

୧୬। ଆଦିସ୍ସ।

ପରସ୍ସ ସ୍ୱିସ୍ସମାନଂ କାରିୟମାଦିୱଣ୍ଣସ୍ସ ଞାତବ୍ବଂ "ର ସଙ୍ଖ୍ୟାତୋ ୱା" ୩,୧୦୩ ତେରସ।

୧୭। ଛଟ୍ଠିୟନ୍ତସ୍ସ।

ଛଟ୍ଠୀନିଦ୍ଦିଟ୍ଠସ୍ସ ଯଂ କାରିୟଂ, ତଦନ୍ତସ୍ସ ୱଣ୍ଣସ୍ସ ୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟଂ "ରାଜସ୍ସି ନାମ୍ହି" ୨,୨୩ ରାଜିନା।

୧୮। ଙାନୁବନ୍ଧୋ।

ଙକାରୋ ଅନୁବନ୍ଧୋ ଯସ୍ସ, ସୋ ଅନ୍ତସ୍ସ ହୋତି "ଗୋସ୍ସା ୱଙ" ୧,୩୨ ଗୱାସ୍ସଂ।

୧୯। ଟାନୁବନ୍ଧାନେକୱଣ୍ଣା ସବ୍ବସ୍ସ।

ଟକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ ଯସ୍ସ, ସୋ-ନେକକ୍ଖରୋ ଚାଦେସୋ ସବ୍ବସ୍ସ ହୋତି "ଇମସ୍ସାନିତ୍ଥିୟଂ ଟେ" ୨,୧୨୮ ଏସୁ, "ନାମ୍ହ-ନିମି" ୨,୧୨୬ ଅନେନ।

୨୦। ଞକାନୁବନ୍ଧାଦ୍ୟନ୍ତା।

ଛଟ୍ଠୀନିଦ୍ଦିଟ୍ଠସ୍ସ ଞାନୁବନ୍ଧକାନୁବନ୍ଧା ଆଦ୍ୟନ୍ତା ହୋନ୍ତି "ବ୍ରୁତୋ ତିସ୍ସୀଞ" ୬,୩୬ ବ୍ରୱୀତି, "ଭୂସ୍ସ ୱୁକ" ୬,୧୭ ବଭୂୱ।

୨୧। ମାନୁବନ୍ଧୋ ସରାନମନ୍ତା ପରୋ।

ମକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ ଯସ୍ସ, ସୋ ସରା ନମନ୍ତା ସରା ପରୋ ହୋତି ''ମଞ୍ଚ ରୁଧାଦୀନଂ'' ୫-୧୯ ରୁନ୍ଧତି।

୨୨। ୱିପ୍ପଟିସେଧେ।

ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ସାୱକାସାନମେକତ୍ଥପ୍ପସଙ୍ଗେ ପରୋ ହୋତି। ଯଥା ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ତିଣ୍ଣଂ ୱାପୁରିସାନଂ ସହପ୍ପୱତ୍ତିଯଂ ପରୋ, ସୋ ଚ (ଗଚ୍ଛତି) ତ୍ୱଂ ଚ (ଗଚ୍ଛସି, ତୁମ୍ହେ) ଗଚ୍ଛଥ। ସୋ ଚ (ଗଚ୍ଛତି,) ତ୍ୱଂ ଚ (ଗଚ୍ଛସି,) ଅହଂ ଚ (ଗଚ୍ଛାମି, ମଯଂ) ଗଚ୍ଛାମ।

୨୩। ସଙ୍କେତୋ-ନୱଯୱୋ-ନୁବନ୍ଧୋ।

ଯୋ ନୱଯୱଭୂତୋସଙ୍କେତୋ, ସୋ-ନୁବନ୍ଧୋତି ଞାତବ୍ବୋ, ''ଲୁପିତାଦୀନମାସିମ୍ହି'' ୨-୫୭ କତ୍ତା।

ସଙ୍କେତଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ପକତିଯାଦିସମୁଦାଯସ୍ସାନୁବନ୍ଧତା ମା ହୋତୂତି, ଅନୱଯୱୋହି ସମୁଦାଯୋ... ସମୁଦାଯରୂପତ୍ତାଯେୱ।

ଅନୱଯୱଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ''ଅତେନ'' ୨-୧୦୮ ଜନେନ। ଇମିନାୱ ଲୋପସ୍ସାୱଗତତ୍ତା ନାନୁବନ୍ଧଲୋପାଯ ୱଚନମାରଦ୍ଧଂ।

୨୪। ୱଣ୍ଣପରେନ ସୱଣ୍ଣୋପି।

ୱଣ୍ଣସଦ୍ଦୋ ପରୋ ଯସ୍ମା ତେନ ସୱଣ୍ଣୋପି ଗୟ୍ହତି ସଂଚ ରୂପଂ ''ଯୁୱଣ୍ଣାନମେଓ ଲୁତ୍ତା'' ୧-୨୯ ୱାକେରିତଂ, ସମୋନା।

୨୫। ନ୍ତୁ ୱନ୍ତୁମନ୍ତ୍ୱାୱନ୍ତୁତୱନ୍ତୁସମ୍ବନ୍ଧୀ।

ୱନ୍ତ୍ୱାଦିସମ୍ବନ୍ଧୀଯେୱନ୍ତୁ ଗୟ୍ହତି, ''ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ନ୍ତୋ ଯୋମ୍ହି ପଠମେ'' ୨-୨୧୫ ଗୁଣୱନ୍ତୋ।

ୱନ୍ତ୍ୱାଦିସମ୍ବନ୍ଧୀତି କିଂ? ଜନ୍ତୁ ତନ୍ତୁ।

(ପରିଭାସାଯୋ।)

୨୬। ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ।

ସରେ ସରୋ ଲୋପନୀଯୋ ହୋତି। ତତ୍ରି-ମେ, ସଦ୍ଧି-ନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ନୋହେ-ତଂ, ଭିକ୍ଖୁନୋ-ୱାଦୋ, ସମେତା-ଯସ୍ମା, ଅଭିଭା-ଯତନଂ, ପୁତ୍ତାମ-ତ୍ଥି, ଅସନ୍ତେ-ତ୍ଥ।

୨୭। ପରୋ କ୍ୱଚି।

ସରମ୍ହା ପରୋ ସରୋ କ୍ୱଚି ଲୋପନୀଯୋ ହୋତି। ସୋ-ପି, ସାୱ, ଯତୋ-ଦକଂ, ତତୋ-ୱ। କ୍ୱଚୀତିକିଂ? ସଦ୍ଧି-ନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ଅଯମଧିକାରୋ ଆପରିଚ୍ଛେଦାୱସାନା, ତେନ ନାତିପ୍ପସଙ୍ଗୋ।

୨୮। ନ ଦ୍ୱେୱା।

ପୁବ୍ବପରସରା ଦ୍ୱେପି ୱା କ୍ୱଚି ନ ଲୁପ୍ପନ୍ତେ, ଲତା ଇୱ, ଲତେ-ୱ, ଲତା-ୱ।

୨୯। ଯୁୱଣ୍ଣାନମେଓ ଲୁତ୍ତା।

ଲୁତ୍ତା ସରା ପରେସଂ ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣାନଂ ଏଓ ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ।

ତସ୍ସେ-ଦଂ, ୱାତେ-ରିତଂ, ନୋ-ପେତି, ୱାମୋ-ରୂ, ଅତେ-ୱଞ୍ଜେହି, ୱୋ-ଦକଂ। କଥଂ ''ପଚ୍ଚୋରସ୍ମି''ନ୍ତି? ଯୋଗୱିଭାଗା। ୱାବ୍ୱେୱ? ତସ୍ସିଦଂ।

ଲୁତ୍ତେତି କିଂ? ଲତା ଇୱ।

୩୦। ଯୱା ସରେ।

ସରେ ପରେ ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣାନଂ ଯକାରୱକାରା ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ। ବ୍ୟାକତୋ, ଇଚ୍ଚସ୍ସ, ଅଜ୍ଝିଣମୁତ୍ତୋ, ସ୍ୱାଗତଂ, ସ୍ୱାପନଲାନିଲଂ, ୱାବ୍ୱେୱ? ଇତି-ସ୍ସ। କ୍ୱଚିଦ୍ୱେୱ? ଯାନୀ-ଧ, ସୂ-ପଟ୍ଠିତଂ।

୩୧। ଏଓନଂ।

ଏଓନଂଯୱାଯୋନ୍ତି ୱା ସରେ ଯଥାକ୍କମଂ। ତ୍ୟଜ୍ଜ ତେ-ଜ, ସ୍ୱାହଂ ସୋ-ହଂ। କ୍ୱଚିଦ୍ୱେୱ? ପୁତ୍ତାମ-ଦ୍ଧି, ଅସନ୍ତେ-ତ୍ଥ।

୩୨। ଗୋସ୍ସା-ୱଙ।

ସରେ ଗୋସ୍ସ ଅୱଙ ହୋତି। ଗୱା-ସ୍ସଂ। 'ଯଥରୀୱ, ତଥରିୱେ'ତି ନିପାତାୱ, 'ଭୁସାମିୱେ'ତି ଇୱସଦ୍ଦୋ ଏୱତ୍ଥୋ।

୩୩। ବ୍ୟଞ୍ଜନେ ଦୀଘରସ୍ସା।

ରସ୍ସଦୀଘାନଂ କ୍ୱଚି ଦୀଘରସ୍ସା ହୋନ୍ତି ବ୍ୟଞ୍ଜନେ। ତତ୍ରା-ଯଂ, ମୁନୀଚରେ, ସମ୍ମଦେୱ, ମାଲଭାରୀ।

୩୪। ସରମ୍ହା ଦ୍ୱେ।

ସରମ୍ହା ପରସ୍ସ ବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ କ୍ୱଚି ଦ୍ୱେ ରୂପାନି ହୋନ୍ତି। ପଗ୍ଗହୋ। ସରମ୍ହାତି କିଂ? ତଂ ଖଣଂ।

୩୫। ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯେସ୍ୱେସଂ ତତିଯପଠମା।

ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯେସୁ ପରେସ୍ୱେସଂ ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯାନଂ ତଙ୍କଗ୍ଗେ ତତିଯ ପଠମା ହୋନ୍ତି। ପଚ୍ଚାସତ୍ଥା, ନିଗ୍ଘୋସୋ, ଅକ୍ଖନ୍ତି, ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା, ସେତଚ୍ଛତ୍ତଂ, ଦଡ୍ଢୋ, ନିଟ୍ଠାନଂ, ମହଦ୍ଧନୋ, ଯସତ୍ଥେରୋ, ଅପ୍ଫୁଟଂ, ଅବ୍ଭୁଗ୍ଗତୋ। ଏସ୍ୱୀତି କିଂ? ଥେରୋ। ଏସନ୍ତି କିଂ? ପତ୍ଥୋ।

୩୬। ୱିତିସ୍ସେୱେ ୱା।

ଏୱସଦ୍ଦେ ପରେ ଇତିସ୍ସ ୱୋ ହୋତି ୱା। ଇତ୍ୱେୱ, ଇଚ୍ଚେୱ। ଏୱେତି କିଂ? ଇଚ୍ଚାହ।

୩୭। ଏଓନମ ୱଣ୍ଣେ।

ଏଓନଂ ୱଣ୍ଣେ କ୍ୱଚି ଅ ହୋତି ୱା। ଦିସ୍ୱା ଯାଚକ ମାଗତେ, ଅକରମ୍ହସ ତେ, ଏସ ଅତ୍ଥୋ, ଏସ ଧମ୍ମୋ, ଅଗ୍ଗମକ୍ଖାଯତି, ସ୍ୱାତନଂ , ହିଯ୍ୟତ୍ତନଂ, କରସ୍ସୁ। ୱାବ୍ୱେୱ? ଯାଚକେ ଆଗତେ ଏସୋ ଧମ୍ମୋ। ୱଣ୍ଣେତି କିଂ? ସୋ।

୩୮। ନିଗ୍ଗହୀତଂ।

ନିଗ୍ଗହୀତମାଗମୋ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି। ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି ଚକ୍ଖୁଉଦପାଦି, ପୁରିମଂ ଜାତିଂ ପୁରିମଜାତିଂ, କତ୍ତଙ୍କ କୁସଲଂ ବହୁଂ। ଅୱଂସିରୋତିଆଦୀସୁ ନିଚ୍ଚଂ... ୱୱତ୍ଥିତୱିଭାସତ୍ତା ୱାଧିକାରସ୍ସ, ସାମତ୍ତିଯେନାଗମୋୱ, ସ ଚ ରସ୍ସ ସରସ୍ସେୱ ହୋତି... ତସ୍ସ ରସ୍ସାନୁଗତତ୍ତା।

୩୯। ଲୋପୋ।

ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି। କ୍ୱାହଂ କିମହଂସାରତ୍ତୋ ସଂରତ୍ତୋ। ସଲ୍ଲେ ଖୋ-ଗନ୍ତୁକାମୋ ଗନ୍ତୁମନୋତି, ଆଦୀସୁ ନିଚ୍ଚଂ।

୪୦। ପରସରସ୍ସ।

ନିଗ୍ଗହୀତମ୍ହା ପରସ୍ସ ସରସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି। ତ୍ୱଂ-ସି ତ୍ୱମସି।

୪୧। ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ।

ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ଖୋ ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ ୱା ହୋତି ପଚ୍ଚାସତ୍ତ୍ୟା। ତଙ୍କରୋତି ତଂ କରୋତି, ତଞ୍ଚରତି ତଂ ଚରତି, ତଣ୍ଠାନଂ ତଂ ଠାନଂ, ତନ୍ଧନଂ ତଂ ଧନଂ, ତମ୍ପାତି ତଂ ପାତି। ନିଚ୍ଚଂ ପଦମଜ୍ଝେ ଗନ୍ତ୍ୱା, କ୍ୱଚଞ୍ଜାତ୍ରପି ସନ୍ତିଟ୍ଠତି।

୪୨। ଯେୱହିସୁ ଞୋ।

ଯ ଏୱ ହି ସଦ୍ଦେସୁ ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ୱା ଞୋ ହୋତି। ଯଞ୍ଞଦେୱ, ତଞ୍ଞେୱ, ତଞ୍ହି, ୱାତ୍ୱେୱ? ଯଂ ଯଦେୱ।

୪୩। ଯେ ସଂସ୍ସ।

ସଂସଦ୍ଦସ୍ସ ଯଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ ତସ୍ସ ୱା ଞୋ ହୋତି ଯକାରେ। ସଞ୍ଞମୋ ସଂଯମୋ।

୪୪। ମଯଦା ସରେ।

ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ମଯଦା ହୋନ୍ତି ୱା ସରେ କ୍ୱଚି। ତମହଂ, ତଯିଦଂ, ତଦଲଂ। ୱା ତ୍ୱେୱ? ତଂ ଅହଂ।

୪୫। ୱନତରଗା ଚାଗମା।

ଏତେ ମଯଦା ଚ ଆଗମା ହୋନ୍ତି ସରେ ୱା କ୍ୱଚି। ତିୱଙ୍ଗିକଂ, ଇତୋ ନାଯତି, ଚିନିତ୍ୱା, ତସ୍ମାତିହ, ନିରୋଜଂ, ପୁଥଗେୱ, ଇଧମାହୁ, ଯଥଯିଦଂ, ଅତ୍ତଦତ୍ଥଂ। ୱା ତ୍ୱେୱ? ଅତ୍ତତ୍ଥଂ। 'ଅତିପ୍ପଗୋ ଖୋ ତାୱା'ତି-ପଠମନ୍ତୋ ପଗସଦ୍ଦୋୱ।

୪୬। ଛା ଳଓ।

ଛସଦ୍ଦା ପରସ୍ସ ସରସ୍ସ ଳଅକାରୋ ଆଗମୋ ହୋତି ୱା। ଛଳଅଙ୍ଗଂ, ଛଳଆଯତନଂ। ୱାତ୍ୱେୱ? ଛଅଭିଞ୍ଞା।

୪୭। ତଦମିନାଦୀନି।

ତଦମିନାଦୀନି ସାଧୂନି ଭୱନ୍ତି। ତଂ ଇମିନା ତଦମିନା, ସକିଂ ଆଗାମୀ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଂ ଇଧ ଅହଂ ଏକମିଦାହଂ, ସଂୱିଧାଯ ଅୱହାରୋ ସଂୱିଦାୱହାରୋ, ୱାରିନୋ ୱାହକୋ ୱଲାହକୋ, ଜୀୱନସ୍ସ ମୂତୋ ଜୀମୂତୋ, ଛୱସ୍ସ ସଯନଂ ସୁସାନଂ, ଉଦ୍ଧଂ ଖମସ୍ସ ଉଦୁକ୍ଖଲଂ, ପିସିତାସୋ ପିସାଚୋ, ମହିଯଂ ରୱତୀତି ମଯୂରୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି ପଯୋଗତୋ-ନୁଗନ୍ତବ୍ବା, ପରେସଂ ପିସୋଦରାଦିମିୱେଦଂ ଦଟ୍ଠବ୍ବଂ।

୪୮। ତୱଗ୍ଗୱରଣାନଂ ଯେ ଚୱଗ୍ଗବଯଞ୍ଜା।

ତୱଗ୍ଗୱରଣାନଂ କ୍ୱଚି ଚୱଗ୍ଗବଯଞ୍ଜା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ଯକାରେ। ଅପୁଚ୍ଚଣ୍ଡତାଯ, ତଚ୍ଚଂ, ଯଜ୍ଜେୱଂ, ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ, ଥଞ୍ଞଂ, ଦିବ୍ବଂ, ପଯ୍ୟୋସନା, ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞୋ। କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ରତ୍ୟା।

୪୯। ୱଗ୍ଗଲସେହି ତେ।

ୱଗ୍ଗଲସେହି ପରସ୍ସ ଯକାରସ୍ସ କ୍ୱଚି ତେ ୱଗ୍ଗଲସା ହୋନ୍ତି।

ସଙ୍କତେ, ପଙ୍କତେ, ଅଙ୍ଗତେ, କୁମ୍ପତେ, ଫଲ୍ଲତେ, ଅସ୍ସତେ। କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? କ୍ଲାହଂ।

୫୦। ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ।

ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ ହୋତି ଯକାରେ। ଗୁୟ୍ହଂ।

୫୧। ୱେ ୱା।

ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ ହୋତି ୱା ୱକାରେ। ବଓ୍ହାବାଧୋ ବଓ୍ହାବାଧୋ।

୫୨। ତଥାନରାନଂ ଟଠଣଲା

ତଥନରାନଂ ଟଠଣଲା ହୋନ୍ତି ୱା। ଦୁକ୍କଟଂ, ଅଟ୍ଠକଥା, ଗହଣଂ, ପଲିଘୋ, ପଲାୟତି। ୱାତ୍ୱେୱ? ଦୁକ୍କତଂ। କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ସୁଗତୋ।

୫୩। ସଂଯୋଗାଦି ଲୋପୋ।

ସଂଯୋଗସ୍ସ ଯୋ ଆଦୀଭୂତୋ-ୱୟୱୋ ତସ୍ସ ୱା କ୍ୱଚି ଲୋପୋ ହୋତି। ପୁପ୍ଫଂ-ସା ଜାୟତେ-ଗିନି।

୫୪। ୱିଚ୍ଛାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେସୁ ଦ୍ୱେ।

ୱିଚ୍ଛାୟମାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେ ଚ ଯଂ ୱତ୍ତତେ, ତସ୍ସ ଦ୍ୱେ ରୂପାନି ହୋନ୍ତି। କ୍ରିୟାୟ ଗୁଣେନ ଦବ୍ବେନ ୱା ଭିନ୍ନେ ଅତ୍ଥେ ବ୍ୟାପିତୁମିଚ୍ଛା ୱିଚ୍ଛା। ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖଂ ସିଞ୍ଚତି, ଗାମୋ ଗାମୋ ରମଣୀୟୋ, ଗାମେ ଗାମେ ପାନୀୟଂ, ଗେହେ ଗେହେ ଇସ୍ସରୋ, ରସଂ ରସଂ ଭକ୍ଖୟତି, କିରିୟଂ କିରିୟମାରଭତେ।

ଅଭିଯେୱା-ନୁପୁବ୍ବିଯେପି ୱିଚ୍ଛା ମୂଲେ ମୂଲେ ଥୂଲା, ଅଗ୍ଗେ ଅଗ୍ଗେ ସୁଖୁମା, ଯଦି ହି ଏତ୍ଥ ମୂଲଗ୍ଗଭେଦୋ ନ ସିୟା, ଆନୁପୁବ୍ବିୟମ୍ପି ନ ଭୱେୟ୍ୟ। ମାସକଂ ମାସକଂ ଇମମ୍ହା କହାପଣା ଭୱନ୍ତାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଦେହୀତି ମାସକଂ ମାସକମିଚ୍ଚେତସ୍ମା ୱିଚ୍ଛାଗମ୍ମତେ, ସଦନ୍ତରତୋ ପନ ଇମମ୍ହା କହାପଣାତି ଅୱଧାରଣଂ। ପୁବ୍ବଂ ପୁବ୍ବଂ ପୁପ୍ଫନ୍ତି, ପଠମଂ ପଠମଂ ପଚ୍ଚନ୍ତୀତ୍ୟତ୍ରାପି ୱିଚ୍ଛାୱ। ଇମେ ଉଭୋ ଅଡ୍ଢା କତରା କତରା ଏସଂ ଦ୍ୱିନ୍ନମଡ୍ଢତା, ସବ୍ବେ ଇମେ ଅଡ୍ଢା କତମା କତମା ଇମେସଂ ଅଡ୍ଢତା ଇହାପି ୱିଚ୍ଛାୱ। ଆଭିକ୍ଖଞ୍ଞଂ ପୋନୋପୁଞ୍ଞଂ ପଚତି ପଚତି, ପପଚତି ପପଚତି, ଲୁନାହି ଲୁନାହିତ୍ୱେୱାୟଂ ଲୁନାତି, ଭୁତ୍ୱା ଭୁତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ପଟପଟା କରୋତି, ପଟପଟାୟତି।

୫୫। ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ପୁବ୍ବସ୍ସେକସ୍ସ।

ୱିଚ୍ଛାୟମେକସ୍ସ ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ହୋତି। ଏକେକସ୍ସ। କଥଂ ମତ୍ଥକମତ୍ଥକେନାତି? ‘ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ପୁବ୍ବସ୍ସା’ତି ଯୋଗୱିଭାଗା, ନାତାତିପ୍ପସଙ୍ଗୋ ଯୋଗୱିଭାଗା ଇଟ୍ଠପ୍ପସିଦ୍ଧୀତି।

୫୬। ସବ୍ବାଦୀନଂ ୱୀତିହାରେ।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ୱୀତିହାରେ ଦ୍ୱେ ଭୱନ୍ତି ପୁବ୍ବସ୍ସ ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ଚ। ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଭୋଜକା, ଇତରୀତରସ୍ସ ଭୋଜକା।

୫୭। ଯାୱବୋଧଂ ସମ୍ଭମେ।

ତୁରିତେନାପାୟହେତୁପଦସ୍ସନଂ ସମ୍ଭମୋ, ତସ୍ମିଂସତି ୱତ୍ଥୁ ଯାୱନ୍ତେହି ସଦ୍ଦେହି ସୋ-ତ୍ଥୋ ୱିଞ୍ଞାୟତେ, ତାୱନ୍ତୋ ସଦା ପୟୁଜ୍ଜନ୍ତେ। ସପ୍ପୋ ସପ୍ପୋ ସପ୍ପୋ, ବୁଜ୍ଝସ୍ସୁ ବୁଜ୍ଝସ୍ସୁ ବୁଜ୍ଝସ୍ସୁ, ଭିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ।

୫୮। ବହୁଲଂ।

ଅୟମଧ୍କାରୋ ଆସତ୍ତପରିସମତ୍ତିୟା। ତେନ ନାତିପ୍ପସଙ୍ଗୋ ଇଟ୍ଠପ୍ପସିଦ୍ଧି ଚ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତିୟଂ

ପଠମୋ କଣ୍ଡୋ।

୨। ଦୁତିୟୋ କଣ୍ଡୋ (ସ୍ଯାଦି)

୧। ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ-କାନେକେସୁ ନାମସ୍ମା ସି ୟୋ, ଅଂ ୟୋ, ନା ହି, ସ ନଂ, ସ୍ମା ହି, ସ ନଂ, ସ୍ମିଂ ସୁ।

ଏତେସଂ ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି ଏକାନେକଵ୍ଚେସୁ ଵତ୍ତମାନତୋ ନାମସ୍ମା। ମୁନି ମୁନୟୋ, ମୁନିଂ ମୁନୟୋ, ମୁନିନା ମୁନୀହି, ମୁନିସ୍ସ ମୁନୀନଂ, ମୁନିସ୍ମା ମୁନୀହି, ମୁନିସ୍ସ ମୁନୀନଂ, ମୁନିସ୍ମିଂ ମୁନୀସୁ, ଏଵଂ କୁମାରୀ କୁମାରିୟୋ, କଞ୍ଞା କଞ୍ଞାୟୋତି। ଏତାନି ସତ୍ତ ଦୁକାନି ସତ୍ତ ଵିଭତ୍ତିୟୋ ଵିଭାଗୋ ଵିଭତୀତି କତ୍ୱା, ଏତ୍ଥ ସିଅମିତୀ-କାରା-କାରା "କିମଂ ସିସୁ" ୨,୨୦୦ ତି ସଂକେତତ୍ଥା।

୨। କମ୍ମେ ଦୁତିୟା।

କରୀୟତି କତ୍ତୁ କିରିୟାୟା-ଭିସମ୍ବନ୍ଧୀୟତୀତି କମ୍ମଂ, ତସ୍ମିଂ ଦୁତିୟାଵିଭତ୍ତି ହୋତଂ। କଟଂ କରୋତି, ଓଦନଂ ପଚତି, ଆଦିଚ୍ଚଂ ପସ୍ସତି।

'ଓଦନୋ ପଚ୍ଚତୀ'ତି ଓଦନସଦ୍ଦତୋ କମ୍ମତା ନପ୍ପତୀୟତେ, କିଞ୍ଚରହି? ଆଖ୍ୟାତତୋ। 'କଟଂ କରୋତି ଵିପୁଲଂ ଦସ୍ସନୀୟ'ନ୍ତି ଅଚ୍ଚେଵ ଗୁଣୟୁତ୍ତସ୍ସ କମ୍ମତା, ଇଚ୍ଛିତେପି କମ୍ମତ୍ତାଵ ଦୁତିୟା ସିଦ୍ଧା ଗାଵୁଂ ପୟୋ ଦୋହତି, ଗୋମନ୍ତଂ ଗାଵଂ ୟାଚତି, ଗାଵମଵରୁନ୍ଧତି ଵଜଂ, ମାଣଵକଂ ମଗ୍ଗଂ ପୁଚ୍ଛତି, ଗୋମନ୍ତଂ ଗାଵଂ ଭିକ୍ଖତେ, ରୁକ୍ଖମଵଚିନାତି ଫଲାନି, ସିସ୍ସଂ ଧମ୍ମଂ ବ୍ରୂତେ, ସିସ୍ସଂ ଧମ୍ମମନୁସାସତୀତି। ଏଵଂ ଅନିଚ୍ଛିତେପି ଅହିଂ ଲଙ୍ଘୟତି, ଵିସଂ ଭକ୍ଖେତି। ୟଂନେଵିଚ୍ଛିତଂ ନାପି ଅନିଚ୍ଛିତଂ, ତତ୍ଥାପି ଦୁତିୟା ସିଦ୍ଧା। ଗାମଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ରୁକ୍ଖମୂଲମୁପସପ୍ପତି।

ପଥଵିଂ ଅଧିସେସ୍ସତି, ଗାମମଧିତିଟ୍ଠତି, ରୁକ୍ଖମଜ୍ଝାସତେତିଅଧିସୀଠାସାନଂପୟୋଗେ-ଧିକରଣେ କମ୍ମଵଚନିଚ୍ଛା, ଵଚ୍ଛିତୋ ହି କାରକାନି ହୋନ୍ତି। ତଂ ୟଥା-ଵଲାହକା ଵିଜ୍ଜୋତତେ, ଵଲାହକସ୍ସ ଵିଜ୍ଜୋତତେ, ଵଲାହକୋ ଵିଜ୍ଜୋତତେ, ଵଲାହକେ ଵିଜ୍ଜୋତତେ, ଵଲାହକେନ ଵିଜ୍ଜୋତତେତି। ଏଵମଭିନିଵିସସ୍ସ ଵା ଧମ୍ମମଭିନିଵିସତେ ଧମ୍ମେ ଵା।

ତଥା ଉପନ୍ଵଜ୍ଝାଵସସ୍ସାଭୋଜନ ନିଵୁତ୍ତିଵଚନସ୍ସ ଗାମମୁପଵସତି, ଗ, ମମନୁଵସତି, ପବ୍ବତମଧିଵସତି, ଘରମାଵସତି। ଅଭୋଜନନିଵୁତ୍ତି ଵଚନସ୍ସାତି କିଂ? ଗାମେ ଉପଵସତି, ଭୋଜନନିଵୁତ୍ତିଂ କରୋତୀତି ଅତ୍ଥୋ। ତପ୍ପାନାଚାରେପି କମ୍ମତ୍ତାଵ ଦୁତିୟା ସିୟା ନଦିମ୍ପିଵତି, ଗାମଂ ଚରତି, ଏଵଂ 'ସଚେ ମଂ ଆଲପିସ୍ସତୀ'ତିଆଦୀସୁପି। ଵିହିତାଵ ପତିଧୟୋଗେ ଦୁତିୟା – 'ପଟିଭନ୍ତୁ ତଂ ଚୁନ୍ଦ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା'ତି। ତଂ ପତି ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାସନ୍ତୁତି ଅତ୍ଥୋ, ୟଦାତୁ ଧାତୁନାୟୁତ୍ତୋ ପତି, ତଦା ତେନା-ୟୋଗା ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀଵ 'ତସ୍ସ ନପ୍ପଟିଭାତୀ'ତି। ଅକ୍ଖେ ଦିବ୍ବତି, ଅକ୍ଖେହି ଦିବ୍ବତି, ଅକ୍ଖେସୁ ଦିବ୍ବତୀତି କମ୍ମକରଣାଧିକରଣଵଚନିଚ୍ଛା।

୩। କାଲଦ୍ଧାନମଚ୍ଚନ୍ତସଂୟୋଗେ।

କିରିୟା, ଗୁଣ, ଦବ୍ବେହି ସାକଲ୍ଲେନ କାଲଦ୍ଧାନଂ ସମ୍ବନ୍ଧୋ ଅଚ୍ଚନ୍ତସଂୟୋଗୋ। ତସ୍ମିଂ ଵିଞ୍ଞାୟମାନେ କାଲସଦ୍ଦେହି ଅଦ୍ଧଅଦ୍ଦେହି ଚ ଦୁତିୟା ହୋତି। ମାସମଧୀତେ, ମାସଂ କଲ୍ୟାଣି, ମାସଂ ଗୁଡଅଧାନା, କୋସମଧୀତେ, କୋସଂ କୁଟିଲା ନଦୀ, କୋସଂ ପବ୍ବତୋ। ଅଚନ୍ତସଂୟୋଗେତି କିଂ? ମାସସ୍ସ ଦ୍ୱୀହମଧୀତେ, କୋସସ୍ସେକଦେସେ ପବ୍ବତୋ।

ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିଵାସେତ୍ୱା, ଏକଂ ସମୟଂ ଭଗଵା, ଇମଂ ରତ୍ତିଂ ଚତ୍ତାରୋ ମହାରାଜାତି ଏଵମାଦୀସୁ କାଲଵାଚୀ ହି ଅଚ୍ଚନ୍ତସଂୟୋଗତ୍ତାଵ ଦୁତିୟା ସିଦ୍ଧା। ଵିଭତ୍ତିଵିପଲ୍ଲାସେନପି ଵା ବହୁଲଂଵିଧାନା।

ଫଲପ୍ପତ୍ତିୟଂ କିରିୟାପରିସମତ୍ତ୍ୟପଵଗ୍ଗୋ, ତସ୍ମିଂ ଵିଞ୍ଞାୟମାନେ କାଲଦ୍ଧାନଂ କିରିୟାୟାଚ୍ଚନ୍ତସଂୟୋଗେ ତତିୟାଭିମତା, ସାପି କରଣତ୍ତାଵ ସିଦ୍ଧା 'ମାସେନାନୁଵାକୋ-ଧୀତୋ, କୋସେନାନୁଵାକୋ-ଧୀତୋ'ତି। ଅନପଵଗ୍ଗେତୁ ଅସାଧକତମତ୍ତାକରଣତ୍ତାଭାଵେ ଦୁତିୟାଵ 'ମାସମଧୀତୋ-ନୁଵାକୋ, ନ ଚାନେ ନ ଗହିତୋ'ତି।

କାରକମଜ୍ଝେ ୟେ କାଲଦ୍ଧାନଵାଚିନୋ, ତତୋ ସତ୍ତମୀପଞ୍ଚମିୟୋ ଅଭିମତା 'ଅଜ୍ଜ ଭୁତ୍ୱା ଦେଵଦତ୍ତୋ ଦ୍ୱିହେ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି, ଦ୍ୱୀହା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି, ଅତ୍ରଟ୍ଠୋ-ୟମିସ୍ସାସୋ କୋସେ ଲକ୍ଖଂ ଵିଜ୍ଝତି, କୋସା ଲକ୍ଖଂ ଵିଜ୍ଝତୀ'ତି, ତାପୀହ ସକସକକାରକଵଚନିଚ୍ଛାୟେଵ ସିଦ୍ଧା।

୪। ଗତି ବୋଧାହାର ସଦ୍ଦତ୍ଥାକମ୍ମକ ଭଜ୍ଜାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ।

ଗମନତ୍ଥାନଂ ବୋଧତ୍ଥାନଂ ଆହାରତ୍ଥାନଂ ସଦ୍ଦତ୍ଥାନମକମ୍ମକାନଂ ଭଜ୍ଜାଦୀନଞ୍ଚ ପଯୋଜ୍ଜେ କତ୍ତରି ଦୁତିଯା ହୋତି। ସାମତ୍ଥିଯା ଚ ପଯୋଜକବ୍ଯାପାରେନ କମ୍ମତାୱସ୍ସ ହୋତୀତି ପତୀଯତେ। ଗମଯତି ମାଣୱକଂ ଗାମଂ, ଯାପଯତି ମାଣୱକଂ ଗାମଂ, ବୋଧଯତି ମାଣୱକଂ ଧମ୍ମଂ, ୱେଦଯତି ମାଣୱକଂ ଧମ୍ମଂ, ଭୋଜଯତି ମାଣ-ୱକଂ ମୋଦକଂ, ଆସଯତି ମାଣୱକଂ ମୋଦକଂ, ଅଜ୍ଝାପଯତି ମାଣୱକଂ ୱେଦଂ, ପାଠଯତି ମାଣୱକଂ ୱେଦଂ, ଆସଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ, ସାଯଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ, ଅଞ୍ଞଂ ଭଜ୍ଜାପେତି, ଅଞ୍ଞଂ କୋଟ୍ଟାପେତି, ଅଞ୍ଞଂ ସନ୍ଥରାପେତି। ଏତେସମେୱାତି କିଂ? ପାଚେତି ଓଦନଂ ଦେୱଦତ୍ତେନ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତୋ। ପଯୋଜ୍ଜେତି କିଂ? ଗଚ୍ଛତି ଦେୱଦତ୍ତୋ। ଯଦା ଚରହି ଗମଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତୋ, ତମପରୋ ପଯୋଜେତି, ତଦା ଗମଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତେନେତି ଭୱିତବ୍ବଂ … ଗମଯତିସ୍ସା-ଗମନତ୍ଥତ୍ତା।

୫। ହରାଦୀନଂ ୱା।

ହରାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ କତ୍ତରି ଦୁତିଯା ହୋତି ୱା। ହାରେତି ଭାରଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା, ଅଜ୍ଝୋହାରେତି ସତ୍ତୁଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା, କାରେତି କଟଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା ଦସ୍ସଯତେ ଜନଂ ରାଜଂ ଜନେନେତି ୱା, ଅଭିୱାଦଯତେ ଗୁରୁଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା।

୬। ନ ଖାଦାଦୀନଂ।

ଖାଦାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ କତ୍ତରି ଦୁତିଯା ନ ହୋତି। ଖାଦଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ଆଦଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ଅୱ୍ହା ପଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ସଦ୍ଦାଯଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, କନ୍ଦଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ନାଯଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ।

(୧) ୱହିସ୍ସାନିଯନ୍ତୁକେ। ୱାହଯତି ଭାରଂ ଦେୱଦତ୍ତେନ ଅନିଯନ୍ତୁକେତି କିଂ? ୱାହ-ଯତି ଭାରଂ ବଲୀବଦ୍ଦେ।

(୨) ଭକ୍ଖିସ୍ସାହିଂ ସାଯଂ। ଭକ୍ଖଯତି ମୋଦକେ ଦେୱଦତ୍ତେନ। ଅହିଂସାଯନ୍ତି କିଂ? ଭକ୍ଖଯତି ବଲୀବଦ୍ଦେ ସସ୍ସଂ।

୭। ଝାଦୀହି ଯୁତ୍ତା।

ଧୀଆଦୀହି ଯୁତ୍ତତୋ ଦୁତିଯା ହୋତି। ଧିରତ୍ଥୁ ମଂ ପୂତିକାଯଂ, ଅନ୍ତରା ଚ ରାଜଗହଂ ଅନ୍ତରା ଚ ନାଲନ୍ଦଂ, ସମାଧାନମନ୍ତରେନ, ମୁଚଲିନ୍ଦମଭିତୋ ସରମିଚ୍ଚାଦି, ଛଟ୍ଠିଯାପୱାଦୋ-ଯଂ।

୮। ଲକ୍ଖଣିତ୍ଥମ୍ଭୂତୱିଚ୍ଛାସ୍ୱଭିନା।

ଲକ୍ଖଣାଦୀସ୍ୱତ୍ଥେସ୍ୱଭିନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ମହାତି। ରୁକ୍ଖମଭି ୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରମଭି, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖମଭିତିଟ୍ଠତି।

୯। ପତିପରୀହି ଭାଗେ ଚ।

ପତିପରୀହି ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଲକ୍ଖଣାଦୀସୁ ଭାଗେ ଚତ୍ଥେ ଦୁତିଯା ହୋତି। ରୁକ୍ଖଂ ପତି ୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରଂ ପତି, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖଂ ପତି ତିଟ୍ଠତି, ଯଦେତ୍ଥ ମଂ ପତି ସିଯା। ରୁକ୍ଖଂ ପରି ୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରଂ ପରି, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖଂ ପରି ତିଟ୍ଠତି, ଯଦେତ୍ଥ ମଂ ପରି ସିଯା।

୧୦। ଅନୁନା।

ଲକ୍ଖଣାଦୀସ୍ୱତ୍ଥେସ୍ୱନୁନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି। ରୁକ୍ଖମନୁ ୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସଚ୍ଚକିରିଯମନୁ ୱୁଟ୍ଠି ପାୱସ୍ସି, ହେତୁ ଚ ଲକ୍ଖଣଂ ଭୱତି, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରମନୁ, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖମନୁ ତିଟ୍ଠତି, ଯଦେତ୍ଥ ମଂ ଅନୁ ସିଯା।

୧୧। ସହତ୍ଥେ।

ସହତ୍ଥେ-ନୁନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି। ପଜ୍ଜତମନୁ ସେନା ତିଟ୍ଠତି।

୧୨। ହୀନେ।

ହୀନତ୍ଥେ-ନୁନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି। ଅନୁ ସାରିପୁତ୍ତଂ ପଞ୍ଞୱନ୍ତୋ।

୧୩। ଉପେନ।

ହୀନତ୍ଥେ ଉପେନ ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି। ଉପ ସାରିପୁତ୍ତଂ ପଞ୍ଞୱନ୍ତୋ।

୧୪। ସତ୍ତମ୍ଯାଧିକ୍ୟେ।

ଆଧିକ୍ୟତ୍ଥେ ଉପେନ ଯୁତ୍ତମ୍ହା ସତ୍ତମୀ ହୋତି। ଉପ ଖାରିଯଂ ଦୋଣୋ।

୧୫। ସାମିତ୍ତେ-ଧିନା।

ସାମିଭାୱତ୍ଥେ-ଧିନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ସତ୍ତମୀ ହୋତି। ଅଧି ବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତେ ପଞ୍ଚାଲା, ଅଧି ପଞ୍ଚାଲେସୁ ବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତୋ।

୧୬। କତ୍ତୁକରଣେସୁ ତତିଯା।

କତ୍ତରି କରଣେ ଚ କାରକେ ତତିଯା ହୋତି। ପୁରିସେନ କତଂ, ଅସିନା ଛିନ୍ଦତି। ପକତିଯା-ଭିରୂପୋ, ଗୋତ୍ତେନ ଗୋତମୋ, ସୁମେଧୋ ନାମ ନାମେନ, ଜାତିଯା ସତ୍ତୱସ୍ସିକୋତି ଭୂଧାତୁସ୍ସ ସମ୍ଭୱା କରଣେ ଏୱ ତତିଯା। ଏୱଂ ସମେନ ଧାୱତି ୱିସମେନ ଧାୱତି, ଦ୍ୱିଦୋଣେନ ଧଞ୍ଞଂ କିଣାତି, ପଞ୍ଚକେନ ପସୱୋ କିଣାତୀତି।

୧୭। ସହତ୍ଥେନ।

ସହତ୍ଥେନ ଯୋଗେ ତତିଯା ସିଯା। ପୁତ୍ତେନ ସହ ଗତୋ, ପୁତ୍ତେନ ସଦ୍ଧିଂ ଆଗତୋ, ତତିଯାପି ଛଟ୍ଠୀୱ ଅପ୍ପଧାନେ ଏୱ ଭୱତି।

୧୮। ଲକ୍ଖଣେ।

ଲକ୍ଖଣେ ୱତ୍ତମାନତୋ ତତିଯା ସିଯା। ତିଦଣ୍ଡକେନ ପରିବ୍ବାଜକମଦ୍ଦକ୍ଖୀ, ଅକ୍ଖିନା କାଣୋ, ତେନ ହି ଅଙ୍ଗେନ ଅଙ୍ଗିନୋ ୱିକାରୋ ଲକ୍ଖୀଯତେ।

୧୯। ହେତୁମ୍ହି।

ତକ୍କିରିଯା ଯୋଗ୍ଗେ ତତିଯା ସିଯା। ଅନ୍ନେନ ୱସତି, ୱିଜ୍ଜାଯ ଯସୋ।

୨୦। ପଞ୍ଚମୀଣେ ୱା।

ଇଣେ ହେତୁମ୍ହି ପଞ୍ଚମୀ ହୋତି ୱା। ସତସ୍ମା ବଦ୍ଧୋ, ସତେନ ୱା।

୨୧। ଗୁଣେ।

ପରଙ୍ଗଭୂତେ ହେତୁମ୍ହି ପଞ୍ଚମୀ ହୋତି ୱା। ଜଳଅତ୍ତା ବଦ୍ଧୋ ଜଳଅତ୍ତେନ ୱା, ପଞ୍ଞାଯ ମୁତ୍ତୋ, ହୁତ୍ୱା ଅଭାୱତୋଅନିଚ୍ଚା, ସଙ୍ଖାରନିରୋଧା ୱିଞ୍ଞାଣନିରୋଧୋ।

୨୨। ଛଟ୍ଠୀ ହେତ୍ୱତ୍ଥେହି।

ହେତ୍ୱତ୍ଥୱାଚୀହି ଯୋଗେ ହେତୁମ୍ହି ଛଟ୍ଠୀ ସିଯା। ଉଦରସ୍ସ ହେତୁ, ଉଦରସ୍ସ କାରଣା।

୨୩। ସବ୍ବାଦିତୋ ସବ୍ବା।

ହେତ୍ୱତ୍ଥେହି ଯୋଗେ ସବ୍ବାଦୀହି ସବ୍ବା ୱିଭତ୍ତିଯୋ ହୋନ୍ତି। କୋ ହେତୁ, କଂ ହେତୁଂ, କେନ ହେତୁନା, କସ୍ସ ହେତୁସ୍ସ, କସ୍ମା ହେତୁସ୍ମା, କସ୍ସ ହେତୁସ୍ସ, କସ୍ମିଂ ହେତୁସ୍ମିଂ, କିଂ କାରଣଂ, କେନ କାରଣେନ, କିଂ ନିମିତ୍ତଂ, କେନ ନିମିତ୍ତେନ, କିଂ ପଯୋଜନଂ, କେନ ପଯୋଜନେନ ଇଚ୍ଚେୱମାଦି। ହେତ୍ୱତ୍ଥେହୀତ୍ୱେୱ? କେନ କତଂ।

୨୪। ଚତୁତ୍ଥୀ ସମ୍ପଦାନେ।

ଯସ୍ସ ସମ୍ମା ପଦୀଯତେ ତସ୍ମିଂ ଚତୁତ୍ଥୀ ସିଯା। ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦଦାତି। ଆଧାରୱିୱକ୍ଖାଯଂ ସତ୍ତମୀପି ସିଯା ସଙ୍ଘେ ଦେହି।

୨୫। ତାଦତ୍ଥେ।

ତସ୍ସେ-ଦଂ ତଦତ୍ଥଂ, ତଦତ୍ଥଭାୱେ ଜୋତନୀଯେ ନାମସ୍ମା ଚତୁତ୍ଥୀ ସିଯା। ସୀତସ୍ସ ପଟିଘାତାଯ, ଅତ୍ଥାଯ ହିତାଯ (ସୁଖାଯ) ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ, ନାଲଂ ଦାରଭରଣାଯ, ଯୂପାଯ ଦାରୁ, ପାକାଯ ୱଜତୀତ୍ୱେୱମାଦି।

କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚଭି, ମା-ଯସ୍ମନ୍ତାନମ୍ପି ସଙ୍ଘଭେଦୋ ରୁଚ୍ଚିତ୍ଥ, ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ଭତ୍ତମସ୍ସ ନଚ୍ଛାଦେସୀତି ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ, ନ ଚେତ୍ଥଂ ୱିରୋଧୋ ସିଯା ସଦିସରୂପତ୍ତା, ଏୱଂୱିଧେସୁ ଚ ସମ୍ବନ୍ଧସ୍ସ ସଦ୍ଦିକାନୁମତତ୍ତା , କସ୍ସ ୱା ତ୍ୱଂ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେସୀତି ଅତ୍ଥମତ୍ତେ ପଠମା।

ଏୱମଞ୍ଞାପି ୱିଧଞ୍ଞଞ୍ଞା, ପରତୋପି ଯଥାଗମଂ।

ରଞ୍ଞୋ ସତଂ ଧାରେତି, ରଞ୍ଞୋ ଛତ୍ତଂ ଧାରେତୀତି ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀ, ଏୱଂ ରଞ୍ଞୋ ସିଲାଘତେ, ରଞ୍ଞୋ ହନୁତେ, ରଞ୍ଞୋ ଉପତିଟ୍ଠତେ, ରଞ୍ଞୋ ସପତେ, ଦେୱାପି ତସ୍ସ ପିହଯନ୍ତି ତାଦିନୋ, ତସ୍ସ କୁଜ୍ଝ ମହାୱୀର, ଯଦିହଂ ତସ୍ସ ପକୁପ୍ପେଯ୍ୟଂ, ଦୁହଯତି ଦିସାନଂ ମେଘୋ, ଯୋ ମିତ୍ତାନଂ ନ ଦୂଭତି, ଯୋ ଅପ୍ପଦୁଟ୍ଠସ୍ସ ନରସ୍ସ ଦୁସ୍ସତି, କ୍ୟାହଂ ଅଯ୍ଯାନଂ ଅପରଜ୍ଝାମି, ଇସ୍ସଯନ୍ତି ସମଣାନଂ ତିତ୍ଥିଯା, ଧମ୍ମେନ ନଯମାନାନଂ କା ଉସୂଯା ରଞ୍ଞୋ ଭାଗ୍ଗମାରଜ୍ଝତି, ରଞ୍ଞୋ ଭାଗ୍ଗମିକ୍ଖତେ, ତେନ ଯାଚିତୋ ଅଯାଚିତୋ ୱା ତସ୍ସ ଗାୱୋ ପଟିସୁଣାତି, ଗାୱୋ ଆସୁଣାତି, ଭଗୱତୋ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସୁଂ, ହୋତୁ ପତିଗିଣାତି, ହୋତ୍ୱନୁଗିଣାତି, ଆରୋଚଯାମି ୱୋ ପତିୱେଦଯାମି ୱୋ, ଧମ୍ମଂ ତେ ଦେସେସ୍ସାମି, ଯଥା ୱୋ ଭଗୱା ବ୍ୟାକରେଯ୍ଯ, ଅଲଂ ତେ ଇଧ ୱାସେନ, କିଂ ତେ ଜଟାହି ଦୁମ୍ମେଧ, ଅରହତି ମଲ୍ଲୋ ମଲ୍ଲସ୍ସାତି।

ଜୀୱିତଂ ତିଣାଯପି ନ ମଞ୍ଞମାନୋତି ତାଦତ୍ଥେ ଚତୁତ୍ଥୀ, ତିଣେନ ଯୋ ଅତ୍ଥୋ ତଦତ୍ଥାଯପୀତି ଅତ୍ଥୋ, ''ଯୋ ଚ ସୀତଞ୍ଚ ଉଣ୍ହଞ୍ଚ, ତିଣା ଭିଯ୍ୟୋ ନ ମଞ୍ଞତି'' ତିଣମିୱ ଜୀୱିତଂ ମଞ୍ଞମାନୋତି ସତ୍ତିସଯାୱ ୱିଭତ୍ତିଯୋ। ସଗ୍ଗାଯ ଗଚ୍ଛତୀତି ତାଦତ୍ଥେ ଚତୁତ୍ଥୀ, ଯୋ ହି ସଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛତି ତଦତ୍ଥଂ ତସ୍ସ ଗମନନ୍ତି, କମ୍ମୱଚନିଚ୍ଛାଯନ୍ତୁ ଦୁତିଯାୱ ସଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛତୀତି।

ଆଯୁ ଭୋତୋ ହୋତୁ, ଚିରଂ ଜୀୱିତଂ, ଭଦ୍ଦଂ କଲ୍ଯାଣଂ ଅତ୍ଥଂ ପଯୋଜନଂ, କୁସଲଂ ଅନାମଯଂ, ହିତଂ ପତ୍ଥଂ ସୁଖଂ ସାତଂ ଭୋତୋ ହୋତୁ, ସାଧୁ ସମ୍ମୁତି ମେତସ୍ସ, ପୁତ୍ତସ୍ସାୱିକରେଯ୍ଯ ଗୁଯ୍ହମତ୍ଥଂ, ତସ୍ସ ମେ ସକ୍କୋ ପାତୁରହୋସି, ତସ୍ସ ପହିଣେଯ୍ଯ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦୂତଂ ପାହେସି, କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ଆଯୋଗୋ, ଏକସ୍ସ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ତିଣ୍ଣଂ ୱା ପହୋତି, ଉପମଂ ତେ କରିସ୍ସାମି, ଅଞ୍ଜଲିଂ ତେ ପଗ୍ଗଣ୍ହାମି, ତସ୍ସ ଫାସୁ, ଲୋକସ୍ସତ୍ଥୋ, ନମୋ ତେ ପୁରିସାଜଞ୍ଞ, ସୋତ୍ଥି ତସ୍ସ, ଅଲଂ ମଲ୍ଲୋ ମଲ୍ଲସ୍ସ, ସମତ୍ଥୋ ମଲ୍ଲୋ ମଲ୍ଲସ୍ସ, ତସ୍ସ ହିତଂ, ତସ୍ସ ସୁଖଂ, ସ୍ୱାଗତଂ ତେ ମହାରାଜାତି ସବ୍ବତ୍ଥ ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧେ, ଏୱଂୱିଧମଞ୍ଞମ୍ପେୱ ୱିଞ୍ଞେଯ୍ଯଂ ଯଥାଗମଂ।

୨୬। ପଞ୍ଚମ୍ଯୱଧିସ୍ମା।

ପଦତ୍ଥାୱଧିସ୍ମା ପଞ୍ଚମୀୱିଭତ୍ତି ହୋତି। ଗାମସ୍ମା ଆଗଚ୍ଛତୁ, ଏୱଂ ଚୋରସ୍ମା ଭାଯତି, ଚୋରସ୍ମା ଉତ୍ତସତି, ୱରସ୍ମା ତାଯତି, ଚୋରସ୍ମା ରକ୍ଖତୀତି, ସଚେ ଭାଯଥ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ, ପମାଦେ ଭଯଦସ୍ସିୱା, ତସନ୍ତି ଦଣ୍ଡସ୍ସାତି ଛଟ୍ଠୀ ସତ୍ତମିଯୋପି ହୋନ୍ତେୱ ସମ୍ବନ୍ଧାଧାରୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ।

ଅଝେନା ପରାଜେତି, ପଟିପକ୍ଖେ ପରାଜେତୀତି ସୱିସଯାୱ ୱିଭତ୍ତିଯୋ। ସଚେ କେୱଟସ୍ସ ପରଜ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ଛଟ୍ଠୀପି ହୋତି ସମ୍ବନ୍ଧୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ। ଯଥେହି ଗାୱୋ ୱାରେତି, ପାପା ଚିତ୍ତଂ ନିୱାରଯେ, କାକେ ରକ୍ଖତି ତଣ୍ଡୁଲାତି ସୱିସଯେୱ ପଞ୍ଚମୀ। ଚିତ୍ତଂ ରକ୍ଖେଥ ମେଧାୱୀତି ଦୁତିଯାୱ ଦିସ୍ସତି କମ୍ମତ୍ଥେ। ଉପଜ୍ଝାଯା ଅନ୍ତରଧାଯତି , ଉପଜ୍ଝାଯା ଅଧିତେ, କାମତୋ ଜାଯତେ ସୋକୋତି ସୱିସଯେ ପଞ୍ଚମୀ।

ତଥେୱ-ନ୍ତରଧାଯି ସୁ, ନଟସ୍ସ ସୁଣୋତି, ପଦୁମଂ ତତ୍ଥ ଜାଯେଥାତି ସତ୍ତମୀଛଟ୍ଠିଯୋପି ହୋନ୍ତେୱ ସୱିସଯେ। ହିମୱନ୍ତା ପଭୱତି ଗଙ୍ଗା, ପାଣାତିପାତା ୱିରମସ୍ସୁ ଖିପ୍ପଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଦେୱଦତ୍ତା, ଭିନ୍ନୋ ଦେୱଦତ୍ତାତି ସୱିସଯେୱ ପଞ୍ଚମୀ। ଏୱଂ ଆରା ସୋ ଆସୱକ୍ଖଯା, ଇତରୋ ଦେୱଦତ୍ତା, ଉଦ୍ଧଂ ପାଦତଲା ଅଧୋ କେସମତ୍ଥକା, ପୁବ୍ବୋ ଗାମା, ପୁବ୍ବେୱ ସମ୍ବୋଧା, ତତୋ ପରଂ, ତତୋ ଅପରେନ ସମଯେନ, ତତୁତ୍ତରିନ୍ତି। ସମ୍ବନ୍ଧୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ ଛଟ୍ଠୀପି ପୁରତୋ ଗାମସ୍ସ, ଦକ୍ଖିଣତୋ ଗାମସ୍ସ, ଉପରି ପଦ୍ବତସ୍ସ, ହେଟ୍ଠା ପାସାଦସ୍ସାତି। ପାସାଦମାରୁଯ୍ହ ପେକ୍ଖତି ପାସାଦା ପେକ୍ଖତି, ଆସନେ ଉପୱିସିତ୍ୱା ପେକ୍ଖତି ଆସନା ପେକ୍ଖତୀତି ଅୱଧିୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ ପଞ୍ଚମୀ।

ପୁଚ୍ଛାନାଖ୍ଯାନେସୁ କୁତୋ ଭୱଂ? ପାଟଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମାତି। ତଥା ଦେସକାଲମାନେପି ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମା ରାଜଗହଂ ସତ୍ତ ଯୋଜନାନି, ସତ୍ତସୁ ଯୋଜନେସୂତି ୱା। ଏୱଂ ଇତୋ ତିଣ୍ଣଂ ମାସାନ-ମଚ୍ଚଯେନାତି, କିଚ୍ଛାଲଦ୍ଧନ୍ତି ଗୁଣେ ପଞ୍ଚମୀ। କିଚ୍ଛେନ ମେ ଅଧିଗତନ୍ତି ହେତୁମ୍ହି କରଣେ ୱା ତତିଯା। ଏୱଂ ଥୋକା ମୁତ୍ତୋ, ଥୋକେନ ମୁତ୍ତୋତି। ଥୋକଂ ଚଲତୀତି କିରିଯାୱିସେସନେ କମ୍ମନି ଦୁତିଯା।

ଦୂରନ୍ତି କତ୍ଥଯୋଗେପି ସୱିସଯେୱ ପଞ୍ଚମୀଛଟ୍ଠିଯୋ ସିଯୁଂ, ଦୂରଂ ଗାମସ୍ମା, ଅନ୍ତିକଂ ଗାମସ୍ମା, ଦୂରଂ ଗାମସ୍ସ, ଅନ୍ତିକଂ ଗାମସ୍ସାତି, ଦୂରନ୍ତି କତ୍ଥେହି ତୁ ସବ୍ବାୱ ସୱିସଯେ ସିଯୁଂ ବାଧକାଭାୱା ଦୂରୋ ଗାମୋ, ଅନ୍ତିକୋ ଗାମୋତ୍ୟେୱମାଦି।

କେଚି ପନାହୁ 'ଅସତ୍ତୱଚନହେତେହି ପାଟିପଦିକତ୍ଥେ ଦୁତିଯାତତିଯାପଞ୍ଚମୀସତ୍ତମିଯୋ, ସତ୍ତୱଚନେହି ତୁ ସବ୍ବାୱ ସୱିସଯେ'ତି, ତେ ପନଞ୍ଞେହେୱ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତା। ଦୂରଂ ମଗ୍ଗୋ, ଅନ୍ତିକଂ ମଗ୍ଗୋତି କିରିଯାୱିସେସନଂ... ଭୂଧାତୁସ୍ସ ଗମ୍ମମାନତ୍ତା। ୱିସୁଦ୍ଧୋ ଲୋଭନୀଯେହି ଧମ୍ମେହି, ପରିମୁତ୍ତୋ ସୋ ଦୁକ୍ଖସ୍ମା ୱିୱିଚ୍ଚେୱ କାମେହି, ଗମ୍ଭୀରତୋ ଚ ପୁଥୁଲତୋ ଚ ଯୋଜନଂ, ଆଯାମେନ ଯୋଜନଂ, ତତୋ ପଭୁତି, ଯତୋ ସରାମି ଅତ୍ତାନନ୍ତି ସୱିସଯେୱ ୱିଭତ୍ତିଯୋ।

୨୭। ଅପପରୀହି ୱଜ୍ଜନେ।

ୱଜ୍ଜନେ ୱତ୍ତମାନେହି ଅପପରୀହି ଯୋଗେ ପଞ୍ଚମୀ ହୋତି। ଅପ ସାଲାଯ ଆଯନ୍ତି ୱାଣିଜା, ପରି ସାଲାଯ ଆଯନ୍ତି ୱାଣିଜା, ସାଲଂ ୱଜ୍ଜେତ୍ୱାତି ଅତ୍ଥୋ। ୱଜ୍ଜନେତି କିଂ? ରୁକ୍ଖଂ ପରିୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ। ଆପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମା ୱସ୍ସି ଦେୱୋତି ମରିଯାଦା-ଭିୱିଧୀସ୍ୱୱଧି ୱିସଯେୱ ପଞ୍ଚମୀ, ୱିନା ପାଟଲିପୁତ୍ତେନ ସହ ୱେତି ୱିସେସୋ, ଏୱଂ ଯାୱ ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମା ୱସ୍ସି ଦେୱୋତି।

୨୮। ପଟିନିଧିପଟିଦାନେସୁ ପତିନା।

ପଟିନିଧିମ୍ହି ପଟିଦାନେ ଚ ୱତ୍ତମାନେନ ପତିନା ଯୋଗେ ନାମସ୍ମା ପଞ୍ଚମୀ ୱିଭତ୍ତି ହୋତି। ବୁଦ୍ଧସ୍ମା ପତି ସାରିପୁତ୍ତୋ, ଘତମସ୍ସ ତେସସ୍ମା ପତି ଦଦାତି, ପଟିନିଧିପଟିଦାନେସୂତି କିଂ? ରୁକ୍ଖଂ ପତି ୱିଜ୍ଜୋତତେ।

୨୯। ରିତେ ଦୁତିଯା ଚ।

ରିତେସଦ୍ଦେନ ଯୋଗେ ନାମସ୍ମା ଦୁତିଯା ହୋତି ପଞ୍ଚମୀ ଚ। ରିତେ ସଦ୍ଧମ୍ମଂ, ରିତେ ସଦ୍ଧମ୍ମା।

୩୦। ୱିନା-ଞ୍ଞତ୍ର ତତିଯା ଚ।

ୱିନା-ଞ୍ଞତ୍ରସଦ୍ଦେହି ଯୋଗେ ନାମସ୍ମା ତତିଯା ଚ ହୋତି ଦୁତିଯା ପଞ୍ଚମିଯୋ ଚ। ୱିନା ୱାତେନ, ୱିନା ୱାତଂ, ୱିନା ୱାତସ୍ମା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଏକେନ ପିଣ୍ଡପାତନୀହାରକେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମଂ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମା।

୩୧। ପୁଥନାନାହି।

ଏତେହି ଯୋଗେ ତତିଯା ହୋତି ପଞ୍ଚମୀ ଚ। ପୁଥଗେୱ ଜନେନ, ପୁଥଗେୱ ଜନସ୍ମା, ଜନେନ ନାନା, ଜନସ୍ମା ନାନା।

୩୨। ସତ୍ତମ୍ୟାଧାରେ।

କିରିଯାଧାର ଭୂତ କତ୍ତୁ କମ୍ମାନଂ ଧାରଣେନ ଯୋ କିରିଯାଯାଧାରୋ ତସ୍ମିଂ କାରକେ ନାମସ୍ମା ସତ୍ତମୀ ହୋତି। କଟେ ନିସୀଦତି (ଦେୱଦତ୍ତୋ), ଥାଲିଯଂ ଓଦନଂ ପଚତି, ଆକାସେ ସକୁନା, ଭିଲେସୁ ତେଲଂ, ଗଙ୍ଗାଯଂ ୱଜୋ।

୩୩। ନିମିତ୍ତେ।

ନିମିତ୍ତତ୍ଥେ ସତ୍ତମୀ ହୋତି। ଅଜିନମ୍ହି ହଞ୍ଞତେ ଦୀପି, ମୁସାୱାଦେ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

୩୪। ଯବ୍ଭାୱୋଭାୱଲକ୍ଖଣଂ।

ଯସ୍ସ ଭାୱୋ ଭାୱନ୍ତରସ୍ସ ଲକ୍ଖଣଂ ଭୱତି, ତତୋ ସତ୍ତମୀ ହୋତି। ଗାୱୀସୁ ଦୁୟ୍ହମାନାସୁ ଗତୋ, ଦୁଦ୍ଧାସୁ ଆଗତୋ। ଭାୱୋତି କିଂ? ଯୋ ଜଟାହି ସୋ ଭୁଞ୍ଜତି। ଭାୱଲକ୍ଖଣନ୍ତି କିଂ? ଯୋ ଭୁଞ୍ଜତି ସୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ, ‘‘ଅକାଲେ ୱସ୍ସତି ତସ୍ସ, ତାଲେ ତସ୍ସ ନ ୱସ୍ସତୀ’’ତି ୱିସଯସତ୍ତମୀ।

୩୫। ଛଟ୍ଠୀ ଚାନାଦରେ।

ଯସ୍ସ ଭାୱୋ ଭାୱନ୍ତରସ୍ସ ଲକ୍ଖଣଂ ଭୱତି, ତତୋ ଛଟ୍ଠୀ ଭୱତି ସତ୍ତମୀ ଚ ଅନାଦରେ ଗମ୍ୟମାନେ। ‘‘ଆକୋଟଯନ୍ତୋ ସୋ ନେତି, ସିୱିରାଜସ୍ସ ପେକ୍ଖତୋ’’, ‘‘ମଚ୍ଚୁ ଗଚ୍ଛତି ଆଦାଯ, ପେକ୍ଖମାନେ ମହାଜନେ’’।

ଗୁନ୍ନଂ ସାମୀତି ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀ, ଗୋସୁ ସାମୀତି ୱିସଯସତ୍ତମୀ, ଏୱଂ ଗୁନ୍ନମିସ୍ସରୋ, ଗୋସ୍ୱିସ୍ସରୋ, ଗୁନ୍ନଂ ଅଧିପତି, ଗୋସୁ ଅଧିପତି, ଗୁନ୍ନଂ ଦାଯାଦୋ, ଗୋସୁ ଦାହାଦୋ, ଦୁନ୍ନଂ ସକ୍ଖି, ଗୋସୁ ସକ୍ଖି, ଗୁନ୍ନଂ ପତିଭୂ, ଗୋସୁ ପତିଭୂ, ଗୁନ୍ନଂ ପସୂତୋ, ଗୋସୁ ପସୂତୋ, କୁସଲା ନଚ୍ଚଗୀତସ୍ସ, କୁସଲା ନଚ୍ଚଗୀତେ, ଆଯୁତ୍ତୋ କଟକରଣସ୍ସ, ଆଯୁତ୍ତୋ କଟକରଣେତି।

ତଥାଧାରୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ ସତ୍ତମୀ, ଭିକ୍ଖୁସୁ ଅଭିୱାଦେନ୍ତି, ମୁଦ୍ଧନି ଧୁମ୍ବିତ୍ୱା, ବାହାସୁ ଗହେତ୍ୱା, ହତ୍ଥେସୁ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତି, ପଥେସୁ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, କଦଲୀସୁ ଗଜେ ରକ୍ଖନ୍ତୀତି। ଞାଣସ୍ମିଂ ପସନ୍ନୋତି ୱିସଯସତ୍ତମୀ, ଞାଣେନ ପସନ୍ନୋତି କରଣେ ତତିଯା, ଏୱଂ ଞାଣସ୍ମିଂ ଉସ୍ସୁକ୍କୋ ଞାଣେନ ଉସ୍ସୁକ୍କୋତି।

୩୬। ଯତୋ ନିଦ୍ଧାରଣଂ।

ଜାତିଗୁଣକିରିଯାହି ସମୁଦାଯତେକଦେସସ୍ସ ପୁଥକ୍କରଣଂ ନିଦ୍ଧାରଣଂ। ଯତୋ ତଂ କରୀଯତି, ତତୋ ଛଟ୍ଠୀସତ୍ତମିଯୋ ହୋନ୍ତି। ସାଲଯୋ ସୂକଧଞ୍ଞାନଂ ପଥ୍ୟତମା, ସାଲଯୋ ସୂକଧଞ୍ଞେସୁ ପଥ୍ୟତମା, କଣ୍ହା ଗାୱୀନଂ ସମ୍ପନ୍ନଖୀରତମା, କଣ୍ହା ଗାୱୀସୁ ସମ୍ପନ୍ନଖୀରତମା, ଗଚ୍ଛତଂ ଧାୱନ୍ତୋ ସୀଘତମୋ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେସୁ ଧାୱନ୍ତୋ ସୀଘତମୋ। ସୀଲମେୱ ସୁତା ସେଯ୍ୟୋତି ଅୱଧିମ୍ହିଯେୱ ପଞ୍ଚମୀ।

୩୭। ପଠମାତ୍ଥମତ୍ତେ।

ନାମସ୍ସାଭିଧେଯ୍ୟମତ୍ତେ ପଠମାୱିଭତ୍ତି ହୋତି। ରୁକ୍ଖୋ। ଇତ୍ଥି ପୁମା ନପୁଂସକନ୍ତି ଲିଙ୍ଗମ୍ପି ସଦ୍ଦତ୍ଥୋୱ, ତଥା ଦୋଣୋ ଖାରୀ ଆଳ୍ହକନ୍ତି ପରିମାଣମ୍ପି ସଦ୍ଦତ୍ଥୋୱ, ଏକୋ ଦ୍ୱେ ବହୱୋତି ସଙ୍ଖ୍ୟାପି ସଦ୍ଦତ୍ଥୋୱ।

୩୮। ଆମନ୍ତଣେ।

ସତୋ ସଦ୍ଦେନାଭିମୁଖୀକରଣମାମନ୍ତଣଂ। ତସ୍ମିଂ ୱିସଯେ ପଠମା ୱିଭତ୍ତି ହୋତି। ଭୋପୁରିସ, ଭୋକ୍କଣ୍ଡି, ଭୋ ନପୁଂସକ।

୩୯। ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧେ।

କିରିଯାକାରକସଞ୍ଞାତୋ ଅଞ୍ଞେଦମ୍ହାଓହେତୁକୋ ସମ୍ବନ୍ଧୋ ନାମ। ତସ୍ମିଂ ଛଟ୍ଠୀ ୱିଭତ୍ତି ହୋତି। ରଞ୍ଞୋ ପୁରିସୋ, ସରତି ରଜ୍ଜସ୍ସାତି ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀ, ରଜ୍ଜସମ୍ବନ୍ଧିନିଂ ସତିଂ କରୋତୀତି ଅତ୍ଥୋ, କମ୍ମୱଚନିଚ୍ଛାରନ୍ତୁ ଦୁତିଯାୱ ସରତି ରଜ୍ଜଂ। ତଥା ରଜକସ୍ସ ୱତ୍ଥଂ ଦଦାତି, ପହରତୋ ପିଟ୍ଠିଂ ଦଦାତି, ବାଲୋ ପୂରତି ପାପସ୍ସ, ଅମଚ୍ଚେ ତାତ ଜାନାହି, ଧୀରେ ଅନ୍ନସ୍ସ କୋୱିଦେ, ଦିୱସସ୍ସ ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ, ସକିଂ ପକ୍ଖସ୍ସ, ପୂରଂ ହିରଞ୍ଞସୁୱଣ୍ଣସ୍ସ କୁମ୍ଭନ୍ତ୍ୱେୱମାଦି।

କିତକପ୍ପଯୋଗେ କତ୍ତୁକମ୍ମେସୁ ବହୁଲଂ ସମ୍ବନ୍ଧୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ ଛଟ୍ଠୀ, ସାଧୁ ସମ୍ମତୋ ବହୁଜନସ୍ସ, ସୁପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧା ବୁଦ୍ଧାନଂ ଧମ୍ମଧାତୁ, ଧମ୍ମସ୍ସ ଗୁତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ, ଅମତଂ ତେସଂ ପରିଭୁତ୍ତଂ, ତସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ, ଅୱିସଂୱାଦକୋ ଲୋକସ୍ସ, ଅଲଜ୍ଜୀନଂ ନିସ୍ସାଯ, ଚତୁନ୍ନଂ ମହାଭୂତାନଂ ଉପାଦାଯ ପସାଦୋତ୍ୱେୱମାଦି।

କତ୍ତୁକମ୍ମୱଚନିଚ୍ଛାଯନ୍ତୁ ତତିଯା ଦୁତିଯାଯୋ ଚ, ସଞ୍ଚତ୍ତୋ ପିତରା ଅହଂ, ସରସି ତ୍ୱଂ ଏୱରୂପିଂ ୱାଚଂ ଭାସିତା, ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯତ୍ୱେୱମାଦି।

୪୦। ତୁଲ୍ୟତ୍ଥେନ ୱା ତତିଯା।

ତୁଲ୍ୟତ୍ଥେନ ଯୋଗେ ଛଟ୍ଠୀ ହୋତି ତତିଯା ୱା, ତୁଲ୍ୟୋ ପିତୁ, ତୁଲ୍ୟୋ ପିତରା, ସଦିସୋ ପିତୁ, ସଦିସୋ ପିତରା, ଇହ କଥଂ ତତିଯା ନ ହୋତି? ଅଜ୍ଜୁନସ୍ସ ତୁଲା ନତ୍ଥି, କେସୱସ୍ସୁପମା ନ ଚେତି, ନେତେ ତୁଲ୍ୟତ୍ଥା, କିଞ୍ଚରହି ତୁଲ୍ୟାନମୋପମ୍ମତ୍ଥା।

୪୧। ଅତୋ ଯୋନଂ ଟାଟେ।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଯୋନଂ ଟାଟେ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ଟକାରା ସବ୍ବଦେସତ୍ଥା, ବୁଦ୍ଧା ବୁଦ୍ଧେ, ଅତୋତି କିଂ? କଞ୍ଞାଯୋ, ଇତ୍ଥିଯୋ, ୱଧୁଯୋ, ଇଧ କସ୍ମା ନ ଭୱତି ଅଗ୍ଗଯୋ। ଅୱିଧାନସାମତ୍ଥିଯା।

୪୨। ନିନଂ ୱା।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ନିନଂ ଟାଟେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ରୂପା, ରୂପେ, ରୂପାନି, ଅତୋତ୍ୱେୱ ଅଟ୍ଠୀନି।

୪୩। ସ୍ମାସ୍ମିଂନଂ।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ ଟାଟେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ବୁଦ୍ଧା ବୁଦ୍ଧସ୍ମା, ବୁଦ୍ଧେ ବୁଦ୍ଧସ୍ମିଂ, ଅତୋତ୍ୱେୱ ଅଗ୍ଗିସ୍ମା ଅଗ୍ଗିସ୍ମିଂ।

୪୪। ସସ୍ସାଯ ଚତୁତ୍ଥିଯା।

ଅକାରନ୍ତତୋ ପରସ୍ସ ସସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥିଯା ଆଯୋ ହୋତି ୱା। ବୁଦ୍ଧାଯ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ, ଭିଯ୍ୟୋ ତାଦତ୍ଥେୟେୱାଯମାଯୋ ଦିସ୍ସତେ, କ୍ୱଚିଦେୱଞ୍ଞତ୍ର, ଅତୋତ୍ୱେୱ ଇସିସ୍ସ, ଚତୁତ୍ଥିଯାତି କିଂ? ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ମୁଖଂ, ଅତ୍ତନ୍ତି ଅତ୍ଥସଦ୍ଦେନ ସମାସୋ।

ସବ୍ବାଦିତୋପି ସ୍ମାସ୍ମିଂସାନଂ ଟାଟେଆଯା ହୋନ୍ତେୱ… ନିରୁତ୍ତିକାରାନୁମତତ୍ତା ବୁଦ୍ଧୱଚନେ ସନ୍ଦସ୍ସନୱତୋ ଚ, ତତ୍ରୋଦମୁଦାହରଣଂ 'ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରମ୍ହା ଚ, ଉଭଯା ଧଂସତେ ନରୋ', 'ତ୍ୱାହଂ ମନ୍ତେ ପରତ୍ଥଦ୍ଧୋ', 'ଯାଯେୱ ଖୋ ପନତ୍ଥାଯ ଆଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାଥୋ ତମେୱତ୍ଥଂ ସାଧୁକଂ ମନସିକରେଯ୍ୟାଥୋ'ତି।

୪୫। ଘପତେକସ୍ମିଂ ନାଦୀନଂ ଯଯା।

ଘପତୋ ନାଦୀନମେକସ୍ମିଂ ଯଯା ହୋନି ଯଥାକ୍କମଂ। କଞ୍ଞାଯ, ରତ୍ତିଯା, ଇତ୍ଥିଯା, ଧେନୁଯା, ୱଧୁଯା, ଏକସ୍ମିନ୍ତି କିଂ? କଞ୍ଞାହି, ରତ୍ତୀହି।

୪୬। ସ୍ସା ୱା ତେତିମାମୂହି।

ଘପସଞ୍ଞେହି ତେତିମାମୂହି ନାଦୀନମେକସ୍ମିଂସ୍ସା ୱା ହୋତି, ତସ୍ସା କତଂ, ତସ୍ସା ଦୀଯତେ, ତସ୍ସା ନିସ୍ସଟଂ, ତସ୍ସା ପରିଗ୍ଗହୋ, ତସ୍ସା ପତିଟ୍ଠିତଂ, ତାଯ ୱା, ଏୱଂ ଏତିସ୍ସା ଏତାଯ, ଇମିସ୍ସା ଇମାଯ, ଅମୁସ୍ସା ଅମୁଯା, ଏତେହୀତି କିଂ? ସବ୍ବାଯ, ନାଦୀନଂ ତ୍ୱେୱ? ସା, ଘପତୋତ୍ୱେୱ? ତାହି ଅମୂହି।

୪୭। ନଂମ୍ହି ନୁକ ଦ୍ୱାଦୀନଂ ସତ୍ତରସନ୍ନଂ।

ଦ୍ୱାଦୀନଂ ସତ୍ତରସନ୍ନଂ ସଙ୍ଖ୍ୟାନଂ ନୁକ ହୋତି ନଂମ୍ହି ୱିଭତ୍ତିମ୍ହି, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଚତୁନ୍ନଂ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ, ଏୱଂ ଯାୱ ଅଟ୍ଠାରସନ୍ନଂ, ଉକାରୋ ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥୋ, କକାରୋ ଅନ୍ତାୱୟୱତ୍ଥୋ, ତେନ ନଂମ୍ହି ନ ଦୀଘୋ।

୪୮। ବସୁକତିନ୍ନଂ।

ନଂମ୍ହି ବହୁନୋ କତିସ୍ସ ଚ ନୁକ ହୋତି, ବହୁନ୍ନଂ, କତିନ୍ନଂ।

୪୯। ଣ୍ଣଂଣ୍ଣନ୍ନଂ ତିତୋ ଝା।

ଝସଞ୍ଞା ତିତୋ ନଂୱଚନସ୍ସ ଣ୍ଣଂଣ୍ଣନ୍ନଂ ହୋତି, ତିଣ୍ଣଂ, ତିଣ୍ଣନ୍ନଂ, ଝାତି କିଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ।

୫୦। ଉଭିନ୍ନଂ।

ଉଭା ନଂୱଚନସ୍ସ ଇନ୍ନଂ ହୋତି, ଉଭିନ୍ନଂ।

୫୧। ସୁଞ୍ଚ ସସ୍ସ।

ନାମସ୍ମା ସସ୍ସ ସୁଞ୍ଚ ହୋତି, ବୁଦ୍ଧସ୍ସ, ଦ୍ୱିସକାରପାଠେନ ସିଦ୍ଧେ ଲାଘୱତ୍ଥମିଦଂ।

୫୨। ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାଯେସ୍ୱିତରେ କଞ୍ଞେଭିମାନମି।

ସ୍ମାଦୀସ୍ୱିତରାଦୀନମି ହୋତି, ଇତରିସ୍ସଂ, ଇତରିସ୍ସା, ଏକିସ୍ସଂ, ଏକିସ୍ସା, ଅଞ୍ଞିସ୍ସଂ, ଅଞ୍ଞିସ୍ସା, ଏତିସ୍ସଂ, ଏତିସ୍ସା, ଏତିସ୍ସାୟ, ଇମିସ୍ସଂ, ଇମିସ୍ସା, ଇମିସ୍ସାୟ, ଏସ୍ୱିତି କିଂ? ଇତରାୟ, ଏସନ୍ତି କିଂ? ସଙ୍ଘସ୍ସଂ, ସଙ୍ଘସ୍ସା।

୫୩। ତାୟ ୱା।

ସ୍ମାଦୀସୁ ତସ୍ସା ୱା ଇ ହୋତି, ତିସ୍ସଂ ତସ୍ସଂ, ତିସ୍ସା ତସ୍ସା, ତିସ୍ସାୟ ତସ୍ସାୟ, ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାଯେସ୍ୱିତ୍ୱେୱ? ତାୟ।

୫୪। ତେତିମାତୋ ସସ୍ସ ସ୍ସାୟ।

ତାଏତାଇମାତୋ ସସ୍ସ ସ୍ସାୟୋ ହୋତି ୱା। ତସ୍ସାୟ ତାୟ, ଏତିସ୍ସାୟ ଏତାୟ, ଇମିସ୍ସାୟ ଇମାୟ।

୫୫। ରତ୍ଯାଦୀହି ଟୋ ସ୍ମିନୋ।

ରତ୍ଯାଦୀହି ସ୍ମିନୋ ଟୋ ହୋତି ୱା, ରତ୍ତୋ ରତ୍ତିୟଂ, ଆଦୋ ଆଦିସ୍ମିଂ।

୫୬। ସୁହିସୁଭସ୍ସୋ।

ଉଭସ୍ସ ସୁହିସ୍ୱୋ ହୋତି। ଉଭୋସୁ, ଉଭୋହି।

୫୭। ଲୁପିତାଦିନମା ସିମ୍ହି।

ଲ୍ତୁପଚ୍ଚୟନ୍ତାନଂ ପିତାଦୀନଂ ଚ ଆ ହୋତି ସିମ୍ହି। କତ୍ତା, ପିତା। ପିତୁ, ମାତୁ, ଭାତ୍ତୁ, ମୀତୁ, ଦୁହିତୁ, ଜାମାତୁ, ନତ୍ତୁ, ହୋତୁ, ପୋତୁ।

୫୮। ଗେ ଅ ଚ।

ଲୁପିତାଦୀନଂ ଅ ହୋତି ଗେ ଆ ଚ, ଭୋ କତ୍ତ, ଭୋ କତ୍ତା, ଭୋ ପିତ, ଭୋ ପିତା।

୫୯। ଅଯୁନଂ ୱା ଦୀଘୋ।

ଅ ଇ ଉ ଇଚ୍ଚେସଂ ୱା ଦୀଘୋ ହୋତି ଗେ ପରେ ତିଲିଙ୍ଗେ। ଭୋ ପୁରିସା, ଭୋ ପୁରିସ, ଭୋ ଅଗ୍ଗୀ, ଭୋ ଅଗ୍ଗି, ଭୋ ଭିକ୍ଖୂ, ଭୋ ଭିକ୍ଖୁ।

୬୦। ଘବ୍ରହ୍ମାଦିତେ।

ଘତୋ ବ୍ରହ୍ମାଦିତୋ ଚ ଗସ୍ସେ ୱା ହୋତି। ଭୋତି କଞ୍ଞେ, ଭୋତି କଞ୍ଞା, ଭୋ ବ୍ରହ୍ମେ, ଭୋ ବ୍ରହ୍ମ, ଭୋ ଖତ୍ତେ, ଭୋ ଖତ୍ତ, ଭୋ ଇସେ, ଭୋ ଇସି, ଭୋ ସଖେ, ଭୋ ସଖ। ସଖି ସଖୀତି ଇଚ୍ଛିଯଂ ସିଦ୍ଧମେୱ। ଆକତିଗଣୋ-ଯଂ, ଏୱମଞ୍ଞତ୍ରାପି।

୬୧। ନମ୍ମାଦୀହି।

ଅମ୍ମାଦୀହି ଗସ୍ସେ ନ ହୋତି। ଭୋତି ଅମ୍ମା, ଭୋତି ଅନ୍ନା, ଭୋତି ଅମ୍ବା।

୬୨। ରସ୍ସୋ ୱା।

ଅମ୍ମାଦୀନଂ ଗେ ରସ୍ସୋ ହୋତି ୱା। ଭୋତି ଅମ୍ମ, ଭୋତି ଅମ୍ମା।

୬୩। ଘୋ ସ୍ସଂ, ସ୍ସା, ସ୍ସାଯଂ ତିଂସୁ।

ସ୍ସମାଦୀସୁ ଘୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି। ତସ୍ସଂ, ତସ୍ସା, ତସ୍ସାଯ, ତଂ, ସଭତିଂ, ଏସ୍ୱିତି କିଂ? ତାଯ, ସଭାଯ।

୬୪। ଏକୱଚନ ଯୋସ୍ୱ-ଘୋନଂ।

ଏକୱଚନେ ଯୋସୁ ଚ ଘଓକାରନ୍ତୱଜ୍ଜିତା ନଂ ନାମାନଂ ରସ୍ସୋ ହୋତି ତିଲିଙ୍ଗେ। ଇତ୍ଥିଂ, ଇତ୍ଥିଯା, ଇତ୍ଥିଯୋ, ୱଧୁଂ ୱଧୁଯା, ୱଧୁଯୋ, ଦଣ୍ଡିଂ, ଦଣ୍ଡିନା, ଦଣ୍ଡିନୋ, ସଯମ୍ଭୁଂ, ସଯମ୍ଭୁନା, ସଯମ୍ଭୁୱୋ, ଅଘୋ ନନ୍ତି କିଂ? କଞ୍ଞାଯ, କଞ୍ଞାଯୋ, ଓଗ୍ଗହଣମୁତ୍ତରତ୍ଥଂ।

୬୫। ଗେ ୱା।

ଅଘୋନଂ ଗେ ୱା ରସ୍ସୋ ହୋତି ତିଲିଙ୍ଗେ, ଇତ୍ଥି, ଇତ୍ଥୀ, ୱଧୁ, ୱଧୂ, ଦଣ୍ଡି, ଦଣ୍ଡୀ, ସଯମ୍ଭୁ, ସଯମ୍ଭୂ। ଅଘୋନଂତ୍ୱେୱ? ଭୋତି କଞ୍ଞା, ଭୋ ଗୋ।

୬୬। ସିସ୍ମିଂ ନାନପୁଂସକସ୍ସ।

ନପୁଂସକୱଜ୍ଜିତସ୍ସ ନାମସ୍ସ ସିସ୍ମିଂ ରସ୍ସୋ ନ ହୋତି। ଇତ୍ଥୀ, ଦଣ୍ଡୀ, ୱଧୂ, ସଯମ୍ଭୂ। ସିସ୍ମିନ୍ତି କିଂ? ଇତ୍ଥିଂ, ଅନପୁଂସକସ୍ସାତି କିଂ? ଦଣ୍ଡି କୁଲଂ।

୬୭। ଗୋସ୍ସାଗସିହିନଂସୁ ଗାୱଗୱା।

ଗସିହିନଂୱଜ୍ଜିତାସୁ ୱିଭତ୍ତୀସୁ ଗୋସଦ୍ଦସ୍ସ ଗାୱଗୱା ହୋନ୍ତି। (ଗାୱଂ, ଗୱଂ), ଗାୱୋ, ଗୱୋ, ଗାୱେନ, ଗୱେନ, ଗାୱସ୍ସ, ଗୱସ୍ସ, ଗାୱସ୍ମା, ଗୱସ୍ମା, ଗାୱେ, ଗୱେ। ଅଗସିହିନଂସୂତି କିଂ? ଭୋ ଗୋ, ଗୋ ତିଟ୍ଠତି, ଗୋହି, ଗୋନଂ।

୬୮। ସୁମ୍ହି ୱା।

ଗୋସ୍ସ ସୁମ୍ହି ଗାୱଗୱା ହୋନ୍ତି ୱା। ଗାୱେସୁ, ଗୱେସୁ, ଗୋସୁ।

୬୯। ଗଓଂ ସେନ।

ଗୋସ୍ସ ସେ ଓା ଗଓଂ ହୋତି ସହ ସେନ। ଗଓଂ, ଗାଓସ୍ସ, ଗଓସ୍ସ।

୭୦। ଗୁନ୍ନଂ ଚ ନଂନା।

ନଂଓଚନେନ ସହ ଗୋସ୍ସ ଗୁନ୍ନଂ ହୋତି ଗଓଂଚ ଓା। ଗୁନ୍ନଂ, ଗଓଂ, ଗୋନଂ।

୭୧। ନାସ୍ସ।

ଗୋତୋ ନାସ୍ସ ଆ ହୋତି ଓା। ଗାଓା, ଗଓା, ଗାଓେନ, ଗଓେନ।

୭୨। ଗାଓୁମ୍ହି।

ଅଂଓଚନେ ଗୋସ୍ସ ଗାଓୁ ଓା ହୋତି। ଓାଓୁଂ, ଗାଓଂ, ଗଓଂ। ଗୋସ୍ସ ଗୋଣାଦେସୋ ନ କତୋ… ସଦ୍ଦନ୍ତରତ୍ତା।

୭୩। ଯଂ ପୀତୋ।

ପସଞ୍ଞୀତୋ ଅଂଓଚନସ୍ସ ଯଂ ଓା ହୋତି। ଇତ୍ଥିଯଂ, ଇତ୍ଥିଂ। ପୀତୋତି କିଂ? ଦଣ୍ଡିଂ, ରତ୍ତିଂ।

୭୪। ନଂ ଝୀତୋ।

ଝସଞ୍ଞୀତୋ ଅଂଓଚନସ୍ସ ନଂ ଓା ହୋତି। ଦଣ୍ଡିନଂ, ଦଣ୍ଡିଂ। କଥଂ 'ବୁଦ୍ଧଂ ଆଦିଚ୍ଚବନ୍ଧୁନ'ନ୍ତି? ଯୋଗଓିଭାଓା। ଝାତି କିଂ? ଇତ୍ଥିଂ। ଈତି କିଂ? ଅଗ୍ଗିଂ।

୭୫। ଯୋନଂ ନୋନେ ପୁମେ।

ଝୀତୋ ଯୋନଂ ନୋନେ ଓା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ। ଦଣ୍ଡୀନୋ, ଦଣ୍ଡିନେ, ଦଣ୍ଡୀ, ଝୀତୋ ତ୍ୱେଓ? ଇତ୍ଥିଯୋ, ପୁମେତି କିଂ? ଦଣ୍ଡୀନି କୁଲାନି।

୭୬। ନୋ।

ଝୀତୋ ଯୋନଂ ନୋ ଓା ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ। ଦଣ୍ଡିନୋ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଦଣ୍ଡିନୋ ପସ୍ସ, ଦଣ୍ଡୀ ଓା।

୭୭। ସ୍ମିନୋ ନି।

ଝୀତୋ ସ୍ମିଂଓଚନସ୍ସ ନି ହୋତି ଓା, ଦଣ୍ଡିନି, ଦଣ୍ଡିସ୍ମିଂ, ଝୀତୋ ତ୍ୱେଓ? ଅଗ୍ଗିସ୍ମିଂ।

୭୮। ଅମ୍ବ୍ୱାଦୀହି।

ଅମ୍ବୁଆଦୀହି ସ୍ମିନୋନି ହୋତି ଓା, ଫଲଂ ପତତି ଅମ୍ବୁନି, ପୁପ୍ଫଂ ଯଥା ପଂସୁନି ଆତପେ କତଂ, ଓାତ୍ୱେଓ? ଅମ୍ବୁମ୍ହି, ପଂସୁମ୍ହି।

୭୯। କମ୍ମାଦିତୋ।

କମ୍ମାଦିତୋ ସ୍ମିନୋ ନି ହୋତି ଓା। କମ୍ମନି କମ୍ମେ। କମ୍ମ, ଚମ୍ମ, ଓେସ୍ମ, ଭସ୍ମ (ଅସ୍ମ), ବ୍ରହ୍ମ, ଅତ୍ତ, ଆତୁମ, ଘମ୍ମ, ମୁଦ୍ଧ। କମ୍ମାଦିତୋତି କିଂ? ବୁଦ୍ଧେ।

୮୦। ନାସ୍ସେନୋ।

କମ୍ମାଦିତୋ ନାଓଚନସ୍ସ ଏନୋ ଓା ହୋତି। କମ୍ମେନ, କମ୍ମନା, ଚମ୍ମେନ, ଚମ୍ମନା, କମ୍ମାଦିତୋତ୍ୱେଓ? ବୁଦ୍ଧେନ।

୮୧। ଝଲା ସସ୍ସ ନୋ।

ଝଲତୋ ସସ୍ସ ନୋ ୱା ହୋତି। ଅଗ୍ଗିନୋ ଅଗ୍ଗିସ୍ସ, ଦଣ୍ଡିନୋ ଦଣ୍ଡିସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ, ସଯମ୍ଭୁନୋ ସଯମ୍ଭୁସ୍ସ,

କଥଂ ‘ଯୋ ଚ ସିସ୍ସୋ ମହାମୁନେ’ ତି? (୩) ‘‘ଇତୋ କ୍ୱଚି ସସ୍ସ ଟାନୁବନ୍ଧୋ’’ତି ବ୍ରହ୍ମାଦୀସୁ ପାଠା ସସ୍ସ ଏ ଟାନୁବନ୍ଧୋ।

୮୨। ନା ସ୍ମାସ୍ସ।

ଝଲତୋ ସ୍ମାସ୍ସ ନା ହୋତି ୱା। ଅଗ୍ଗିନା ଅଗ୍ଗିସ୍ମା, ଦଣ୍ଡିନା ଦଣ୍ଡିସ୍ମା, ଭିକ୍ଖୁନା ଭିକ୍ଖୁସ୍ମା, ସଯମ୍ଭୁନା ସଯମ୍ଭୁସ୍ମା।

୮୩। ଲା ଯୋ ନଂ ୱୋ ପୁମେ।

ଲତୋ ଯୋନଂ ୱୋ ହୋତି ୱା ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ। ଭିକ୍ଖୱୋ ଭିକ୍ଖୂ, ସଯମ୍ଭୁୱୋ ସଯମ୍ଭୂପୁମେତି କିଂ? ଆଯୂନି।

୮୪। ଜନ୍ତ୍ୱାଦିତୋ ନୋ ଚ।

ଜନ୍ତ୍ୱାଦିତୋ ଯୋନଂ ନୋ ହୋତି ୱୋ ଚ ୱା ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ। ଜନ୍ତୁନୋ, ଜନ୍ତୱୋ ଜନ୍ତୁଯୋ, ଗୋତ୍ରଭୁନୋ, ଗୋତ୍ରଭୁୱୋ ଗୋତ୍ରଭୂ। ସହଭୁନୋ, ସହଭୁୱୋ ସହଭୂ।

୮୫। କୂତୋ।

କୂପଚ୍ଚଯନ୍ତତୋ ଯୋନଂ ନୋ ୱା ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ୱିଦୁନୋ ୱିଦୂ, ୱିଞ୍ଞୁନୋ ୱିଞ୍ଞୂ, ସବ୍ବଞ୍ଞୁନୋ ସବ୍ବଞ୍ଞୂ।

୮୬। ଧଲାପୋ-ମୁସ୍ମା।

ଅମୁସଦ୍ଦତୋ ଯୋନଂ ଲୋପୋୱ ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ଅମୂ, ପୁମେତ୍ୱେୱ? ଅମୁଯୋ ଅମୂନି। ୱୋପୱାଦୋଯଂ।

୮୭। ନ ନୋ ସସ୍ସ।

ଅମୁସ୍ମା ସସ୍ସ ନୋ ନ ହୋତି, ଅମୁସ୍ସ, ନୋତି କିଂ? ଅମୁଯା।

୮୮। ଯୋଲୋପନିସୁ ଦୀଘୋ।

ଯୋନଂ ଲୋପେ ନିସୁ ଚ ଦୀଘୋ ହୋତି, ଅଟ୍ଠୀ ଅଟ୍ଠୀନି, ଯୋଲୋପନିସୂତି କିଂ? ରତ୍ତିଯୋ।

୮୯। ସୁନଂହିସୁ।

ଏସୁ ନାମସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି। ଅଗ୍ଗୀସୁ, ଅଗ୍ଗୀନଂ, ଅଗ୍ଗୀହି।

୯୦। ପଞ୍ଚାଦୀନଂ ଚୁଦ୍ଦସନ୍ନମ।

ପଞ୍ଚାଦୀନଂ ଚୁଦ୍ଦସନ୍ନଂ ସୁନଂହିସ୍ୱ ହୋତି। ପଞ୍ଚସୁ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ, ପଞ୍ଚହି, ଛସୁ, ଛନ୍ନଂ, ଛହି, ଏୱଂ ଯାୱ ଅଟ୍ଠରସା।

୯୧। ନ୍ତ୍ୱାଦୋ ନ୍ତୁସ୍ସ।

ନ୍ତ୍ୱାଦୀସୁ ନ୍ତୁସ୍ସ ଅ ହୋତି। ଗୁଣୱନ୍ତା, ଗୁଣୱନ୍ତଂ, ଗୁଣୱନ୍ତେ, ଗୁଣୱନ୍ତେନ ଇଚ୍ଚାଦି, ନ୍ତ୍ୱା-ଦୋତି କିଂ? ଗୁଣୱା ତିଟ୍ଠତି।

୯୨। ନ୍ତସ୍ସ ଚ ଟ ୱଂସେ।

ଅଂସେସୁ ନ୍ତପ୍ପଚ୍ଚଯସ୍ସ ଟ ହୋତି ୱା ନ୍ତୁସ୍ସ ଚ। ଯଂ ଯଂ ହି ରାଜ ଭଜତି ସନ୍ତଂୱାଯଦି ୱା ଅସଂ, କିଚ୍ଚା-ନକୁବ୍ବସ୍ସ କରେଯ୍ୟ କିଚ୍ଚଂ, ହିମୱଂୱ ପବ୍ବତଂ, ସୁଜାତିମନ୍ତୋପି ଅଜାତିମସ୍ସ। ଯୋଗୱିଭାଗେନାଞ୍ଞତ୍ରାପି। ଚକ୍ଖୁମା ଅନ୍ଧିତା ହୋନ୍ତି, ୱଗ୍ଗୁମୁଦାତୀରିଯା ପନ ଭିକ୍ଖୂ ୱଣ୍ଣୱା ହୋନ୍ତି।

୯୩। ଯୋସ୍ୱ ଝିସ୍ସ ପୁମେ।

ଝସଞ୍ଞସ୍ସ ଇସ୍ସ ଯୋସୁ ୱା ଟ ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ। ଅଗ୍ଗଯୋ ଅଗ୍ଗୀ, ଝଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ଇକାରନ୍ତସମୁଦାଯସ୍ସ ଟ ମା ସିଯାଭି, ରତ୍ତିଯୋ, ଇଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ଦଣ୍ଡିନୋ, ପୁମେତି କିଂ? ଅଟ୍ଠୀନି।

୯୪। ୱେୱୋସୁ ଲୁସ୍ସ।

ଲସଞ୍ଞସ୍ସ ଉସ୍ସ ୱେୱୋସୁ ଟ ହୋତି। ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୱୋ, ୱେୱୋସୂତି କିଂ? ଜନ୍ତୁଯୋ, ଉଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ସଯମ୍ଭୁୱୋ।

୯୫। ଯୋମ୍ହି ୱା କ୍ୱଚି।

ଯୋମ୍ହି କ୍ୱଚି ଲସଞ୍ଞସ୍ସ ଉସ୍ସ ୱା ଟ ହୋତି। ହେତଯୋ, ନନ୍ଦନ୍ତି ତଂ କୁରଯୋ ଦସ୍ସନେନ, ଅଜ୍ଜେୱ ତଂ କୁରଯୋ ପାପଯନ୍ତୁ। ୱାତି କିଂ? ହେତୁଯୋ।

୯୬। ପୁମାଲପନେ ୱେୱୋ।

ଲସଞ୍ଞତୋ ଉତୋ ଯୋସ୍ସାଲପନେ ୱେୱୋ ହୋନ୍ତି ୱା ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ। ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୱୋ ଭିକ୍ଖୂ, ପୁମେତି କିଂ ଆଯୂନି, ଆଲପନେତି କିଂ? ଜନ୍ତୁଯୋ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଲୁତୋତ୍ୱେୱ? ଧେନୁଯୋ, ସଯମ୍ଭୁୱୋ।

୯୭। ସ୍ମାହିସ୍ମିଂ ନଂ ମ୍ହାଭିମ୍ହି।

ନାମସ୍ମା ପରେସଂ ସ୍ମାହିସ୍ମିନ୍ନଂ ମ୍ହା ଭିମ୍ହି ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ବୁଦ୍ଧମ୍ହା ବୁଦ୍ଧସ୍ମା, ବୁଦ୍ଧେଭି ବୁଦ୍ଧେହି, ବୁଦ୍ଧମ୍ହି ବୁଦ୍ଧସ୍ମିଂ, ବହୁଲାଧିକାରାଅପୱାଦୱିସଯେପି, ଦସସହସ୍ସିମ୍ହି ଧାତୁଯା।

୯୮। ସୁହିସ୍ୱସ୍ସେ।

ଅକାରନ୍ତସ୍ସ ସୁହିସ୍ସେ ହୋତି। ବୁଦ୍ଧେସୁ ବୁଦ୍ଧେହି।

୯୯। ସବ୍ବାଦୀନଂ ନଂମ୍ହିଚ।

ଅକାରନ୍ତାନଂ ସବ୍ବାଦୀନଂ ଏ ହୋତି ନଂମ୍ହି ସୁହିସୁ ଚ। ସବ୍ବେସଂ, ସବ୍ବେସୁ, ସବ୍ବେହି, ସବ୍ବାଦୀନନ୍ତି କିଂ? ବୁଦ୍ଧାନଂ, ଅସ୍ସେତ୍ୱେୱ? ଅମୂସଂ। ସବ୍ବ କତର କତମ ଉଭଯ ଇତର ଅଞ୍ଞ ଅଞ୍ଞତର ଅଞ୍ଞତମ (୪) ‘‘ପୁବ୍ବପରା-ୱରଦକ୍ଖିଣୁତ୍ତରା-ଧରାନି ୱୱତ୍ଥାଯମସଞ୍ଞାଯଂ’’ (ପା,୧,୧,୩୪) ଯ ତ୍ଯ ତ ଏତ ଇମ ଅମୁ କିଂ ଏକ ତୁମ୍ହ ଅମ୍ହ।

୧୦୦। ସଂସାନଂ।

ସବ୍ବାଦିତୋ ନଂୱଚନସ୍ସ ସଂସାନଂ ହୋନ୍ତି। ସବ୍ବେସଂ, ସବ୍ବେସାନଂ।

୧୦୧। ଘପା ସସ୍ସ ସ୍ସା ୱା।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ଘପତୋ ସସ୍ସ ସ୍ସା ୱା ହୋତି, ସବ୍ବସ୍ସା ସବ୍ବାଯ, ପଗ୍ଗହଣମୁତ୍ତରତ୍ଥଂ।

୧୦୨। ସ୍ମିନୋ ସ୍ସଂ।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ଘପତୋ ସ୍ମିନୋ ସ୍ସଂ ୱା ହୋତି, ସବ୍ବସ୍ସଂ ସବ୍ବାୟ, ଅମୁସ୍ସଂ ଅମୁଯା।

୧୦୩। ଯଂ।

ଘପତୋ ସ୍ମିନୋ ଯଂ ୱା ହୋତି, କଞ୍ଞାଯଂ କଞ୍ଞାୟ, ରତ୍ତିଯଂ ରତ୍ତିଯା, ୱଧୁଯଂ ୱଧୁଯା, ସବ୍ବାଯଂ ସବ୍ବାୟ, ଅମୁଯଂ ଅମୁଯା।

୧୦୪। ତିଂ ସଭାପରିସାୟ।

ସଭାପରିସାହି ସ୍ମିନୋ ତିଂ ୱା ହୋତି, ସଭତିଂ ସଭାୟ, ପରିସତିଂ ପରିସାୟ।

୧୦୫। ପଦାଦୀହି ସି।

ଏହି ସ୍ମିନୋ ସି ହୋତି ୱା, ପଦସି ପଦସ୍ମିଂ, ବିଲସି ବିଲସ୍ମିଂ।

୧୦୬। ନାସ୍ସ ସା।

ପଦାଦୀହି ନାସ୍ସ ସା ହୋତି ୱା, ପଦସା ପଦେନ, ବିଲସା ବିଲେନ।

୧୦୭। କୋଧାଦୀହି।

ଏହି ନାସ୍ସ ସା ହୋତି ୱା, କୋଧସା କୋଧେନ, ଅତ୍ଥସା ଅତ୍ଥେନ।

୧୦୮। ଅତେନ।

ଅକାରନ୍ତତୋ ପରସ୍ସ ନାୱଚନସ୍ସ ଏନାଦେସୋ ହୋତି, ବୁଦ୍ଧେନ, ଅତୋତି କିଂ? ଅଗ୍ଗିନା।

୧୦୯।ସିସ୍ସୋ।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସିସ୍ସ ଓ ହୋତି, ବୁଦ୍ଧୋ, ଅତୋତ୍ୱେୱ? ଅଗ୍ଗି।

୧୧୦। କ୍ୱଚେ ୱା।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସିସ୍ସ ଏ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି, ୱନପ୍ପଗୁମ୍ବେ ଯଥା ଫୁସ୍ସିତଗ୍ଗେ। ଅପୱାଦୱିସଯେପି ବହୁଲଂୱିଧାନା-ସୁଖେ ଦୁକ୍ଖେ । ୱାତି କିଂ? ୱନପ୍ପଗୁମ୍ବୋ କ୍ୱଚୀତି କିଂ? ପକ୍ଖେ ସବ୍ବତ୍ଥ ମା ହୋତୁ।

୧୧୧। ଅଂ ନପୁଂସକେ।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସିସ୍ସ ଅଂ ହୋତି ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗେ। ରୂପଂ।

୧୧୨। ଯୋନଂ ନି।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଯୋନଂ ନି ହୋତି ନପୁଂସକେ। ସବ୍ବାନି ରୂପାନି, ନିଚ୍ଚୱିଧାନେ ଫଲଂ ଏକଚ୍ଚାଦିସବ୍ବାଦୀନଂ ପଠମାଯଂ।

୧୧୩। ଝଲା ୱା।

ଝଲତୋ ଯୋନଂ ନି ହୋତି ୱା ନପୁଂସକେ, ଅଟ୍ଠୀନି ଅଟ୍ଠୀ, ଆୟୂନି ଆୟୂ।

୧୧୪। ଲୋପୋ।

ଝଲତୋ ଯୋନଂ ଲୋପୋ ହୋତି, ଅଟ୍ଠୀ, ଆୟୂ, ଅଗ୍ଗୀ, ଭିକ୍ଖୂ, ଝଲାଦ୍ଧେୱ? ଅଗ୍ଗୟୋ। ପଗେୱ କସ୍ମା ନ ହୋତି? ଅନ୍ତରଙ୍ଗତ୍ତା ଅକାରସ୍ସ।

୧୧୫। ଜନ୍ତୁହେତ୍ୱୀଘପେହି ୱା।

ଜନ୍ତୁହେତୂହି ଈକାରନ୍ତେହି ଘପ ସଞ୍ଞେହି ଚ ପରେସଂ ଯୋନଂ ୱା ଲୋପୋ ହୋତି, ଜନ୍ତୂ ଜନ୍ତୁୟୋ, ହେତୂ ହେତୁୟୋ, ଦଣ୍ଡୀ ଦଣ୍ଡିୟୋ, କଞ୍ଞା କଞ୍ଞାୟୋ, ରତ୍ତୀ ରତ୍ତିୟୋ, ଇତ୍ଥୀ ଇତ୍ଥିୟୋ, ଧେନୂ ଧେନୁୟୋ, ୱଧୂ ୱଧୁୟୋ।

୧୧୬। ଯେ ପସ୍ସିୱଣ୍ଣସ୍ସ।

ପସଞ୍ଞସ୍ସ ଇୱଣ୍ଣସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ୱା ଯକାରେ, ରତ୍ୟୋ ରତ୍ଯା, ରତ୍ୟଂ, ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞୋ, ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞା, ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞଂ, ୱା ତ୍ୱେୱ? ରତ୍ତିୟୋ, ପସ୍ସାତି କିଂ? ଦଣ୍ଡିୟୋ, ଇୱଣ୍ଣସ୍ସାତି କିଂ? ଧେନୁୟୋ ୱଧୁୟୋ। କଥଂ 'ଅନୁଞ୍ଞାତୋ ଅହଂ ମତ୍ୟା'ତି? 'ଯେ ପସ୍ସା'ତି ଯୋଗୱିଭାଗା।

୧୧୭। ଗସୀନଂ।

ନାମସ୍ମା ଗସୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ୱିଚ୍ଛନ୍ତରାଭାୱେ, ଭୋ ପୁରିସ, ଅୟଂ, ଦଣ୍ଡୀ।

୧୧୮। ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ସବ୍ବାସଂ।

ଅୱିଜ୍ଜମାନସଙ୍ଖ୍ୟେହି ପରାସଂ ସବ୍ବାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି, ଚ ୱା ଏୱ ଏୱଂ, ଏତସ୍ମାଯେୱ ଲିଙ୍ଗା ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ସ୍ୟାଦ୍ୟୁପ୍ପତ୍ତି ଅନୁମୀୟତେ।

୧୧୯। ଏକତ୍ଥତାୟଂ।

ଏକତ୍ଥୀଭାୱେ ସବ୍ବାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ବହୁଲଂ, ପୁତ୍ତୀୟତି, ରାଜପୁରିସୋ, ୱାସିଟ୍ଠୋ, କ୍ୱଚି ନ ହୋତି ବହୁଲଂ ୱିଧାନା-ପରନ୍ତପୋ, ଭଗନ୍ଦରୋ, ପରସ୍ସପଦଂ, ଅତ୍ତନୋପଦଂ, ଗୱମ୍ପତି, ଦେୱାନଂପିୟତିସ୍ସୋ, ଅନ୍ତେୱାସୀ, ଜନେସୁତୋ ମମତ୍ତଂ ମାମକୋ।

୧୨୦। ପୁବ୍ବସ୍ମାମାଦିତୋ।

ଅମାଦେକତ୍ଥା ପୁବ୍ବଂ ଯଦେକତ୍ଥଂ ତତୋ ପରାସଂ ସବ୍ବାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି। ଅଧିତ୍ଥି। ଇଧ ନ ହୋତି ବହୁଲଂ

ୱିଧାନା ଯଥାପତ୍ତୀୟା, ଯଥାପରିସାୟ, ପୁବ୍ବସ୍ମାତି କିଂ? ଗାମଗତୋ।

୧୨୧। ନାତୋମ ପଞ୍ଚମିୟା।

ଅମାଦେକତ୍ଥା ପୁବ୍ବଂ ଯଦେକତ୍ଥମକାରନ୍ତଂ, ତତୋ ପରାସଂ ସବ୍ବାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ନ ହୋତି, ଅତ୍ତୁ, ଭୱତ୍ୱପଞ୍ଚମ୍ୟା, ଉପକୁମ୍ଭଂ, ଅପଞ୍ଚମିୟାତି କିଂ? ଉପକୁମ୍ଭା ଆନୟ।

୧୨୨। ୱା ତତିୟାସତ୍ତମିନଂ।

ଅମାଦେକତ୍ଥା ପୁବ୍ବଂ ଯଦେକତ୍ଥମକାରନ୍ତଂ, ତତୋ ପରାସଂ ତତିୟାସତ୍ତମୀନଂ ୱା ଅଂ ହୋତି, ଉପକୁମ୍ଭେନ କତଂ, ଉପକୁମ୍ଭଂ କତଂ, ଉପକୁମ୍ଭେ ନିଧେହି, ଉପକୁମ୍ଭଂ ନିଧେହି।

୧୨୩। ରାଜସୀ ନାମ୍ହି।

ନାମ୍ହି ରାଜସ୍ସ ୱା ହୋତି, ସଜ୍ଦଡେନ ରାଜିନା, ୱାତ୍ୱେୱ? ରଞ୍ଞା।

୧୨୪। ସୁନଂହିସୁ।

ରାଜସ୍ସ ଊ ହୋତି ୱା ସୁନଂହିସୁ, ରାଜୂସୁ ରାଜେସୁ, ରାଜୂନଂ ରଞ୍ଞଂ, ରାଜୂହି ରାଜେହି।

୧୨୫। ଇମସ୍ସାଦିକ୍ତିୟଂଟେ।

ଇମସଦ୍ଦସ୍ସାନିତ୍ଥିୟଂ ଟେ ହୋତି ୱା ସୁନଂହିସୁ, ଏସୁ ଇମେସୁ, ଏସଂ ଇମେସଂ, ଏସି ଇମେହି, ଅନିତ୍ଥିୟନ୍ତି କିଂ? ଇମାସୁ, ଇମାସଂ, ଇମାହି।

୧୨୬। ନାମ୍ହ ନିମି।

ଇମସଦ୍ଦସ୍ସାନିତ୍ଥିୟଂ ନାମ୍ହି ଅନୈମିଇଚ୍ଚାଦେସା ହୋନ୍ତି, ଅନେନ ଇମୀନା, ଅନିତ୍ଥିୟଂତ୍ୱେୱ? ଇମାୟ।

୧୨୭। ସିମ୍ହ ନପୁଂସକସ୍ସାୟଂ।

ଇମସଦ୍ଦସ୍ସାନପୁଂସକସ୍ସ ଅୟଂ ହୋତି ସିମ୍ହି, ଅୟଂ ପୁରିସୋ, ଅୟଂ ଇତ୍ଥୀ, ଅନପୁଂସକସ୍ସାତି କିଂ? ଇମଂ।

୧୨୮। ତ୍ୟତେତାନଂ ତସ୍ସ ସୋ।

ତ୍ୟତେତାନମନପୁଂସକାନଂ ତସ୍ସ ସୋ ହୋତି ସିମ୍ହି, ସ୍ୟୋ ପୁରିସୋ, ସ୍ୟା ଇତ୍ଥୀ, ଏୱଂ ସୋ, ସା, ଏସୋ, ଏସା, ଅନପୁଂସକସ୍ସେତ୍ୱେୱ? ତ୍ୟଂ, ତଂ, ଏତଂ।

୧୨୯। ମସ୍ସାମୁସ୍ସ।

ଅନପୁଂସକସ୍ସାମୁସ୍ସ ମକାରସ୍ସ ସୋ ହୋତି ସିମ୍ହି, ଅସୁ ପୁରିସୋ, ଅସୁ ଇତ୍ଥୀ।

୧୩୦। କେ ୱା।

ଅମୁସ୍ସ ମସ୍ସ କେ ୱା ସୋ ହୋତି, ଅସୁକୋ ଅମୁକୋ, ଅସୁକା ଅମୁକା, ଅସୁକଂ ଅମୁକଂ, ଅସୁକାନି ଅମୁକାନି।

୧୩୧। ତତସ୍ସ ନୋ ତଜ୍ଜାସୁ।

ତସଦ୍ଦସ୍ସ ତସ୍ସ ନୋ ୱା ହୋତି ସଜ୍ଜାସୁ ୱିଭତ୍ତୀସୁ, ନେ ତେ ନାୟୋ ତାୟୋ, ନଂ ତଂ, ନାନି ତାନି ଇଚ୍ଚାଦି।

୧୩୨। ଟ ସସ୍ମାସ୍ମିଂସ୍ସାୟସ୍ସଂସ୍ସାସଂମ୍ହାମ୍ହିସ୍ୱି ମସ୍ସ ଚ।

ସାଦୀସ୍ୱିମସ୍ସ ତତସ୍ସ ଚ ଟୋ ୱା ହୋତି, ଅସ୍ସ ଇମସ୍ସ, ଅସ୍ମା ଇମସ୍ମା, ଅସ୍ମିଂ ଇମସ୍ମିଂ, ଅସ୍ସାୟ ଇମିସ୍ସାୟ, ଅସ୍ସଂ ଇମିସ୍ସଂ, ଅସ୍ସା ଇମିସ୍ସା, ଆସଂ ଇମାସଂ, ଅମ୍ହା ଇମମ୍ହା, ଅମ୍ହି ଇମମ୍ହି, ଅସ୍ସ ତସ୍ସ, ଅସ୍ମା ତସ୍ମା, ଅସ୍ମିଂ ତସ୍ମିଂ, ଅସ୍ସାୟ ତସ୍ସାୟ, ଅସ୍ସଂ ତସ୍ସଂ, ଅସ୍ସା ତସ୍ସା, ଆସଂ ତାସଂ, ଅମ୍ହା ତମ୍ହା, ଅମ୍ହି ତମ୍ହି, ସ୍ସାୟାଦିଗ୍ଗହଣମାଦେସନ୍ତରେ ମା ହୋତୂତି।

୧୩୩। ଟେ ସିସ୍ମିସିସ୍ମା।

ଇସିସ୍ମା ସିସ୍ସ ଟେ ୱା ହୋତି, 'ୟୋ ନ୍ୱଜ୍ଜ ୱିନୟେ କଙ୍ଖଂ, ଅତ୍ଥଧମ୍ମୱିଦୂ ଇସେ', ୱାତ୍ୱେୱ? ଇସି।

୧୩୪। ଦୁତିୟସ୍ସ ୟୋସ୍ସ।

ଇସିସ୍ମା ପରସ୍ସ ଦୁତିଯାଯୋସ୍ସ ଟେ ୱା ହୋତି, ‘ସମଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ୱନ୍ଦେ, ସମ୍ପନ୍ନଚରଣେ ଇସେ’, ୱାଦ୍ଧେୱ? ଇସଯୋ ପସ୍ସ, ଦୁତିଯସ୍ସାତି କିଂ? ଇସଯୋ ତିଟ୍ଠନ୍ତି।

୧୩୫। ଏକଚ୍ଚାଦୀହ ତୋ।

ଅକାରନ୍ତେହି ଏକଚ୍ଚାଦୀହି ଯୋନଂ ଟେ ହୋତି, ଏକଚ୍ଚେ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଏକଚେ ପସ୍ସ, ଅତୋତି କିଂ? ଏକଚ୍ଚାଯୋ, ଏୱଂ ଏସ ସ ପଠମା।

୧୩୬। ନ ନିସ୍ସ ଟା।

ଏକଚ୍ଚାଦୀହି ପରସ୍ସ ନିସ୍ସ ଟା ନ ହୋତି, ଏକଚ୍ଚାନି।

୧୩୭। ସବ୍ବାଦୀହୀ ।

ସବ୍ବାଦୀହି ପରସ୍ସ ନିସ୍ସ ଟା ନ ହୋତି, ସବ୍ବାନି।

୧୩୮। ଯୋନମେଟ।

ଅକାରନ୍ତେହି ସବ୍ବାଦୀହି ଯୋନମେଟ ହୋତି, ସବ୍ବେ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ସବ୍ବେ ପସ୍ସ, ଅତୋଦ୍ଧେୱ? ସବ୍ବାଯୋ।

୧୩୯। ନାଞ୍ଞଂ ଚନାମପ୍ପଧାନା।

ନାମଭୂତେହୀ ଅପ୍ପଧାନେହି ଚ ସବ୍ବାଦୀହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ, ଯଞ୍ଚାଞ୍ଞଂ ସବ୍ବାଦିକାରିଯଂ, ତଂ ନ ହୋତି, ତେ ସବ୍ବା, ତେ ପିଯସବ୍ବା, ତେ ଅତିସବ୍ବା।

୧୪୦। ତତିଯତ୍ଥଯୋଗେ।

ତତିଯତ୍ଥେନ ଯୋଗେ ସବ୍ବାଦୀହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ, ଯଞ୍ଚାଞ୍ଞଂ ସବ୍ବାଦି କାରିଯଂ, ତଂ ନ ହୋତି, ମାସେନ ପୁବ୍ବାନଂ ମାସପୁବ୍ବାନଂ।

୧୪୧। ଚତ୍ଥସମାସେ।

ଚତ୍ଥସମାସୱିସଯେ ସବ୍ବାଦୀହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ, ଯଞ୍ଚାଞ୍ଞଂ ସବ୍ବାଦିକାରିଯଂ, ତଂ ନ ହୋତି, ଇକ୍କିଣୁତ୍ତରପୁବ୍ବାନଂ, ସମାସେତି କିଂ? ଅମୁସଞ୍ଚ ତେସଞ୍ଚ ଦେହି।

୧୪୨। ୱେଟ।

ଏତ୍ଥସମାସୱିସଧଯ ସବ୍ବାଦୀହି ଯଧସ୍ସଟ ୱୁତ୍ତୋ, ତସ୍ସ ୱା ହୋତି, ପୁବ୍ବୁତ୍ତରେ, ପୁବ୍ବୁତ୍ତରା।

୧୪୩। ପୁବ୍ବାଦୀହି ଛହୀ।

ଏତେହି ପୁବ୍ବାଦୀହି ଛହି ସୱିସଯେ ଏଟ ୱା ହୋତି, ପୁବ୍ବେ ପୁବ୍ବା, ପରେ ପରା, ଅପରେ ଅପରା, ଦକ୍ଖିଣେ ଦକ୍ଖିଣା, ଉତ୍ତରେ ଉତ୍ତରା, ଅଧରେ ଅଧରା, ଛହିତିକିଂ? ଯେ।

୧୪୪। ମନାଦୀହି ସ୍ମିଂସଂନାସ୍ମାନଂ ସିସୋଓସାସା।

ମନାଦୀହି ସ୍ମିମାଦୀନଂ ସିସୋଓସାସା ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ମନସି ମନସ୍ମିଂ, ମନସୋ ମନସ୍ସ, ମନୋ ମନଂ, ମନସା ମନେନ, ମନସା ମନସ୍ମା, କଥଂ ‘ପୁତ୍ତୋ ଜାତୋ ଅଚେତସୋ, ହିତ୍ୱା ଯାତି ସୁମେଧସୋ, ସୁଦ୍ଧୁତ୍ତରୱାସସା, ହେମକପ୍ପନୱାସସେ’ତି? ସକତ୍ଥେଣତ୍ଥା। ମନତମ ତପ ତେଜ ସିର ଉର ୱଚ ଓଜ ରଜଯସ ପଯ (୬) ‘‘ସରୱଯା-ଯୱାସଚେତା ଜଲାସଯାକ୍ଖଯଲୋହପଟମନେସ୍ସୁ’’।

୧୪୫। ସତୋ ସବ ଭେ।

ସନ୍ତସଦ୍ଦସ୍ସ ସବ ଭୱତି ଭକାରେ, ସବ୍ଭି।

୧୪୬। ଭୱତୋ ୱା ଭୋନ୍ତୋ ଗୟୋନାସେ।

ଭୱନ୍ତସଦ୍ଦସ୍ସ ଭୋନ୍ତାଦେସୋ ୱା ହୋତି ଗୟୋନାସେ, ଭୋନ୍ତ ଭୱଂ, ଭୋନ୍ତୋ ଭୱନ୍ତୋ, ଭୋତା ଭୱତା, ଭୋତୋ ଭୱତୋ, ଭୋ ଇତି ଆମନ୍ତଣେ ନିପାତୋ 'କୁତୋ ନୁ ଆଗଚ୍ଛଥ ଭୋ ତଯୋ ଜନା', ଏୱଂ ଭୱନ୍ତତି, ଭଦ୍ଦେତି ସଦ୍ଦନ୍ତରେନ ସିଦ୍ଧଂ, ସଦ୍ଧନ୍ତେତି ଦସ୍ସ ଦ୍ୱିଭାୱେନ।

୧୪୭। ସିସ୍ସାଗ୍ଗିତୋ ନି।

ଅଗ୍ଗିସ୍ମା ସିସ୍ସ ନି ଯୋତି ୱା, ଅଗ୍ଗିନି ଅଗ୍ଗି।

୧୪୮। ନ୍ତସ୍ସଂ।

ସିମ୍ହି ନ୍ତପ୍ପଚ୍ଚୟସ୍ସ ଅଂ ହୋତି ୱା, ଗଚ୍ଛଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ।

୧୪୯। ଭୂତୋ।

ଭୂଧାତୁତୋ ନ୍ତସ୍ସ ଅଂ ହୋତି ସିମ୍ହି ନିଚ୍ଚଂ ପୁନବ୍ବିଧାନା, ଭୱଂ।

୧୫୦। ମହନ୍ତାରହନ୍ତାନଂ ଟା ୱା।

ସିମ୍ହି ମହନ୍ତାରହନ୍ତାନଂ ନ୍ତସ୍ସ ଟା ୱା ହୋତି, ମହା ମହଂ, ଅରହା ଅରହଂ।

୧୫୧। ନ୍ତୁସ୍ସ।

ସିମ୍ହି ନ୍ତୁସ୍ସ ଟା ହୋତି, ଗୁଣୱା।

୧୫୨। ଅଂଙଂ ନପୁଂସକେ।

ନ୍ତୁସ୍ସ ଅଂଙଂ ହୋନ୍ତି ସିମ୍ହି ନପୁଂସକେ, ଗୁଣୱଂ କୁଲଂ, ଗୁଣୱନ୍ତଂ କୁଲଂ, ନପୁଂସକେତିଂ କିଂ? ସୀଲୱା ଭିକ୍ଖୁ।

୧୫୩। ହିମୱତୋ ୱା ଓ।

ହିମୱତୋ ସିମ୍ହୀ ନ୍ତୁସ୍ସ ଓ ୱା ହୋତି, ହିମୱନ୍ତୋ ହିମୱା।

୧୫୪। ରାଜାଦିୟୁୱାଦିତ୍ୱା।

ରାଜାଦୀହିୟୁୱାଦୀହି ଚ ସିସ୍ସ ଆ ହୋତି, ରାଜା, ଯୁୱା। ରାଜ ବ୍ରହ୍ମ ସଖ ଅତ୍ତ ଆତୁମ (୭) "ଧମ୍ମୋ ୱାଞ୍ଜଞ୍ଜେ" ଦଢହଧମ୍ମା, ଅସ୍ମ, (୮) "ଇମୋ ଭାୱେ" ଅଣିମା, (ମହିମା, ଗରିମା) ଲଘିମା, ଯୁୱ ସା ସୁୱା ମଘୱ ପୁମ ୱତ୍ତହ।

୧୫୫। ୱାମ୍ହାନଙ।

ରାଜାଦୀନଂ ଯୁୱାଦୀନଂ ଚ ଆନଙ ହୋତି ୱା ଅଂମ୍ହି, ରାଜାନଂ ରାଜଂ, ଯୁୱାନଂ ଯୁୱଂ।

୧୫୬। ଯୋନମାନୋ।

ରାଜାଦୀହି ଯୁୱାଦୀହି ଚ ଯୋନଂ ଆନୋ ୱା ହୋତି, ରାଜାନୋ ଯୁୱାନୋ, ୱା ୱେୱ? ରାଜା ରାଜେ, ଯୁୱା ଯୁୱେ।

୧୫୭। ଆଯୋନୋ ଚ ସଖା।

ସଖତୋ ଯୋନ ମାଯୋ ନୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଆନୋ ଚ, ସଖାଯୋ, ସଖିନୋ, ସଖାନୋ, ୱା ୱେୱ? ସଖା, ସଖେ।

୧୫୮। ଟେ ସ୍ମିନୋ।

ସଖତୋ ସ୍ମିନୋ ଟେ ହୋତି, ସଖେ, ନିଚ୍ଛେ଼ା-ଯମାରଣ୍ଯେ।

୧୫୯। ନୋନାସେସ୍ୱି।

ସଖସ୍ସ ଇ ହୋତି ନୋନାସେସୁ, ସଖିନୋ, ସଖିନା, ସଖିସ୍ୱି।

୧୬୦। ସ୍ମାନଂସୁ ୱା।

ସଖସ୍ସ ଇ ୱା ହୋତି ସ୍ମାନଂସୁ, ସଖିସ୍ମା ସଖସ୍ମା, ସଖୀନଂ ସଖାନଂ।

୧୬୧। ଯୋସ୍ୱଂହିସୁ ଚାରଙ।

ସଖସ୍ସ ଆରଙ ୱା ହୋତି ଯୋସ୍ୱଂହିସୁ ସ୍ମାନଂସୁ ଚ, ସଖାରୋ ସଖାଯୋ, ସଖାରେସୁ ସଖେସୁ, ସଖାରଂ ସଖଂ, ସଖାରେହି ସଖେହି, ସଖାରା ସଖା, ସଖସ୍ମା, ସଖାରାନଂ ସଖାନଂ।

୧୬୨। ଲ୍ତୁପିତାଦୀନମସେ।

ଲ୍ତୁପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତାନଂ ପିତାଦୀନଂ ଚ ଆରଙ ହୋତୀ ସତୋ-ଞ୍ଞତ୍ର, କତ୍ତାରୋ, ପିତରୋ, କତ୍ତାରଂ, ପିତରଂ, କତ୍ତାରା, ପିତରା, କତ୍ତରି, ପିତରି, ଅସେତି କିଂ? କତ୍ତୁନୋ, ପିତୁନୋ।

୧୬୩। ନମ୍ହି ୱା।

ନମ୍ହି ଲ୍ତୁପିତାଦୀନୁମାନଙ ୱା ହୋତି, କତ୍ତାରାନଂ କତ୍ତୂନଂ, ଦିତରାନଂ ପିତୁନ୍ନଂ।

୧୬୪। ଆ।

ନମ୍ହି ଲ୍ତୁପିତାଦୀନମା ୱା ହୋତୀ, କତ୍ତାନଂ କତ୍ତୂନଂ, ପୀତାନଂ ପିତୁନ୍ନଂ।

୧୬୫। ସଲୋପୋ।

ଲ୍ତୁପିତାଦିହି ସସ୍ସ ଲୋପୋ ୱା ହୋତି, କତ୍ତୁ କତ୍ତୁନୋ, ସକମନ୍ତାତୁ ସକମନ୍ଧାତୁନୋ, ପୀତୁ ପିତୁନୋ।

୧୬୬। ସୁହିସ୍ୱାରଙ।

ସୁହିସୁ ଲ୍ତୁପିତାଦୀନମାରଙ ୱା ହୋତି, କତ୍ତାରେସୁ କତ୍ତୂସୁ, ପିତରେସୁ ପିତୂସୁ, କତ୍ତାରେହି କତ୍ତୂହି, ପିତରେହି ପୀତୂହୀ।

୧୬୭। ନଜ୍ଜାଯୋସ୍ମାମ।

ଯୋସୁ ନଦିସଦ୍ଦସ୍ସ ଆମ ୱା ହୋତି, ନଜ୍ଜାଯୋ ନଦିଯୋ।

୧୬୮। ଟି କତିମ୍ହା।

କତିମ୍ହା ଧଯାନଂ ଟି ହୋତି, କତି ତିଟ୍ଠନ୍ତି, କତି ପସ୍ସ।

୧୬୯। ଟ ପଞ୍ଚାଦୀହି ଚୁଦ୍ଦସହି।

ପଞ୍ଚାଦୀହି ଚୁଦ୍ଦସହି ସଂଖ୍ୟାହି ଯୋନଂ ଟୋ ହୋତି ପଞ୍ଚ, ପଞ୍ଚ, ଏୱଂ ଯାୱ ଅଟ୍ଠାରସା। ପଞ୍ଚାଦୀହୀତି କିଂ? ଦ୍ୱେ, ତଯୋ, ଚତ୍ତାରୋ, ଚୁଦ୍ଦସହୀତି କିଂ? ଦ୍ୱେ ୱିସତିଯୋ।

୧୭୦। ଉଭଗୋହି ଟୋ।

ଉଭଗୋହି ଯୋନଂ ଟୋ ହୋତି, ଉଭୋ, ଉଭୋ, ଗାୱୋ, ଗାୱୋ, କଥଂ 'ଇମେକରତ୍ତିଂ ଉଭଯୋ ୱସାମା'ତି? ଟୋମ୍ହି ଯକାରାଗମୋ।

୧୭୧। ଆରଙ ସ୍ମା।

ଆରୱାଦେସତୋ ଯୋନଂ ଟୋ ହୋତି, ସଖାରୋ, କତ୍ତାରୋ, ପିତରୋ।

୧୭୨। ଟୋଟେ ୱା।

ଆରୱାଦେସମ୍ହା ଯୋନଂ ଟୋଟେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ସଖାରୋ, ସଖାରେ ସଖାଯୋ, ଟୋଗ୍ଗହଣଂ ଲାଘୱତ୍ଥଂ।

୧୭୩। ଟା ନାସ୍ମାନଂ।

ଆରୱାଦେସମ୍ହା ନାସ୍ମାନଂ ଟା ହୋତି, କତ୍ତାରା, କତ୍ତରା। କୂଚି ୱା ହୋତି ବହୁଲାଧିକାରା, ଏତାଦିସା ସଖାରମ୍ହା।

୧୭୪। ଟି ସ୍ମିନୋ।

ଆରୱାଦେସମ୍ହା ସ୍ମିନୋ ଟି ହୋତି, କତ୍ତରି, ୱିତରି।

୧୭୫। ଦିୱାଦିତୋ।

ଦିୱାଦୀହି ନାମେହି ସ୍ମିନୋ ଟି ହୋତି, ଦିୱି, ଭୁୱି। ନିଚ୍ଚଂ ୱକାରାଗମୋ।

୧୭୬। ରସ୍ସାରଙ।

ସ୍ମିମ୍ହି ଆରୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି, କତ୍ତରି, ନତ୍ତରି।

୧୭୭। ପିତାଦୀନମନତ୍ୱାଦୀନଂ।

ନତ୍ୱାଦିୱଜ୍ଜିତାନଂ ପିତାଦୀନମାରୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି ସବ୍ବାସୁ ୱିଭତ୍ତୀସୁ, ପିତରୋ, ପିତରଂ, ଅନୁତ୍ୱାଦୀନନ୍ତି କିଂ? ନତ୍ତାରୋ।

୧୭୮। ଯୁୱାଦୀନଂ ସୁହିସ୍ୱାନଙ।

ସୁହିସୁ ଯୁୱାଦୀନଂ ଆନଙ ହୋତି, ଯୁୱାନେସୁ, ଯୁୱାନେହି।

୧୭୯। ନୋନାନେସ୍ୱା।

ଏସୁ ୟୁୱାଦୀନମା ହୋତି, ୟୁୱାନୋ, ୟୁୱାନା, ୟୁୱାନେ।

୧୮୦। ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ ନାନେ।

ୟୁୱାଦୀହି ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ ନାନେ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ୟୁୱାନା, ୟୁୱାନେ।

୧୮୧। ଯୋନଂ ନୋନେ ୱା।

ୟୁୱାଦୀହି ଯୋନଂ ନୋନେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ୟୁୱାନୋ, ୟୁୱାନେ, ୱାତି କିଂ? ୟୁୱେ ପସ୍ସ, ନୋଗ୍ଗହଣଂ ଲାଘୱତ୍ଥଂ।

୧୮୨। ଇତୋ ଞ୍ଞତ୍ଥେ ପୁମେ।

ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନା ଇକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଯୋନଂ ନୋନେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ତୋମରଙ୍କୁସପାଣିନୋ, ତୋମରଙ୍କୁସପାଣିନେ, ୱାତ୍ୱେୱ? ତୋମରଙ୍କୁସପାଣଯୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ଥେତି କିଂ? ପାଣଯୋ।

୧୮୩। ନେ ସ୍ମିନୋ କ୍ୱଚି।

ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନା ଇକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସ୍ମିନୋ ନେ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, କତଞ୍ଞୁମ୍ହି ଚ ପୋସମ୍ହି, ସୀଲୱନ୍ତେ ଅରିଯ ୱୁତ୍ତିନେ, ୱାତ୍ୱେୱ? ଅରିଯୱୁତ୍ତିମ୍ହି, ପୁମେତ୍ୱେୱ? ଅରିଯୱୁତ୍ତିଯା।

୧୮୪। ପୁମା।

ପୁମସଦ୍ଦତୋ ସ୍ମିନୋ ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ, ତଂ ୱା ହୋତି, ପୁମାନେ ପୁମେ।

୧୮୫। ନାମ୍ହି।

ପୁମସ୍ସ ନାମ୍ହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ, ତଂ ୱା ହୋତି, ପୁମାନା ପୁମେନ।

୧୮୬। ସୁମ୍ହା ଚ।

ପୁମସ୍ସ ସୁମ୍ହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ, ତଂ ଆ ଚ ୱା ହୋତି, ପୁମାନେସୁ, ପୁମାସୁ ପୁମେସୁଂ।

୧୮୭। ଗସ୍ସଂ।

ପୁମସଦ୍ଦତୋ ଗସ୍ସ ଅଂ ୱା ହୋତି, ଭୋ ପୁମଂ ଭୋ ପୁମ, ଭୋ ଇତ୍ଥିପୁମଂ ଭୋ ଇତ୍ଥିପୁମ।

୧୮୮। ସାସ୍ସଂସେ ଚାନଙ।

ସାସଦ୍ଦସ୍ସ ଆନଙ ହୋତି ଅଂସେ ଗେ ଚ, ସାନଂ, ସାନସ୍ସ, ଚଭୋ ସାନ।

୧୮୯। ୱତ୍ତହା ସନଂନଂ ନୋନାନଂ।

ୱତ୍ତହା ସନଂନଂ ନୋନାନଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ୱତ୍ତହାନୋ, ୱତ୍ତହାନାନଂ।

୧୯୦। ବ୍ରହ୍ମସ୍ସୁ ୱା।

ବ୍ରହ୍ମସ୍ସ ଉ ୱା ହୋତି ସନଂସୁ, ବ୍ରହ୍ମୁନୋ ବ୍ରହ୍ମସ୍ସ, ବ୍ରହ୍ମୂନଂ ବ୍ରହ୍ମାନଂ।

୧୯୧। ନାମ୍ହି।

ବ୍ରହ୍ମସ୍ସ ଉ ହୋତି ନାମ୍ହି, ବ୍ରହ୍ମୁନା।

୧୯୨। ପୁମକମ୍ମଥାମଦ୍ଧାନଂ ୱା ସସ୍ମାସୁ ଚ।

ପୁମାଦିନମୁ ହୋତି ୱା ସସ୍ମାସୁ ନାମ୍ହି ଚ, ପୁମୁନୋ ପୁମସ୍ସ, ପୁମୁନା ପୁମାନା, ପୁମୁନା ପୁମାନା, କମ୍ମୁନୋ କମ୍ମସ୍ସ, କମ୍ମୁନା କମ୍ମସ୍ମା, କମ୍ମୁନା କମ୍ମନା, ଥାମୁନୋ ଥାମସ୍ସ, ଥାମୁନା ଥାମସ୍ମା, ଥାମୁନା ଥାମେନ, ଅଦ୍ଧୁନୋ ଅଦ୍ଧସ୍ସ, ଅଦ୍ଧୁନା ଅଦ୍ଧସ୍ମା, ଅଦ୍ଧୁନା ଅଦ୍ଧନା।

୧୯୩। ଯୁୱା ସସ୍ସିନୋ।

ଯୁୱା ସସ୍ସ ୱା ଇନୋ ହୋତି, ଯୁୱିନୋ ଯୁୱସ୍ସ।

୧୯୪। ନୋ-ତ୍ତାତୁମା।

ଅତ୍ତାତୁମେହି ସସ୍ସ ନୋ ହୋତି ୱା, ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ତସ୍ସ, ଆତୁମନୋ ଆତୁମସ୍ସ।

୧୯୫। ସୁହିସୁ ନକ।

ଅତ୍ତଆତୁମାନଂ ସୁହିସୁ ୱା ନକ ହୋତି, ଅତ୍ତନେସୁ ଅତ୍ତେସୁ ଆତୁମନେସୁ ଆତୁମେସୁ, ଅତ୍ତନେହି ଅତ୍ତେହି ଆତୁମନେହି ଆତୁମେହି, କଥଂ 'ୱେରିନେସୁ'ତି? 'ନକ' ଇତି ଯୋଗୱିଭାଗା।

୧୯୬। ସ୍ମାସ୍ସ ନା ବ୍ରହ୍ମା ଚ।

ବ୍ରହ୍ମା ଅତ୍ତଆତୁମେହି ଚ ସ୍ମାସ୍ସ ନା ହୋତି, ବ୍ରହ୍ମୁନା, ଅତ୍ତନା, ଆତୁମନା।

୧୯୭। ଇମେତାନମେନାନ୍ୱାଦେସେ ଦୁତିଯାଯଂ।

ଇମଏତସଦ୍ଧାନଂ କଥିତାନୁକଥନୱିସଯେ ଦୁତିଯାଯମେନାଦେସୋ ହୋତି, ଇମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱିନଯମଜ୍ଝାପଯ, ଅଥୋ ଏନଂ ଧମ୍ମମଜ୍ଝାପଯ, ଇମେ ଭିକ୍ଖୂ ୱିନଯମଜ୍ଝାପଯ, ଅଥୋ ଏନେ ଧମ୍ମମଜ୍ଝାପଯ, ଏୱମେତସ୍ସ ଚ ଯୋଜନିଯଂ।

୧୯୮। କିସ୍ସ କୋ ସଦ୍ଧାସୁ।

ସଦ୍ଧାସୁ ୱିଭତ୍ତିସୁ କିସ୍ସ କୋ ହୋତି, କୋ, ଏକ, କା, କାଯୋ, କଂ, କାନି, କେନେଚ୍ଚାମି।

୧୯୯। କି ସସ୍ମିଂସୁ ୱାନିତ୍ଥିଯଂ।

ଅନିତ୍ଥିଯଂ କିସ୍ସ କି ୱା ହୋତି ସସ୍ମିଂସୁ, କିସ୍ସ କସ୍ସ, କିସ୍ମିଂ କସ୍ମିଂ, ଅନିତ୍ଥିଯନ୍ତି କିଂ? କସ୍ସା, କସ୍ସଂ।

୨୦୦। କିମଂସିସୁ ସହ ନପୁଂସକେ।

ଅଂସିସୁ ସହ ତେହି କିଂସଦ୍ଧସ୍ସ କିଂ ହୋତି ନପୁଂସକେ। କିଂ, କିଂ, ନପୁଂସକେତି କିଂ? କୋ, କଂ।

୨୦୧। ଇମସ୍ସିଦଂ ୱା।

ଅଂସିସୁ ସହ ତେତି ଇମସ୍ସ ଇଦଂ ହୋତି ୱା ନପୁଂସକେ, ଇଦଂ ଇମଂ, ଇଦଂ ଇମଂ।

୨୦୨। ଅମୁସ୍ସାଦୁଂ।

ଅଂସିସୁ ସହ ତେହି ଅମୁସ୍ସ ଅଦୁଂ ହୋତି ୱା ନପୁଂସକେ, ଅଦୁଂ ଅମୁଂ, ଅଦୁଂ ଅମୁଂ।

୨୦୩। ସୁମ୍ହାମୁସ୍ସାସ୍ମା।

ଅମ୍ହସ୍ସ ଅସ୍ମା ହୋତି ୱା ସୁମ୍ହି, ଭତ୍ତିରସ୍ମାସୁ ଯା ତୱ, ୱା ଦ୍ୱେୱ? ଅମ୍ହେସୁ।

୨୦୪। ନଂମ୍ହି ତିଚତୁନ୍ନମିତ୍ଥିଯଂ ତିସ୍ସଚତସ୍ସା।

ନଂମ୍ହି ତିଚତୁନ୍ନଂ ତିସ୍ସଚତସ୍ସା ହୋନ୍ତି ଇତ୍ଥିଯଂ ଯଥାକ୍କମଂ, ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଚତସ୍ସନ୍ନଂ, ଇତ୍ଥିଯନ୍ତି କିଂ? ତିଣ୍ଣଂ ଚତୁନ୍ନଂ।

୨୦୫। ତିସ୍ସୋଚତସ୍ସୋ ଯୋମ୍ହି ସୱିଭତ୍ତୀନଂ।

ୱିଭତ୍ତିସହିତାନଂ ତିଚତୁନ୍ନଂ ଯୋମ୍ହି ତିସ୍ସୋ ଚତସ୍ସୋ ହୋନ୍ତି ଇତ୍ଥିଯଂ ଯଥାକ୍କମଂ, ତିସ୍ସୋ ଚତସ୍ସୋ।

୨୦୬। ତୀଣିଚତ୍ତାରି ନପୁଂସକେ।

ଯୋମ୍ହି ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତିଚତୁନ୍ନଂ ଯଥାକ୍କମଂ ତୀଣିଚତ୍ତାରି ହୋନ୍ତି ନପୁଂସକେ, ତୀଣି। ଚତ୍ତାରି।

୨୦୭। ପୁମେ ତଯୋ ଚତ୍ତାରୋ।

ଯୋମ୍ହି ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତିଚତୁନ୍ନଂ ତଯୋଚତ୍ତାରୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ତଯୋ, ଚତ୍ତାରୋ।

୨୦୮। ଚତୁରୋ ୱା ଚତୁସ୍ସ।

ଚତୁସଦ୍ଦସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଯୋମ୍ହି ଚତୁରୋ ୱା ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ଚତୁରୋ ଜନା ସଂୱିଧାଯ, କଥଂ 'ଚତୁରୋ ନିମିତ୍ତେ ନାଦ୍ଦସ୍ସାସି'ନ୍ତି? ଲିଙ୍ଗୱିପଲ୍ଲାସା।

୨୦୯। ମଯମସ୍ମାମ୍ହସ୍ସ।

ଯୋସ୍ୱମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ମଯମସ୍ମା ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ମଯଂ, ଅସ୍ମା, ଅମ୍ହେ।

୨୧୦। ନଂସେସ୍ୱସ୍ମାକଂମମଂ।

ନଂସେସ୍ୱମୁସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଅସ୍ମାକଂ ମମଂ ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ, ଅସ୍ମାକଂ, ଅମ୍ହାକଂ, ମମଂ ମମ।

୨୧୧। ସିମ୍ହ-ହଂ।

ସିମ୍ହି ଅମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଅହଂ ହୋତି, ଅହଂ।

୨୧୨। ତୁମ୍ହସ୍ସ ତୁୱଂତ୍ୱମମ୍ହି ଚ।

ଅଂମ୍ହି ସିମ୍ହି ଚ ତୁମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ତୁୱଂତ୍ୱଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତୁୱଂ, ତ୍ୱଂ।

୨୧୩। ତ୍ୟାତଯୀନଂ ଋ ୱା ତସ୍ମ।

ତୁମ୍ହସ୍ସ ତ୍ୟାତଯୀନଂ ତକାରସ୍ସ ଋ ହୋତି ୱା, ଋଯା ତଯା, ଋଯି ତଯି।

୨୧୪। ସ୍ମାମ୍ହି ଋମ୍ହା।

ସ୍ମାମ୍ହି ତୁମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଋମ୍ହା ହୋତି ୱା, ପତ୍ତା ନିସ୍ସଂ ସଯଂ ଋମ୍ହା, ୱା ଢେୱ? ଋଯା।

୨୧୫। ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ନ୍ତୋଯୋମ୍ହି ପଠମେ।

ପଠମେ ଯୋମ୍ହି ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ନ୍ତୋଇଚ୍ଚାଦେସୋ ୱା ହୋତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଗଚ୍ଛନ୍ତା, ଗୁଣୱନ୍ତୋ ଗୁଣୱନ୍ତା।

୨୧୬। ତଂ ନଂମ୍ହି।

ନଂମ୍ହି ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତଂ ୱା ହୋତି, ଗଚ୍ଛତଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତାନଂ, ଗୁଣୱତଂ ଗୁଣୱନ୍ତାନଂ।

୨୧୭। ତୋତାତିତା ସସ୍ମାସ୍ମିଂନାସୁ।

ସାଦୀସୁ ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତୋତାତିତା ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ, ଗଚ୍ଛତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ, ଗୁଣୱତୋ ଗୁଣୱନ୍ତସ୍ସ, ଗଚ୍ଛତା ଗଚ୍ଛନ୍ତମ୍ହା, ଗୁଣୱତା ଗୁଣୱନ୍ତମ୍ହା, ଗଚ୍ଛତି ଗଚ୍ଛନ୍ତେ, ଗୁଣୱତି ଗୁଣୱନ୍ତେ, ଗଚ୍ଛତା ଗଚ୍ଛନ୍ତେନ, ଗୁଣୱତା ଗୁଣୱନ୍ତେନ।

୨୧୮। ଟଟାଅଂ ଗେ।

ଗେ ପରେ ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ଟଟାଅଂ ଇଚ୍ଚାଦେସା ହୋନ୍ତି, ଭୋ ଗଚ୍ଛ, ଭୋ ଗଚ୍ଛା, ଭୋ ଗଚ୍ଛଂ, ତୋ ଗୁଣୱ, ଭୋ ଗୁଣୱା, ଭୋ ଗୁଣୱଂ।

୨୧୯। ଯୋମ୍ହି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଦୁୱେଦ୍ୱେ।

ଯୋମ୍ହୀ ଦ୍ୱୀସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଦୁୱେଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି ପଚ୍ଚେକଂ, ଦୁୱେ, ଦ୍ୱେ।

୨୨୦। ଦୁୱିନ୍ନଂ ନଂମ୍ହି ୱା। ନଂମ୍ହି ଦ୍ୱିସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଦୁୱିନ୍ନଂ ହୋତି ୱା, ଦୁୱିନ୍ନଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ।

୨୨୧। ରାଜସ୍ସ ରଞ୍ଞଂ। ନଂମ୍ହି ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ରଞ୍ଞଂ ହୋତି ୱା, ରଞ୍ଞଂ ରାଜାନଂ।

୨୨୨। ନାସ୍ମାସୁ ରଞ୍ଞା। ନାସ୍ମାସୁ ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ରଞ୍ଞା ହୋତି, ରଞ୍ଞା କତଂ, ରଞ୍ଞା ନିସ୍ସଟଂ।

୨୨୩। ରଞ୍ଞୋ ରଞ୍ଞସ୍ସ ରାଜିନୋ ସେ। ସେ ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ରଞ୍ଞୋ ରଞ୍ଞସ୍ସ ରାଜିନୋ ହୋନ୍ତି, ରଞ୍ଞୋ, ରଞ୍ଞସ୍ସ, ରାଜିନୋ।

୨୨୪। ସ୍ମିମ୍ହି ରଞ୍ଞେରାଜିନି। ସ୍ମିମ୍ହି ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ରଞ୍ଞେ ରାଜିନି ହୋନ୍ତି, ରଞ୍ଞେ, ରାଜିନି।

୨୨୫। ସମାସେ ୱା। ସମାସୱିସଯେ ଏତେ ଆଦେସା ରାଜସ୍ସ ୱା ହୋନ୍ତି, କାସିରଞ୍ଞା କାସିରାଜେନ, କାସିରଞ୍ଞା କାସିରାଜସ୍ମା, କାସିରଞ୍ଞୋ କାସିରାଜସ୍ସ, କାସିରଞ୍ଞେ କାସିରାଜେ।

୨୨୬। ସ୍ମିମ୍ହି ତୁମ୍ହାମ୍ହାନଂ ତଯିମଯି। ସ୍ମିମ୍ହି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତଯିମଯି ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତଯି, ମଯି।

୨୨୭। ଅଂମ୍ହି ତଂ ମଂ ତୱଂ ମମଂ।

ଅଂମ୍ହି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତଂ ମଂ ତୱଂ ମମଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତଂ, ମଂ, ତୱଂ, ମମଂ,

୨୨୮। ନାସ୍ମାସୁ ତୟାମୟା।

ନାସ୍ମାସୁ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂ ତୟାମୟା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତୟା କତଂ, ମୟା କତଂ, ତୟା ନିସ୍ସଟଂ, ମୟା ନିସ୍ସଟଂ।

୨୨୯। ତୱ ମମ ତୁୟ୍ହଂ ମୟ୍ହଂ ସେ।

ସେ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂ ତୱ ମମ ତୁୟ୍ହଂ ମୟ୍ହଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତୱ, ତୁୟ୍ହଂ, ମମ, ମୟ୍ହଂ।

୨୩୦। ଙଂଙାକଂ ନଂମ୍ହି।

ନଂମ୍ହି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂ ଙଂଙାକଂ ହୋନ୍ତି ପଚ୍ଚେକଂ, ତୁମ୍ହଂ, ତୁମ୍ହାକଂ, ଅମ୍ହଂ, ଅମ୍ହାକଂ, ଯଥାସଙ୍ଖ୍ୟମତ୍ର ନ ଭିଓଚ୍ଛତେ।

୨୩୧। ଦୁତିୟେ ଯୋମ୍ହି ୱା।

ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂ ପଚ୍ଚେକଂ ଙଂଙାକଂ ୱା ହୋନ୍ତି ଯୋମ୍ହି ଦୁତିୟେ, ତୁମ୍ହଂ, ତୁମ୍ହାକଂ, ତୁମ୍ହେ, ଅମ୍ହଂ, ଅମ୍ହାକଂ, ଅମ୍ହେ।

୨୩୨। ଅପାଦାଦୋ ପଦତେକୱାକ୍ୟେ।

ଇଦମଧିକତଂ ୱେଦିତଙ୍କଂ। ପଜ୍ଜତେ-ନେନତ୍ଥୋତି ପଦଂ-ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ତ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ଚ, ପଦସମୂହୋ ୱାକ୍ୟଂ।

୨୩୩। ଯୋନଂହିସ୍ୱପଞ୍ଚମ୍ୟା ୱୋନୋ।

ଅପଞ୍ଚମିୟା ଯୋନଂହିସ୍ୱପାଦାଦୋ ୱତ୍ତମାନାନଂ ପଦସ୍ମା ପରେସଂ ଏକୱାକ୍ୟେ ଠିତାନଂ ତୁମ୍ହାମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂ ୱୋନୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ, ତିଟ୍ଠଥ ୱୋ, ତିଟ୍ଠଥ ତୁମ୍ହେ, ତିଟ୍ଠାମ ନୋ, ତିଟ୍ଠାମ ମୟଂ, ପସ୍ସତି ୱୋ, ପସ୍ସତି ତୁମ୍ହେ, ପସ୍ସତି ନୋ, ପସ୍ସତି ଅମ୍ହେ, ଦୀୟତେ ୱୋ, ଦୀୟତେ ତୁମ୍ହଂ, ଦୀୟତେ ନୋ, ଦୀୟତେ ଅମ୍ହଂ, ଧନଂ ୱୋ, ଧନଂ ତୁମ୍ହଂ, ଧନଂ ନୋ ଧନଂ ଅମ୍ହଂ, କତଂ ୱୋ, କତଂ ତୁମ୍ହେହି, କତଂ ନୋ, କତଂ ଅମ୍ହେହି, ଅପଞ୍ଚମ୍ୟାତି କିଂ? ନିସ୍ସଟଂ ତୁମ୍ହେହି, ନିସ୍ସଟଂ ଅମ୍ହେହି, ଅପାଦାଦୋତ୍ୱେୱ? 'ବଲଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୂନମନୁପ୍ପଦିନ୍ନଂ, ତୁମ୍ହେହି ପୁଞ୍ଞଂ ପସୁତଂ ଅନପ୍ପକଂ', ପଦତୋତ୍ୱେୱ? ତୁମ୍ହେ ତିଟ୍ଠଥ, ଏକୱାକ୍ୟେତ୍ୱେୱ? ଦେୱଦତ୍ତୋ ତିଟ୍ଠତି ଗାମେ, ତୁମ୍ହେ ତିଟ୍ଠଥ ନଗରେ, ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂତ୍ୱେୱ? ଅରହତି ଧମ୍ମୋ ତୁମ୍ହାଦିସାନଂ, ଅରହତି ଧମ୍ମୋ ଅମ୍ହାଦିସାନଂ।

୨୩୪। ତେମେ ନାସେ।

ନାମ୍ହି ସେ ଚ ଅପାଦାଦୋ ୱତ୍ତମାନାନଂ ପଦସ୍ମା ପରେସଂ ଏକୱାକ୍ୟେ ଠିତାନଂ ତୁମ୍ହାମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସତ୍ତିଭତ୍ତୀନଂ ତେମେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, କତଂ ତେ, କତଂ ତୟା, କତଂ ମେ, କତଂ ମୟା, ଦୀୟତେ ତେ, ଦୀୟତେ ତୱ ଦୀୟତେ ମେ, ଦୀୟତେ ମମ, ଧନଂ ତେ, ଧନଂ ତୱ, ଧନଂ ମେ, ଧନଂ ମମ।

୨୩୫। ଅନ୍ୱାଦେସେ।

କଥିତାନୁକଥନୱିସୟେ ତୁମ୍ହଅମ୍ହ-ସଦ୍ଦାନମାଦେସା ନିଚ୍ଚଂ ଭୱନ୍ତି ପୁନଵ୍ୱିଧାନା, ଗାମୋ ତୁମ୍ହଂ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଅଥୋ ଜନପଦୋ ୱୋ ପରିଗ୍ଗହୋ।

୨୩୬। ସପୁବ୍ବା ପଠମନ୍ତା ୱା।

ୱିଜ୍ଜମାନପୁବ୍ବସ୍ମା ପଠମନ୍ତା ପରେସଂ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସା ୱା ହୋନ୍ତି ଅନ୍ୱାଦେସେପି, ଗାମେ ପଟୋ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଥୋ ନଗରେ କମ୍ବଲୋ ୱୋ, ଅଥୋ ନଗରେ କମ୍ବଲୋ ତୁମ୍ହାକଂ, ସପୁବ୍ବାତି କିଂ? ପଟୋ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଥୋ କମ୍ବଲୋ ୱୋ, ପଠମନ୍ତାତି କିଂ? ପଟୋ ନାଗରେ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଥୋ କମ୍ବଲୋ ଗାମେ ୱୋ।

୨୩୭। ନ ଚ ଵା ହା ହେଵଯୋଗେ।

ଚାଦୀହି ଯୋଗେ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସା ନ ହୋନ୍ତି, ଗାମୋ ତଵ ଚ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମ ଚ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଗାମୋ ତଵ ଵା ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମ ଵା ପରିଗ୍ଗହୋ, ଗାମୋ ତଵ ହ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମ ହ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଗାମୋ ତଵାହ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମାହ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଗାମୋ ତଵେଵ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମେଵ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଏଵଂ ସବ୍ବତ୍ଥ ଉଦାହରିତବ୍ବଂ, ଯୋଗେତି କିଂ? ଗାମୋ ଚ ତେ ପରିଗ୍ଗହୋ, ନଗରଞ୍ଚ ମେ ପରିଗ୍ଗହୋ।

୨୩୮। ଦସ୍ସନତ୍ଥେ ନାଲୋଚନେ।

ଦସ୍ସନତ୍ଥେସୁ ଆଲୋଚନଵଜ୍ଜିତେସୁ ପଯୁଜ୍ଜମାନେସୁ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସା ନ ହୋନ୍ତି, ଗାମୋ ତୁମ୍ହେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସାଗତୋ, ଗାମୋ ଅମ୍ହେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସାଗତୋ, ଅନାଲୋଚନେତି କିଂ? ଗାମୋ ଵୋ ଆଲୋଚେତି, ଗାମୋ ନୋ ଆଲୋଚେତି।

୨୯୩। ଆମନ୍ତଣଂ ପୁବ୍ବମସନ୍ତଂଵ। ଆମନ୍ତଣଂ ପୁବ୍ବମଵିଜ୍ଜମାନଂ ଵିଯ ହୋତି ତୁମ୍ହାମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସଵିସଯେ, ଦେଵଦତ୍ତ ତଵ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଆମନ୍ତଣନ୍ତି କିଂ? କମ୍ବଲୋ ତେ ପରିଗ୍ଗହୋ, ପୁବ୍ବମିତି କିଂ? 'ମଯେତଂ ସବ୍ବମକ୍ଖାତଂ, ତୁମ୍ହାକଂ ଦ୍ୱିଜପୁଙ୍ଗଵା , ପରସ୍ସ ହି ଅଵିଜ୍ଜମାନତ୍ତେ 'ଅପାଦାଦୋ'ତି ପଟିସେଧୋ ନ ସିଯା। ଇଵାତି କିଂ? ସଵନଂ ଯଥା ସିଯା।

୨୪୦। ନ ସାମଞ୍ଞଵଚନମେକତ୍ଥେ।

ସମାନାଧିକରଣେ ପରତୋ ସାମଞ୍ଞଵଚନମାମନ୍ତଣମସନ୍ତଂ ଵିଯ ନ ହୋତି, ମାଣଵକ ଜଟିଲକ ତେ ପରିଗ୍ଗହୋ। ପରସ୍ସାଵିଜ୍ଜମାନତ୍ତେପି ପୁବ୍ବରୂପମୁପାଦାଯାଦେସୋ ହୋତି, ସାମଞ୍ଞଵଚନନ୍ତି କିଂ? ଦେଵଦତ୍ତ ମାଣଵକ ତଵ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଏକତ୍ଥେତି କିଂ? ଦେଵଦତ୍ତ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତ ତୁମ୍ହଂ ପରିଗ୍ଗହୋ।

୨୪୧। ବହୂସୁ ଵା।

ବହୂସୁ ଵତ୍ତମାନମାମନ୍ତଣଂ ସାମଞ୍ଞଵଚନମେକତ୍ଥେ ଅଵିଜ୍ଜମାନଂ ଵିଯ ଵା ନ ହୋତି, ବ୍ରାହ୍ମଣା ଗୁଣଵନ୍ତୋ ତୁମ୍ହାକଂ ପରିଗ୍ଗହୋ, ବ୍ରାହ୍ମଣା ଗୁଣଵନ୍ତୋ ଵୋ ପରିଗ୍ଗହୋ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ ଵୁତ୍ତିଯଂ

ସ୍ୟାଦିକଣ୍ଡୋ ଦୁତିଯୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

(୩) ତତିଯୋ କଣ୍ଡୋ (ସମାସୋ)

୧। ସ୍ୟାଦି ସ୍ୟାଦିନେକତ୍ଥଂ।

ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥଂ ହୋତୀତି ଇଦମଧିକତଂ ୱେଦିତବ୍ବଂ, ସୋ ଚ ଭିନ୍ନତ୍ଥାନମେକତ୍ଥୀଭାୱୋ ସମାସୋତି ୱୁଚ୍ଚତେ।

୨। ଅସଙ୍ଖ୍ୟଂୱିଭତ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି ସମୀପ ସାକଲ୍ୟାଭାୱ ଯଥା ପଚ୍ଛାଯୁଗପଦତ୍ଥେ।

ଅସଙ୍ଖ୍ୟଂ , ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ୱିଭତ୍ୟାଦୀନମତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥଂ ଭୱତି, ତତ୍ଥ ୱିଭତ୍ୟତ୍ଥେ ତାୱ ଇତ୍ଥୀସୁ କଥା ପୱତ୍ତା ଅଧିତ୍ଥି। ସମ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱିଧା ଅତ୍ତସମ୍ପତ୍ତି ସମିଦ୍ଧି ଚ, ସମ୍ପନ୍ନଂ ବ୍ରହ୍ମଂ ସବ୍ରହ୍ମଂ ଲିଚ୍ଛୱୀନଂ, ସମିଦ୍ଧି ଭିକ୍ଖାନଂ ସୁଭିକ୍ଖଂ। ସମୀପେ କୁମ୍ଭସ୍ସ ସମୀପମୁପକୁମ୍ଭଂ। ସାକଲ୍ୟେସତିଣମଜ୍ଝୋହରତି, ସାଗ୍ୟଧୀତେ। ଅଭାୱୋ ସମ୍ବନ୍ଧିଭେଦା ବହୁୱିଧୋ, ତତ୍ର ଇଦ୍ଧାଭାୱେ-ୱିଗତା ଇଦ୍ଧି ସଦ୍ଦିକାନଂ ଦୁସ୍ସଦ୍ଦିକଂ, ଅତ୍ଥାଭାୱେ-ଅଭାୱୋ ମକ୍ଖିକାନଂ ନିମ୍ମକ୍ଖିକଂ, ଅତିକ୍କମାଭାୱେ-ଅତିଗତାନି ତିଣାନି ନିତ୍ତିଣଂ, ସମ୍ପତ୍ୟାଭାୱେ-ଅତିଗତଂ ଲହୁପାୱୁରଣଂ ଅତିଲହୁପାୱୁରଣଂ, ଲହୁପାୱୁରଣସ୍ସ ନାଯମୁପଭୋଗକାଲୋତି ଅତ୍ଥୋ। ଯଥା ଏତ୍ଥା-ନେକୱିଧୋ, ତତ୍ର ଯୋଗ୍ୟତାଯଂ-ଅନୁରୂପଂ ସୁରୂପୋୱହତି, ୱିଚ୍ଛାଯଂ-ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ, ଅତ୍ଥାନତିୱତ୍ତିଯଂ-ଯଥାସତ୍ତି, ସଦିସତ୍ତେ, ସଦିସୋ କିଖ୍ୟା ସକିଖି, ଆନୁପୁବ୍ବିଯେ-ଅନୁଜେଟ୍ଠଂ, ପଚ୍ଛାଦତ୍ଥେଅନୁରଥଂ, ଯୁଗପଦତ୍ଥେ-ସଚକ୍କଂ ନିଧେହି।

୩। ଯଥା ନ ତୁଲ୍ୟେ।

ଯଥାସଦ୍ଦୋ ତୁଲ୍ୟତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନୋ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥୋ ନ ଭୱତି, ଯଥା ଦେୱଦତ୍ତୋ ତଥା ଯଞ୍ଞଦତ୍ତୋ।

୪। ଯାୱାୱଧାରଣେ।

ଯାୱସଦ୍ଦୋ-ୱଧାରଣେ ୱତ୍ତମାନୋ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥୋ ଭୱତି, ଅୱଧାରଣ ମେତ୍ତକତା ପରିଚ୍ଛେଦୋ, ଯାୱାମତ୍ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଆମନ୍ତଯ, ଯାୱଜୀୱଂ, ଅୱଧାରଣେତି କିଂ? ଯାୱ ଦିନ୍ନଂ ତାୱ ଭୁତ୍ତଂ, ନାୱଧାରଯାମି କିତ୍ତକଂ ମଯା ଭୁତ୍ତନ୍ତି।

୫। ପଯ୍ୟପା ବହି ତିରୋ ପୁରେ ପଚ୍ଛା ୱା ପଞ୍ଚମ୍ୟା।

ପରିଆଦଯୋ ପଞ୍ଚମ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥା ହୋନ୍ତି ୱା, ପରିପବ୍ବତଂ ୱସ୍ସି ଦେୱୋ ପରିପବ୍ବତା, ଅପପବ୍ବତଂ ୱସ୍ସି ଦେୱୋ ଅପପବ୍ବତା, ଆପାଟଲିପୁତ୍ତଂ ୱସ୍ସି ଦେୱୋ ଆପାଟଲିପୁତ୍ତା, ବହିଗାମଂ ବହି ଗାମା, ତିରୋପବ୍ବତଂ ତିରୋପବ୍ବତା, ପୁରେଭତ୍ତଂ ପୁରେଭତ୍ତା, ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତା, ୱେତାଧିକାରୋ।

୬। ସମୀପାଯାମେସ୍ୱନୁ।

ଅନୁସଦ୍ଦୋ ସାମୀପ୍ୟେ ଆଯାମେ ଚ ୱତ୍ତମାନୋ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥୋ ହୋତି ୱା, ଅନୁୱନମସନି ଗତା, ଅନୁଗଙ୍ଗଂ ବାରାଣସୀ, ସମୀପାଯାମେସ୍ୱୀତି କିଂ? ରକ୍ଖମନୁୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ।

୭। ତିଟ୍ଠଗ୍ୱାଦୀନି।

ତିଟ୍ଠଗୁପ୍ପଭୁତୀନି ଏକତ୍ଥୀଭାୱୱିସଯେ ନିପାତୀଯନ୍ତେ, ତିଟ୍ଠନ୍ତୀ ଗାୱୋ ଯସ୍ମିଂ କାଲେ ତିଟ୍ଠଗୁ କାଲୋ, ୱହଗ୍ଗୁ କାଲୋ। ଆଯତୀଗୱଂ, ଖଲେଯୱଂ, ଲୂନଯୱଂ ଲୂଯମାନଯୱମିଚ୍ଚାଦି, ତ୍ୟନ୍ତୋ ପେତ୍ଥ କେସା କେସି, ଦଣ୍ଡା ଦଣ୍ଡି, ତଥା ୱେଲାପ୍ପଭାୱନତ୍ଥୋପି, ପାତୋ ନହାନଂ ପାତରହାନଂ, ସାଯଂ ନଯାନଂ ସାଯନହାନଂ, ପାତକାଲଂ ସାଯକାଲଂ, ପାତମେଘଂ ସାଯମେଘଂ, ପାତମଗ୍ଗଂ ସାଯମଗ୍ଗଂ।

୮। ଓରେ ପରି ପଟି ପାରେ ମଜ୍ଝେ ହେଟ୍ଠୁଦ୍ଧାଧୋ-ନ୍ତୋୱାଛଟ୍ଠ୍ୟା। ଓରାଦଯୋ ସଦ୍ଦା ଛଟ୍ଠ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥା ୱା ହୋନ୍ତି, ଏକାରନ୍ତତ୍ତଂ ନିପାତନତୋ, ଓରେଗଙ୍ଗଂ, ପରିସିଖରଂ, ପଟିସୋତଂ, ପାରେଯମୁନଂ, ମଜ୍ଝେଗଙ୍ଗଂ, ହେଟ୍ଠାପାସାଦଂ, ଉଦ୍ଧଗଙ୍ଗଂ, ଅଧୋଗଙ୍ଗଂ, ଅନ୍ତୋପାସାଦଂ, ପୁନ ୱାୱିଧାନା

‘ଗଙ୍ଗାଓର’ ମିଚ୍ଚାଦୀପି ହୋନ୍ତି।

୯। ତଂ ନପୁଂସକଂ।

ଯଦେତମତିକ୍କନ୍ତମେକତ୍ଥଂ , ତଂ ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗଂ ୱେଦିତବ୍ବଂ, ତଥା ଚେୱୋଦାହଟଂ, ୱା କ୍ୱଚି ବହୁଲାଧିକାରା, ଯଥାପରିସଂ ଯଥାପରିସାଯ, ସକାଯ ସକାଯ ପରିସାଯାତି ଅତ୍ଥୋ।

୧୦। ଅମାଦି।

ଅମାଦି ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହ ବହୁଲମେକତ୍ଥଂ ହୋତି ଗାମଂ ଗତୋ ଗାମଗତୋ, ମୁହୁତ୍ତଂ ସୁଖଂ ମୁହୁତ୍ତସୁଖଂ, ୱୁତ୍ତିଯେୱୋପପଦସମାସେ କୁମ୍ଭକାରୋ, ସପାକୋ, ତନ୍ତୱାଯୋ, ୱରାହରୋ। ନ୍ତମାନକ୍ତୱନ୍ତୂତି ୱାକ୍ୟମେୱ, ଧମ୍ମଂ ସୁଣନ୍ତୋ, ଧମ୍ମଂ ସୁଣମାନୋ, ଓଦନଂ ଭୁତ୍ତୱା।

ରଞ୍ଞା ହତୋ ରାଜହତୋ, ଅସିନା ଛିନ୍ନୋ ଅସିଛିନ୍ନୋ, ପିତୁସଦିସୋ, ପିତୁସମୋ, ସୁଖସହଗତଂ, ଦଧିନା ଉପସିତ୍ତଂ ଭୋଜନଂ ଦଧିଭୋଜନଂ, ଗୁଳେନ ମିସ୍ସୋ ଓଦନୋ ଗୁଳଓଦନୋ, ୱୁତ୍ତିପଦେନେୱୋପସିତ୍ତାଦିକିରିଯାଯାଖ୍ୟାପନତୋ ନତ୍ଥାଯୁତ୍ତତ୍ଥତା। କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିଯେୱ ଉରଗୋ, ପାଦପୋ। କ୍ୱଚି ୱାକ୍ୟମେୱ ଫରସୁନା ଛିନ୍ନୱା, ଦସ୍ସନେନ ପହାତବ୍ବା।

ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଦେଯ୍ୟଂ ବୁଦ୍ଧଦେଯ୍ୟଂ, ଯୂପାଯ ଦାରୁ ଯୂପାଦାରୁ, ରଜନାଯ ଦୋଣି ରଜନଦୋଣି। ଇଧ ନ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ। କଥଂ ‘ଏତଦତ୍ଥୋ ଏତଦତ୍ଥା ଏତଦତ୍ଥ’ନ୍ତି? ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଭୱିସ୍ସତି।

ସୱରେହି ଭଯଂ ସୱରଭଯଂ, ଗାମନିଗ୍ଗତୋ, ମେଥୁନାପେତୋ, କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିଯେୱ କମ୍ମଜଂ, ଚିତ୍ତଜଂ, ଇଧ ନ ହୋତି ରୁକ୍ଖା ପତିତୋ।

ରଞ୍ଞୋ ପୁରିସୋ ରାଜପୁରିସୋ। ବହୁଲାଧିକାରା ନ୍ତମାନନିଦ୍ଧାରିଯପୂରଣଭାୱତିତ୍ତତ୍ଥେହି ନ ହୋତି-ମମାନୁକୁବ୍ବଂ, ମମାନୁକୁରୁମାନୋ, ଗୁନ୍ନଂ କଣ୍ହା ସମ୍ପନ୍ନଖୀରତମା, ସିସ୍ସାନଂ ପଞ୍ଚମୋ, ପଟସ୍ସ ସୁକ୍କତା, କ୍ୱଚି ହୋତେୱ-ୱତ୍ତମାନସାମୀପ୍ୟଂ, କଥଂ ‘ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ସୁକ୍କା ଦନ୍ତା’ତି? ସାପେକ୍ଖତାଯ ନ ହୋତି। ଇଧ ପନ ହୋତେୱ ‘ଚନ୍ଦନଗନ୍ଧୋ, ନଦିଘୋସୋ, କଞ୍ଞାରୂପଂ, କାଯସମ୍ଫସ୍ସୋ, ଫଲରସୋ’ତି, ଫଲାନଂ ତିତ୍ତୋ, ଫଲାନମାସିତୋ, ଫସାନଂ ସୁହିତୋ।

ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଉଚ୍ଚଂ ଗେହନ୍ତି ସାପେକ୍ଖତାଯ ନ ହୋତି, ‘ରଞ୍ଞୋ ପାଟଲିପୁତ୍ତକସ୍ସ ଧନ’ନ୍ତି ଧନସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀତି ପାଟଲିପୁତ୍ତକେନ ସମ୍ବନ୍ଧାଭାୱା ନ ହେସ୍ସତି, ‘ରଞ୍ଞୋ ଗୋ ଚ ଅସ୍ସୋ ଚ ପୁରିସୋ ଚା’ତି ଭିନ୍ନତ୍ଥତାଯ ୱାକ୍ୟମେୱ, ‘ରଞ୍ଞୋ ଗୱାସ୍ସପୁରିସା ରାଜଗୱାସ୍ସପୁରିସା’ତି ୱୁତ୍ତି ହୋତେୱେକତ୍ଥିଭାୱେ।

ଦାନେ ସୋଣ୍ଡୋ ଦାନସୋଣ୍ଡୋ, ଧମ୍ମରତୋ, ଦାନାଭିରତୋ। କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିଯେୱ କୁଚ୍ଛିସଯୋ, ଥଲଟ୍ଠୋ, ପଙ୍କଜଂ, ସରୋରୁହଂ। ଇଧ ନ ହୋତି ଭୋଜନେ ମତ୍ତଞ୍ଞୁତା, ଇନ୍ଦ୍ରିଯେସୁ ଗୁତ୍ତଦ୍ୱାରତା, ଆସନେ ନିସିନ୍ନୋ, ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ।

୧୧। ୱିସେସନମେକତ୍ଥେନ।

ୱିସେସନଂ ସ୍ୟନ୍ତଂ ୱିସେସ୍ସେନ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସମାନାଧିକରଣେନ ସହେକତ୍ଥଂ ହୋତି, ନୀଲଞ୍ଚ ତଂ ଉପ୍ପଲଞ୍ଚେତି ନୀଲୁପ୍ପଲଂ, ଛିନ୍ନଞ୍ଚ ତଂ ପରୂଳ୍ହଞ୍ଚେତି ଛିନ୍ନପରୂଳ୍ହଂ, ସତ୍ଥୀୱ ସତ୍ଥୀ, ସତ୍ଥୀ ଚ ସା ସାମା ଚେତି ସତ୍ଥିସାମା, ସୀହୋୱ ସୀହୋ, ମୁନି ଚ ସୋ ସୀହୋ ଚେତି ମୁନିସୀହୋ, ସୀଲମେୱ ଧନଂ ସୀଲଧନଂ।

କ୍ୱଚି ୱାକ୍ୟମେୱ ପୁଣ୍ଣୋ ମନ୍ତାଣିପୁତ୍ତୋ, ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି। କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିଯେୱ କଣ୍ହସପ୍ପୋ, ଲୋହିତସାଲି, ୱିସେସନନ୍ତି କିଂ? ତଚ୍ଛକୋ ସପ୍ପୋ, ଏକତ୍ଥେନେତି କିଂ? କାଳମ୍ହା ଅଞ୍ଞୋ। କଥଂ ‘ପତ୍ତଜୀୱିକୋ, ଆପନ୍ନଜୀୱିକୋ, ମାସଜାତୋ’ତି? ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଭୱିସ୍ସତି।

୧୨। ନଞ୍।

ନଞ୍ଚିଛେତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥଂ ହୋତି, ନ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଅବ୍ରାହ୍ମଣୋ, ବହୁଲାଧିକାରତୋ ଅସମତ୍ଥତ୍ତେହି, କେହିଚି ହୋତି 'ଅପୁନଗେୟ୍ୟା ଗାଥା, ଅନୋକାସଂ କାରେତ୍ୱା, ଅମୂଲା ମୂଲଂ ଗନ୍ତ୍ୱା। ଇସଂକଠଆରୋ, ଇସଂପିଙ୍ଗଲୋତି 'ସ୍ୟାଦି ସ୍ୟାଦିନେ'ତି ସମାସୋ, ୱାକ୍ୟମେୱ ୱାତିପ୍ପସଙ୍ଗାଭାୱା।

୧୩। କୁପାଦୟୋ ନିଚ୍ଚମସ୍ୟାଦିୱିଧିମ୍ହି।

କୁସଦ୍ଦୋ ପାଦୟୋ ଚ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥା ହୋନ୍ତି ନିଚ୍ଚଂ ସ୍ୟାଦିୱିଧିୱିସୟତୋ-ଞ୍ଞତ୍ଥ, କୁଚ୍ଛିତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ କୁବ୍ରାହ୍ମଣୋ, ଇସକଂ ଉଣ୍ହଂ କଦୁଣ୍ହଂ, ପନାୟକୋ, ଅଭିସେକୋ, ପକରିତ୍ୱା, ପକତଂ, ଦୁପ୍ପୁରିସୋ, ଦୁକ୍କଟଂ, ସୁପୁରିସୋ, ସୁକତଂ, ଅଭିତ୍ଥୁତଂ, ଅତିତ୍ଥୁତଂ, ଆକଠଆରୋ, ଆବଦ୍ଧୋ।

(୯) "ପାଦୟୋ ଗତାଦ୍ୟତ୍ଥେ ପଠମାୟ"। ପଗତୋ ଆଚରିୟୋ ପାଚରିୟୋ, ପନ୍ତେୱାସୀ।

(୧୦) "ଅଚ୍ଚାଦୟୋ କନ୍ତାଦ୍ୟତ୍ଥେ ଦୁତିୟାୟ"। ଅତିକ୍କନ୍ତୋ ମଞ୍ଚମତିମଞ୍ଚୋ, ଅତିମାଲୋ।

(୧୧) "ଅୱାଦୟୋ କୁଟ୍ଠାଦ୍ୟତ୍ଥେ ତତିୟାୟ"। ଅୱକୁଟ୍ଠଂ କୋକିଲାୟ ୱନଂ ଅୱକୋକିଲଂ, ଅୱମୟୂରଂ।

(୧୨) "ପରିୟାଦୟୋ ଗିଲାନାଦ୍ୟତ୍ଥେ ଚତୁତ୍ଥିୟା"। ପରିଗିଲାନୋ ଅଜ୍ଝେନାୟ ପରିୟଜ୍ଝେନୋ।

(୧୩) "ନ୍ୟାଦୟୋ କନ୍ତାଦ୍ୟତ୍ଥେ ପଞ୍ଚମିୟା"।

ନିକ୍ଖନ୍ତୋ କୋସମ୍ବିୟା ନିକ୍କୋସମ୍ବି, ଅସ୍ୟାଦିୱିଧିମ୍ହୀତି କିଂ? ରୁକ୍ଖଂ ପତି ୱିଜ୍ଜୋତତେ।

୧୪। ଚୀ କ୍ରିୟତ୍ଥେହି।

ଚୀପ୍ପଚ୍ଚୟନ୍ତୋ କିରିୟତ୍ଥେହି ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେହି ସହେକତ୍ଥୋ ହୋତି, ମଲିନୀକରିୟ।

୧୫। ଭୂସନାଦରାନାଦରେସ୍ୱଲଂସାସା।

ଭୂସନାଦିସ୍ୱତ୍ଥେ ସ୍ୱଲମାଦୟୋ ସଦ୍ଦା କିରିୟତ୍ଥେହି ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେହି ସହେକତ୍ଥା ହୋନ୍ତି, ଅଲଂକରିୟ, ସକ୍କଚ୍ଚ, ଅସକ୍କଚ୍ଚ। ଭୂସନାଦୀସୂତି କିଂ? ଅଲଂଭୁତ୍ୱା ଗତୋ, ସକ୍କତ୍ୱା ଗତୋ, ଅସକ୍କତ୍ୱା ଗତୋ, ପରିୟତ୍ତଂ ସୋଭନମସୋଭନନ୍ତି ଅତ୍ଥୋ।

୧୬। ଅଞ୍ଞେ ଚ।

ଅଞ୍ଞେ ଚ ସଦ୍ଦା କିରିୟତ୍ଥେହି ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେହି ସହ ବହୁଲମେକତ୍ଥା ଭୱନ୍ତି, ପୁରୋଭୂୟ, ତିରୋଭୂୟ, ତିରୋକରିୟ, ଉରସିକରିୟ, ମନସିକରିୟ, ମଜ୍ଝେକରିୟ, ତୁଣ୍ହୀଭୂୟ।

୧୭। ୱାନେକଞ୍ଞତ୍ଥେ।

ଅନେକଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତମଞ୍ଞସ୍ସ ପଦସ୍ସତ୍ଥେ ଏକତ୍ଥଂ ୱା ହୋତି, ବହୂନି ଧନାନି ୟସ୍ସ ସୋ ବହୁଧନୋ, ଲମ୍ବା କଣ୍ଠା ୟସ୍ସ ସୋ ଲମ୍ବକଣ୍ଠୋ, ୱଜିରଂ ପାଣିମ୍ହି ୟସ୍ସ ସୋୟଂ ୱଜିରପାଣି, ମତ୍ତା ବହୱୋ ମାତଙ୍ଗା ଏତ୍ଥ ମତ୍ତବହୁମାତଙ୍ଗଂ ୱନଂ, ଆରୁଠହୋ ୱାନରୋ ୟଂ ରୁକ୍ଖଂ ସୋ ଆରୁଠହୱାନରୋ, ଜିତାନି ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନି ୟେନ ସୋ ଜିତିନ୍ଦ୍ରିୟୋ, ଦିନ୍ନଂ ଭୋଜନଂ ୟସ୍ସ ସୋ ଦିନ୍ନଭୋଜନୋ, ଅପଗତଂ କାଠଅକଂ ୟସ୍ମା ପଟା ସୋ-ୟମପଗତକାଠଅକୋ, ଉପଗତା ଦସ ୟେସଂ ତେ ଉପଦସା, ଆସନ୍ନଦସା, ଅଦୂରଦସା, ଅଧିକଦସା, ତୟୋ ଦସ ପରିମାଣମେସଂ ତିଦସା, କଥଂ ଦସସଦ୍ଦୋ ସଙ୍ଖ୍ୟାନେ ୱତ୍ତତେ? ପରିମାଣସଦ୍ଦସନ୍ନିଧାନା, ୟଥା ପଞ୍ଚ ପରିମାଣମେସଂ ପଞ୍ଚକା ସକୁନାତି, ଦ୍ୱେ ୱା ତୟୋ ୱା ପରିମାଣମେସଂ ଦ୍ୱତ୍ତୟୋ ୱାସଦ୍ଦତ୍ଥେ ୱା ଦ୍ୱେ ୱା ତୟୋ ୱା ଦ୍ୱତ୍ତୟୋ।

ଦକ୍ଖିଣସ୍ସା ଚ ପୁବ୍ବସ୍ସା ଚ ଦିସାୟ ୟଦନ୍ତରାଠଅଂ ଦକ୍ଖିଣପୁବ୍ବା ଦିସା, ଦକ୍ଖିଣା ଚ ସା ପୁବ୍ବା ଚାତି ୱା, ସହ ପୁତ୍ତେନାଗତୋ ସପୁତ୍ତୋ, ସଲୋମକୋ

ୱିଜମାନଲୋମକୋତି ଅତ୍ଥୋ, ଏୱଂ ସପକ୍ଖକୋ, ଅତ୍ଥୀ ଖୀରା ବ୍ରାହ୍ମଣୀତି ଅଦ୍ଧିସଦ୍ଦୋ ୱିଜ୍ଜମାନତ୍ଥେ ନିପାତୋ, କ୍ୱଚି ଗତତ୍ଥତାଯ ପଦନ୍ତରାନମପ୍ପଯୋଗୋ, କଣ୍ଠସ୍ମା କାଳଆ ଅସ୍ସ କଣ୍ଠେକାଳଓ, ଓଟ୍ଠସ୍ସ ମୁଖମିୱ ମୁଖମସ୍ସ ଓଟ୍ଠମୁଖୋ, କେସସଙ୍ଘାତୋ ଚୂଳଆ ଅସ୍ସ କେସଚୂଳଓ, ସୁୱଣ୍ଣୱିକାରୋ ଅଲଙ୍କାରୋ ଅସ୍ସ ସୁୱଣ୍ଣାଲଙ୍କାରୋ, ପପତିତଂ ପଣ୍ଣମସ୍ସ ପପତିତପଣ୍ଣୋ, ପପଣ୍ଣୋ, ଅୱିଜ୍ଜମାନା ପୁତ୍ତା ଅସ୍ସ ଅୱିଜ୍ଜମାନପୁତ୍ତୋ, ନ ସନ୍ତି ପୁତ୍ତା ଅସ୍ସ ଅପୁତ୍ତେ, କ୍ୱଚି ନ ହୋତି ପଞ୍ଚ ଭୁତ୍ତୱନ୍ତୋ ଅସ୍ସ ଭାତୁନୋ ପୁତ୍ତୋ ଅସ୍ସ ଅତ୍ଥୀତି ବହୁଲାଧିକାରତୋ।

୧୮। ତତ୍ଥ ଗହେତ୍ୱା ତେନ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧେ ସରୂପଂ।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତଂ ତତିଯନ୍ତଞ୍ଚ ସରୂପମନେକଂ ତତ୍ଥ ଗହେତ୍ୱା ତେନ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧେ-ଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଏକତ୍ଥଂ ୱା ହୋତି, କେସେସୁ ଚ କେସେସୁ ଚ ଗହେତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂ ପୱତ୍ତଂ କେସାକେସି, ଦଣ୍ଡେହି ଚ ଦଣ୍ଡେହି ଚ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂ ପୱତ୍ତଂ ଦଣ୍ଡାଦଣ୍ଡି, ମୁଟ୍ଠାମୁଟ୍ଠି, ‘‘ଚି ୱୀତିହାରେ’’ (୩-୫୧) ତି ଚି ସମାସନ୍ତୋ, ‘‘ଚିସ୍ମିଂ’’ (୩।୬୬) ତି ଅକାରୋ। ତତ୍ଥ ତେନେତି କିଂ? କାଯଞ୍ଚ କାଯଞ୍ଚ ଗହେତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂ ପୱତ୍ତଂ। ଗହେତ୍ୱା ପହରିତ୍ୱାତି କିଂ? ରଥେ ଚ ରଥେ ଚ ଠତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂ ପୱତ୍ତି। ଯୁଦ୍ଧେତି କିଂ? ହତ୍ଥେ ଚ ହତ୍ଥେ ଚ ଗହେତ୍ୱା ସଖ୍ୟଂ ପୱତ୍ତଂ। ସରୂପନ୍ତି କିଂ? ଦଣ୍ଡେହି ଚ ମୁସଲେହି ଚ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧ ପୱତ୍ତଂ।

୧୯। ଚତ୍ଥେ।

ଅନେକଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ଚତ୍ଥେ ଏକତ୍ଥଂ ୱା ଭୱତି। ସମୁଚ୍ଚଯୋନ୍ୱାଚଯୋ ଇତରୀତରଯୋଗୋ ସମାହାରୋ ଚ ଚ ସଦ୍ଦତ୍ଥା, ତତ୍ଥ ସମୁଚ୍ଚଯାନ୍ୱାଚଯେସୁ ନେକତ୍ଥୀଭାୱୋ ସମ୍ଭୱତି, ତେସୁ ହି ସମୁଚ୍ଚଯୋ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞନିରପେକ୍ଖା ନମତ୍ତପ୍ପଧାନାନଂ କତ୍ଥଚି କିରିଯାୱିସେସେ ଚୀଯମାନତା, ଯଥା ‘ଧୱେ ଚ ଖଦିରେ ଚ ପଲାସେ ଚ ଛିନ୍ଦା’ତି। ଅନ୍ୱାଚଯୋ ଚ ଯତ୍ଥେକୋ ପଧାନଭାୱେନ ୱିଧୀଯତେ ଅପରୋ ଚ ଗୁଣଭାୱେନ, ଯଥା ‘ଭିକ୍ଖଞ୍ଚର ଗାୱୋ ଚାନଯେ’ତି। ଇତରଦ୍ୱଯେ ତୁ ସମ୍ଭୱତି, ତେସୁ ହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସାପେକ୍ଖାନମୱଯୱଭଦାନୁଗତୋ ଇତରୀତରଯୋଗୋ, ଯଥା ‘ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା’ତି, ଅସ୍ସାୱଯୱପ୍ପଧାନତ୍ତା ବହୁୱଚନମେୱ। ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସାପେକ୍ଖାନମେୱ ତିରୋହିତାୱଯୱଭେଦୋ ସମୁଦାଯପ୍ପଧାନୋ ସମାହାରୋ, ଯଥା ‘ଛତ୍ତୁପାହନ’ନ୍ତି, ଅସ୍ସ ପନ ସମୁଦାଯପ୍ପଧାନତ୍ତା ଏକୱଚନମେୱ।

ତେ ଚ ସମାହାରୀତରୀତରଯୋଗା ବହୁଲଂ ୱିଧାନା ନିଯତୱିସଯାଯେୱ ହୋନ୍ତି, ତତ୍ରାଯଂ ୱିସଯୱିଭାଗୋ ନିରୁତ୍ତିପିଟକାଗତୋ-ପାଣିତୂରିଯଯୋଗ୍ଗସେନଙ୍ଗାନଂ, ନିଚ୍ଚୱେରୀନଂ, ସଙ୍ଖ୍ୟାପରିମାଣ-ସଞ୍ଞାନଂ, ଖୁଦ୍ଦଜନ୍ତୁକାନଂ, ପଚନଚଣ୍ଡାଲାନଂ, ଚରଣସାଧାରଣାନଂ, ଏକଜ୍ଝାଯନପାୱଚନାନଂ, ଲିଙ୍ଗୱିସେସାନଂ, ୱିୱିଧୱିରୁଦ୍ଧାନଂ ଦିସାନଂ, ନଦୀନଞ୍ଚ ନିଚ୍ଚଂ ସମାହାରେକତ୍ତଂ ଭୱତି, ତିଣରୁକ୍ଖପସୁସକୁନଧନଧଞ୍ଞବ୍ୟଞ୍ଜନଜନପଦାନଂ ୱା, ଅଞ୍ଞେସମିତରୀତରଯୋଗୋୱ।

ପାଣ୍ୟଙ୍ଗାନଂ-ଚକ୍ଖୁସୋତଂ, ମୁଖନାସିକଂ, ହନୁଗୀୱଂ, ଛୱିମଂସଲୋହିତଂ, ନାମରୂପଂ, ଜରାମରଣଂ। ତୂରିଯଙ୍ଗାନଂ-ଅଲସତାଲମ୍ବରଂ, ମୁରଜଗୋମୁଖଂ, ସଙ୍ଖଦେଣ୍ଡିମଂ, ମଦ୍ଦୱିକପାଣୱିକଂ, ଗୀତୱାଦିତଂ, ସମ୍ମତାଲଂ। ଯୋଗ୍ଗଙ୍ଗାନଂ ଫାଲପାଚନଂ, ଯୁଗନଙ୍ଗଲଂ। ସେନଙ୍ଗାନଂ-ଅସିସତ୍ତିତୋମରପିଣ୍ଡଂ, ଅସିଚମ୍ମଂ, ଧନୁକଲାପଂ, ପହରଣାୱରଣଂ। ନିଚ୍ଚୱେରୀନଂ-ଅହିନକୁଲଂ, ବୀଳଆଲମୂସିକଂ, କାକୋଲୂକଂ, ନାଗସୁପଣ୍ଣଂ। ସଙ୍ଖ୍ୟାପରିମାଣ ସଞ୍ଞାନଂ-ଏକକଦୁକଂ, ଦୁକତିକଂ, ତିକଚତୁକ୍କଂ, ଚତୁକ୍କପଞ୍ଚକଂ, ଦସେକାଦସକଂ। ଖୁଦ୍ଦଜନ୍ତୁକାନଂ କୀଟପଟଙ୍ଗଂ, କୁନ୍ଥକିପିଲ୍ଲିକଂ, ଡଂସମକସଂ, ମକ୍ଖିକକିପିଲ୍ଲିକଂ। ପଚନଚଣ୍ଡାଲାନଂ-ଓରବ୍ଭିକସୂକରିକଂ, ସାକୁନ୍ତି କମାଗୱିକଂ, ସପାକଚଣ୍ଡାଲଂ, ୱେନରଥକାରଂ, ପୁକ୍କୁସ ଛୱଡାହକଂ। ଚରଣସାଧାରଣାନଂ-ଅତିସଭାରଦ୍ୱାଜଂ, କଠକଲାପଂ, ସୀଲପଞ୍ଞାଣଂ, ସମଥୱିପସ୍ସନଂ, ୱିଜ୍ଜାଚରଣଂ। ଏକଜ୍ଝାଯନପାୱଚନାନଂ ଦୀଘମଜ୍ଝିମଂ, ଏକୁତ୍ତରସଂଯୁତ୍ତକଂ, ଖନ୍ଧକୱିଭଙ୍ଗଂ। ଲିଙ୍ଗୱିସେସାନଂ-ଇତ୍ଥିପୁମଂ, ଦାସିଦାସଂ, ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ, ତିଣକଟ୍ଠସାଖାପଲାସଂ, ‘ଲାଭୀ ହୋତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନା- ସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନ’ନ୍ତିପି ଦିସ୍ସତି। ୱିୱିଧୱିରୁଦ୍ଧାନଂ କୁସଲାକୁସଲଂ , ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜଂ, ହୀନପ୍ପଣୀତଂ, କଣ୍ହସୁକ୍କଂ, ଛେକପାପକଂ। ଦିସାନଂ ପୁବ୍ବାପରଂ, ଦକ୍ଖିଣୁତ୍ତରଂ, ପୁବ୍ବଦକ୍ଖିଣଂ, ପୁବ୍ବୁତ୍ତରଂ, ଅଧରୁତ୍ତରଂ, ଅପରଦକ୍ଖିଣଂ, ଅପରୁତ୍ତରଂ। ନଦୀନଂ-ଗଙ୍ଗାଯମୁନଂ, ମହିସରଭୁ।

ତିଣୱିସେସାନଂ-କାସକୁସଂ କାସକୁସା, ଉସୀରବୀରଣଂ ଉସୀରବୀରଣା, ମୁଞ୍ଜପବ୍ବଜଂ ମୁଞ୍ଜପବ୍ବଜଂ ମୁଞ୍ଜପବ୍ବଜା। ରୁକ୍ଖୱିସେସାନଂ ଖଦିରପଲାସଂ ଖଦିରପଲାସା, ୱୋସ୍ସକଣ୍ଣଂ ଧୱାସ୍ସକଣ୍ଣା, ପିଲକ୍ଖନିଗ୍ରୋଧଂ ପିଲକ୍ଖନିଗ୍ରୋଧା, ଅସ୍ସତ୍ଥକପିତ୍ଥନଂ ଅସ୍ସତ୍ଥକପିତ୍ଥନା, ସାକସାଲଂ ସାକସାଲା। ପସୁୱିସେସାନଂ-ଗଜଗୱଜଂ ଗଜଗୱଜା, ଗୋମହିସଂ ଗୋମହିସା, ଏଣେଯ୍ୟଗୋମହିସଂ ଏଣେଯ୍ୟଗୋମହିସା, ଏଣେଯ୍ୟୱରାହଂ ଏଣେଯ୍ୟୱରାହା, ଅଜେଳଅକଂ ଅଜେଳଅକା, କୁକ୍କୁରସୂକରଂ କୁକ୍କୁରସୂକରା, ହତ୍ଥିଗୱାସ୍ସୱଳଅୱଂ ହତ୍ଥିଗୱାସ୍ସୱଳଅୱା। ସକୁନୱିସେସାନଂ-ହଂସବଲାୱଂ ହଂସବଲାୱା, କାରଣ୍ଡୱଚକ୍କୱାକଂ କାରଣ୍ଡୱଚକ୍କୱାକା, ବକବଲାକଂ ବକବଲାକା। ଧନାନଂ-ହିରଞ୍ଞସୁୱଣ୍ଣଂ ହିରଞ୍ଞସୁୱଣ୍ଣା, ମଣିସଙ୍ଖମୁତ୍ତାୱେଳୁରିଯଂ

ମଣିସଙ୍ଖମୁତ୍ତାୱେଳୁରିୟା, ଜାତରୂପରଜତଂ ଜାତରୂପରଜତା। ଧଞ୍ଞାନଂ-ସାଲିଯୱକଂ ସାଲିଯୱକା, ତିଲମୁଗ୍ଗମାସଂ ତିଲମୁଗ୍ଗମାସା, ନିପ୍ଫାୱକୁଲତ୍ଥଂ ନିପ୍ଫାୱକୁଲତ୍ଥା। ବ୍ୟଞ୍ଜନାନଂ-ସାକସୁୱଂ ସାକସୁୱା, ଗବ୍ଭମାହିସଂ ଗବ୍ଭମାହିସା, ଏଣେୟ୍ୟୱାରାହଂ ଏଣେୟ୍ୟୱାରାହା, ମିଗମାୟୂରଂ ମିଗମାୟୂରା। ଜନପଦାନଂ-କାସିକୋସଲଂ କାସିକୋସଲା, ୱଜ୍ଜିମଲ୍ଲଂ ୱଜ୍ଜିମଲ୍ଲା, ଚେତିୱଂସଂ ଚେତିୱଂସା, ମଚ୍ଛସୂରସେନଂ ମଚ୍ଛସୂରସେନା, କୁରୁପଞ୍ଚାଲଂ କୁରୁପଞ୍ଚାଲା। ଇତରୀତରୟୋଗୋ ୟଥା-ଚନ୍ଦିମସୂରିୟା, ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ମାତାପିତରୋ ଇଚ୍ଚାଦି।

ଏତସ୍ମିଂ ଏକତ୍ତୀଭାୱକଣ୍ଡେ ୟଂ ୱୁତ୍ତଂ ପୁବ୍ବଂ, ତଦେୱ ପୁବ୍ବଂ ନିପତତି କମାତିକ୍କମେ ପୟୋଜନାଭାୱା। କ୍ୱଚି ୱିପଲ୍ଲାସୋପି ହୋତି ବହୁଲାଧିକାରତୋ, ଦନ୍ତାନଂ ରାଜା ରାଜଦନ୍ତୋ, କତ୍ଥଚି କମଂ ପଚ୍ଚାନାଦରା ପୁବ୍ବକାଲସ୍ସାପି ପରନିପାତୋ, ଲିତ୍ତୱାସିତୋ, ନଗ୍ଗମୁସିତୋ, ସିତ୍ତସମ୍ମଟ୍ଠୋ, ଭଟ୍ଠଲୁଞ୍ଚିତୋ। ଚତ୍ଥେ ୟଦେକତ୍ଥଂ ତତ୍ଥ କେଚି ପୁବ୍ବପଦଂ ବହୁଧା ନିୟମେନ୍ତି, ତଦିହ ବ୍ୟଭିଚାରଦସ୍ସନା ନ ୱୁତ୍ତନ୍ତି ଦଟ୍ଠବ୍ବଂ।

୨୦। ସମାହାରେ ନପୁଂସକଂ।

ଚତ୍ଥେ ସମାହାରେ ୟଦେକତ୍ଥଂ, ତଂ ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗଂ ଭୱତି, ତଥାଚେୱୋଦାହଟଂ, କତ୍ଥଚି ନ ହୋତି 'ସଭାପରିସାୟା'ତି ଞାପକା, ଆଧିପଚ୍ଚପରିୱାରୋ, ଛନ୍ଦପାରିସୁଦ୍ଧି, ପଟିସନ୍ଧିପୱତ୍ତିୟଂ।

୨୧। ସଙ୍ଖ୍ୟାଦି।

ଏକତ୍ଥେ ସମାହାରେ ସଙ୍ଖ୍ୟାଦି ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗଂ ଭୱତି, ପଞ୍ଚଗୱଂ, ଚତୁପ୍ପଥଂ, ସମାହାରସ୍ସେକତ୍ତା ଏକୱଚନମେୱ ହୋତି, ସମାହାରେତ୍ୱେୱ ପଞ୍ଚକାପାଲୋ ପୂୱୋ, ତିପୁତ୍ତୋ।

୨୨। କ୍ୱଚେକତ୍ତଞ୍ଚ ଛଟ୍ଠିୟା।

ଛଟ୍ଠିୟେକତ୍ଥେ କ୍ୱଚି ନପୁଂସକତ୍ତଂ ହୋତେକତ୍ଥଞ୍ଚ, ସଲଭାନଂ ଛାୟା ସଲଭଚ୍ଛାୟଂ, ଏୱଂ ସକୁନ୍ତାନଂ ଛାୟା ସକୁନ୍ତଚ୍ଛାୟଂ, ପାସାଦଚ୍ଛାୟଂ ପାସାଦଚ୍ଛାୟା, ଘରଚ୍ଛାୟଂ ଘରଚ୍ଛାୟା, ଅମନୁସ୍ସସଭାୟ ନପୁଂସକେକତ୍ତଂ ଭୱତି ବ୍ରହ୍ମସଭଂ, ଦେୱସଭଂ, ଇନ୍ଦସଭଂ, ୟକ୍ଖସଭଂ, ସରଭସଭଂ, ମନୁସ୍ସସଭାୟଂ ପନ ଖତ୍ତିୟସଭା, ରାଜସଭା ଇଚ୍ଚେୱମାଦି, କ୍ୱଚୀତି କିଂ ରାଜପୁରିସୋ।

୨୩। ସ୍ୟାଦୀସୁ ରସ୍ସୋ।

ନପୁଂସକେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ରସ୍ସୋ ହୋତି ସ୍ୟାଦୀସୁ। ସଲଭଚ୍ଛାୟଂ, ସ୍ୟାଦୀସୂତି କିଂ? ସଲଭଚ୍ଛାୟେ।

୨୪। ଘପସ୍ସନ୍ତସ୍ସାପ୍ପଧାନସ୍ସ।

ଅନ୍ତଭୂତସ୍ସ ଅପ୍ପଧାନସ୍ସ ଘପସ୍ସ ସ୍ୟାଦୀସୁ ରସ୍ସୋ ହୋତି। ବହୁମାଲୋ ପୋସୋ, ନିକ୍କୋସମ୍ବି, ଅତିୱାମୋରୁ, ଅନ୍ତସ୍ସାତି କିଂ? ରାଜା କଞ୍ଞାପିୟୋ, ଅପ୍ପଧାନସ୍ସାତି କିଂ? ରାଜକୁମାରୀ ବ୍ରହ୍ମବନ୍ଧୂ।

୨୫। ଗୋସ୍ସୁ।

ଅନ୍ତଭୂତସ୍ସ ଅପ୍ପଧାନସ୍ସ ଗୋସ୍ସ ସ୍ୟାଦୀସୁ ଉ ହୋତି। ଚିତ୍ତଗୁ, ଅପ୍ପଧାନସ୍ସାତ୍ୱେୱ? ସୁଗୋ, ଅନ୍ତସ୍ସାତ୍ୱେୱ? ଗୋକୁଲଂ।

୨୬। ଇତ୍ଥିୟମତ୍ୱା।

ଇତ୍ଥିୟଂ ୱତ୍ତମାନତୋ ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଆପଚ୍ଚୟୋ ହୋତି। ଧମ୍ମଦିନ୍ନା।

୩୭। ନଦାଦିତୋ ୱୀ।

ନଦାଦୀହି ଇତ୍ଥିୟଂ ୱୀପ୍ପଚ୍ଚୟୋ ହୋତି। ନଦୀ, ମହୀ, କୁମାରୀ, ତରୁଣୀ, ୱାରୁଣୀ, ଗୋତମୀ। (୧୪) ''ଗୋତୋୱା'' ଗାୱୀ ଗୋ, ଆକତିଗଣୋ-

ଯଂ, କୋରୋ ‘‘ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ୱୀମ୍ହି ତୋ ୱା’’ (୩-୩୬) ତି ୱିସେସନତ୍ଥୋ।

୨୮। ଯକ୍ଖାଦିତିନୀ ଚ।

ଯକ୍ଖାଦିତୋ ଇତ୍ଥିଯଂ ଇନୀ ହୋତି ୱୀଚ। ଯକ୍ଖିନୀ ଯକ୍ଖୀ, ନାଗିନୀ ନାଗୀ, ସୀହିନୀ ସୀହୀ।

୨୬। ଆରାମିକାଦୀହି।

ଆରାମିକାଦିତୋ ଇନୀ ହୋତିତ୍ଥିଯଂ। ଆରାମିକିନୀ, ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ, ରାଜିନୀ (୧୫) ‘‘ସଞ୍ଞାଯଂ ମାନୁସୋ’’ ମାନୁସିନୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ମାନୁସୀ।

୩୦। ଯୁୱଣ୍ୱେହି ନୀ।

ଇତ୍ଥିଯମିୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣନ୍ତେହି ନୀ ହୋତି ବହୁଲଂ। ସଦାପଯତପାଣିନୀ, ଦଣ୍ଡିନୀ, ଭିକ୍ଖୁନୀ, ଖତ୍ତବନ୍ଧୁନୀ, ପରଚିତ୍ତୱିଦୁନୀ, ମାତୁଆଦିତୋ କସ୍ମା ନ ହୋତି? ଇତ୍ଥିପ୍ପଚ୍ଚଯଂ ୱିନାପି ଇତ୍ଥତ୍ତାଭିଧାନତୋ।

୩୧। କ୍ତିମ୍ହାଞ୍ଞତ୍ଥେ।

କ୍ତିମ୍ହାଞ୍ଞତ୍ଥେଯେୱ ଇତ୍ଥିଯଂ ନୀ ହୋତି ବହୁଲଂ। ସାହଂ ଅହିଂ ସାରତିନୀ, ତସ୍ସା ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିନିଯା, ସା ଗାୱୀ ୱଚ୍ଛଗିଦ୍ଧିନୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ଥେତି କିଂ? ଧମ୍ମରତି।

୩୨। ଘରଣ୍ୟାଦଯୋ।

ଘରଣିପ୍ପଭୁତଯୋ ନୀପ୍ପଚ୍ଚନ୍ତାସାଧୱୋ ଭୱନ୍ତି। ଘରଣୀ, ପୋକ୍ଖରଣୀ, ଇସ୍ସ-ତ୍ତଂ ନିପାତନା, (୧୬) ‘‘ଆଚରିଯା ୱା ଯ-ଲୋପୋ ଚ’’ ଆଚରିନୀ, ଆଚରିଯା।

୩୩। ମାତୁଲାଦିତ୍ୱାନୀ ଭରିଯାଯଂ।

ମାତୁଲାଦିତୋ ଭରିଯାଯମାନୀ ହୋତି। ମାତୁଲାନୀ, ୱାରୁଣାନୀ, ଗହପତାନୀ, ଆଚରିଯାନୀ, (୧୭) ‘‘ଅଭରିଯାଯଂ ଖତ୍ତିଯା ୱା’’ ଖତ୍ତିଯାନୀ ଖତ୍ତିଯା, ନଦାଦିପାଠା ଭରିଯାଯନ୍ତୁ ଖତ୍ତିଯୀ।

୩୪। ଉପମାସଂହିତ ସହିତ ସଞ୍ଞତ ସହ ସଫୱାମ ଲକ୍ଖଣାଦିତୂରୁତୂ।

ଊରୁସଦ୍ଦା ଉପମାନାଦିପୁବ୍ବା ଇତ୍ଥିଯମୂ ହୋତି। କରଭୋରୂ, ସଂହିତୋରୂ, ସହିତୋରୂ, ସଞ୍ଞତୋରୂ, ସହୋରୂ, ସଫୋରୂ, ୱାମୋରୂ, ଲକ୍ଖଣୋରୂ, ଊତିଯୋଗୱିଭାଗା ଊ ବ୍ରହ୍ମବନ୍ଧୂ।

୩୫। ଯୁୱା ତି।

ଯୁୱସଦ୍ଦତୋ ତି ହୋତିତ୍ଥିଯଂ। ଯୁୱତି।

୩୬। ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ୱୀମ୍ହିତୋ ୱା।

ୱୀମ୍ହି ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ତୋ ୱା ହୋତି। ଗଚ୍ଛତୀ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ, ସୀଲୱତୀ ସୀଲୱନ୍ତୀ।

୩୭। ଭୱତୋ ଭୋତୋ।

ୱୀମ୍ହି ଭୱତୋ ଭୋତାଦେସୋ ହୋତି ୱା। ଭୋତୀ ଭୱନ୍ତୀ।

୩୮। ଗୋସ୍ସାଓଙ।

ଗୋସଦ୍ଦସ୍ସ ୱୀମ୍ହାୱଙ ହୋତି। ଗାୱୀ।

୩୯। ପୁଥୁସ୍ସ ପଥୱପୁଥୱା।

ୱୀମ୍ହି ପୁଥୁସ୍ସ ପଥୱପୁଥୱା ହୋନ୍ତି। ପଥୱୀ, ପୁଥୱୀ, ଠେ ପଥୱୀ।

୪୦। ସମାସନ୍ତ୍ୱ।

ସମାସନ୍ତ୍ୱ ଇତି ଚାଧିକରୀଯତି।

୪୧। ପାପାଦୀହି ଭୂମିଯା।

ପାପାଦୀହୀ ପରା ଯା ଭୂମି ତସ୍ସା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି। ପାପଭୂମଂ, ଜାତିଭୂମଂ।

୪୨। ସଙ୍ଖ୍ୟାହି।

ସଙ୍ଖ୍ୟାହି ପରା ଯା ଭୂମି ତସ୍ସା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି। ଦ୍ୱିଭୂମଂ, ତିଭୂମଂ।

୪୩। ନଦୀଗୋଦାୱରୀନଂ।

ସଙ୍ଖ୍ୟାହି ପରାସଂ ନଦୀଗୋଦାୱରୀନଂ ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି, ପଞ୍ଚନଦଂ, ସତ୍ତଗୋଦାୱରଂ, ସଙ୍ଖ୍ୟାହିତ୍ୱେୱ? ମହାନଦୀ, ନଦୀଗୋଦାୱରୀନନ୍ତି କିଂ? ଦସିତ୍ଥି।

୪୪। ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ଚାଙ୍ଗୁଲ୍ୟାନଞ୍ଞାସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ତେସୁ।

ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ସଙ୍ଖ୍ୟାହି ଚ ପରାଯ ଅଙ୍ଗୁଲ୍ୟା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି ନୋ ଚେ ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଅସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ଥେ ଚ ସମାସୋ ୱତ୍ତତେ। ନିଗ୍ଗତମଙ୍ଗୁଲୀହି ନିରଙ୍ଗୁଲଂ, ଅଚ୍ଚଙ୍ଗୁଲଂ, ଦ୍ୱେ ଅଙ୍ଗୁଲିଯୋ ସମାହଟା ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲଂ, ଅନଞ୍ଞାସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ତେସୂତି କିଂ? ପଞ୍ଚଙ୍ଗୁଲି ହତ୍ଥୋ, ଉପଙ୍ଗୁଲି, କଥଂ 'ଦ୍ୱେ ଅଙ୍ଗୁଲୀମାନମସ୍ସାତି ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲ'ନ୍ତି? ନାତ୍ର ସମାସୋଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ୱିହିତୋ ମତ୍ତାଦୀନଂ ଲୋପେ କତେ ତତ୍ଥ ୱତ୍ତତେ। ଅଙ୍ଗୁଲସଦ୍ଦୋ ୱା ପମାଣୱାଚି ସଦ୍ଦନ୍ତରଂ, ଯଥା 'ସେନଙ୍ଗୁଲପ୍ପମାଣେନ ଅଙ୍ଗୁଲାନଂ ସତଂ ପୁଣ୍ଣଂ ଚତୁଦ୍ଦସ ୱା ଅଙ୍ଗୁଲାନୀ'ତି।

୪୫। ଦୀଘାହୋୱସ୍ସେକଦେସେହି ଚ ରତ୍ତ୍ୟା।

ଦୀଘାଦୀହି ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ସଙ୍ଖ୍ୟାହି ଚ ପରମସ୍ମା ରତ୍ତିଯା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି। ଦୀଘରତ୍ତଂ, ଅହୋରତ୍ତଂ (ତ୍ତୋ), ୱସ୍ସାରତ୍ତଂ (ତ୍ତୋ), ପୁବ୍ବରତ୍ତଂ, ଅପରରତ୍ତଂ, ଅଡ୍ଢରତ୍ତଂ, ଅତିକ୍କନ୍ତୋ ରତ୍ତିଂ ଅତିରତ୍ତୋ, ଦ୍ୱେରତ୍ତୀ ସମାହଟା ଦିରତ୍ତଂ (ତ୍ତୋ), ୱା କ୍ୱଚି ବହୁଲାଧିକାରା ଏକରତ୍ତଂ (ତ୍ତୋ), ଏକରତ୍ତି, ଅନଞ୍ଞାସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ତେସ୍ୱେୱ? ଦୀଘରତ୍ତିହେମନ୍ତୋ, ଉପରତ୍ତି, କ୍ୱଚି ହୋତେୱ ବହୁଲଂ ୱିଧାନାଯଥାରତ୍ତଂ।

୪୬। ଗୋତ୍ୱଚତ୍ଥେ ଚାଲୋପେ।

ଗୋସଦ୍ଦା ଅଲୋପୱିସଯା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି ନ ଚେ ଚତ୍ଥେ ସମାସୋ ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଅସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ଥେ ଚ, ରାଜଗୱୋ, ପରମଗୱୋ, ପଞ୍ଚଗୱଧନୋ, ଦସଗୱଂ, ଅଲୋପେତି କିଂ? ପଞ୍ଚହି ଗୋହି କୀତୋ ପଞ୍ଚଗୁ, ଅଚତ୍ଥେତି କି? ଅଜସ୍ସଗାୱୋ, ଅନଞ୍ଞାସଙ୍ଖ୍ୟତ୍ଥେସ୍ୱେୱ? ଚିତ୍ତଗୁ, ଉପଗୁ।

୪୭। ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଦାରଗୱଚତୁରସ୍ସା।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ଅଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ରତ୍ତୋ ଚ ଦିୱା ଚ ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଂ, ରତ୍ତି ଚ ଦିୱା ଚ ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଂ, ଦାରା ଚ ଗାୱୋ ଚ ଦାରଗୱଂ, ଚତସ୍ସୋ ଅସ୍ସିଯୋ ଅସ୍ସ

ଚତୁରସ୍ସୋ।

୪୮। ଆୟାମେନୁଗଵଂ।

ଅନୁଗଵନ୍ତି ନିପଚ୍ଚତେ ଆୟାମେ ଗମ୍ମମାନେ। ଅନୁଗଵଂ ସକଟଂ, ଆୟାମେତି କିଂ? ଗୁନ୍ନଂ ପଞ୍ଚା ଅନୁଗୁ।

୪୯। ଅକ୍ଖିସ୍ମାଞ୍ଞତ୍ଥେ। ଅକ୍ଖିସ୍ମା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି ଅଞ୍ଞତ୍ଥେ ଚେ ସମାଧସା। ଵିସାଲକ୍ଖୋ, ଵିସାଲକ୍ଖୀ।

୫୦। ଦାରୁମ୍ୟଙ୍ଗୁଲ୍ୟା।

ଅଙ୍ଗୁଲନ୍ତା ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଦାରୁମ୍ହି ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି। ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲଂଦାରୁ, ପଞ୍ଚଙ୍ଗୁଲଂ, ଅଙ୍ଗୁଲିସଦିସାଵଯଵଂ ଧଞ୍ଞାଦୀନଂ ଵିକ୍ଖେପକଂ ଦାରୁଂ ଵୁଚ୍ଚତେ, ପମାଣେ ତୁ ପୁଵେ ଵିଯ ସିଦ୍ଧଂ ସଖରାଜସଦ୍ଦା ଅକାରନ୍ତାଵ, ସିସ୍ସୋପି ନ ଦିସ୍ସତି, ଗାଣ୍ଡୀ ଵଧନ୍ୱାତି ପକତନ୍ତରେନ ସିଦ୍ଧଂ।

୫୧। ଚି ଵୀତିହାରେ।

ଓଘାତ୍ଵିତିହାରେ ଗମ୍ମମାନେ ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଵତ୍ତମାନତୋ ଚି ହୋତି। କେସାକେସି ଦଣ୍ଡାଦଣ୍ଡି, ଚକାରୋ ''ଚିସ୍ମି''ନ୍ତି (୩।୬୬) ଵିସେସନତ୍ଥୋ, ସୁଗନ୍ଧି, ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୀତି ପଯୋଗୋ ନ ଦିସ୍ସତେ।

୫୨। ଲ୍ତ୍ଵିତ୍ଥିଯୂହି କୋ।

ଲ୍ତୁପଚ୍ଚଯନ୍ତେହି, ଇତ୍ଥିଯମୀକାରୂକାରନ୍ତେହି ଚ ବହୁଲଂ କପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ। ବହୁକତ୍ତୁକୋ, ବହୁକୁମାରିକୋ, ବହୁବ୍ରହ୍ମବନ୍ଧୁକୋ, ବହୁଲଂତ୍ଵେଵ? ସୁଭ୍ରୂ।

୫୩। ଵାଞ୍ଞତୋ।

ଅଞ୍ଞେହି ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ କୋ ଵା ବହୁଲଂ ହୋତି। ବହୁମାଲକୋ, ବହୁମାଲୋ।

୫୪। ଉତ୍ତରପଦେ। ଏତମଧିକତଂ ଵେଦିତଵଂ।

୫୫। ଇମସ୍ସିଦଂ।

ଉତ୍ତରପଦେ ପରତୋ ଇମସ୍ସ ଇଦଂ ହୋତି। ଇଦମଟ୍ଠିତା, ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯତା, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ ପସ୍ସ ଚ ଦ୍ୱିଭାଵୋ।

୫୬। ପୁଂ ପୁମସ୍ସ ଵା। ପୁମସ୍ସ ପୁଂ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ ଵିଭାସା। ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗଂ, ପୁମଲିଙ୍ଗଂ।

୫୭। ଟନ୍ତନ୍ତୂନଂ।

ଏସଂ ଟ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ କ୍ୱଚି ଵା। ଭଵମ୍ପତିଟ୍ଠାମଯଂ, ଭଗଵଂମୂଲକା ନୋ ଧମ୍ମା, ବହୁଲାଧିକାରା ତରାଦୀସୁ ଚ ପଗେଵ ମହତ୍ତରୀ, ରତ୍ତଞ୍ଞୁମହତ୍ତଂ।

୫୮। ଅ। ଏସଂ ଅ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ। ଗୁଣଵନ୍ତପତିଟ୍ଠୋ-ସ୍ମି।

୫୯। ମନାଦ୍ୟାପାଦୀନମୋ ମଯେ ଚ। ମନାଦୀନମାପାଦୀନଂ ଚ ଓ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ ମଯେ ଚ। ମନୋସେଟ୍ଠା, ମନୋମଯା, ରଜୋଜଲ୍ଲଂ, ରଜୋମଯଂ, ଆପୋଗତଂ, ଆପୋମଯଂ, ଅନୁଯନ୍ତି ଦିସୋଦିସଂ।

୬୦। ପରସ୍ସ ସଙ୍ଖ୍ୟାସୁ।

ସଙ୍ଖ୍ୟାସୁତ୍ତରପଦେସୁ ପରସ୍ସ ଓ ହୋତି। ପରୋସତଂ, ପରୋସହସ୍ସଂ, ସଙ୍ଖ୍ୟାସୂତି କିଂ? ପରଦତ୍ତୂପଜୀୱିନୋ।

୬୧। ଜନେ ପୁଥସ୍ସୁ।

ଜନେ ଉତ୍ତରପଦେ ପୁଥସ୍ସ ଉ ହୋତି। ଅରିୟେହି ପୁଥଗେୱାୟଂ ଜନୋତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ।

୬୨। ସୋ ଛସ୍ସାହାୟତନେ ୱା।

ଅହେ ଆୟତନେ ଚୁତ୍ତରପଦେ ଛସ୍ସ ସୋ ୱା ହୋତି। ସାହଂ ଛାହଂ, ସଳାୟତନଂ, ଛଳାୟତନଂ।

୬୩। ଲ୍ଟୁପିତାଦୀନମାରଙରଙ।

ଲ୍ଟୁପ୍ପଚ୍ଚୟନ୍ତାନଂ ପିତାଦୀନଞ୍ଚ ୟଥାକ୍କମମାରଙରଙ ୱା ହୋନ୍ତୁତ୍ତରପଦେ, ସତ୍ଥାରଦସ୍ସନଂ, କତ୍ତାରନିଦ୍ଦେସୋ, ମାତରପିତରୋ, ୱାତ୍ୱେୱ? ସତ୍ଥୁଦସ୍ସନଂ, ମାତାପିତରୋ।

୬୪। ୱିଜ୍ଜାୟୋନିସମ୍ବନ୍ଧାନମା ତତ୍ର ଚତ୍ଥେ।

ଲ୍ଟୁପିତାଦୀନଂ ୱିଜ୍ଜାସମ୍ବନ୍ଧୀନଂ ୟୋନିସମ୍ବନ୍ଧୀନଂ ଚ ତେସ୍ୱେୱ ଲ୍ଟୁପିତାଦୀସୁ ୱିଜ୍ଜାୟୋନିସମ୍ବନ୍ଧିସୁତ୍ତରପଦେସୁ ଚତ୍ଥୱିସୟେ ଆ ହୋତି। ହୋତାପୋତରୋ ମାତାପିତରୋ, ଲ୍ଟୁପିତାଦୀନଂ ତ୍ୱେୱ? ପୁତ୍ତଭାତରୋ, ତତ୍ରେତି କିଂ? ପିତୁପିତାମହା, ଚତ୍ଥେତି କିଂ? ମାତୁଭାତା, ୱିଜ୍ଜାୟୋନିସମ୍ବନ୍ଧାନନ୍ତି କିଂ? ଦାତୁଭତ୍ତାରୋ।

୬୫। ପୁତ୍ତେ।

ପୁତ୍ତେ ଉତ୍ତରପଦେ ଚତ୍ଥୱିସୟେ ଲ୍ଟୁପିତାଦୀନଂ ୱିଜ୍ଜାୟୋନି ସମ୍ବନ୍ଧାନମା ହୋତି। ପିତାପୁତ୍ତା, ମାତାପୁତ୍ତା।

୬୬। ଚିସ୍ମିଂ।

ଚିପ୍ପଚ୍ଚୟନ୍ତେ ଉତ୍ତରପଦେ ଆ ହୋତି। କେସାକେସି, ମୁଟ୍ଠାମୁଟ୍ଠି।

୬୭। ଇତ୍ଥିୟମ୍ଭାସିତପୁମିତ୍ଥୀ ପୁମେୱେକତ୍ଥେ।

ଇତ୍ଥିୟଂ ୱତ୍ତମାନେ ଏକତ୍ଥେ ସମାନାଧିକରଣେ ଉତ୍ତରପଦେ ପରେ ଭାସିତପୁମା ଇତ୍ଥୀ ପୁମେୱ ହୋତି। କୁମାରଭରିୟୋ, ଦୀଘଜଙ୍ଘୋ, ୟୁୱଜାୟୋ, ଇତ୍ଥିୟନ୍ତି କିଂ? କଲ୍ୟାଣୀ ପଧାନମେସଂ କଲ୍ୟାଣିପ୍ପଧାନା, ଭାସିତପୁମେତି କିଂ? କଞ୍ଞାଭରିୟୋ, ଇତ୍ଥୀତି କିଂ? ଗାମଣିକୁଲଂ ଦିଟ୍ଠି ଅସ୍ସ ଗାମଣିଦିଟ୍ଠି, ଏକତ୍ଥେତି କିଂ? କଲ୍ୟାଣିୟା ମାତା କଲ୍ୟାଣିମାତା।

୬୮। କ୍ୱଚି ପଚ୍ଚୟେ।

ଭାସିତପୁମିତ୍ଥୀ ପଚ୍ଚୟେ କ୍ୱଚି ପୁମେୱ ମୋତି। ବ୍ରହ୍ମତରା, ବ୍ରହ୍ମତମା।

୬୯। ସବ୍ବାଦୟୋ ୱୁତ୍ତିମତ୍ତେ।

ଇତ୍ଥିୱାଚକା ସବ୍ବାଦୟୋ ୱୁତ୍ତିମତ୍ତେ ପୁମେୱ ହୋନ୍ତି। ତସ୍ସା ମୁଖଂ ତମ୍ମୁଖଂ, ତସ୍ସଂ ତତ୍ର, ତାୟ ତତୋ, ତସ୍ସଂ ୱେଲାୟଂ ତଦା।

୭୦। ଜାୟାୟ ଜୟଂ ପତିମ୍ହି।

ପତିମ୍ହି ପରେ ଜାୟାୟ ଜୟଂ ହୋତି, ଜୟମ୍ପତୀ, 'ଜାନିପତୀ'ତି ପକତନ୍ତରେନ ସିଦ୍ଧଂ, ତଥା 'ଦମ୍ପତୀ, ଜମ୍ପତୀ'ତି।

୭୧। ସଞ୍ଞାଯମୁଦୋଦକସ୍ସ।

ସଞ୍ଞାଯମୁଦକସ୍ସୁତ୍ତରପଦେ ଉଦାଦେସୋ ହୋତି। ଉଦଧି, ଉଦପାନଂ।

୭୨। କୁମ୍ଭାଦୀସୁ ୱା।

କୁମ୍ଭାଦୀସୁତ୍ତରପଦେସୁ ଉଦକସ୍ସ ଉଦାଦେସୋ ୱା ହୋତି। ଉଦକୁମ୍ଭୋ ଉଦକକୁମ୍ଭୋ, ଉଦପତ୍ତୋ ଉଦକପତ୍ତୋ, ଉଦବିନ୍ଦୁ ଉଦକବିନ୍ଦୁ, ଆକତିଗଣୋ-ଯଂ।

୭୩। ସୋତାଦୀସୂଲୋପୋ।

ସୋତାଦୀସୁତ୍ତରପଦେସୁ ଉଦକସ୍ସ ଉସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି। ଦକସୋତଂ, ଦକରକ୍ଖସୋ।

୭୪। ଟ ନଞ୍ଞ ସ୍ସ।

ଉତ୍ତରପଦେ ନଞ୍ଞ ସଦ୍ଦସ୍ସ ଟ ହୋତି। ଅବ୍ରାହ୍ମଣୋ, ଞକାରୋ କିଂ? କେୱଲସ୍ସ ମା ହୋତୁ ପାମନପୁତ୍ତୋ।

୭୫। ଅନ ସରେ।

ସରାଦୋ ଉତ୍ତରପଦେ ନଞ୍ଞ ସଦ୍ଦସ୍ସ ଅନ ହୋତି। ଅନକ୍ଖାତଂ।

୭୬। ନଖାଦଯୋ।

ନଖାଦଯୋ ସଦ୍ଦା ଅନନ ଟାଦେସା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ନାସ୍ସ ଖମତ୍ଥୀତି ନଖୋ, ଅଖମଞ୍ଞଂ, ସଞ୍ଞାସଦ୍ଦେସୁ ଚ ନିପ୍ଫତ୍ତିମତ୍ତଂ ଯଥାକଥଞ୍ଚି କତ୍ତବ୍ବଂନାସ୍ସ କୁଲମତ୍ଥୀତି ନକୁଲୋ, ଅକୁଲମଞ୍ଞଂ, ନଖ ନକୁଲ ନପୁଂସକନକ୍ଖତ୍ତ ନାକ ଏୱମାଦି।

୭୭। ନଗୋ ୱାପ୍ପାଣିନି।

ନଗୈଚ୍ଚପ୍ପାଣିନି ୱା ନିପଚ୍ଚତେ। ନଗୋ ରୁକ୍ଖୋ, ନଗୋ ପବ୍ବତୋ, ଅଗୋ ରୁକ୍ଖୋ, ଅଗୋ ପବ୍ବତୋ, ଅପ୍ପାଣିନୀତି କିଂ? ଅଗୋ ୱସଲୋ ସୀତେନ।

୭୮। ସହସ୍ସ ସୋ-ଞ୍ଞତ୍ଥେ।

ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥୱୁତ୍ତିମ୍ହି ସମାସେ ଉତ୍ତରପଦେ ପରେ ସହସ୍ସ ସୋ ୱା ହୋତି। ସପୁତ୍ତୋ, ସହପୁତ୍ତୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ଥେତି କିଂ? ସହ କତ୍ୱା, ସହ ଯୁଜ୍ଝିତ୍ୱା।

୭୯। ସଞ୍ଞାଯଂ।

ସହସ୍ସୁତ୍ତରପଦେ ସୋ ହୋତି ସଞ୍ଞାଯଂ। ସାସ୍ସତ୍ଥଂ, ସପଲାସଂ।

୮୦। ଅପ୍ପଚ୍ଚକ୍ଖେ।

ଅପ୍ପଚ୍ଚକ୍ଖେ ଗମ୍ମମାନେ ସହସ୍ସ ସୋ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ, ସାଗ୍ଗି କପୋତୋ, ସପିସାଚା ୱାତମଣ୍ଡଲିକା।

୮୧। ଅକାଲେ ସକତ୍ଥେ।

ସକତ୍ଥପ୍ପଧାନସ୍ସ ସହସଦ୍ଦସ୍ସ ଅକାଲେ ଉତ୍ତରପଦେ ସୋ ହୋତି। ସମ୍ପନ୍ନଂ ବ୍ରହ୍ମଂ ସବ୍ରହ୍ମଂ, ସଚକ୍କଂ ନିଧେହି, ସଧୁରଂ ପାଜେହି, ଅକାଲେତି କିଂ? ସହ ପୁବ୍ବଣ୍ହଂ, ସହାପରଣ୍ହଂ।

୮୨। ଗଛନ୍ତାଧିକ୍କେ।

ଗଛନ୍ତେ ଆଧିକ୍କେ ଚ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ସହସ୍ସ ସୋ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ। ସକଲଂ ଜୋତିମଧୀତେ ସମୁହୁତ୍ତଂ, କାଲନ୍ତୋ ଆରମ୍ଭୋ, ଆଧିକ୍କେ-ସଦୋଣା ଖାରୀ, ସମାସକୋ କହାପଣୋ, ନିଚ୍ଚନ୍ତୋଯମାରମ୍ଭୋ।

୮୩। ସମାନସ୍ସ ପକ୍ଖାଦୀସୁ ୱା।

ପକ୍ଖାଦୀସୁତ୍ତରପଦେସୁ ସମାନସ୍ସ ସୋ ହୋତି ୱା। ସପକ୍ଖୋ ସମାନପକ୍ଖୋ, ସଜୋତି ସମାନଜୋତି, ପକ୍ଖାଦୀସୂତି କିଂ? ସମାନସୀଲୋ, ପକ୍ଖ, ଜୋତି, ଜନପଦ, ରତ୍ତି, ପତ୍ତିନୀ, ପତ୍ତୀ, ନାଭି, ବନ୍ଧୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ, ନାମ, ଗୋତ୍ତ, ରୂପ, ଠାନ, ୱଣ୍ଣ, ୱଯୋ, ୱଚନ, ଧମ୍ମ, ଜାତିଯ, ଘଚ୍ଚ।

୮୪। ଉଦରେ ଇଯେ।

ଉଦରେ ଇଯେ ପରେ ପରତୋ ସମାନସ୍ସ ସୋ ୱା ହୋତି। ସୋଦରିଯୋ, ସମାନୋଦରିଯୋ, ଇଯେତି କିଂ? ସମାନୋଦରତା।

୮୫। ରୀରିକ୍ଖକେସୁ।

ଏତେସୁ ସମାନସ୍ସ ସୋ ହୋତି। ସରୀ, ସରିକ୍ଖୋ, ସରିସୋ।

୮୬। ସଵ୍ୱାଦୀନମା।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁ ସଵ୍ୱାଦୀନମା ହୋତି। ଯାଦୀ, ଯାଦିକ୍ଖୋ, ଯାଦିସୋ।

୮୭। ନ୍ତକିମିମାନଂ ଟାକୀଟୀ।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁ ନ୍ତସଦ୍ଦ କିଂସଦ୍ଦ ଇମସଦ୍ଦାନଂ ଟାକୀଟୀ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ଭୱାଦୀ, ଭୱାଦିକ୍ଖୋ, ଭୱାଦିସୋ, କୀଦୀ, କୀଦିକ୍ଖୋ, କୀଦିସୋ, ଈଦୀ, ଈଦିକ୍ଖୋ, ଈଦିସୋ।

୮୮। ତୁମ୍ହାମ୍ହାନଂ ତାମେକସ୍ମିଂ।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁ ତୁମ୍ହାମ୍ହାନଂ ତାମା ହୋନ୍ତେକସ୍ମିଂ ଯଥାକ୍କମଂ। ତାଦୀ, ତାଦିକ୍ଖୋ, ତାଦିସୋ, ମାଦୀ, ମାଦିକ୍ଖୋ, ମାଦିସୋ। ଏକସ୍ମିନ୍ତି କିଂ? ତୁମ୍ହାଦୀ, ଅମ୍ହାଦୀ, ତୁମ୍ହାଦିକ୍ଖୋ, ଅମ୍ହାଦିକ୍ଖୋ, ତୁମ୍ହାଦିସୋ, ଅମ୍ହାଦିସୋ।

୮୯। ତଂ ମମଞ୍ଞତ୍ର।

ରୀରିକ୍ଖକନ୍ତତୋ ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ ଉତ୍ତରପଦେ ତୁମ୍ହାମ୍ହାନମେକସ୍ମିଂ ତଂମଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତନ୍ଦୀପା, ମନ୍ଦୀପା, ତଂସରଣା, ମଂସରଣା, ତଯ୍ୟୋଗୋ, ମଯ୍ୟୋଗୋତି ବିନ୍ଦୁଲୋପୋ।

୯୦। ୱେତସ୍ସେଟ।

ରୀରିକ୍ଖକେସ୍ୱେତସ୍ସେଟ ୱା ହୋତି, ଏଦୀ, ଏତାଦୀ, ଏଦିକ୍ଖୋ, ଏତାଦିକ୍ଖୋ, ଏଦିସୋ, ଏତାଦିସୋ।

୯୧। ୱିଧାଦୀସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦୁ।

ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦୁ ହୋତି ୱିଧାଦୀସୁ, ଦୁୱିଧୋ, ଦୁପଚ୍ଚଂ ଏୱମାଦି।

୯୨। ଦି ଗୁଣାଦୀସୁ।

ଗୁଣାଦୀସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦି ହୋତି, ଦ୍ୱିଗୁଣଂ, ଦିରତ୍ତି, ଦିଗୁ ଏୱମାଦି।

୯୩। ତୀସ୍ୱ।

ତୀସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଅହୋତି। ଦ୍ୱତ୍ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ, ଦ୍ୱିତ୍ତିପତ୍ତପୁରା।

୯୪। ଆ ସଙ୍ଖ୍ୟାଯାସତାଦୋ-ନଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ଥେ।

ସଙ୍ଖ୍ୟାଯମୁତ୍ତରପଦେ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଆ ହୋତି ଅସତାଦୋ ଅନଞ୍ଞଞ୍ଞଧତ୍ଥ। ଦ୍ୱାଦସ, ଦ୍ୱାୱୀସତି ଦ୍ୱତ୍ତିଂସ, ସଙ୍ଖ୍ୟାଯନ୍ତି କିଂ? ଦିରତ୍ତଂ, ଅସତାଦୋତି କିଂ? ଦିସତଂ, ଦିସହସ୍ସଂ। ଅନଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ଥେତି କିଂ? ଦ୍ୱିଦସା।

୯୫। ତିସ୍ସେ।

ସଙ୍ଖ୍ୟାଯମୁତ୍ତରପଦେ ତିସ୍ସ ଏ ହୋତି ଅସତାଦୋ ଅନଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ଥେ, ତେରସ, ତେୱୀସ, ତେତ୍ତିଂସ, ସଙ୍ଖ୍ୟାଯଂତ୍ୱେୱ? ତିରତ୍ତଂ, ଅସତାଦୋତ୍ୱେୱ? ତିସତଂ, ଅନଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ଥେତ୍ୱେୱ? ତିଚତୁକା।

୯୬। ଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ ୱା।

ତିସ୍ସେ ୱା ହୋତି ଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ, ତେଚତ୍ତାଲାସଂ ତିଚତ୍ତାଲୀସଂ, ତେପଞ୍ଞାସଂ ତିପଞ୍ଞାସଂ, ତେସଟ୍ଠି ତିସଟ୍ଠି, ତେସତ୍ତତି ତିସତ୍ତତି, ତେଅସୀତି ତିଯାସୀତି, ତେନୱୁତି ତିନୱୁତି, ଅସତାଦୋତ୍ୱେୱ? ତିସତଂ।

୯୭। ଦ୍ୱିସ୍ସା ଚ।

ଅସତାଦୋ-ନଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ଥେ ଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ ଦ୍ୱିସ୍ସେ ୱା ହୋତି ଆ ଚ। ଦ୍ୱେଚତ୍ତାଲୀସଂ, ଦ୍ୱାଚତ୍ତାଲୀସଂ ଦ୍ୱିଚତ୍ତାଲୀସଂ, ଦ୍ୱେପଞ୍ଞାସଂ, ଦ୍ୱାପଞ୍ଞାସଂ ଦ୍ୱିପଞ୍ଞାସଂ ଇଚ୍ଚାଦି।

୯୮। ବାଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ।

ଦ୍ୱିସ୍ସ ବା ୱା ହୋତି ଅଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ-ନଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ଥେ। ବାରସ ଦ୍ୱାଦସ, ବାୱୀସତି ଦ୍ୱାୱୀସତି, ବତ୍ତିଂସ ଦ୍ୱତ୍ତିଂସ, ଅଚତ୍ତାଲୀସାଦୋତି କିଂ? ଦ୍ୱିଚତ୍ତାଲୀସଂ।

୯୯। ୱୀସତିଦସେସୁ ପଞ୍ଚସ୍ସ ପଣ୍ଣପନ୍ନା।

ୱୀସତିଦସେସୁ ପରେସୁ ପଞ୍ଚସ୍ସ ପଣ୍ଣପନ୍ନା ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ। ପଣ୍ଣୱୀସତି ପଞ୍ଚୱୀସତି, ପନ୍ନରସ୍ସ ପଞ୍ଚଦସ।

୧୦୦। ଚତୁସ୍ସ ଚୁଚୋ ଦସେ।

ଚତୁସ୍ସ ଚୁଚୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଦସସଦ୍ଦେ ପରେ। ଚୁଦ୍ଦସ, ଚୋଦ୍ଦସ, ଚତୁଦ୍ଦସ।

୧୦୧। ଛସ୍ସ ସୋ।

ଛସ୍ସ ସୋଇଚ୍ଚଯମାଦେସୋ ହୋତି ଦସସଦ୍ଦେ ପରେ। ସୋଳସ।

୧୦୨। ଏକଟ୍ଠାନମା।

ଏକଅଟ୍ଠାନଂ ଆ ହୋତି ଦସେ ପରେ। ଏକାଦସ, ଅଟ୍ଠାରସ।

୧୦୩। ର ସଙ୍ଖ୍ୟାତୋ ୱା।

ସଙ୍ଖ୍ୟାତୋ ପରସ୍ସ ଦସସ୍ସ ର ହୋତି ୱିଭାସା। ଏକାରସ ଏକାଦସ, ବାରସ ଦ୍ୱାଦସ, ପନ୍ନରସ ପଞ୍ଚଦସ, ସତ୍ତରସ ସତ୍ତଦସ, ଅଟ୍ଠାରସ ଅଟ୍ଠାଦସ, ପନ୍ନବାଦେସେସୁ ନିଚ୍ଚଂ, ଇଧ ନ ହୋତି ଚତୁଦ୍ଦସ।

୧୦୪। ଛତୀହି ଳଓ ଚ।

ଛତୀହି ପରସ୍ସ ଦସସ୍ସ ଳଓ ହୋତି ରୋ ଚ, ସୋଳଅସ ସୋରସ, ତେଳଅସ ତେରସ।

୧୦୫। ଚତୁତ୍ଥ ତତିଯାନ ମଡ୍ଢୁଡ୍ଢତିଯା।

ଅଡ୍ଢା ପରେସଂ ଚତୁତ୍ଥତତିଯାନଂ ଉଡ୍ଢତିଯା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ଅଡ୍ଢେନ ଚତୁତ୍ଥୋ ଅଡ୍ଢୁଡ୍ଢୋ, ଅଡ୍ଢେନ ତତିଯୋ ଅଡ୍ଢତିଯୋ, କଥଂ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟୋତି? ସକତ୍ଥେ ଣ୍ୟେ ଉତ୍ତରପଦୱୁଡ୍ଢି।

୧୦୬। ଦୁତିଯସ୍ସ ସହ ଦିଯଡ୍ଢଦିୱଡ୍ଢା।

ଅଡ୍ଢା ପରସ୍ସ ଦୁତିଯସ୍ସ ସହ ଅଡ୍ଢସଦ୍ଦେନ ଦିଯଡ୍ଢଦିୱଡ୍ଢା ହୋନ୍ତି। ଅଡ୍ଢେନ ଦୁତିଯୋ ଦିଯଡ୍ଢୋ, ଦିୱଡ୍ଢୋ ୱା।

୧୦୭। ସରେ କଦ କୁସ୍ସୁତ୍ତରତ୍ଥେ।

କୁସ୍ସୁତ୍ତରପଦତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ସରାଦୋ ଉତ୍ତରପଦେ କଦାଦେସୋ ହୋତି। କଦନ୍ନଂ, କଦସନଂ, ସରେତି କିଂ? କୁପୁତ୍ତୋ, ଉତ୍ତରତ୍ଥେତି କିଂ? କୁଓଡ୍ଢୋ ରାଜା।

୧୦୮। କାପ୍ପତ୍ଥେ।

ଅପ୍ପତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ କୁସ୍ସ କା ହୋତି ଉତ୍ତରପଦତ୍ଥେ, ଅପ୍ପକଂ ଲୱଣଂ କାଲୱଣଂ।

୧୦୯। ପୁରିସେ ୱା।

କୁସ୍ସ ପୁରିସେ କା ହୋତି ୱା। କାପୁରିସୋ କୁପୁରିସୋ, ଅଯମପ୍ପତ୍ତୱିଭାସା, ଅପ୍ପତ୍ଥେ ତୁ ପୁବ୍ବେନ ନିଚ୍ଚଂ ହୋତି ଈସଂ ପୁରିସୋ କାପୁରିସୋ।

୧୧୦। ପୁବ୍ବାପରଜ୍ଜସାଯମଜ୍ଝେହାହସ୍ସ ଣ୍ହୋ।

ପୁବ୍ବାଦୀହୁତ୍ତରପଦସ୍ସ ଅହସ୍ସ ଣ୍ହାଦେସୋ ହୋତି, ପୁବ୍ବଣ୍ହୋ, ଅପରଣ୍ହୋ, ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ସାଯଣ୍ହୋ, ମଜ୍ଝଣ୍ହୋ (ପଣ୍ହୋ)।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ

ସମାସକଣ୍ଡୋ ତତିଯୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୪। ଚତୁତ୍ଥୋ କଣ୍ଡୋ (ଣାଦି)

୧। ଣୋ ୱା ପଚ୍ଚେ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନାମସ୍ମା ୱା ଣପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ଅପଚ୍ଚେ-ଭିଧେଯ୍ୟେ, ଣକାରୋ ୱୁଦ୍ଧ୍ଯତ୍ଥୋ, ଏୱମଞ୍ଞତ୍ରାପି, ୱସିଟ୍ଠସ୍ସାପଚ୍ଚଂ ୱାସିଟ୍ଠୋ, ୱାସିଟ୍ଠୀ ୱା, ଓପଗୱୋ, ଓପଗୱୀ ୱା, ୱେତି ୱାକ୍ଯସମାସୱିକପ୍ପନତ୍ଥଂ, ତସ୍ସାଧିକାରୋ ସକତ୍ଥାୱଧି।

୨। ୱଚ୍ଛାଦିତୋ ଣାନଣାଯନା।

ୱଚ୍ଛାଦୀହି ଅପଚ୍ଚପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତେହି ଗୋତ୍ତାଦୀହି ଚ ସଦ୍ଦେହି ଣାନଣାଯନପ୍ପଚ୍ଚଯା ୱା ହୋନ୍ତି ଅପଚ୍ଚେ, ୱଚ୍ଛାନୋ ୱଚ୍ଛାଯନୋ, କଚ୍ଚାନୋ କଚ୍ଚାଯନୋ, ଯାଗମେ କାତିଯାନୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାଯନୋ, ସାକଟାନୋ ସାକଟାଯନୋ, କଣ୍ହାନୋ କଣ୍ହାଯନୋ ଇଚ୍ଚାଦି।

୩। କତ୍ତିକାୱିଧୱାଦୀହି ଣେଯ୍ଯଣେରା।

କତ୍ତିକାଦୀହି ୱିଧୱାଦୀହି ଚ ଣେଯ୍ଯଣେରା ୱା ଯଥାକ୍କମଂ ହୋନ୍ତି ଅପଚ୍ଚେ, କତ୍ତିକେଯ୍ୟୋ, ୱେନତେଯ୍ୟୋ, ଭାଗିନେଯ୍ୟୋ ଇଚ୍ଚାଦି , ୱେଧୱେରୋ, ବନ୍ଧକେରୋ, ନାଲିକେରୋ, ସାମଣେରୋ ଇଚ୍ଚାଦି।

୪। ଣ୍ୟ ଦିଚ୍ଚାଦୀହି।

ଦିତିପ୍ପଭୁତିହି ଣ୍ୟୋ ୱା ହୋତି ଅପଚ୍ଚେ, ଦେଚ୍ଚୋ, ଆଦିଚ୍ଚୋ, କୋଣ୍ଡଞ୍ଞୋ, ଗଗ୍ଗ୍ୟୋ, ଭାତବ୍ଯୋ ଇଚ୍ଚାଦି।

୫। ଆ ଣି।

ଅକାରନ୍ତତୋ ଣି ୱା ହୋତି ଅପଚ୍ଚେ, ଦକ୍ଖି, ଦତ୍ତି, ଦୋଣି। ୱାସୱି, ୱାରୁଣି ଇଚ୍ଚାଦି।

୬। ରାଜତୋ ଞ୍ଞୋ ଜାତିଯଂ।

ରାଜସଦ୍ଦତୋ ଞ୍ଞୋ ୱା ହୋତି ଅପଚ୍ଚେ ଜାତିଯଂ ଗମ୍ଯମାନାଯଂ, ରାଜଞ୍ଞୋ, ଜାତିଯନ୍ତି କିଂ? ରାଜାପଚ୍ଚଂ।

୭। ଖତ୍ତା ଯିଯା।

ଖତ୍ତସଦ୍ଦା ଯୈଯା ହୋନ୍ତି ଅପଚ୍ଚେ ଜାତିଯଂ, ଖତ୍ତ୍ୟୋ, ଖତ୍ତିଯୋ, ଜାତିଯଂତ୍ୱେୱ? ଖତ୍ତି।

୮। ମନୁତୋ ସ୍ସସଣ।

ମନୁସଦ୍ଦତୋ ଜାତିଯଂ ସ୍ସସଣ ହୋନ୍ତି ଅପଚ୍ଚେ, ମନୁସ୍ସୋ, ମାନୁସୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ ମନୁସ୍ସା, ମାନୁସୀ, ଜାତିଯଂତ୍ୱେୱ? ମାନୱୋ।

୯। ଜନପଦନାମସ୍ମା ଖତ୍ତିଯା ରଞ୍ଞେ ଚ ଣୋ।

ଜନପଦସ୍ସ ଯଂ ନାମଂ, ତନ୍ନାମସ୍ମା ଖତ୍ତିଯା ଅପଚ୍ଚେ ରଞ୍ଞେ ଚ ଣୋ ହୋତି, ପଞ୍ଚାଲୋ, କୋସଲୋ, ମାଗଧୋ, ଓକ୍କାକୋ, ଜନପଦନାମସ୍ମାତି କିଂ? ଦାସରଥି, ଖତ୍ତିଯାତି କିଂ? ପଞ୍ଚାଲସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଅପଚ୍ଚଂ ପଞ୍ଚାଲି।

୧୦। ଣ୍ୟ କୁରୁସିୱୀହି।

କୁରୁସିୱୀହି ଅପଢେ ରଞ୍ଜଞ୍ଚେ ଚ ଣ୍ଣୋ ହୋତି। କୋରବ୍ବୋ, ସେବ୍ବୋ।

୧୧। ଣ ରାଗା ତେନ ରତ୍ତଂ।

ରାଗୱାଚିତତିଯନ୍ତତୋ ରତ୍ତମିଚ୍ଛେତସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି, କସାୱେନ ରତ୍ତଂ କାସାୱଂ, କୋସୁମ୍ଭଂ, ଯାଲିଦ୍ଦଂ, ରାଗାତି କିଂ? ଦେୱଦତ୍ତେନ ରତ୍ତଂ ୱତ୍ଥଂ, ଇଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି? 'ନୀଲଂ ପୀତ'ନ୍ତି, ଗୁଣୱଚନତ୍ତା ୱିନାପି ଣେନ ଣତ୍ଥସ୍ସାଭିଧାନତୋ।

୧୨। ନକ୍ଖତ୍ତେନିନ୍ଦୁଯୁତ୍ତେନ କାଲେ।

ତତିଯନ୍ତତୋ ନକ୍ଖତ୍ତା ତେନ ଲକ୍ଖିତେ କାଲେ ଣୋ ହୋତି, ତଞ୍ଚେ ନକ୍ଖତ୍ତମିନ୍ଦୁଯୁତ୍ତଂ ହୋତି, ଫୁସ୍ସୀ ରତ୍ତି, ଫୁସ୍ସଂ ଅହଂ, ନକ୍ଖତ୍ତେନେତି କିଂ? ଗୁରୁନା ଲକ୍ଖିତା ରତ୍ତି। ଇନ୍ଦୁଯୁତ୍ତେନେତି କିଂ? କନ୍ତିକାଯ ଲକ୍ଖିତୋ ମୁହୁତ୍ତୋ, କାଲେତି କିଂ? ଫୁସ୍ସେନ ଲକ୍ଖିତା ଅତ୍ଥସିଦ୍ଧି, ଅଜ୍ଜକତ୍ତିକାତି କତ୍ତିକାଯୁତ୍ତେ ଚନ୍ଦେ କତ୍ତିକାସଦ୍ଦୋ ୱତ୍ତତେ।

୧୩। ସା-ସ୍ସ ଦେୱତା ପୁଣ୍ଣମାସୀ।

ସେତି ପଠମନ୍ତା ଅସ୍ସାତି ଛଟ୍ଠ୍ୟତ୍ଥେ ଣୋ ଭୱତି, ଯଂ ପଠମନ୍ତଂ, ସା ଚେ ଦେୱତା ପୁଣ୍ଣମାସୀୱା, ସୁଗତୋ ଦେୱତା ଅସ୍ସାଭି ସୋଗତୋ, ମାହିନ୍ଦୋ, ଯାମୋ, ୱାରୁଣୋ, ଫୁସ୍ସୀ ପୁଣ୍ଣମାସୀ ଅସ୍ସ ସମ୍ବନ୍ଧିନୀତି ଫୁସ୍ସୋ, ମାଘୋ, ମାଯୋ, ଫଗ୍ଗୁନୋ, ଚିତ୍ତୋ, ୱେସାଖୋ। ଜେଟ୍ଠମୂଲୋ, ଆସଳ୍ହୋ, ସାୱଣୋ, ପୋଟ୍ଠପାଦୋ, ଅସ୍ସଯୁଜୋ, କତ୍ତିକୋ, ମାଗସିରୋ, ପୁଣ୍ଣମାସୀତି କିଂ? ଫୁସ୍ସୀ ପଞ୍ଚମୀ ଅସ୍ସ, ପୁଣ୍ଣମାସୀ ଚ ଭତକମାସସମ୍ବନ୍ଧିନୀ ନ ହୋତି... ପୁଣ୍ଣୋ ମା ଅସ୍ସନ୍ତି ନିବ୍ବଚନା, ଅତୋ ଏୱ ନିପାତନା ଣୋ ସାଗମୋ ଚ, ମାସସୁତିଯାୱ ନ ପଞ୍ଚଦସ ରତ୍ତାଦୋ ୱିଧି।

୧୪। ତମଧୀତେ ତଂ ଜାନାତି କଣିକା ଚ।

ଦୁତିଯନ୍ତତୋ ତମଧୀତେ ତଂ ଜାନାତୀତି ଏତେସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣୋ ହୋତି ଣୋ ଣିକୋ ଚ, ବ୍ଯାକରଣମଧୀତେ ଜାନାତି ୱା ୱେଯ୍ଯାକରଣୋ, ଛନ୍ଦସୋ, କମକୋ, ପଦକୋ, ୱେନଯିକୋ, ସୁତ୍ତନ୍ତିକୋ, ଦ୍ୱିତଗ୍ଗହଣଂ ପୁଥଗେୱ ୱିଧାନତ୍ଥଂ ଜାନନସ୍ସ ଚ ଅଜ୍ଝେନୱିସଯଭାୱଦସ୍ସନତ୍ଥଂ ପସିଦ୍ଧୂପସଙ୍ଗହତ୍ଥଂ ଚ।

୧୫। ତସ୍ସ ୱିସଯେ ଦେସେ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ୱିସଯେ ଦେସରୂପେ ଣୋ ହୋତି, ୱସାତୀନଂ ୱିସଯୋ ଦେସୋ ୱାସାତୋ, ଦେସେତି କିଂ? ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ୱିସଯୋ ରୂପଂ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ୱିସଯୋ-ନୁୱାକୋ।

୧୬। ନିୱାସେ ତନ୍ନାମେ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନିୱାସେ ଦେସେ ତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି, ସିୱୀନଂ ନିୱାସୋ ଦେସୋ ସେବ୍ବୋ, ୱାସାତୋ।

୧୭। ଅଦୂରଭୱେ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଅଦୂରଭୱେ ଦେସେ ତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି, ୱିଦିସାଯ ଅଦୂରଭୱଂ ୱେଦିସଂ।

୧୮। ତେନ ନିବ୍ବତ୍ତେ।

ତତିଯନ୍ତା ନିବ୍ବତ୍ତେ ଦେସେ ତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି, କୁସମ୍ବେନ ନିବ୍ବତ୍ତା କୋସମ୍ବୀ ନଗରୀ, କାକନ୍ଦୀ, ମାକନ୍ଦୀ, ସହସ୍ସେନ ନିବ୍ବତ୍ତା ସାହସ୍ସୀ ପରୀଖା, ହୋତୁମ୍ହି କତ୍ତରି କରଣେ ଚ ଯଥାଯୋଗଂ ତତିଯା।

୧୯। ତମୀଧତ୍ଥି।

ତନ୍ତି ପଠମନ୍ତା ଇଧାତି ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତେ ଦେସେ ତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି, ଯନ୍ତଂ ପଠମନ୍ତମହ୍ଥି ଚେ, ଉଦୁମ୍ବରା ଅସ୍ମିଂ ଦେସେ ସନ୍ତୀତି ଓଦୁମ୍ବରୋ, ବାଦରୋ, ବବ୍ବଜୋ।

୨୦। ତତ୍ର ଭଓ୍ୱୋ।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ଭଓ୍ୱତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି, ଉଦକେ ଭଓ୍ୱୋ ଓଦକୋ, ଓରସୋ, ଜାନପଦୋ, ମାଗଧୋ, କାପିଲଓ୍ୱତ୍ଥଓ୍ୱୋ, କୋସମ୍ବୋ।

୨୧। ଅଜ୍ଜାଦୀହି ତନୋ।

ଭଓ୍ୱତ୍ଥେ ଅଜ୍ଜାଦୀହି ତନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଜ ଭଓ୍ୱୋ ଅଜ୍ଜତନୋ, ସ୍ୱାତନୋ, ହିଯ୍ୟତ୍ତନୋ।

୨୨। ପୁରାତୋ ଣୋ ଚ।

ପୁରାଇଚ୍ଚସ୍ମା ଭଓ୍ୱତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି ତନୋ ଚ, ପୁରାଣୋ, ପୁରାତନୋ।

୨୩। ଅମାତ୍ୱଚ୍ଚୋ।

ଅମାସଦ୍ଦତୋ ଅଚ୍ଚୋ ହୋତି ଭଓ୍ୱତ୍ଥେ, ଅମଚ୍ଚୋ।

୨୪। ମଜ୍ଝାଦିତ୍ୱିମୋ।

ମଜ୍ଝାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତେହି ଭଓ୍ୱତ୍ତେ ଇମୋ ହୋତି, ମଜ୍ଝିମୋ, ଅନ୍ତିମୋ। ମଜ୍ଝ, ଅନ୍ତ, ହେଟ୍ଠା, ଉପରି, ଓର, ପାର, ପଚ୍ଛା, ଅବ୍ଭନ୍ତର, ପଚ୍ଚନ୍ତ (ପୁରତ୍ଥା, ବାହିର)।

୨୫। କଣଣେଯ୍ୟଣେଯ୍ୟକଯିଯା।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ଏତେ ପଚ୍ଚଯା ହୋନ୍ତି ଭଓ୍ୱତ୍ଥେ, କଣ-କୁସିନା ରାଯଂ ଭଓ୍ୱୋ କୋସିନାରକୋ, ମାଗଧକୋ, ଆରଞ୍ଞକୋ ୱିହାରୋ। ଣେଯ୍ୟ-ଗଙ୍ଗେଯ୍ୟୋ, ପବ୍ବତେଯ୍ୟୋ, ୱାନେଯ୍ୟୋ। ଣେଯ୍ୟକ-କୋଲେଯ୍ୟକୋ, ବାରାଣସେଯ୍ୟକୋ, ଚମ୍ପେଯ୍ୟକୋ, ମିଥିଲେଯ୍ୟକୋତି ଏଯ୍ୟକୋ। ଯ-ଗମ୍ମୋ, ଦିବ୍ବୋ। ଇଯଗାମିଯୋ, ଉଦରି-ଯୋ, ଦିୱିଯୋ, ପଞ୍ଚାଲିଯୋ, ବୋଧିପକ୍ଖିଯୋ, ଲୋକିଯୋ।

୨୬। ଣିକୋ।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ଭଓ୍ୱତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି, ସାରଦିକୋ ଦିଓ୍ୱସୋ, ସାରଦିକା ରତ୍ତି।

୨୭। ତମସ୍ସ ସିପ୍ପଂ ସୀଲଂ ପଣ୍ଯଂ ପହରଣଂ ପଯୋଜନଂ।

ପଠମନ୍ତା ସିପ୍ପାଦିୱାଚକା ଅସ୍ସେତିଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେଣିକୋ ହୋତି, ୱୀଣାୱାଦନଂ ସିପ୍ପମସ୍ସ ୱେଣିକୋ, ମୋଦଙ୍ଗିକୋ, ୱଂସିକୋ, ପଂସୁକୂ- ଲଧାରଣଂ ସୀଲମସ୍ସ ପଂସୁକୂଲିକୋ, ତେଚୀୱରିକେୱ, ଗନ୍ଧୋପଣ୍ୟମସ୍ସ ଗନ୍ଧିକୋ, ତେଲିକୋ, ଗୋଠଇକୋ, ଚାପୋ ପହରଣମସ୍ସ ଚାପିକୋ, ତୋମରିକୋ, ମୁଗ୍ଗରିକୋ, ଉପଧିପ୍ପଯୋଜନମସ୍ସ ଓପଧିକଂ, ସାତିକଂ, ସାହସ୍ସିକଂ।

୨୮। ତଂ ହନ୍ତରହତି ଗଚ୍ଛତୁଞ୍ଛତି ଚରତି।

ଦୁତିଯନ୍ତା ହନ୍ତୀତି ଏୱମାଦୀସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣୀକୋ ହୋତି। ପକ୍ଖୀହିପକ୍ଖିନୋ ହନ୍ତୀତି ପକ୍ଖିକୋ, ସାକୁନିକୋ, ମାଯୂରିକୋ। ମଚ୍ଛେହି-ମଚ୍ଛିକୋ, ମେନିକୋ। ମିଗେହି-ମାଗୱିକୋ ହାରିଣିକୋ, 'ସୂକରିକୋ'ତି ଇକୋ। ସତମରହତୀତି ସାତିକଂ, ସନ୍ଦିଟ୍ଠିକୋ, ଏହିପସ୍ସୱିଧିଂ ଅରହତୀତି ଏହିପସ୍ସିକୋ, ସାହସ୍ସିକୋ, 'ସହସ୍ସିଯୋ'ତି ଇଯୋ। ପରଦାରଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ପାରଦାରିକୋ, ମଗ୍ଗିକୋ, ପଞ୍ଚାସଯୋଜନିକୋ। ବଦରେ ଉଞ୍ଛତୀତି ବାଦରିକୋ,

ସାମାଜିକୋ। ଧମ୍ମଂ ଚରତୀତି ଧମ୍ମିକୋ, ଅଧମ୍ମିକୋ।

୨୯। ତେନ କତଂ କୀତଂ ବଦ୍ଧମଭିସଙ୍ଖତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ହତଂ ହନ୍ତି ଜିତଂ ଜୟତି ଦିବ୍ଵତି ଖଣତି ତରତି ଚରତି ୱହତି ଜୀୱତି।

ତତିୟନ୍ତା କତାଦିସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି। କାୟେନ କତଂ କାୟିକଂ, ୱାଚସିକଂ, ମାନସିକଂ, ୱାତେନ କତୋ ଆବାଧୋ ୱାତିକୋ। ସତେନ କୀତଂ ସାତିକଂ, ସାହସ୍ସିକଂ, ମୂଲତୋୱ, ଦେୱଦତେନ କୀତନ୍ତି ନ ହୋତି ତଦତ୍ଥାପ୍ପତୀତିୟା। ୱରତ୍ତାୟ ବଦ୍ଧୋ ୱାରତ୍ତିକୋ, ଆୟସିକୋ, ପାସିକୋ। ଘତେନ ଅଭିସଙ୍ଖତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ୱା ଘାତିକଂ, ଗୋଠଇକଂ, ଦାଧିକଂ, ମାରିଚିକଂ। ଜାଲେନ ହତୋ ହନ୍ତୀତି ୱା ଜାଲିକୋ, ବାଲୀସିକୋ। ଅକ୍ଖେହି ଜିତମକ୍ଖିକଂ, ସାଲାକିକଂ। ଅକ୍ଖେହି ଜୟତି ଦିବ୍ଵତୀତି ୱା ଅକ୍ଖିକୋ। ଖଣିତ୍ତିୟା ଖଣତୀତି ଖାଣିତ୍ତିକୋ, କୁଦ୍ଦାଲିକୋ, ଦେୱଦତ୍ତେନ ଜିତଂ, ଅଙ୍ଗୁଲ୍ୟା ଖଣତୀତି ନ ହୋତି ତଦତ୍ଥାନୱଗମା। ଉଢଉମ୍ପେନ ତରତୀତି ଓଢଉମ୍ପିକୋ, ‘ଉଢଉମ୍ପିକୋ’ତି ଇକୋ ଗୋପୁଚ୍ଛିକୋ, ନାୱିକୋ। ସକଟେନ ଚରତୀତି ସାକଟିକୋ, ‘ରଥିକୋ, ପରପ୍ପିକୋ’ତି ଇକୋ। ଖନ୍ଧେନ ୱହତୀତି ଖନ୍ଧିକୋ, ଅଂସିକୋ, ‘ସୀସିକୋ’ତି ଇକୋ। ୱେତନେନ ଜୀୱତୀତି ୱେତନିକୋ, ‘ଭତିକୋ, କୟିକୋ, ୱିକ୍କୟିକୋ, କୟୱିକ୍କୟିକୋ’ତି ଇକୋ।

୩୦। ତସ୍ସ ସଂୱତ୍ତତି।

ଚତୁତ୍ଥିୟନ୍ତା ସଂୱତ୍ତତୀତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି, ପୁନବ୍ଭୱାୟ ସଂୱତ୍ତତୀତି ପୋନୋଭୱିକୋ, ଇତ୍ଥିୟଂ ପୋନୋ ଭୱିକା, ଲୋକାୟ ସଂୱତ୍ତତୀତି ଲୋକିକୋ ସୁଟ୍ଠୁ ଅଗ୍ଗୋତି ସଗ୍ଗୋ, ସଗ୍ଗାୟ ସଂୱତ୍ତତୀତି ସୋୱଗ୍ଗିକୋ, ସସ୍ସୋୱକ ତଦମିନାଦିପାଠା, ଧନାୟ ସଂୱତ୍ତତୀତି ଧଞ୍ଞଂ, ୟୋ।

୩୧। ତତୋ ସମ୍ଭୂତମାଗତଂ।

ପଞ୍ଚମ୍ୟନ୍ତା ସମ୍ଭୂତମାଗତନ୍ତି ଏତେସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି, ମାତିକୋ ସମ୍ଭୂତମାଗତଂ ୱା ମତ୍ତିକଂ, ପେତ୍ତିକଂ, ଣ୍ୱରିୟଣ -ୟାପି ଦିସ୍ସନ୍ତି, ସୁରଭିତୋ ସମ୍ଭୂତଂ ସୋରଭ୍ୟଂ, ଥନତୋ ସମ୍ଭୂତଂ ଥଞ୍ଞଂ, ପିତିତୋ ସମ୍ଭୂତୋ ପେତ୍ତିୟୋ, ମାତିୟୋ, ମତ୍ତିୟୋ, ମଚ୍ଚୋ ୱା।

୩୨। ତତ୍ଥ ୱସତି ୱିଦିତୋ ଭତ୍ତୋ ନିୟୁତ୍ତୋ।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା ତତ୍ଥ ୱସତୀତ୍ୱେୱମାଦୀସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି। ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱସତୀତି ରୁକ୍ଖମୂଲିକୋ, ଆରଞ୍ଞିକୋ, ସୋସାନିକୋ। ଲୋକେ ୱିଦିତୋ ଲୋକିକୋ। ଚତୁମହାରାଜେସୁ ଭତ୍ତା ଚାତୁମ୍ମହାରାଜିକା । ଦ୍ୱାରେ ନିୟୁତ୍ତୋ ଦୋୱାରିକୋ ଦସ୍ସୋକ ତଦମିନାଦିପାଠା, ଭଣ୍ଡାଗାରିକୋ, ଇକୋ-ନୱକମ୍ମିକୋ, କିୟୋଜାତିକିୟୋ, ଅନ୍ଧକିୟୋ।

୩୩। ତସ୍ସିଦଂ।

ଛଟ୍ଠିୟନ୍ତା ଇଦମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଇଦଂ ସଙ୍ଘିକଂ, ପୁଗ୍ଗଲିକଂ, ସକ୍ୟପୁତ୍ତିକୋ, ନାତିପୁତ୍ତିକୋ, ଜେନଦତ୍ତିକୋ, କିୟେ-ସକିୟୋ, ପରକିୟୋ, ନିୟେ-ଅତ୍ତନିୟଂ, କେ- ସକୋ ରାଜକଂ ଭଣ୍ଡଂ।

୩୪। ଣୋ।

ଛଟ୍ଠିୟନ୍ତା ଇଦମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି, କଚ୍ଚାୟନସ୍ସ ଇଦଂ କଚ୍ଚାୟନଂ ବ୍ୟାକରଣଂ, ସୋଗତଂ ସାସନଂ, ମାହିସଂ ମଂସାଦି।

୩୫। ଗୱାଦୀହି ୟୋ।

ଗୱାଦୀହି ଛଟ୍ଠିୟନ୍ତେହି ଇଦମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ୟୋ ହୋତି, ଗୁନ୍ନଂ ଇଦଂ ଗବ୍ୟଂ ମଂସାଦି, କବ୍ୟଂ, ଦବ୍ୟଂ।

୩୬। ପିତିତୋ ଭାତରି ରେୟ୍ୟଣ।

ପିତୁସଦ୍ଦା ତସ୍ସ ଭାତରି ରେୟ୍ୟଣ ହୋତି, ପିତୁ ଭାତା ପେତ୍ତେୟ୍ୟୋ।

୩୭। ମାତିତୋ ଚ ଭଗିନିଯଂ ଛୋ।

ମାତିତୋ ପିତିତୋ ଚ ତେସଂ ଭଗିନିଯଂ ଛୋ ହୋତି, ମାତୁ ଭଗିନୀ ମାତୁଚ୍ଛା, ପିତୁ ଭଗିନୀ ପିତୁଚ୍ଛା, କଥଂ 'ମାତୁଲୋ'ତି ''ମାତୁଲାଦିତ୍ୱାନୀ''ତି ନିପାତନା।

୩୮। ମାତାପିତୂସ୍ୱାମହୋ।

ମାତାପିତୂହି ତେସଂ ମାତାପିତୂସୁ ଆମହୋ ହୋତି, ମାତୁ ମାତା ମାତାମହୀ, ମାତୁ ପିତା ମାତାମହୋ, ପିତୁ ମାତା ପିତାମହୀ, ପିତୁ ପିତା ପିତାମହୋ, ନ ଯଥାସଙ୍ଖ୍ୟଂ, ପଚ୍ଚେକାଭି ସମ୍ବନ୍ଧା।

୩୯। ହିତେ ରେଯ୍ୟଣ।

ମାତାପିତୂହି ହିତେ ରେଯ୍ୟଣ ହୋତି, ମତ୍ତେଯ୍ୟୋ, ପେତ୍ତେଯ୍ୟୋ।

୪୦। ନିନ୍ଦାଞ୍ଞାତପ୍ପପଟିଭାଗରସ୍ସଦଯାସଞ୍ଞାସୁ କୋ।

ନିନ୍ଦାଦୀସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ନାମସ୍ମା କୋ ହୋତି, ନିନ୍ଦାଯଂ-ମୁଣ୍ଡକୋ, ସମଣକୋ। ଅଞ୍ଞାତେ-କସ୍ସାଯଂ ଅସ୍ସୋତି ଅସ୍ସକୋ, ପଯୋଗସାମତ୍ଥିଯା ସମ୍ବନ୍ଧିୱିସେସାନୱଗମୋୱଗମ୍ୟତେ। ଅପ୍ପତ୍ଥେତେଲକଂ, ଘତକଂ। ପଟିଭାଗତ୍ଥେ-ହତ୍ଥୀ ୱିଯ ହତ୍ଥିକୋ, ଅସ୍ସକୋ, ବଲୀବଦ୍ଦକୋ। ରସ୍ସେ-ମାନୁସକୋ, ରୁକ୍ଖକୋ, ପିଲକ୍ଖକୋ। ଦଯାଯଂ-ପୁତ୍ତକୋ, ୱଚ୍ଛକୋ। ସଞ୍ଞାଯଂ-ମୋରୋ ୱିଯ ମୋରକୋ।

୪୧। ତମସ୍ସପରିମାଣଂ ଣିକୋ ଚ।

ପଠମନ୍ତା ଅସ୍ସେତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି କୋ ଚ ତଞ୍ଚେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି, ପରିମୀଯତେ ନେନେତି ପରିମାଣଂ, ଦୋଣୋ ପରିମାଣମସ୍ସ ଦୋଣିକୋ ୱୀହି, ଖାରସତିକୋ, ଖାରସହସ୍ସିକୋ ଆସୀତିକୋ ୱଯୋ, ଉପଡ୍ଢକାଯିକଂ ବିମ୍ବୋହନଂ, ପଞ୍ଚକଂ, ଛକ୍କଂ।

୪୨। ଯତେତେହି ତ୍ତକୋ।

ଯାଦୀହି ପଠମନ୍ତେହୀ ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେ ତ୍ତକୋ ହୋତି, ତଞ୍ଚେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି, ଯଂ ପରିମାଣମସ୍ସ ଯତ୍ତକଂ, ତତ୍ତକଂ, ଏତ୍ତକଂ, ଆୱତକେ ଯାୱତକୋ, ତାୱତକୋ (ଏତାୱତକୋ)।

୪୩। ସବ୍ବା ଚାୱନ୍ତୁ।

ସବ୍ବତୋ ପଠମନ୍ତେହି ଯାଦୀହି ଚ ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେ ଆୱନ୍ତୁ ହୋତି, ତଞ୍ଚେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି। ସବ୍ବଂ ପରିମାଣମସ୍ସ ସବ୍ବାୱନ୍ତଂ, ଯାୱନ୍ତଂ, ତାୱନ୍ତଂ, ଏତାୱନ୍ତଂ।

୪୪। କିମ୍ହା ରତିରୀୱରୀୱତକରିତ୍ତକା।

କିମ୍ହା ପଠମନ୍ତା ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେ ରତିରୀୱରୀୱତକରିତ୍ତକା ହୋନ୍ତି, ତଞ୍ଚେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି, କିଂ ସଙ୍ଖ୍ୟାନଂ ପରିମାଣମେସଂ କତି ଏତେ, କୀୱ, କୀୱତକଂ, କିତ୍ତକଂ। ରୀୱନ୍ତୋ ସଭାୱତୋ ଅସଙ୍ଖ୍ୟୋ।

୪୫। ସଞ୍ଜାତଂ ତାରକାଦିତ୍ୱିତୋ।

ତାରକାଦୀହି ପଠମନ୍ତେହି ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେ ଇତୋ ହୋତି, ତେ ଚେ ସଞ୍ଜାତା ହୋନ୍ତି, ତାରକା ସଞ୍ଜାତା ଅସ୍ସ ତାରକିତଂ ଗଗନଂ, ପୁପ୍ଫିତୋ ରୁକ୍ଖୋ, ପଲ୍ଲୱିତା ଲତା।

୪୬। ମାନେ ମତ୍ତୋ।

ପଠମନ୍ତା ମାନଵୁତ୍ତିତୋ ଅସ୍ସେତି ଅସ୍ମିଂଅତ୍ଥେ ମତ୍ତୋ ହୋତି, ପଲଂ ଉମ୍ମାନମସ୍ସ ପଲମତ୍ତଂ, ହତ୍ଥୋ ପମାଣମସ୍ସ ହତ୍ଥମତ୍ତଂ ସତଂ ମାନମସ୍ସ ସତମତ୍ତଂ, ଦୋଣୋ ପରିମାଣମସ୍ସ ଦୋଣମତ୍ତଂ, ଅଭେଦୋପଚାରା ଦୋଣୋତିପି ହୋତି।

୪୭। ତଗ୍ଘୋ ଚୁଦ୍ଧଂ।

ଉଦ୍ଧମାନଵୁତ୍ତିହୋ ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେ ତଗ୍ଘୋ ହୋତି ମତ୍ତୋ ଚ, ଜଣ୍ଣୁତଗ୍ଘଂ, ଜଣ୍ଣୁମତ୍ତଂ।

୪୮। ଣୋ ଚ ପୁରିସା।

ପୁରିସା ପଠମନ୍ତା ଉଦ୍ଧମାନଵୁତ୍ତିତୋ ଣୋ ହୋତି ମତ୍ତାଦଯୋ ଚ, ପୋରିସଂ, ପୁରିସମତ୍ତଂ, ପୁରିସତଗ୍ଘଂ।

୪୯। ଅଯୂଭଦ୍ୱିତୀହଂସେ।

ଉଭଦ୍ୱିତୀହି ଅଵଯଵଵୁତ୍ତୀତି ପଠମନ୍ତେହି ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠିଯତ୍ଥେ ଅଯୋ ହୋତି। ଉଭୋ ଅଂସା ଅସ୍ସ ଉଭଯଂ, ଦ୍ୱଯଂ, ତଯଂ।

୫୦। ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ ସଚ୍ଚୁତୀସାସଦସନ୍ତାଯାଧିକାସ୍ମିଂ ସଓସହସ୍ସେ ଡୋ।

ସତ୍ଯନ୍ତାଯ ଉତ୍ଯନ୍ତାଯ ଈସନ୍ତାଯ ଆସନ୍ତାଯ ଦସନ୍ତାଯ ଚ ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ ପଠମନ୍ତାଯ ଅସ୍ମିନ୍ତି ସତ୍ତମ୍ଯତ୍ଥେ ଡୋ ହୋତି, ସା ଚେ ସଙ୍ଖ୍ୟା ଅଧିକା ହୋତି, ଯଦସ୍ମିନ୍ତି ତଞ୍ଚେ ସତଂ ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା ହୋତି, ଵୀସତି ଅଧିକା ଅସ୍ମିଂ ସତେତି ଵୀସଂ ସତଂ, ଏକଵୀସଂ ସତଂ, ସହସ୍ସଂ, ସତସହସ୍ସଂ ଵା, ତିଂସଂ ସତଂ, ଏକତିଂସଂ ସତଂ। ଉତ୍ଯନ୍ତାଯ-ନଵୁତଂ ସତଂ ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା। ଈସନ୍ତାଯ ଚତ୍ତାଲୀସଂ ସତଂ, ସହସ୍ସଂ, ସତସହସ୍ସଂ ଵା। ଆସନ୍ତାଯ ପଞ୍ଞାସଂ ସତଂ, ସହସ୍ସଂ, ସତସହସ୍ସଂ ଵା। ଦସନ୍ତାଯଏକାଦସଂ ସତଂ, ସହସ୍ସଂ, ସତସହସ୍ସଂ ଵା। ସଚ୍ଚୁତୀସାସଦସନ୍ତାଯାତି କିଂ? ଛାଧିକା ଅସ୍ମିଂସତେ। ଅଧିକେତି କିଂ? ପଞ୍ଚଦସହୀନା ଅସ୍ମିଂସତେ, ଅସ୍ମିନ୍ତି କିଂ? ଵୀସତ୍ଯଧିକା ଏତସ୍ମା ସତା, ସତସହସ୍ସେତି କିଂ? ଏକାଦସ ଅଧିକା ଅସ୍ସ ଵୀସତିଯଂ।

୫୧। ତସ୍ସ ପୂରଣେକାଦସାଦିତୋ ଵା।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତାଯେକାଦସାଦିକାଯ ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ ଡୋ ହୋତି (ତସ୍ସ) ପୂରଣତ୍ଥେ ଵିଭାସା, ସା ସଙ୍ଖ୍ୟା ପୂରୀଯତେ ଯେନ ତଂ ପୂରଣଂ, ଏକାଦସନ୍ନଂ ପୂରଣୋ ଏକାଦସୋ। ଏକାଦସମୋ, ଵୀସୋ, ଵୀସତିମୋ, ତିଂସୋ, ତିଂସତିମୋ, ଚତ୍ତାଲୀସୋ, ପଞ୍ଞାସୋ।

୫୨। ମ ପଞ୍ଚାଦିକତିହି।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତାଯ ପଞ୍ଚାଦିକାଯ ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ କତିସ୍ମା ଚ ମୋ ହୋତି (ତସ୍ସ) ପୂରଣତ୍ଥେ, ପଞ୍ଚମୋ, ସତ୍ତମୋ, ଅଟ୍ଠମୋ, କତିମୋ, କତିମୀ।

୫୩। ସତାଦୀନମିଚ। ସତାଦିକାଯ ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତାଯ (ତସ୍ସ) ପୂରଣତ୍ଥେ ମୋହୋତି ସତାଦୀନମିଚାନ୍ତାଦେସୋ, ସତିମୋ, ସହସ୍ସିମୋ।

୫୪। ଛା ଟ୍ଠଟ୍ଠମା।

ଛସଦ୍ଦା ଟ୍ଠଟ୍ଠମା ହୋନ୍ତି ତସ୍ସ ପୂରଣତ୍ଥେ, ଛଟ୍ଠୋ, ଛଟ୍ଠମୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ ଛଟ୍ଠୀ, ଛଟ୍ଠମୀ, କଥଂ ‘ଦୁତିଯଂ ଚତୁତ୍ଥ’ନ୍ତି? ‘‘ଦୁତିଯସ୍ସ, ଚତୁତ୍ଥ ତତିଯାନ’’ନ୍ତି ନିପାତନା।

୫୫। ଏକା କାକ୍ଯସହାଯେ।

ଏକସ୍ମା ଅସହାଯତ୍ଥେ କଆକୀ ହୋନ୍ତି ଵା, ଏକକୋ, ଏକାକୀ, ଏକୋ।

୫୬। ଵଚ୍ଛାଦୀହି ତନୁତ୍ତେ ତରୋ।

ଓଚ୍ଛାଦୀନଂ ସଭାଓସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ ଗମ୍ଭମାନେ ତରୋ ହୋତି, ସୁସୁଉସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ ଓଚ୍ଛତରୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ ଓଚ୍ଛତରୀ, ଯୋବ୍ବନସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ ଓକ୍କତରୋ, ଅସ୍ସଭାଓସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ ଅସ୍ସତରୋ, ସାମତ୍ଥିଯସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ ଉସଭତରୋ।

୫୭। କିମ୍ହା ନିଦ୍ଧାରଣେ ରତର ରତମା। କିଂସଦ୍ଦା ନିଦ୍ଧାରଣେ ରତର ରତମା ହୋନ୍ତି, କତରୋ ଭଓତଂ ଦେଓଦତ୍ତୋ, କତରୋ ଭଓତଂ କଠୋ, କତମୋ ଭଓତଂ ଦେଓଦତ୍ତୋ, କତମୋ ଭଓତଂ କଠୋ, ଭାରଦ୍ୱାଜାନଂ କତମୋସି ବ୍ରହ୍ମେ।

୫୮। ତେନ ଦତ୍ତେ ଲିଯା।

ତତିଯନ୍ତା ଦତ୍ତେ-ଭିଧେଯ୍ୟେ ଲୈଯା ହୋନ୍ତି, ଦେଓେନ ଦତ୍ତୋ ଦେଓଲୋ, ଦେଓିଯୋ, ବ୍ରହ୍ମଲୋ, ବ୍ରହ୍ମିଯୋ, ସିଓା ସୀଓଲୋ, ସୀଓିଯୋ, ସିସ୍ସ ଦୀଘୋ।

୫୯। ତସ୍ସ ଭାଓକମ୍ମେସୁ ତ୍ତତାତ୍ତନଣ୍ୟଣେଯ୍ୟଣିଯଣିଯା।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଭାଓେ କମ୍ମେ ଚ ତ୍ତାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ, ନ ଚ ସବ୍ବେ ସବ୍ବତୋ ହୋନ୍ତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ତ୍ତତାହି, ଭଓନ୍ତି ଏତସ୍ମା ବୁଦ୍ଧିସଦ୍ଦାଭି ଭାଓୋ ସଦ୍ଦସ୍ସ ପଓତ୍ତିନିମିତ୍ତଂ, ନୀଲସ୍ସ ପଟସ୍ସ ଭାଓୋ ନୀଲତ୍ତଂ ନୀଲତାଭି ଗୁଣୋ ଭାଓୋ, ନୀଲସ୍ସ ଗୁଣସ୍ସ ଭାଓୋ ନୀଲତ୍ତଂ ନୀଲତାଭି ନୀଲଗୁଣଜାତି, ଗୋତ୍ତଂ ଗୋତାତି ଗୋଜାତି, ପାଚକତ୍ତଂ, ଦଣ୍ଡିତ୍ତଂ, ଓିସାଣିତ୍ତଂ, ରାଜପୁରିସତ୍ତନ୍ତି କ୍ରିଯାଦିସମ୍ବନ୍ଧିତ୍ତଂ, ଦେଓଦତ୍ତତ୍ତଂ, ଚନ୍ଦତ୍ତଂ, ସୂରିଯତ୍ତନ୍ତି ତଦଓତ୍ଥାଓିସେସସାମଞ୍ଞଂ, ଆକାସତ୍ତଂ, ଅଭାଓତ୍ତନ୍ତି ଉପଚରିତଭେଦସାମଞ୍ଞଂ। ତ୍ତନ-ପୁଥୁଜ୍ଜନତ୍ତନଂ, ଓେଦନତ୍ତନଂ, ଜାଯତ୍ତନଂ, ଜାରତ୍ତନଂ। ଣ୍ୟ-ଆଲସ୍ୟଂ, ବ୍ରହ୍ମଞ୍ଞଂ, ଚାପଲ୍ଲଂ, ନେପୁଞ୍ଞଂ, ପେସୁଞ୍ଞଂ, ରଜ୍ଜଂ, ଆଧିପଚ୍ଚଂ, ଦାଯଜ୍ଜଂ, ଓେସମ୍ମଂ 'ଓେସମ'ନ୍ତି, କେଚି, ସଖ୍ୟଂ, ଓାଣିଜ୍ଜଂ। ଣେଯ୍ୟ-ସୋଚେଯ୍ୟଂ, ଆଧିପତେଯ୍ୟଂ। ଣଗାରଓଂ, ପାଟଓଂ, ଅଜ୍ଜଓଂ, ମଦ୍ଦଓଂ। ଇଯ-ଅଧିପତିଯଂ, ପଣ୍ଡିତିଯଂ, ବହୁସ୍ସୁତିଯଂ, ନଗ୍ଗିଯଂ, ସୂରିଯଂ। ଣିଯ-ଆଲସିଯଂ, କାଳୁସିଯଂ, ମନ୍ଦିଯଂଦକ୍ଖିଯଂ, ପୋରୋହିତିଯଂ, ଓେଯ୍ୟତ୍ତିଯଂ। କଥଂ 'ରାମଣୀଯକ'ନ୍ତି? ସକତ୍ଥେ କନ୍ତା ଣେନ ସିଦ୍ଧଂ। କମ୍ମଂ କିରିଯା, ତତ୍ଥ ଅଲସସ୍ସ କମ୍ମଂ ଅଲସତ୍ତଂ'' ଅଲସତା, ଅଲସତ୍ତନଂ, ଆଲସ୍ୟଂ, ଆଲସିଯଂ ଓା, ''ସକତ୍ଥେ' (୪।୧୨୨) ତି ସକତ୍ଥେପି, ଯଥାଭୁଚ୍ଚଂ, କାରୁଞ୍ଞଂ, ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଆକାସାନଞ୍ଚଂ, କାଯପାଗୁଞ୍ଞତା।

୬୦। ଚ୍ଚ ଓନ୍ଧଦାସା ଓା।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଓନ୍ଧା ଦାସା ଚ ଚ୍ଚୋ ଓା ହୋତି ଭାଓକମ୍ମେସୁ, ଓନ୍ଧବ୍ଯଂ ଓନ୍ଧତା, ଦାସବ୍ଯଂ ଦାସତା, କଥଂ 'ଓନ୍ଧଓ'ନ୍ତି? ଣେ ଓାଗମୋ।

୬୧। ନଣ ଯୁଓା ବୋ ଚ ଓସ୍ସ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଯୁଓସଦ୍ଦା ଭାଓକମ୍ମେସୁ ନଣ ଓା ହୋତି ତସ୍ସ ବୋ ଚ, ଯୋବ୍ବନଂ, ଓାତ୍ୱେଓ? ଯୁଓତ୍ତଂ, ଯୁଓତା।

୬୨। ଅଣ୍ୱାଦିତ୍ୱିମୋ।

ଅଣୁଆଦୀହି ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ଭାଓେ ଓା ଇମୋ ହୋତି, ଅଣିମା, ଲଘିମା, ମହିମା, (ଗରିମା), କସିମା, ଓାତ୍ୱେଓ? ଅଣୁତ୍ତଂ ଅଣୁତା।

୬୩। ଭାଓା ତେନ ନିବ୍ବତ୍ତେ।

ଭାଓଓାଚକା ସଦ୍ଦା ତେନ ନିବ୍ବତ୍ତେ-ଭିଧେଯ୍ୟେ ଇମୋ ହୋତି, ପାକେନ ନିବ୍ବତ୍ତ ପାଣିମଂ, ସେକିମଂ।

୬୪। ତରତମିସ୍ସିକିଯିଟ୍ଠାତିସଯେ।

ଅତିସଯେ ଓତ୍ତମାନତୋ ହୋନ୍ତେତେ ପଚ୍ଚଯା, ଅତିସଯେନ ପାପୋ ପାପତରୋ, ପାପତମୋ, ପାପିସ୍ସିକୋ, ପାପିଯୋ, ପାପିଟ୍ଠୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ ପାପତରା। ଅତିସଯନ୍ତାପି ଅତିସଯପ୍ପଚ୍ଚଯୋ, ଅତିସଯେନ ପାପିଟ୍ଠୋ ପାପିଟ୍ଠତରୋ।

୬୫। ତନ୍ନିସ୍ସିତେ ଲ୍ଲୋ।

ଦୁତିଯନ୍ତା ଲ୍ୟଞ୍ଚଯୋ ହୋତି ନିସ୍ସିତତ୍ଥେ, ୱେଦଂ ନିସ୍ସିତଂ ୱେଦଲ୍ଲଂ, ଦୁଟ୍ଠୁ ନିସ୍ସିତଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ। ଇଲ୍ଲେ-ସଙ୍ଖାରିଲ୍ଲଂ।

୬୬। ତସ୍ସ ୱିକାରାୱୟୱେସୁ ଣ ଣିକ ଣେୟ୍ୟମୟା।

ପକତିଯା ଉତ୍ତରମୱତ୍ଥନ୍ତରଂ ୱିକାରୋ, ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନାମସ୍ମା ୱିକାରେ-ୱୟୱେ ଚ ଣାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ, ଣ-ଆଯସଂ ବନ୍ଧନଂ, ଓଦୁମ୍ବରଂ, ପଣ୍ଣଂ, ଓଦୁମ୍ବରଂ ଭସ୍ମଂ, କାପୋତଂ ମଂସଂ, କାପୋତଂ ସତ୍ଥି। ଣିକ-କପ୍ପାସିକଂ ୱତ୍ଥଂ। ଣେୟ୍ୟ-ଏଣେୟ୍ୟଂ ମଂସଂ, ଏଣେୟ୍ୟଂ ସତ୍ଥି । କୋସେୟ୍ୟଂ ୱତ୍ଥଂ। ମୟ-ତିଣମୟଂ, ଦାରୁମୟଂ, ନଳମୟଂ, ମତ୍ତିକାମୟଂ। ''ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି''ନ୍ତି (୪।୧୨୧) ଗୁନ୍ନଂ କରୀସେପି ମୟୋ, ଗୋମୟଂ।

୬୭। ଜତୁତୋ ସଣ ୱା।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନାମସ୍ମା ଜତୁତୋ ୱିକାରାୱୟୱେସୁ ସଣ ୱା ହୋତି। ଜତୁନୋ ୱିକାରୋ ଜାତୁସଂ ଜତୁମୟଂ। ''ଲୋପୋ''ତି (୪।୧୨୩) ବହୁଲଂ ପଚ୍ଚୟଲୋପୋପି ଫଲପୁପ୍ଫମୂଲେସୁ ୱିକାରାୱୟୱେସୁ, ପିଯାଲସ୍ସ ଫଲାନି ପିଯାଲାନି, ମଲ୍ଲିକାୟ ପୁପ୍ଫାନି ମଲ୍ଲିକା, ଉସିରସ୍ସ ମୂଲଂ ଉସୀରଂ, ତଂ ସଦ୍ଦେନ ୱା ତଦଭିଧାନଂ।

୬୮। ସମୂହେ କଣ ଣ ଣିକା।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ସମୂହେ କଣ ଣ ଣିକା ହୋନ୍ତି ଗୋତ୍ତପଚ୍ଚୟନ୍ତା। କଣ-ରାଜଞ୍ଞକଂ, ମାନୁସ୍ସକଂ, ଉକ୍ଖାଦୀହି-ଓକ୍ଖକଂ, ଓଟ୍ଠକଂ, ଓରବ୍ଭକଂ, ରାଜକଂ, ରାଜପୁତ୍ତକଂ, ହତ୍ଥିକଂ, ଧେନୁକଂ। ଣ-କାକଂ, ଭିକ୍ଖଂ। ଅଚିତ୍ତା ଣିକ-ଆପୂପିକଂ, ସଂକୁଲିକଂ।

୬୯। ଜନାଦୀହି ତା।

ଜନାଦୀହି ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ସମୂହେ ତା ହୋତି। ଜନତା, ଗଜତା, ବନ୍ଧୁତା, ଗାମତା, ସହାୟତା, ନାଗରତା। ତାନ୍ତା ସଭାୱତୋ ଇତ୍ଥିଲିଙ୍ଗା, 'ମଦନୀୟ'ନ୍ତି କରଣେ-ଧିକରଣେ ୱା ଅନୀୟେନ ସିଦ୍ଧଂ। 'ଧୂମାୟିତତ୍ତ'ନ୍ତି କ୍ତାନ୍ତା ନାମଧାତୁତୋ କ୍ତେନ ସିଦ୍ଧଂ।

୭୦। ଇୟୋ ହିତେ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ହିତେ ଇୟୋ ହୋତି। ଉପାଦାନିୟଂ, ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି ସମାନୋଦରେ ସୟିତୋ ସୋଦରିୟୋ।

୭୧। ଚକ୍ଖ୍ୱାଦିତୋ ସ୍ସୋ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ଚକ୍ଖୁଆଦୀହି ହିତେ ସ୍ସୋ ହୋତି, ଚକ୍ଖୁସ୍ସଂ, ଆୟୁସ୍ସଂ।

୭୨। ଣ୍ୟୋ ତତ୍ଥ ସାଧୁ।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣ୍ୟୋ ହୋତି। ସବ୍ଭୋ, ପାରିସଜ୍ଜୋ। ସାଧୂତି କୁସଲୋ ଯୋଗ୍ଗୋ ହିତୋ ୱା। ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି ରଥଂ ୱହତୀତି ରଚ୍ଛା।

୭୩। କମ୍ମା ନିୟ ଞ୍ଞା।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା କମ୍ମସଦ୍ଦା ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ନିୟ ଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି। କମ୍ମେ ସାଧୁ କମ୍ମନିୟଂ, କମ୍ମଞ୍ଞଂ।

୭୪। କଥାଦିତ୍ୱିକୋ।

କଥାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଇକୋ ହୋତି। କଥିକୋ, ଧମ୍ମକଥିକୋ, ସଙ୍ଗାମିକୋ ପୱାସିକୋ, ଉପୱାସିକୋ।

୭୫। ପଥାଦୀହି ଣେୟ୍ୟୋ।

ପଥାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣେ-ୟ୍ୟୋ ହୋତି, ପାଥେୟ୍ୟଂ ସାପତେୟ୍ୟଂ (ଆତିଥେୟ୍ୟଂ)।

୭୬। ଦକ୍ଖିଣାଯାରହେ।

ଦକ୍ଖିଣାସଦ୍ଦତୋ ଅରହତ୍ଥେ ଣେୟ୍ୟୋ ହୋତି, ଦକ୍ଖିଣଂ ଅରହତୀତି ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟୋ।

୭୭। ରାୟୋ ତୁମନ୍ତା।

ତୁମନ୍ତତୋ ଅରହତ୍ଥେ ରାୟୋ ହୋତି। ଘାତେତାୟଂ ୱା ଘାତେତୁଂ, ଜାପେତାୟଂ ୱା ଜାପେତୁଂ, ପବ୍ବାଜେତାୟଂ ୱା ପବ୍ବାଜେତୁଂ।

୭୮। ତମେତ୍ଥସ୍ସତ୍ଥୀତି ମନ୍ତୁ।

ପଠମନ୍ତା ଏତ୍ଥ ଅସ୍ସ ଅତ୍ଥୀତି ଏତେସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ମନ୍ତୁ ହୋତି। ଗାୱୋ ଏତ୍ଥ ଦେସେ, ଅସ୍ସ ୱା ପୁରିସସ୍ସ ସନ୍ତୀତି ଗୋମା। ଅତ୍ଥୀତି ୱତ୍ତମାନକାଲୋପାଦାନତୋ ଭୂତାହି ଭୱିସ୍ସନ୍ତୀହି ୱା ଗୋହି ନ ଗୋମା। କଥଂ 'ଗୋମା ଆସି, ଗୋମା ଭୱିସ୍ସତୀ'ତି? ତଦାପି ୱତ୍ତମାନାହିୟେୱ ଗୋହି ଗୋମା, ଆସି ଭୱିସ୍ସତୀତି ପଦନ୍ତରା କାଲନ୍ତରଂ, ଇତିକରଣତୋ ୱିସୟନିୟମୋ –

ପହୂତେ ଚ ପସଂସାୟଂ, ନିନ୍ଦାୟଞ୍ଚାତିସାୟନେ;

ନିଚ୍ଚୟୋଗେ ଚ ସଂସଗ୍ଗେ, ହୋନ୍ତିମେ ମନ୍ତୁଆଦୟୋ।

ଗୋ ଅସ୍ସୋତି ଜାତିସଦ୍ଦାନଂ ଦବ୍ବାଭିଧାନସାମତ୍ଥିୟା ମନ୍ତ୍ୱାଦୟୋ ନ ହୋନ୍ତି, ତଥା ଗୁଣସଦ୍ଦାନଂ 'ସେତୋ ପଟୋ'ତି, ୟେସନ୍ତୁ ଗୁଣସଦ୍ଦାନଂ ଦବ୍ବାଭିଧାନସାମତ୍ଥିୟଂ ନତ୍ଥି, ତେହି ହୋନ୍ତେୱ 'ବୁଦ୍ଧିମା, ରୂପୱା, ରସୱା, ଗନ୍ଧୱା, ଫସ୍ସୱା, ସଦ୍ଦୱା, ରସୀ, ରସିକୋ, ରୂପୀ, ରୂପିକୋ, ଗନ୍ଧୀ, ଗନ୍ଧିକୋ'ତି।

୭୯। ୱନ୍ତ୍ୱାୱଣ୍ଣା।

ପଠମନ୍ତତୋ ଅୱଣ୍ଣନ୍ତା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ୱନ୍ତୁ ହୋତି। ସୀଲୱା, ପଞ୍ଞୱା, ଅୱଣ୍ଣାତି କିଂ? ସତିମା ବନ୍ଧୁମା।

୮୦। ଦଣ୍ଡାଦିତ୍ୱିକଈ ୱା।

ଦଣ୍ଡାଦୀହି ଇକ ଈ ହୋନ୍ତି ୱା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ବହୁଲଂ ୱିଧାନା କୁତୋଚି ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି, କୁତୋଚେକମେକଂୱ ଦଣ୍ଡିକୋ ଦଣ୍ଡୀ ଦଣ୍ଡୱା, ଗନ୍ଧିକୋ ଗନ୍ଧୀ ଗନ୍ଧୱା, ରୂପିକୋ ରୂପୀ ରୂପୱା। (୨୮) ''ଉତ୍ତମୀଣେୱ ଧନା ଇକୋ'', ଧନିକୋ, ଧନୀ ଧନୱା ଅଞ୍ଞୋ। (୨୯) ''ଅସନ୍ନିହିତେ ଅତ୍ଥା'', ଅତ୍ଥିକୋ ଅତ୍ଥୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅତ୍ଥୱା। (୩୦) ''ତଦନ୍ତା ଚ'', ପୁଞ୍ଞତ୍ଥିକୋ, ପୁଞ୍ଞତ୍ଥୀ, (୩୧) ''ୱଣ୍ଣନ୍ତା ଇୟେୱ'' ବ୍ରହ୍ମୱଣ୍ଣୀ, ଦେୱୱଣ୍ଣୀ, (୩୨) ''ହତ୍ଥଦନ୍ତେହି ଜାତିୟଂ'', ହତ୍ଥୀ, ଦନ୍ତୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ହତ୍ଥୱା ଦନ୍ତୱା। (୩୩) ''ୱଣ୍ଣତୋ ବ୍ରହ୍ମଚାରିମ୍ହି'', ୱଣ୍ଣୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ, ୱଣ୍ଣୱା ଅଞ୍ଞୋ। (୩୪) ''ପୋକ୍ଖରାଦିତୋ ଦେସେ'', ପୋକ୍ଖରଣୀ, ଉପ୍ପଲିନୀ, କୁମୁଦିନୀ, ଭିସିନୀ, ମୁଳାଲିନୀ, ସାଲୁକିନୀ, କ୍ୱଚାଦେସେପି ପଦୁମିପି ପଦୁମିନୀ ପଣ୍ଣଂ। ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୋକ୍ଖରୱା ହତ୍ଥୀ, (୩୫) ''ନାୱାୟିକୋ'', ନାୱିକୋ। (୩୬) ''ସୁଖଦୁକ୍ଖା ଈ'', ସୁଖୀ, ଦୁକ୍ଖୀ। (୩୭) ''ସିଖାଦୀହି ୱା'', ସିଖୀ, ସିଖାୱା, ମାଲୀ, ମାଲାୱା, ସୀଲୀ, ସୀଲୱା, ବଲୀ, ବଲୱା। (୩୮) ''ବଲା ବାହୂରୁପୁବ୍ବା ଚ'', ବାହୁବଲୀ, ଊରୁବଲୀ।

୮୧। ତପାଦୀହି ସ୍ସୀ। ତପାଦିତୋ ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ୱା ସ୍ସୀ ହୋତି। ତପସ୍ସୀ, ୟସସ୍ସୀ, ତେଜସ୍ସୀ, ମନସ୍ସୀ, ପୟସ୍ସୀ। ୱାତ୍ୱେୱ? ୟସୱା।

୮୨। ମୁଖାଦିତୋ ରୋ। ମୁଖାଦୀହି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେରୋ ହୋତି। ମୁଖରୋ, ସୁସିରୋ, ଊସରୋ, ମଧୁରୋ, ଖରୋ, କୁଞ୍ଜରୋ, ନଗରଂ, (୩୯) ''ଦନ୍ତସ୍ସୁ ଚ ଉନ୍ନଭଦନ୍ତେ'', ଦନ୍ତୁରୋ।

୮୩। ତୁନ୍ଦ୍ୟାଦୀହି ଭୋ।

ତୁନ୍ଦିଆଦୀହି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ଭୋ ୱା ହୋତି। ତୁନ୍ଦିଭୋ, ୱଟିଭୋ, ୱଲିଭୋ। ୱାତ୍ୱେୱ? ତୁନ୍ଦିମା।

୮୪। ସଦ୍ଧାଦିତ୍ୱା।

ସଦ୍ଧାଦୀହି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେଅ ହୋତି ୱା। ସଦ୍ଧୋ, ପଞ୍ଞୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ ସଦ୍ଧା। ୱାତ୍ୱେୱ? ପଞ୍ଞୱା।

୮୫। ଣୋ ତପା।

ତପା ଣୋ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ତାପସୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ ତାପସୀ।

୮୬। ଆଲ୍ୱଭିଜ୍ଝାଦୀହି।

ଅଭିଜ୍ଝାଦୀହି ଆଲୁ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ, ଅଭିଜ୍ଝାଲୁ, ସୀତାଲୁ, ଧଜାଲୁ, ଦଯାଲୁ। ୱାତ୍ୱେୱ? ଦଯାୱା।

୮୭। ପିଚ୍ଛାଦିତ୍ୱିଲୋ।

ପିଚ୍ଛାଦୀହି ଇଲୋ ହୋତି ୱା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ପିଚ୍ଛିଲୋ ପିଚ୍ଛୱା, ଫେନିଲୋ ଫେନୱା, ଜଟିଲୋ ଜଟାୱା। କଥଂ 'ୱାଚାଲୋ'ତି? ନିନ୍ଦାଯମିଲସ୍ସାଦିଲୋପେ "ପରୋ କ୍ୱଚୀ"ତି (୧-୨୭)।

୮୮। ସୀଲାଦିତୋ ୱୋ।

ସୀଲାଦୀହି ୱୋ ହୋତି ୱା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ସୀଲୱୋ ସୀଲୱା, କେସୱୋ କେସୱା, (୪୦) "ଅଣ୍ଡା ନିଚ୍ଚଂ" ଅଣ୍ଡୱୋ। (୪୧) ଗାଣ୍ଡୀ ରାଜୀହି ସଞ୍ଞାଯଂ" ଗାଣ୍ଡୀୱଂ ଧନୁ, ରାଜୀୱଂ ପଙ୍କଜଂ।

୮୯। ମାଯା ମେଧାହି ୱୀ।

ଏତେହି ଦ୍ୱୀହି ୱୀ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ମାଯାୱୀ, ମେଧାୱୀ।

୯୦। ସିସ୍ସରେ ଆମ୍ୱୁୱାମୀ। ସସଦ୍ଦା ଆମ୍ୱୁୱାମୀ ହୋନ୍ତି ଇସ୍ସରେ-ଭିଧାଯ୍ଯେ ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ସମସ୍ସତ୍ଥୀତି ସାମୀ, ସୁୱାମୀ।

୯୧। ଲକ୍ଖ୍ୟା ଣୋ ଅ ଚ। ଲକ୍ଖୀସଦ୍ଦା ଣୋ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ଅ ଚାନ୍ତସ୍ସ। ଣକାରୋୱଯୱୋ, ଲକ୍ଖଣୋ।

୯୨। ଅଙ୍ଗା ନୋ କଲ୍ଯାଣେ।

କଲ୍ଯାଣେ ଗମ୍ଯମାନେ ଅଙ୍ଗସ୍ମା ନୋ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ଅଙ୍ଗନା।

୯୩। ସୋ ଲୋମା।

ଲୋମା ସୋ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ। ଲୋମସୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ, ଲୋମସା।

୯୪। ଇମିଯା।

ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ଇମ ଇଯା ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ। ପୁତ୍ତିମୋ, କିତ୍ତିମୋ, ପୁତ୍ତିଯୋ, କପ୍ପିଯୋ, ଜଟିଯୋ, ହାନଭାଗିଯୋ, ସେନିଯୋ।

୯୫। ତୋ ପଞ୍ଚମ୍ଯା। ପଞ୍ଚମ୍ଯନ୍ତା ବହୁଲଂ ତୋ ହୋତି ୱା। ଗାମତୋ ଆଗଚ୍ଛତି ଗାମସ୍ମା ଆଗଚ୍ଛତି, ଚୋରତୋ ଭାଯତି ଚୋରେହି ଭାଯତି, ସତ୍ଥତୋ ପରିହୀନୋ ସତ୍ଥା ପରିହୀନୋ।

୯୬। ଇତୋ-ତେତ୍ତୋ କୁତୋ।

ତୋମ୍ହି ଇମସ୍ସ ଟି ନିପଚ୍ଚତେ, ଏତସ୍ସ ଟ ଏତ, କିଂସଦ୍ଦସ୍ସ କୁତ୍ତଞ୍ଚ। ଇତୋ ଇମସ୍ମା, ଅତୋ ଏତ୍ତୋ ଏତସ୍ମା, କୁତୋ କସ୍ମା।

୯୭। ଅଭ୍ୟାଦୀହି। ଅଭିଆଦୀହି ତୋ ହୋତି। ଅଭିତୋ, ପରିତୋ, ପଚ୍ଛତୋ ହେଟ୍ଠତୋ।

୯୮। ଆଦ୍ୟାଦୀହି। ଆଦିପ୍ପଭୁତୀହି ତୋ ୱା ହୋତି, ଆଦୋ ଆଦିତୋ, ମଜ୍ଝତୋ ଅନ୍ତତୋ, ପିଟ୍ଠିତୋ, ପସ୍ସତୋ, ମୁଖତୋ, ଯତୋଦକଂ ତଦାଦିତ୍ତଂ, ଯଂ ଉଦକଂ ତଦେୱାଦିତ୍ତନ୍ତି ଅତ୍ଥୋ।

୯୯। ସବ୍ବାଦିତୋ ସତ୍ତମ୍ୟା ତ୍ରତ୍ଥା। ସବ୍ବାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି ତ୍ରତ୍ଥା ୱା ହୋନ୍ତି। ସବ୍ବତ୍ର ସବ୍ବ। ସବ୍ବସ୍ମିଂ, ଯତ୍ର ଯତ୍ଥ ଯସ୍ମିଂ। ବହୁଲାଧିକାରା ନ ତୁମ୍ହାମ୍ହେହି।

୧୦୦। କତ୍ଥେତ୍ଥ କୁତ୍ରାତ୍ର କ୍ୱେହିଧ।

ଏତେସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। କସ୍ମିଂ କତ୍ଥ, କୁତ୍ର, କ୍ୱ, ଏତସ୍ମିଂ, ଏତ୍ଥ, ଅତ୍ର, ଅସ୍ମିଂ ଇହ, ଇଧ।

୧୦୧। ଧି ସବ୍ବା ୱା। ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତତୋ ସବ୍ବସ୍ମା ଧି ୱା ହୋତି। ସବ୍ବଧି, ସବ୍ବତ୍ଥ।

୧୦୨। ଯା ହିଂ। ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତତୋ ଯତୋ ହିଂ ୱା ହୋତି। ଯହିଂ ଯତ୍ର।

୧୦୩। ତା ହଂ ଚ।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତତୋ ତତୋ ୱା ହଂ ହୋତି ହିଂ ଚ। ତହଂ, ତହିଂ, ତତ୍ର।

୧୦୪। କୁହିଂ କହଂ।

କିଂସଦ୍ଦା ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା ହିଂ ହଂ ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ କିସ୍ସ କୁକା ଚ। କୁହିଂ, କହଂ। କଥଂ ‘କୁହିଞ୍ଚନ’ନ୍ତି? ‘ଚନଂ’ ଇତି ନିପାତନ୍ତରଂ ‘କୁହିଞ୍ଚୀ’ତି ଏତ୍ଥ ଚିସଦ୍ଦୋ ୱିଯ।

୧୦୫। ସବ୍ବେକଞ୍ଞଯତେହି କାଲେ ଦା। ଏତେହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି କାଲେ ଦା ହୋତି। ସବ୍ବସ୍ମିଂ କାଲେ ସବ୍ବଦା, ଏକଦା, ଅଞ୍ଞଦା, ଯଦା, ତଦା। କାଲେତି କିଂ? ସବ୍ବତ୍ଥ ଦେସେ।

୧୦୬। କଦା କୁଦା ସଦା ଧୁନେଦାନି।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। କସ୍ମିଂ କାଲେ କଦା, କୁଦା, ସବ୍ବସ୍ମିଂ କାଲେ ସଦା, ଇମସ୍ମିଂ କାଲେ ଅଧୁନା, ଇଦାନି।

୧୦୭। ଅଜ୍ଜ ସଜ୍ଜ୍ୱପରଜ୍ଜ୍ୱେତରହି କରହା।

ଏତେସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ପକତିପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ଆଦେସୋ କାଲୱିସେସୋତି ସବ୍ବମେତଂ ନିପାତନା ଲବ୍ଭତି, ଇମସ୍ସ ଟୋ ଜ୍ଜୋ ଜାହନି ନିପଚ୍ଚତେ, ଅସ୍ମିଂ ଅହନି ଅଜ୍ଜ। ସମାନସ୍ସ ସଭାୱୋ ଜ୍ଜୁ ଚାହନି, ସମାନେ ଅହନି ସଜ୍ଜୁ। ଅପରସ୍ମା ଜ୍ଜୁ, ଅପରସ୍ମିଂ ଅହନି ଅପରଜ୍ଜୁ। ଇମସ୍ସେତୋ କାଲେ ରହି ଚ, ଇମସ୍ମିଂ କାଲେ ଏତରହି। କିଂସଦ୍ଦସ୍ସ କୋ ରହ ଚାନଜ୍ଜତନେ, କସ୍ମିଂ କାଲେ କରହ।

୧୦୮। ସବ୍ବାଦୀହି ପଯାରେ ଥା।

ସାମଞ୍ଞସ୍ସ ଭେଦକୋ ୱିସେସୋ ପକାରୋ, ତତ୍ଥ ୱତ୍ତମାନେହି ସବ୍ବାଦୀହି ଥା ହୋତି। ସବ୍ବେନ ପକାରେନ ସବ୍ବଥା, ଯଥା, ତଥା।

୧୦୯। କଥମିତ୍ଥଂ।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ ପକାରେ। କିମିମେହି ଥଂ ପଚ୍ଚୟୋ, କୈତ ଚ ତେସଂ ଯଥାକ୍କମଂ, କଥଂ, ଇତ୍ଥଂ।

୧୧୦। ଧା ସଙ୍ଖ୍ୟାହି।

ସଙ୍ଖ୍ୟାୱାଚୀହି ପକାରେ ଧା ପରା ହୋତି। ଦ୍ୱୀହି ପକାରେହି, ଦ୍ୱେ ୱା ପକାରେ କରୋତି ଦ୍ୱିଧା କରୋତି, ବହୁଧା କରୋତି, ଏକଂ ରାସିଂ ପଞ୍ଚପ୍ପକାରଂ କରୋତି ପଞ୍ଚଧା କରୋତି, ପଞ୍ଚପ୍ପକାରମେକପ୍ପକାରଂ କରୋତି ଏକଧା କରୋତି।

୧୧୧। ୱେକା ଜ୍ଝଂ।

ଏକସ୍ମା ପକରେ ଜ୍ଝଂ ୱା ହୋତି। ଏକଜ୍ଝଂ କରୋତି, ଏକଧା, କରୋତି।

୧୧୨। ଦ୍ୱିତୀହେଧା।

ଦ୍ୱିତୀହି ପକାରେ ଏଧା ୱା ହୋତି। ଦ୍ୱେଧା, ତେଧା, ଦ୍ୱିଧା, ତିଧା।

୧୧୩। ତୱତି ଜାତିୟୋ।

ପକାରୱତି ତଂସାମଞ୍ଞୱାଚକା ସଦ୍ଦା ଜାତିୟୋ ହୋତି, ପଟୁଜାତିୟୋ, ମୁଦୁଜାତିୟୋ।

୧୧୪। ୱାରସଙ୍ଖ୍ୟାଯ କ୍ଖତ୍ତୁଂ।

ୱାରସମ୍ବନ୍ଧିନିଯା ସଙ୍ଖ୍ୟାଯ କ୍ଖତ୍ତୁଂ ହୋତି। ଦ୍ୱେ ୱାରେ ଭୁଞ୍ଜୀତି ଦ୍ୱିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଦିୱସସ୍ସ ଭୁଞ୍ଜୀତି। ୱାରଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ପଞ୍ଚ ଭୁଞ୍ଜୀତି। ସଙ୍ଖ୍ୟାଯାତି କିଂ? ପହୂତେ ୱାରେ ଭୁଞ୍ଜୀତି।

୧୧୫। କତିମ୍ହା।

ୱାରସମ୍ବନ୍ଧିନିଯା କତିସଙ୍ଖ୍ୟାଯ କ୍ଖତ୍ତୁଂ ହୋତି, କତି ୱାରେ, ଭୁଞ୍ଜଥି, କତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଭୁଞ୍ଜୀତି।

୧୧୬। ବହୁମ୍ହା ଧା ଚ ପଚ୍ଚାସତ୍ତିଯଂ।

ୱାରସମ୍ବନ୍ଧିନିଯା ବହୁସଙ୍ଖ୍ୟାଯ ଧା ହୋତି କ୍ଖତ୍ତୁଂ ଚ, ୱାରାନଞ୍ଚେ ପଚ୍ଚାସତ୍ତି ହୋତି, ବହୁଧା ଦିୱସସ୍ସ ଭୁଞ୍ଜୀତି ବହୁକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଭୁଞ୍ଜୀତି। ପଚ୍ଚାସତ୍ତିଯନ୍ତି କିଂ? ବହୁୱାରେ ମାସସ୍ସ ଭୁଞ୍ଜୀତି।

୧୧୭। ସକିଂ ୱା।

ଏକଂ ୱାରମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ସକିନ୍ତି ୱା ନିପଚ୍ଚତେ। ଏକୱାରଂ ଭୁଞ୍ଜୀତି ସକିଂ ଭୁଞ୍ଜୀତି, ୱାତି କିଂ? ଏକକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଭୁଞ୍ଜୀତି।

୧୧୮। ସୋ ୱୀଚ୍ଛପ୍ପକାରେସୁ।

ୱୀଚ୍ଛାଯଂ ପକାରେ ଚ ସୋ ହୋତି ବହୁଲଂ। ୱୀଚ୍ଛାଯଂ-ଖଣ୍ଡସୋ, ବିଲସୋ। ପକାରେ-ପୁଥୁସୋ, ସବ୍ବସୋ।

୧୧୯। ଅଭୂତତବ୍ଭାୱେ କରାସଭୂୟୋଗେ ୱିକାରା ଚୀ।

ଅୱତ୍ଥାୱତୋ-ୱତ୍ଥନ୍ତରେନାଭୂତସ୍ସ ତାଯାୱତ୍ଥାଯ ଭାୱେକରାସଭୂହି ସମ୍ବନ୍ଧେ ସତି ୱିକାରୱାଚକା ଚୀ ହୋତି, ଅଧୱଲଂ ଧୱଲଂ କରୋତି ଧୱଲୀ କରୋତି, ଅଧୱଲୋ ଧୱଲୋ ସିଯା ଧୱଲୀ ସିଯା, ଅଧୱଲୋ ଧୱଲୋ ଭୱତି ଧୱଲୀ ଭୱତି। ଅଭୂତ ତବ୍ଭାୱେତି କିଂ? ଘଟଂ କରୋତି, ଦଧି ଅତ୍ଥି, ଘଟୋ ଭୱତି। କରାସଭୂୟୋଗେତି କିଂ? ଅଧୱଲୋଧୱଲୋ ଜାଯତେ। ୱିକାରାତି କିଂ? ପକତିଯା ମାହୋତୁ, ସୁୱଣ୍ଣଂ କୁଣ୍ଡଲଂ କରୋତି।

୧୨୦। ଦିସ୍ସନ୍ତଞ୍ଞେପି ପଚ୍ଚଯା।

ଫୁଉତୋ-ଞ୍ଞେପି ପଚ୍ଚଯା ଦିସ୍ସନ୍ତି ଫୁଭାଫୁଉଢେସୁ। ୱିୱିଧା ମାତରୋ ୱିମାତରୋ, ତାସଂ ପୁତ୍ତା ୱେମାତିକା-ରିକଣ। ପଥଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ପଥାୱିନୋ-ଆୱୀ। ଇସ୍ସା ଅସ୍ସ ଅତ୍ଥୀତି ଇସ୍ସୁକୀ-ଉକୀ। ଧୁରଂ ୱହତୀତି ଧୋରୟ୍ହୋ- ୟ୍ହଣ।

୧୨୧। ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ।

ଫୁଉତୋ-ଞ୍ଞସ୍ମିମ୍ପି ଅତ୍ଥେ ଫୁଉପ୍ପଚ୍ଚଯା ଦିସ୍ସନ୍ତି। ମଗଧାନଂ ଇସ୍ସରୋ ମାଗଧୋ-ଧଣ। କାସୀତି ସହସ୍ସଂ, ତମଗ୍ଘତୀତି କାସିଯୋ ଇଯୋ।

୧୨୨। ସକତ୍ଥେ।

ସକତ୍ଥେପି ପଚ୍ଚଯା ଦିସ୍ସନ୍ତି। ହୀନକୋ, ପୋତକୋ, କିଚ୍ଚଯଂ।

୧୨୩। ଲୋପୋ।

ପଚ୍ଚଯାନଂ ଲୋପୋପି ଦିସ୍ସତି। ବୁଦ୍ଧେ ରତନଂ ପଣୀତଂ, ଚକ୍ଖୁଂ ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ୱା ଅତ୍ତନିଯେନ ୱାତି ଭାୱପ୍ପଚ୍ଚଯଲୋପୋ।

୧୨୪। ସରାନମାଦିସ୍ସାଯୁୱଣ୍ଣସ୍ସାଏଓ ଣାନୁବନ୍ଧେ।

ସରାନମାଦିଭୂତା ଯେ ଅକାରିୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣା, ତେସଂ ଆଏଓ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂଣାନୁବନ୍ଧେ। ରାଘୱୋ, ୱେନତେଯ୍ୟୋ, ମେନିକୋ, ଓଢଉମ୍ପିକୋ, ଦୋଭଗ୍ଗଂ। ଣାନୁବନ୍ଧେତି କିଂ? ପୁରାତନୋ।

୧୨୫। ସଂଯୋଗେ କ୍ୱଚି।

ସରାନମାଦିଭୂତା ଯେ ଅଯୁୱଣ୍ଣା, ତେସଂ ଆଏଓ ହୋନ୍ତି କ୍ୱଚିଦେୱ ସଂଯୋଗୱିସଯେ ଣାନୁବନ୍ଧେ। ଦେଚ୍ଚୋ, କୋଣ୍ଡଞ୍ଞୋ। କ୍ୱଚୀତି କିଂ? କତ୍ତିକେଯ୍ୟୋ।

୧୨୬। ମଜ୍ଝେ।

ମଜ୍ଝେ ୱତ୍ତମାନାନମ୍ପି ଅଯୁୱଣ୍ଣାନଂ ଆ ଏ ଓ ହୋନ୍ତି କ୍ୱଚି। ଅଡ୍ଢତେଯ୍ୟୋ, ୱାସେଟ୍ଠୋ।

୧୨୭। କୋସଜ୍ଜାଜ୍ଜୱ ପାରିସଜ୍ଜ ସୋହଜ୍ଜ ମଦ୍ଦୱାରିସ୍ସାସଭାଜଞ୍ଞଥେୟ୍ୟ ବାହୁସଚ୍ଚା।

ଏତେସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେଣାନୁବନ୍ଧେ। କୁସୀ ତସ୍ସ ଭାୱୋକୋସଜ୍ଜଂ, ଉଜୁନୋ ଭାୱୋ ଅଜ୍ଜୱଂ, ପରିସାସୁ ସାଧୁ ପାରିସଜ୍ଜୋ, ସୁହଦଯୋୱ ସୁହଜ୍ଜୋ, ତସ୍ସ ପନ ଭାୱୋ ସୋହଜ୍ଜଂ, ମୁଦୁନୋ ଭାୱୋ ମଦ୍ଦୱଂ, ଇସିନୋ ଇଦଂ ଭାୱୋ ୱା ଆରିସ୍ସଂ, ଉସଭସ୍ସ ଇଦଂ ଭାୱୋ ୱା ଆସଭଂ, ଆଜାନୀଯସ୍ସ ଭାୱୋ ସୋ ଏୱ ୱା ଆଜଞ୍ଞଂ, ଥେନସ୍ସ ଭାୱୋ କମ୍ମଂ ୱା ଥେୟ୍ୟଂ, ବହୁସ୍ସୁତସ୍ସ ଭାୱୋ ବାହୁସଚ୍ଚଂ, ଏତେସୁ ଯମଲକ୍ଖଣିକଂ, ତଂ ନିପାତନା।

୧୨୮। ମନାଦୀନଂ ସକ।

ମନାଦୀନଂ ସକ ହୋତି ଣାନୁବନ୍ଧେ। ମନସି ଭୱଂ ମାନସଂ, ଦୁମ୍ମନସୋ ଭାୱୋ ଦୋମନସ୍ସଂ, ସୋମନସ୍ସଂ।

୧୨୯। ଉୱଣ୍ଣସ୍ସାୱଙ୍ଗ ସରେ।

ସରାଦୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ ଉୱଣ୍ଣସ୍ସାୱଙ୍ଗ ହୋତି। ରାଘୱୋ, ଜମ୍ବୱଂ।

୧୩୦। ଯମ୍ହି ଗୋସ୍ସ ଚ।

ଯକାରାଦୋ ପଚ୍ଚଯେ ଗୋସ୍ସୁୱଣ୍ଣସ୍ସ ଚ ଅୱଙ ହୋତି। ଗବ୍ୟଂ, ଭାତବ୍ୟୋ।

୧୩୧। ଲୋପୋ-ୱଣ୍ଣିୱଣ୍ଣାନଂ।

ଯକାରାଦୋ ପଚ୍ଚଯେ ଅୱଣ୍ଣିୱଣ୍ଣାନଂ ଲୋପୋ ହୋତି। ଦାଯଜ୍ଜଂ, କାରୁଞ୍ଞଂ, ଆଧିପଚ୍ଚଂ, ଦେଯ୍ୟଂ। ବହୁଲଂୱିଧାନା କ୍ୱଚି ନ ହୋତି କିଚ୍ଚଯଂ।

୧୩୨। ରାନୁବନ୍ଧେ-ନ୍ତ ସରାଦିସ୍ସ।

ଅନ୍ତୋ ସରୋ ଆଦିମ୍ହି ଯସ୍ସାୱଯୱସ୍ସ, ତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ରାନୁବନ୍ଧେ। କିତ୍ତକଂ, ପେତ୍ତେଯ୍ୟଂ।

୧୩୩। କିସମହତମିମେ କସ ମହା।

କିସସ୍ସ ମହତୋ ଇମେ କସମହା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, କସିମା, ମହିମା।

୧୩୪। ଆଯୁସ୍ସାଯସ ମନ୍ତୁମ୍ହି।

ଆଯୁସ୍ସ ଆଯସାଦେସୋ ହୋତି ମନ୍ତୁମ୍ହି। ଆଯସ୍ମା।

୧୩୫। ଜୋ ୱୁଦ୍ଧସ୍ସିଯିଟ୍ଠେସୁ।

ୱୁଦ୍ଧସ୍ସ ଜୋ ହୋତି ଇଯୈଟ୍ଠେସୁ, ଜେଯ୍ୟୋ, ଜେଟ୍ଠୋ।

୧୩୬। ବାଢହନ୍ତିକପସତ୍ଥାନଂ ସାଧ ନେଦ ସା।

ଇଯୈଟ୍ଠେସୁ ବାଢହନ୍ତିକପସତ୍ଥାନଂ ସାଧ ନେଦ ସା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ସାଧିଯୋ, ସାଧିଟ୍ଠୋ, ନେଦିଯୋ, ନେଦିଟ୍ଠୋ, ସେଯ୍ୟୋ, ସେଟ୍ଠୋ।

୧୩୭। କଣକନାପ୍ପଯୁୱାନଂ।

ଇଯୈଟ୍ଠେସୁ ଅପ୍ପଯୁୱାନଂ କଣ କନା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। କଣିଯୋ କଣିଟ୍ଠୋ, କନିଯୋ କନିଟ୍ଠୋ।

୧୩୮। ଲୋପୋ ୱୀ ମନ୍ତୁ ୱନ୍ତୂନଂ।

ୱୀ ମନ୍ତୁ ୱନ୍ତୂନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ଇଯୈଟ୍ଠେସୁ। ଅତିସଯେନ ମେଧାୱୀ ମେଧିଯୋ, ମେଧିଟ୍ଠୋ, ଅତିସଯେନ ସତିମା ସତିଯୋ, ସତିଟ୍ଠୋ, ଅତିସଯେନ ଗୁଣୱା ଗୁଣିଯୋ, ଗୁଣିଟ୍ଠୋ।

୧୩୯। ଡେ ସତିସ୍ସ ତିସ୍ସ।

ଡେପରେ ସତ୍ଯନ୍ତସ୍ସ ତିକାରସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି, ୱୀସଂ ସତଂ, ତିଂସଂ ସତଂ।

୧୪୦। ଏତସ୍ସେଟ ତ୍ତକେ।

ତ୍ତକେ ପରେ ଏତସ୍ସ ଏଟ ହୋତି। ଏତ୍ତକଂ।

୧୪୧। ଣିକସ୍ସିଯୋ ୱା।

ଣିକସ୍ସ ୱା ଇଯୋ ହୋତି, ସକ୍କପୁତ୍ତିଯୋ, ସକ୍କପୁତ୍ତିକୋ।

୧୪୨। ଅଧାତୁସ୍ସ କା-ସ୍ୟାଦିତୋ ଘେ-ସ୍ସି।

ଘେ ପରେ ଅଧାତୁସ୍ସ ଯୋ କକାରୋ, ତତୋ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଅକାରସ୍ସ ବହୁଲଂ ଇ ହୋତି ସଚେ ଘୋ ନ ସ୍ୟାଦିତୋ ପରୋ ହୋତି। ବାଲିକା, କାରିକା, ଅଧାତୁସ୍ସାତି କିଂ? ସକା, କେତି କିଂ? ନନ୍ଦନା, ଅସ୍ୟାଦିତୋତି କିଂ? ବହୁପରିବ୍ବାଜକା ମଥୁରା, ବହୁଚମ୍ମିକାତି କକାରେନ ସ୍ୟାଦିନୋ ବ୍ୟୱହିତତ୍ତା ସିଦ୍ଧଂ, ଘେତି କିଂ? ବାଲକୋ, ଅସ୍ସାତି କିଂ? ବହୁକତ୍ତୁକା ସାଲା।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ

ଣାଦିକଣ୍ଡୋ ଚତୁତ୍ଥୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୫। ପଞ୍ଚମୋ କଣ୍ଡୋ (ଖାଦି)

୧। ତିଜ ମାନେହି ଖ ସା ଖମା ୱୀମଂସାସୁ।

ଖନ୍ତିଯଂ ତିଜା ୱୀମଂସାଯଂ ମାନା ଚ ଖସପ୍ପଚଯା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ତିତିକ୍ଖା, ୱୀମଂସା, ତିତିକ୍ଖତି, ୱୀମଂସତି। ଖମାୱୀମଂସା, ସୁତି କିଂ? ତେଜନଂ, ତେଜୋ, ତେଜଯତି, ମାନନଂ, ମାନୋମାନେତି।

୨। କିତା ତିକିଚ୍ଛାସଂସଯେସୁ ଛୋ।

ତିକିଚ୍ଛାଯଂ ସଂସଯେ ଚ ୱତ୍ତମାନା କିତା ଛୋ ହୋତି। ତିକିଚ୍ଛା, ୱିଚିକିଚ୍ଛା, ତିକିଚ୍ଛତି, ୱିଚିକିଚ୍ଛତି। ଅଞ୍ଞତ୍ର ନିକେତୋ, ସଂକେତୋ, କେତନଂ, କେତୋ, କେତଯତି।

୩। ନିନ୍ଦାଯଂ ଗୁପ ବଧା ବସ୍ସ ଭୋ ଚ।

ନିନ୍ଦାଯଂ ୱତ୍ତମାନେହି ଗୁପ ବଧେହି ଛୋ ହୋତି ବସ୍ସ ଭୋ ଚ। ଜିଗୁଚ୍ଛା, ବୀଭଚ୍ଛା, ଜିଗୁଚ୍ଛତି, ବୀଭଚ୍ଛତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଗୋପନଂ, ଗୋପୋ, ଗୋପେତି, ବଧକୋ।

୪। ତୁଂସ୍ମା ଲୋପୋ ଚିଚ୍ଛାଯଂ ତେ।

ତୁମନ୍ତତୋ ଇଚ୍ଛାଯମତ୍ଥେ ତେ ଖସଛା ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ, ଲୋପୋ ଚ ତୁଂପଚ୍ଚଯସ୍ସ ହୋତି ସୁତତ୍ତା, ବୁଭୁକ୍ଖା, ଜିଗୀସାଂ, ଜିଘଚ୍ଛା, ବୁଭୁକ୍ଖତି, ଜିଗୀସତି ଜିଘଚ୍ଛତି। ଇଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି 'ଭୋତ୍ତୁମିଚ୍ଛତୀ'ତି? ପଦନ୍ତରେନାଭିଧାନା। ତୁଂସ୍ମାତି କିଂ? ଭୋଜନମିଚ୍ଛତି। ଇଚ୍ଛାଯନ୍ତି କିଂ? ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ ଗଚ୍ଛତି। କଥଂ 'କୂଲଂ ୱିପତି ସତୀ'ତି? ଯଥା କୂଲଂ ପତିତୁ ମିଚ୍ଛତୀତି ୱାକ୍କଂ ହୋତି, ଏୱଂ ୱୁତ୍ତିପି ହୋସ୍ସତି। ୱାକ୍କମେୱ ଚରହି କଥଂ ହୋତି? ଲୋକସ୍ସ ତଥା ୱଚନିଚ୍ଛାଯ।

୫। ଈଯୋ କମ୍ମା।

ଇଚ୍ଛାକମ୍ମତୋ ଇଚ୍ଛାଯମତ୍ଥେ ଈଯପ୍ପଚଯୋ ହୋତି। ପୁତ୍ତମିଚ୍ଛତି ପୁତ୍ତୀଯତି। କମ୍ମାତି କିଂ? ଅସିନେଚ୍ଛତି। ଇଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି 'ରଞ୍ଞୋପୁତ୍ତମିଚ୍ଛତୀ'ତି? ସାପେକ୍ଖତ୍ତା, ନ ହି ଅଞ୍ଞମପେକ୍ଖମାନୋ ଅଞ୍ଞେନ ସହେକତ୍ଥିଭାୱମନୁଭୱିତୁଂ ସକ୍କୋତି। ଇଧାପି ଚରହି ନ ସିଯା 'ଅତ୍ତନୋ ପୁତ୍ତ ମିଚ୍ଛତୀ'ତି? ନେୱେତ୍ଥ ଭୱିତବ୍ବଂ, ନ ହି ଭୱତି 'ଅତ୍ତନୋ ପୁତ୍ତୀଯତୀ'ତି, କଥଂ ଚରହି ପୁତ୍ତସ୍ସ ଅତ୍ତନିଯତା-ୱଗମ୍ମତେ ? ଅଞ୍ଞସ୍ସାସୁତତ୍ତା ଇଚ୍ଛାଯ ଚ ତଦ୍ୱିସଯତ୍ତା।

୬। ଉପମାନାଚାରେ।

କମ୍ମତୋ ଉପମାନା ଆଚାରତ୍ଥେ ଈଯୋ ହୋତି। ପୁତ୍ତମି-ୱା-ଚରତି ପୁତ୍ତୀଯତି ମାଣୱକଂ, ଉପମାନାତି କିଂ? ପୁତ୍ତମାଚରତି।

୭। ଆଧାରା।

ଆଧାରତୁ-ପମାନା ଆଚାରତ୍ଥେ ଈଯୋ ଯୋତି। କୁଟିଯମିୱା-ଚରତି କୁଟୀଯତୀ ପାସାଦେ, ପାସାଦୀଯତି କୁଟିଯଂ ଭିକ୍ଖୁ।

୮। କତ୍ତୁତାଯୋ।

କତ୍ତୁତୂ-ପମାନା ଆଚାରତ୍ଥେ ଆଯୋ ହୋତି। ପବ୍ବତୋ ଇୱାଚରତି ପବ୍ବତାଯତି।

୯। ୟ୍ଚନ୍ତେ।

କତ୍ତୁତୋ ଅଭୂତତବ୍ଭାଵେ ଆୟୋ ହୋତି ବହୁଲଂ। ଭୁସାୟତି, ପଟପଟାୟତି, ଲୋହିତାୟତି, କତ୍ତୁତୋଵ୍ୱେଵ? (ଅଭୁସଂ) ଭୁସଂ କରୋତୀହି, ଇହ କସ୍ମା ନ ହୋତି 'ଭୁସୀ ଭଵତୀ'ତି? ଵୁତ୍ତତ୍ତତାୟ।

୧୦। ସଦ୍ଦାଦୀନି କରୋତି।

ସଦ୍ଦାଦୀହି ଦୁତିୟନ୍ତେହି କରୋତୀତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଆୟୋ ହୋତି। ସଦ୍ଦାୟତି, ଵେରାୟତି, କଲହାୟତି, ଧୂପାୟତି।

୧୧। ନମୋତ୍ୱ-ସ୍ସୋ।

ନମୋଇଚ୍ଚସ୍ମା କରୋତୀତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅସ୍ସୋ ହୋତି। ନମସ୍ସତି ତଥାଗତଂ।

୧୨। ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ନାମସ୍ମି।

ନାମସ୍ମା ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ବହୁଲମିହୋତି। ହତ୍ଥିନା ଅତିକ୍କମତି ଅତିହତ୍ଥୟତି, ଵୀଣାୟ ଉପଗାୟତି ଉପଵୀଣୟତି, ଦଳ୍ହଂ କରୋତି ଵିନୟଂ ଦଳ୍ହୟତି, ଵିସୁଦ୍ଧା ହୋତି ରତ୍ତି ଵିସୁଦ୍ଧୟତି, କୁସଲଂ ପୁଚ୍ଛତି କୁସଲୟତି।

୧୩। ସଚ୍ଚାଦୀହାପି।

ସଚ୍ଚାଦୀହି ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ଆପି ହୋତି। ସଚ୍ଚାପେତି, ଅତ୍ଥାପେତି, ଵେଦାପେତି, ସୁକ୍ଖାପେତି, ସୁଖାପେତି, ଦୁକ୍ଖାପେତି।

୧୪। କ୍ରିୟତ୍ଥା।

ଅୟମଧିକାରୋ ଆସତ୍ଥପରିସମତ୍ତିୟା। କ୍ରିୟା ଅତ୍ଥୋ ୟସ୍ସ ସୋ କ୍ରିୟତ୍ଥୋ ଧାତୁ।

୧୫। ଚୁରାଦିତୋ ଣି।

ଚୁରାଦୀହି କ୍ରିୟତ୍ଥେହି ସକତ୍ଥେ ଣି ପରୋ ହୋତି ବହୁଲଂ। ଣକାରୋ ଵୁଦ୍ଧତ୍ଥୋ, ଏଵମଞ୍ଞତ୍ରାପି, ଚୋରୟତି, ଲାଳଅୟତି, କଥଂ 'ରଜ୍ଜଂ କାରେତୀ'ତି? ୟୋଗଵିଭାଗତୋ।

୧୬। ପୟୋଜକବ୍ୟାପାରେ ଣାପି ଚ।

କତ୍ତାରଂ ୟୋ ପୟୋଜୟତି, ତସ୍ସ ବ୍ୟାପାରେ କ୍ରିୟତ୍ଥା ଣିଣାପୀ ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ, କାରେତି, କାରାପେତି। ନନୁ ଚ କତ୍ତାପି କରଣାଦୀନଂ ପୟୋଜକୋତି ତଂବ୍ୟାପାରେପି ଣିଣାପୀ ପାପୁଣନ୍ତି? ପୟୋଜକଗ୍ଗହଣସାମତ୍ଥିୟା ନ ଭଵିସ୍ସନ୍ତି ଚୁରାଦୀହି ଵିସୁଂ ଵଚନସାମତ୍ଥିୟା ଚ। ଅତୋ ଭିୟ୍ୟୋ ଣାପିୟେଵ, ଣିୟେଵୁଵଣ୍ଣତୋ, ଦ୍ୱୟମେଵଞ୍ଞେହି।

୧୭। କ୍ୟୋ ଭାଵକମ୍ମେସ୍ୱ-ପରୋକ୍ଖେସୁ ମାନ ନ୍ତ ତ୍ୟାଦୀସୁ। ଭାଵକମ୍ମଵିହିତେସୁ ପରୋକ୍ଖାଵଜ୍ଜିତେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ୟାଦୀସୁ ପରେସୁ କ୍ୟୋ ହୋତି କ୍ରିୟତ୍ଥା। ନ୍ତଗ୍ଗହଣମୁତ୍ତରତ୍ଥଂ, କକାରୋ ଅଵୁଦ୍ଧତ୍ଥୋ ଏଵମୁତ୍ତରତ୍ରାପି। ଠୀୟମାନଂ, ଠୀୟତେ, ସୂୟମାନଂ, ସୂୟତେ, ଅପରୋକ୍ଖେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ୟାଦୀସୂତି କିଂ? ବଭୂଵ ଦେଵଦତ୍ତେନ, ବିଭିଦ କୁସୁଲୋ। ଭିଜ୍ଜତେ କୁସୁଲୋ ସୟମେଵାତି 'ଭିଜ୍ଜତେ'ତି ସଵନା କମ୍ମତା-ଵଗମ୍ୟତେ, 'ସୟମେଵା'ତି ସଵନତୋ କତ୍ତୁତା, କତ୍ତୁତାଵଚନିଚ୍ଛାୟନ୍ତୁ 'ଭିନ୍ଦତି କୁସୁଲୋ ଅତ୍ତାନ'ନ୍ତି ଭଵତି, ଏଵମଞ୍ଞମ୍ପି ୟଥାଗମମନୁଗନ୍ତଵ୍ୱଂ। 'ଅପରୋକ୍ଖେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ୟାଦୀସୂ'ତି ଅୟମଧିକାରୋ ଆ 'ତନାଦିତ୍ୱୋ'ତି ୫।୨୬। ଅପିଚ ଏତେ କ୍ୟାଦୟୋ ତ୍ୟାଦୀସୁ ପରଭୂତେସୁ କତ୍ତୁକମ୍ମଭାଵ ଵିହିତେସୁ କ୍ୟଲାଦୀନଂ ଵିଧାନତୋ ତେସ୍ୱେଵ ଵିଞ୍ଞାୟନ୍ତୀତି ଅକମ୍ମକେହି ଧାତୂହି କତ୍ତୁଭାଵେସୁ, ସକମ୍ମକେହି କତ୍ତୁକମ୍ମେସୁ, କମ୍ମାଵଚନିଚ୍ଛାୟଂ ଭାଵେ ଚ ଭଵନ୍ତୀତି ଵେଦିତବ୍ବା। ୟସ୍ସ ପନ ଧାତୁସ୍ସ କିରିୟା କମ୍ମମପେକ୍ଖତେ, ସୋ ସକମ୍ମକୋ, ୟସ୍ସ ତୁ କିରିୟା କତ୍ତୁମତ୍ତମପେକ୍ଖତେ, ସ୍ୱାକମ୍ମକୋତି ଞାତବ୍ବଂ।

୧୮। କତ୍ତରି ଲୋ।

କ୍ରିଯତ୍ଥତୋ ଅପରୋକ୍ଖେସୁ କତ୍ତୁତ୍ତିହିତମାନ ନ୍ତନ୍ତ୍ଵାଦୀସୁ ଲୋ ହୋତି। ଲକାରୋ, ‘‘ଞ୍ଜିଲସ୍ସେ’’ତି ୫-୧୬୩ ତ୍ତିସେସନତ୍ଥୋ। ପଚମାନୋ, ପଚନ୍ତୋ, ପଚତି।

୧୯। ମଂ ଚ ରୁଧାଦୀନଂ।

ରୁଧାଦିତୋ କତ୍ତୁତ୍ତିହିତମାନନ୍ତ ତ୍ଵାଦୀସୁ ଲୋ ହୋତି ମଂ ଚ ଅନ୍ତସରା ପରୋ। ମକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ, ଅକାରୋ ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥୋ। ରୁନ୍ଧମାନୋ, ରୁନ୍ଧନ୍ତୋ, ରୁନ୍ଧତି।

୨୦। ଣିଣାପ୍ଯାପୀହି ତ୍ତା।

ଣିଣାପ୍ଯାପୀହି କତ୍ତୁତ୍ତିହିତମାନନ୍ତ ତ୍ଵାଦୀସୁ ଲୋ ହୋତି ତ୍ତିଭାସା, ଓରଯନ୍ତୋ, ଚୋରେନ୍ତୋ, କାରଯନ୍ତୋ, କାରେନ୍ତୋ, କାରାପଯନ୍ତୋ, କାରାପେନ୍ତୋ, ସଚ୍ଚାପଯନ୍ତୋ, ସଚ୍ଚାପେନ୍ତୋ, ଚୋରଯତି, ଚୋରେତି, କାରଯତି, କାରେତି, କାରାପଯତି, କାରାପେତି, ସଚ୍ଚାପଯତି, ସଚ୍ଚାପେତି। ତ୍ତତ୍ଥିତତ୍ତିଭାସତ୍ଥୋ-ଯଂ ତ୍ତାସଦ୍ଦୋ, ତେନ ମାନେ ନିଚ୍ଚଂ, ଚୋରଯମାନୋ, କାରଯମାନୋ, କାରାପଯମାନୋ, ସଚ୍ଚାପଯମାନୋ।

୨୧। ଦିତ୍ତାଦୀହି ଯକ।

ଦିତ୍ତାଦୀହି ଲତ୍ତିସଯେ ଯକ ହୋତି। ଦିବ୍ବନ୍ତୋ, ଦିବ୍ବତି।

୨୨। ତୁଦାଦୀହି କୋ।

ତୁଦାଦୀହି ଲତ୍ତିସଯେ କୋ ହୋତି। ତୁଦମାନୋ, ତୁଦନ୍ତୋ, ତୁଦତି।

୨୩। ଲ୍ଯାଦୀହି କ୍ନା।

ଜିଆଦୀହି ଲତ୍ତିସଯେ କ୍ନା ହୋତି। ଜିନନ୍ତୋ, ଜିନାତି। କଥଂ ‘ଜଯନ୍ତୋ’ ଜଯତୀ, ତି? ଭୂତ୍ତାଦିପାଠା।

୨୪। କ୍ଯାଦୀହି କ୍ଣା।

କୀଆଦୀହି ଲତ୍ତିସଯେ କ୍ଣା ହୋତି। କିଣନ୍ତୋ, କିଣାତି।

୨୫। ସ୍ଵାଦୀହି କ୍ଣୋ।

ସୁଆଦୀହି ଲତ୍ତିସଯେ କ୍ଣୋ ହୋତି। ସୁଣମାନୋ, ସୁଣନ୍ତୋ, ସୁଣୋତି। କଥଂ ସୁଣାତୀତି? କ୍ଯାଦିପାଠା।

୨୬। ତନାଦିତ୍ଵୋ।

ତନାଦିତୋ ଲତ୍ତିସଯେ ଓ ହୋତି। ତନୋତି।

୨୭। ଭାତ୍ତକମ୍ମେସୁ ତବ୍ବା-ନୀଯା।

ତବ୍ବଅନୀଯା କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେ ଭାତ୍ତକମ୍ମେସୁ ବହୁଲଂ ଭତ୍ତନ୍ତି। କତ୍ତବ୍ବଂ, କରଣୀଯଂ, କତ୍ତବ୍ବୋ କଟୋ, କରଣୀଯୋ। ବହୁଲାଧିକାରା କରଣାଦୀସୁପି ଭତ୍ତନ୍ତି, ସିନାନୀଯଂ ଚୁଣ୍ଣଂ, ଦାନୀଯୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ, ସମ୍ମାତ୍ତତନୀଯୋ ଗୁରୁ, ପତ୍ତଚନୀଯୋ ଉପଜ୍ଝାଯୋ, ଉପଟ୍ଠାନୀଯୋ ସିସ୍ସୋ।

୨୮। ଘ୍ଯଣ।

ଭାୱକମ୍ମେସୁ କ୍ରିଯନ୍ତା ପରୋ ଘ୍ୟଣ ହୋତି ବହୁଲଂ। ୱାକ୍ଯଂ, କାରିଯଂ, ଚେଯ୍ଯଂ, ଜେଯ୍ଯଂ।

୨୯। ଆସ୍ସେ ଚ।

ଆତୋଘ୍ୟଣ ହୋତି ଭାୱକମ୍ମେସୁ, ଆସ୍ସ ଏ ଚ। ଦେଯ୍ଯଂ।

୩୦। ୱଦାଦୀହି ଯୋ।

ୱଦାଦୀହି କ୍ରିଯନ୍ତେହି ଯୋ ହୋତି ବହୁଲଂ ଭାୱକମ୍ମେସୁ। ୱଜ୍ଜଂ, ମଜ୍ଜଂ, ଗମ୍ମଂ। (୪୨) ''ଭୁଜାନ୍ନେ'', ଭୋଜ୍ଜୋ ଓଦନୋ, ଭୋଜ୍ଜା ଯାଗୁ, ଭୋଗ୍ଗମଞ୍ଞଂ।

୩୧। କିଚ୍ଚ ଘଚ୍ଚ ଭଚ୍ଚ ଭଜ୍ଜ ଲେଯ୍ଯା।

ଏତେ ସଦ୍ଧା ଯପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ।

୩୨। ଗୁହାଦୀହି ଯକ।

ଗୁତାଦୀହି କ୍ରିଯନ୍ତେହି ଭାୱକମ୍ମେସୁ ଯକ ହୋତି। ଗୁଯ୍ହଂ, ଦୁଯ୍ହଂ, ସିସ୍ସୋ। ସିଦ୍ଧା ଏୱେତେ ତଦ୍ଧାଦଯୋ ପେସାତିସଗ୍ଗପତ୍ତକାଲେସୁପି ଗମ୍ଯମାନେସୁ ସାମଞ୍ଞେନୱିଧାନତୋ, ଦ୍ୱଯା ଖଲୁ କଟୋ କତ୍ତବ୍ବୋ, କରଣୀଯୋ, କାରିଯୋ, କିଚ୍ଚୋ, ଏୱଂ ଦ୍ୱଯା କଟୋ କତ୍ତବ୍ବୋ, ଭୋତା କଟୋ କତ୍ତବ୍ବୋ, ଭୋତୋ ହି ପତ୍ତୋ କାଲୋ କଟକରଣେ। ଏୱଂ ଉଦ୍ଧମୋହୁତ୍ତିକେପି ୱତ୍ତମାନତୋ ପେସାଦୀସୁ ସିଦ୍ଧା ଏୱ। ତଥା ଅରହେ କତ୍ତରି ସତ୍ତିୱିସିଟ୍ଠେ ଚ ପତୀଯମାନେ ଆୱସ୍ସକାଧମୀଣତାୱିସିଟ୍ଠେ ଚ ଭାୱାଦୋ ସିଦ୍ଧା, ଉଦ୍ଧଂମୁହୁତ୍ତତୋ-ଭୋତା କଟୋ କତ୍ତବ୍ବୋ, ଭୋତା ରଜ୍ଜଂ କତ୍ତବ୍ବଂ। ଭୱଂ ଅରହୋ, ଭୋତା ସାରୋ ୱହିତବ୍ବୋ, ଭୱଂ ସକ୍କୋ, ଭୋତା ଅୱସ୍ସଂ କଟୋ କତ୍ତବ୍ବୋ, ଭୋତା ନିକ୍ଖୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୩୩। କତ୍ତରି ଲ୍ତୁଣକା।

କତ୍ତରି କାରକେ କ୍ରିଯନ୍ତା ଲ୍ତୁଣକା ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ। ପଠିତା, ପାଠକୋ। ବହୁଲମିଚ୍ଚେୱ? ପାଦେହି ହରୀଯତୀତି ପାଦହା-ରକୋ , ଗଲେ ଚୁପ୍ପତେତି ଗଲେଚୋପକୋ। ସିଦ୍ଧୋୱ ଲ୍ତୁ, ଅରହେ ସୀଲସାଧୁଧମ୍ମେସୁ ଚ ସାମଞ୍ଞୱିହିତତ୍ତା, ଭୱଂ ଖଲୁ କଞ୍ଞାଯ ପରିଗ୍ଗହିତା, ଭୱମେତଂ ଅରହତି। ସୀଲାଦୀସୁ-ଖଲ୍ୱପି ଉପାଦାତା କୁମାରକେ, ଗନ୍ତା ଖେଲଂ, ମୁଣ୍ଡଯିତାରୋ ସାୱିଟ୍ଠାଯନା ୱଧୁଂ କତପରିଗ୍ଗହଂ।

୩୪। ଆୱୀ।

କ୍ରିଯନ୍ତା ଆୱୀ ହୋତି ବହୁଲଂ କତ୍ତରି। ଭଯଦସ୍ସାୱୀ। ଅପ୍ପୱିସଯତଞ୍ଞାପନତ୍ଥଂ ଭିନ୍ନଯୋଗକରଣଂ, ସାମଞ୍ଞୱିହିତତ୍ତା ସୀଲା ଦୀସୁ ଚ ହୋତେୱ।

୩୫। ଆସିଂସାଯମକୋ।

ଆସିଂସାଯଂ ଗମ୍ଯମାନାଯଂ କ୍ରିଯନ୍ତା ଅକୋ ହୋତି କତ୍ତରି। ଜୀୱତୂତି ଜୀୱକୋ, ନନ୍ଦତୂତି ନନ୍ଦକୋ, ଭୱତୂତି ଭୱକୋ।

୩୬। କରା ଣନୋ।

କରତୋ କତ୍ତରି ଣନୋ ହୋତି। କରୋତୀତି କାରଣଂ, କତ୍ତରୀତି କିଂ? କରଣଂ।

୩୭। ହାତୋ ୱୀହିକାଲେସୁ।

ହାତୋ ୱୀହିସ୍ମିଂ କାଲେ ଚ ଣନୋ ହୋତି କତ୍ତରି। ହାଯନା ନାମ ୱିହଯୋ, ହାଯନୋ ସଂୱଚ୍ଛରୋ, ୱୀହିକାଲେସୂତି କିଂ? ହାତା।

୩୮। ଊଦା କୂ।

ଊଦସ୍ମା କୂ ହୋତି କତ୍ତରି। ଊଦୂ, ଲୋକଊଦୂ।

୩୯। ଊତୋ ଞାତୋ।

ଊପୁବ୍ବା ଞାଇଚ୍ଚସ୍ମା କୂ ହୋତି କତ୍ତରି। ଊଞ୍ଞୂ। ଊତୋତି କିଂ? ପଞ୍ଞା।

୪୦। କମ୍ମା।

କମ୍ମତୋ ପରା ଞାଇଚ୍ଚସ୍ମା କୂ ହୋତି କତ୍ତରି। ସବ୍ବଞ୍ଞୂ, କାଲଞ୍ଞୂ।

୪୧। କ୍ୱଚଣ।

କମ୍ମତୋ ପରା କ୍ରିଯହ୍ୱା କ୍ୱଚି ଅଣ ହୋତି କତ୍ତରି। କୁମ୍ଭକାରୋ, ସରଲାୱୋ, ମନ୍ତଜ୍ଝାଯୋ, ବହୁଲାଧିକାରା ଇଧ ନ ହୋତି ଆଦିଚ୍ଚଂ ପସ୍ସତି, ହିମୱନ୍ତଂ ସୁଣୋତି, ଗାମଂ ଗଚ୍ଛତି। କ୍ୱଚୀତି କିଂ? କମ୍ମକରୋ।

୪୨। ଗମା ରୂ।

କମ୍ମତୋ ପରା ଗମା ରୂ ହୋତି କତ୍ତରି। ୱେଦଗୂ ପାରଗୂ।

୪୩। ସମାନଞ୍ଞ ଭୱନ୍ତ ଯାଦିତୂ-ପମାନା ଦିସା କମ୍ମେ ରୀରିକ୍ଖକା।

ସମାନାଦୀହି ଯାଦୀହି ଚୋପମାନେହି ପରା ଦିସା କମ୍ମକାରକେ ରୀରିକ୍ଖକା ହୋନ୍ତି। ସମାନୋ ୱିଯ ଦିସ୍ସତୀତି ସଦୀ ସଦିକ୍ଖୋ ସଦିସୋ। ଅଞ୍ଞାଦୀ ଅଞ୍ଞାଦିକ୍ଖୋ ଅଞ୍ଞାଦିସୋ। ଭୱାଦୀ ଭୱାଦିକ୍ଖୋ ଭୱାଦିସୋ। ଯାଦୀ ଯାଦିକ୍ଖୋ ଯାଦିସୋ। ତ୍ୱାଦୀ ତ୍ୱାଦିକ୍ଖୋ ତ୍ୱାଦିସୋ। ସମାନାଦୀହୀତି କିଂ? ରୁକ୍ଖୋ ୱିଯ ଦିସ୍ସତି। ଉପମାନାତି କିଂ? ସୋ ଦିସ୍ସତି। କମ୍ମେତି କିଂ? ସୋ ୱିଯ ପସ୍ସତି। ରକାରା ଅନ୍ତସରାଦିଲୋପତ୍ଥା, କକାରୋ ଏକାରାଭାୱତ୍ଥୋ।

୪୪। ଭାୱକାରକେସ୍ୱ-ଘଣ ଘକା।

ଭାୱେ କାରକେ ଚ କ୍ରିଯହ୍ୱା ଅ ଘଣ ଘ କା ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ। ଅ-ପଗ୍ଗହୋ, ନିଗ୍ଗହୋ, କରୋ, ଗରୋ, ଚଯୋ, ଜଯୋ, ରୱୋ, ଭୱୋ, ପଚୋ, ୱଚୋ, ଅନ୍ନଦୋ, ପୁରିନ୍ଦଦୋ, ଈସକ୍କରୋ, ଦୁକ୍କରୋ, ସୁକରୋ। ଘଣ-ଭାୱେ ପାକୋ, ଚାଗୋ, ଭାୱୋ, କାରକେପି ସଞ୍ଞାଯଂ ତାୱ ପଜ୍ଜତେନେନାତି ପାଦୋ, ରୁଜତୀତି ରୋଗୋ, ଊସତୀତି ୱେସୋ, ସରତି କାଲନ୍ତରନ୍ତି ସାରୋ ଥିରଂସୋ, ଦରୀଯନ୍ତେ ଏତେହୀତି ଦାରା, ଜୀରଯତି ଏତେନାତି ଜାରୋ, ଅସଞ୍ଞାଯମ୍ପି ଦାଯୋ ଦତ୍ତୋ, ଲାଭୋ ଲଦ୍ଧୋ, ଘ-ୱକୋ, ନିପକୋ, କ-ପିଯୋ, ଖିପୋ, ଭୁଜୋ, ଆଯୁଧଂ।

୪୫। ଦାଧାତ୍ୱି।

ଦାଧାହି ବହୁଲମି ହୋତି ଭାୱକାରକେସୁ। ଆଦି, ନିଧି, ୱାଲମି।

୪୬। ୱମାଦୀହ୍ୱଥୁ।

ୱମାଦୀହି ଭାୱକାରକେସ୍ୱଥୁ ହୋତି। ୱମଥୁ, ୱେପଥୁ, (ଅୱଥୁ, ସଯଥୁ)।

୪୭। କ୍ୱି।

କ୍ରିଯହ୍ୱା କ୍ୱି ହୋତି ବହୁଲଂ ଭାୱକାରକେସୁ। କକାରୋ କାନୁବନ୍ଧକାରିଯତ୍ଥୋ, ଅଭିଭୂ, ସଯମ୍ଭୂ, ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ, (ଦାନଗ୍ଗଂ) ସଲାକଗ୍ଗଂ, ସଭା, ପଭା।

୪୮। ଅନୋ।

କ୍ରିଯତ୍ତା ଭାୱକାରକେସ୍ୱନୋ ହୋତି। ଗମନଂ, ଦାନଂ, ସମ୍ପଦାନଂ, ଅପାଦାନଂ, ଅଧିକରଣଂ, ଚଲନୋ, ଜଲନୋ, କୋଧନୋ, କୋପନୋ, ମଣ୍ଡନୋ, ଭୂସନୋ।

୪୯। ଇତ୍ଥିଯମଣ ତ୍ତି କ ଯକ ଯା ଚ।

ଇତ୍ଥିଲିଙ୍ଗେ ଭାୱେ କାରକେ ଚ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଅଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି ଅନୋ ଚ ବହୁଲଂ। ଅ ତିତିକ୍ଖା, ୱୀମଂସା, ଜିଗୁଚ୍ଛା, ପିପାସା, ପୁତ୍ତିଯା ଇହା ଭିକ୍ଖା, ଆପଦା, ମେଧା, ଗୋଧା, ଣକାରା, ହାରା, ତାରା, ଧାରା, ଆରା, କ୍ତି-ଇଟ୍ଠି, ସିଟ୍ଠି, ଭିତ୍ତି, ଭତ୍ତି, ତନ୍ତି ଭୂତି, କ-ଗୁହା, ରୁଜା, ମୁଦା, ଯକ-ୱିଜ୍ଜା, ଇଜ୍ଜା, ଯ-ସେଯ୍ଯା, ସମଜ୍ଜା, ପଜ୍ଜା, ପରିଚରିଯା, ଜାଗରିଯା, ଅନକାରଣା, ହାରଣା, ୱେଦନା, ୱନ୍ଦନା, ଉପାସନା।

୫୦। ଜାହାହି ନି।

ଜାହାଇଚ୍ଚେତେହି ନି ହୋତିତ୍ଥିଯଂ। ଜାନି, ହାନି।

୫୧। କରା ରିରିଯୋ।

କରତୋ ରିରିଯୋ ହୋତିତ୍ଥିଯଂ। କରଣଂ କିରିଯା। କଥଂ 'କ୍ରିଯା'ତି? ''କ୍ରିଯାଯଂ''ତି ନିପାତନା।

୫୨। ଇକିତୀ ସରୂପେ।

କ୍ରିଯତ୍ଥସ୍ସ ସରୂପେ-ଭିଧେଯ୍ଯେ କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେ ଇକିତୀ ହୋନ୍ତି, ୱଚି, ଯୁଧି, ପଚତି, 'ଅକାରୋ କକାରୋ'ତି ଆଦୀସୁ କାରସଦ୍ଦେନ ସମାସୋ, ଯଥା ଏୱକାରୋତି।

୫୩। ସୀଲାଭିକ୍ଖଞ୍ଞା-ୱସ୍ସକେସୁ ଣୀ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ଣୀ ହୋତି ସୀଲାଦୀସୁ ପତୀଯମାନେସୁ, ଉଣ୍ହଭୋଜୀ, ଖୀରପାଯୀ, ଅୱସ୍ସକାରୀ, ସତଦାଯୀ।

୫୪। ଥାୱରିତ୍ତର ଭଙ୍ଗୁର ଭିଦୁର ଭାସୁର ଭସ୍ସରା।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ ସୀଲେ ଗମ୍ଯମାନେ।

୫୫। କତ୍ତରି ଭୂତେ କ୍ତୱନ୍ତୁ କ୍ତାୱୀ।

ଭୂତେ-ତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା କ୍ତୱନ୍ତୁଭାୱୀ ହୋନ୍ତି କତ୍ତରି। ୱିଜିତୱା, ୱିଜିତାୱୀ, ଭୂତେତି ଅଧିକାରୋ ଯାୱ ''ଆହାରତ୍ଥା''ତି (୫-୬୦)।

୫୬। କ୍ତୋଭାୱକମ୍ମେସୁ।

ଭାୱେ କମ୍ମେ ଚ ଭୂତେ କ୍ତୋ ହୋତି। ଆସିତଂ ଭୱତା। କତୋ କଟୋ ଭୱତା।

୫୭। କତ୍ତରି ଚାରମ୍ଭେ।

କ୍ରିଯାରମ୍ଭେ କତ୍ତରି କ୍ତୋ ହୋତି ଯଥାପତ୍ତଞ୍ଚ। ପକତୋ ଭୱଂ କଟଂ, ପକତୋ କଟୋ ଭୱତା, ପସୁତ୍ତୋ ଭୱଂ, ପସୁତ୍ତଂ ଭୱତା।

୫୮। ଠା-ସ ୱସ ସିଲିସ ସୀ ରୁହ ଜର ଜନୀହି।

ଠାଦୀହି କତ୍ତରି କ୍ତୋ ହୋତି ଯଥାପଡ୍ଢଞ୍ଚ। ଉପଟ୍ଠିତୋ ଗୁରୁଂ ଭଗ୍ଂ, ଉପଟ୍ଠିତୋ ଗୁରୁ ଭୋତା, ଉପାସିତୋ ଗୁରୁଂ ଭଗ୍ଂ, ଉପାସିତୋ ଗୁରୁ ଭୋତା, ଅନୁୱୁସିତୋ ଗୁରୁଂ ଭଗ୍ଂ, ଅନୁୱୁସିତୋ ଗୁରୁ ଭୋତା, ଆସିଲିଟ୍ଠୋ ଗୁରୁଂ ଭଗ୍ଂ, ଆସିଲିଟ୍ଠୋ ଗୁରୁ ଭୋତା, ଅଧିସ୍ସିତୋ ଖଟୋପିକଂ ଭଗ୍ଂ, ଅଧିସ୍ସିତା ଖଟୋପିକା ଭୋତା, ଆରଢହୋ ରୁକ୍ଖଂ ଭଗ୍ଂ, ଆରୁଢହୋ ରୁକ୍ଖୋ ଭୋତା, ଅନୁଜିଣ୍ଣୋ ୱସଲିଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ, ଅନୁଜିଣ୍ଣା ୱସଲୀ ଦେୱଦତ୍ତେନ, ଅନୁଜାତୋ ମାଣୱକୋ ମାଣୱିକଂ, ଅନୁଜାତା ମାଣୱିକା ମାଣୱକେନ।

୫୯। ଗମନତ୍ଥାକମ୍ମକାଧାରେ ଚ।

ଗମନତ୍ଥତୋ ଅକମ୍ମକତୋ ଚ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଆଧାରେ କ୍ତୋ ହୋତି କତ୍ତରି ଚ ଯଥାପଡ୍ଢଞ୍ଚ, ଇଦମେସଂ ଯାତଂ, ଇହ ତେ ଯାତା, ଇହ ତେହି ଯାତଂ, ଅଯଂ ତେହି ଯାତୋ ପଥୋ, ଇଦମେସମାସିତଂ, ଇହ ତେ ଆସିତା, ଇହତେହି ଆସିତଂ, 'ଦେୱୋ ଚେ ୱୁଟ୍ଠୋ ସମ୍ପନ୍ନା ସାଲଯୋ'ତି କାରଣସାମଗ୍ଗୀସମ୍ପତ୍ତି ଏତ୍ଥାଭିମତା।

୬୦। ଆହାରତ୍ଥା।

ଅଜ୍ଝୋହାରତ୍ଥା ଆଧାରେ କ୍ତୋ ହୋତି ଯଥାପଡ୍ଢଞ୍ଚ, ଇଦମେସଂ ଭୁତ୍ତଂ, ଇଦମେସଂ ପୀତଂ, ଇହ ତେହି ଭୁତ୍ତଂ, ଇହ ତେହି ପୀତଂ, ଓଦନୋ ତେହି ଭୁତ୍ତୋ ପୀତମୁଦକଂ, ଅକତ୍ତତ୍ଥୋ ଯୋଗୱିଭାଗୋ, କଥଂ 'ପୀତା ଗାୱୋ'ତି? ପୀତମେସଂ ୱିଜ୍ଜତୀତି ପୀତା, ବାହୁଲକା ୱା, 'ପସ୍ସିନ୍ନୋ'ତି ଯା ଏତ୍ଥ ଭୂତକାଲତା, ତତ୍ର ତ୍ତୋ, ଏୱଂ ରଞ୍ଞଂ ମତୋ ରଞ୍ଞଂ ଇଟ୍ଠୋ, ରଞ୍ଞଂ ବୁଦ୍ଧୋ, ରଞ୍ଞଂ ପୂଜିତୋ, ଏୱଂ ସୀଲିତୋ, ରକ୍ଖିତୋ, ଖନ୍ତୋ, ଆକୁଟ୍ଠୋ, ରୁଟ୍ଠୋ, ରୁସିତୋ, ଅଭିବ୍ଯାହଟୋ, ଦଯିଯୋ, ହଟ୍ଠୋ, କନ୍ତା, ସଂଯତୋ, ଅମତୋ, 'କଟ୍ଟ'ନ୍ତି ଭୂତତାଯମେୱ ହେତୁନୋ, ଫଲଂ ତ୍ତତ୍ର ଭାୱି।

୬୧। ତୁଂ ତାଯେ ତୱେ ଭାୱେ ଭୱିସ୍ସତି କ୍ରିଯାଯଂ ତଦତ୍ଥାଯ।

ଭୱିସ୍ସତି ଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଭାୱେ ତୁଂ ତାଯେ ତୱେ ହୋନ୍ତି କ୍ରିଯାଯଂ ତଦତ୍ଥାଯଂ ପତୀଯମାନାଯଂ। କାତୁଂ ଗଚ୍ଛତି, କତ୍ତାଯେ ଗଚ୍ଛତି, କାତୱେ ଗଚ୍ଛତି, ଇଚ୍ଛତି ଭୋତ୍ତୁଂ କାମେତି ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି ଇମୀନାୱ ସିଦ୍ଧଂ, ପୁନବ୍ବିଧାନେ ଦ୍ୱିହାପି ସିଯା 'ଇଚ୍ଛନ୍ତୋ କରୋତୀ'ତି, ଏୱଂ ସକ୍କୋତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଜାନାତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଗିଲାଯତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଘଟତେ ଭୋତ୍ତୁଂ, ଆରଭତେ ଭୋତ୍ତୁଂ, ଲଭତେ ଭୋତ୍ତୁଂ, ପକ୍କମତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଉସ୍ସହତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଅରହତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଅତ୍ଥି ଭୋତ୍ତୁଂ, ୱିଜ୍ଜତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ୱଟ୍ଟତି ଭୋତ୍ତୁଂ, କପ୍ପତି ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି। ତଥା ପାରଯତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ପହୁ ଭୋତ୍ତୁଂ, ସମତ୍ଥୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ପରିଯତ୍ତୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ଅଲଂ ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି ଭୱତିସ୍ସ ସବ୍ବତ୍ଥ ସମ୍ଭୱା। ତଥା କାଲୋ ଭୋତ୍ତୁଂ। ସମଯୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ୱେଲା ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି, ଯଥା ଭୋତ୍ତୁଂମନୋ, ସୋତ୍ତୁଂ ସୋତୋ, ଦଟ୍ଠୁଂ ଚକ୍ଖୁ, ଯୁଜ୍ଝିତୁଂ ଧନୁ, ୱତ୍ତୁଂ ଜଢଓ, ଗନ୍ତୁମନୋ, କତ୍ତୁମଲସୋତି, ଉଚ୍ଚାରଣନ୍ତୁ ୱତ୍ତାଯତ୍ତଂ। ଭାୱେତି କିଂ? କରିସ୍ସାମୀତି ଗଚ୍ଛତି, କ୍ରିଯାଯନ୍ତି କିଂ? ଭିକ୍ଖିସ୍ସଂ ଇଚ୍ଚସ୍ସ ଜଟା, ତଦତ୍ଥାଯନ୍ତି କିଂ? ଗଚ୍ଛିସ୍ସତୋ ତେ ଭୱିସ୍ସତି ଭତ୍ତଂ ଭୋଜନାଯ।

୬୨। ପଟିସେଧେ-ଲଂଖଲୂନଂ ତୁନ ତ୍ୱାନ ତ୍ୱା ୱା।

ଅଲଂ ଖଲୁସଦ୍ଦାନଂ ପଟିସେଧତ୍ଥାନଂ ପଯୋଗେ ତୁନାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ଭାୱେ। ଅଲଂ ସୋତୁନ, ଖଲୁ ସୋତୁନ, ଅଲଂ ସୁତ୍ୱାନ, ଧଲୁ ସୁତ୍ୱାନ, ଅଲଂ ସୁତ୍ୱା, ଖଲୁ ସୁତ୍ୱା, ଅଲଂ ସୁତେନ, ଖଲୁ ସୋତେନ, ଅଲଂ ଖଲୂନନ୍ତି କିଂ? ମା ହୋତୁ, ପଟିସେଧେତି କିଂ? ଅଲଙ୍କାରୋ।

୬୩। ପୁବ୍ବେକକତ୍ତୁକାନଂ।

ଏକୋ କତ୍ତା ଯେସଂ ବ୍ଯାପାରାନଂ, ତେସୁ ଯୋ ପୁବ୍ବୋ, ତଦତ୍ଥତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ତୁନାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ଭାୱେ, ସୋତୁନ ଯାତି, ସୁତ୍ୱାନ, ସୁତ୍ୱା ୱା, ଏକକତ୍ତୁକାନନ୍ତିକିଂ? ଭୁତ୍ତସ୍ମିଂ ଦେୱଦତ୍ତେ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତୋ ୱଜତି, ପୁବ୍ବାତି କିଂ? ଭୁଞ୍ଜତି ଚ ପଚତି ଚ। 'ଅପତ୍ୱା ନଦିଂ ପବ୍ବତୋ ଅତିକ୍କମ୍ମ ପବ୍ବତଂ ନଦୀ'ତି ଭୂଧାତୁସ୍ସ ସବ୍ବତ୍ଥ ସମ୍ଭୱା ଏକକତ୍ତୁକତା ପୁବ୍ବକାଲତା ଚ ଗମ୍ଯତେ। 'ଭୁତ୍ୱା ଭୁତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତୀତି' ଇମିନାୱ ସିଦ୍ଧଂ ଆଭିକ୍ଖଞ୍ଞନ୍ତୁ ଦ୍ୱିଵଚନାୱଗମ୍ଯତେ। କଥଂ 'ଜୀୱଗ୍ଗାହଂ ଅଗାହଯି, କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ'ତି ଆଦି? ଘଣନ୍ତେନ କ୍ରିଯାୱିସେସନେନ ସିଦ୍ଧଂ ଯଥା 'ଓଦନପାକଂ ସଯତୀ'ତି।

୬୪। ନ୍ତୋ କତ୍ତରି ୱତ୍ତମାନେ।

ୱତ୍ତମାନନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ନ୍ତୋ ହୋ ତି କତ୍ତରି, ତିଟ୍ଠନ୍ତୋ।

୬୫। ମାନୋ।

ୱତ୍ତମାନନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ମାନୋ ହୋତି, କତ୍ତରି। ତିଟ୍ଠମାନୋ।

୬୬। ଭାୱକମ୍ମେସୁ।

ୱତ୍ତମାନନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଂଯତ୍ଥା ଭାୱେ କମ୍ମେଚ ମାନୋ ହୋତି। ଠୀଯମାନଂ, ପଚ୍ଚମାନୋ ଓଦନୋ।

୬୭। ତେ ସ୍ସପୁବ୍ବାନାଗତେ।

ଅନାଗତନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ତେନ୍ତମାନା ସ୍ସପୁବ୍ବା ହୋନ୍ତି। ଠସ୍ସନ୍ତୋ, ଠସ୍ସମାନୋ, ଠୀଯିସ୍ସମାନଂ, ପଚ୍ଚିସ୍ସମାନୋ ଓଦନୋ।

୬୮। ଣ୍ୱାଦଯୋ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେ ବହୁଲଂ ଣ୍ୱାଦଯୋ ହୋନ୍ତି। ଚାରୁ, ଦାରୁ।

୬୯। ଖଛସାନ ମେକସ୍ସରୋଦି ଦ୍ୱେ।

ଖଛସପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନଂ ପଠମେକସ୍ସରଂ ସଦ୍ଦରୂପଂ ଦ୍ୱେ ଭୱତି। ତିତିକ୍ଖା, ଜିଗୁଚ୍ଛା, ୱୀମଂସା।

୭୦। ପରୋକ୍ଖାଯଞ୍ଚ।

ପରୋକ୍ଖାଯଂ ପଠମେକସ୍ସରଂ ସଦ୍ଦରୂପଂ ଦ୍ୱେ ଭୱତି। ଜଗାମ, ଚକାରୋ ଅନୁତ୍ତସମୁଚ୍ଚଯତ୍ଥୋ, ତେନଞ୍ଞତ୍ରାପି ଯଥାଗମଂ, ଜହାତି, ଜହିତଙ୍ଗ, ଜହିତୁଂ, ଦଦ୍ଦଲ୍ଲତି, ଚଙ୍କମତି। 'ଲୋଲୁପୋ, ମୋମୂହୋତି ଓତ୍ତଂ ତଦମିନାଦିପାଠା।

୭୧। ଆଦିସ୍ମା ସରା।

ଆଦିଭୂତା ସରା ପରମେକସ୍ସରଂ ଦ୍ୱେ ହୋତି, ଅସିସିସତି, ଆଦିସ୍ମାତି କିଂ? ଜଜଗାର, ସରାତି କିଂ? ପପାଚ।

୭୨। ନ ପୁନ।

ଯଂ ଦ୍ୱିଭୂତଂ, ନ ତଂ ପୁନ ଦ୍ୱିତ୍ତମାପଜ୍ଜତେ, ତିତିକ୍ଖିସତି, ଜିଗୁଚ୍ଛିସତି।

୭୩। ଯଥିଟ୍ଠଂ ସ୍ୟାଦିନୋ।

ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ଯଥିଟ୍ଠମେକସ୍ସରମାଦିଭୂତମଞ୍ଞଂ ୱା ଯଥାଗମଂ ଦ୍ୱିତ୍ତପଜ୍ଜତେ, ପୁପୁତ୍ତୀଯିସତି, ପୁତିତ୍ତୀଯିସତି, ପୁତ୍ତୀଯିଯିସତି।

୭୪। ରସ୍ସୋ ପୁବ୍ବସ୍ସ।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ସରୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି। ଦଦାତି।

୭୫। ଲୋପୋ-ନାଦିବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସାଦିତୋ-ଞ୍ଞସ୍ସ ବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି। ଅସିସିସତି।

୭୬। ଖଛସେସ୍ୱସ୍ସି।

ଦ୍ୱିଭେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଅସ୍ସ ଇ ହୋତି ଖଛସେସୁ। ପିପାସତି, ଜିଘଂସତି, ଖଛସେସୂତି କିଂ? ଜହାତି, ଅସ୍ସାତି କିଂ? ବୁଭୁକ୍ଖତି।

୭୭। ଗୁପିସ୍ସୁସ୍ସ।

ଦ୍ୱିଭେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଗୁପିସ୍ସ ଉସ୍ସ ଇ ହୋତି ଖଛସେସୁ, ଜିଗୁଚ୍ଛତି।

୭୮। ଚତୁତ୍ଥଦୁତିୟାନଂ ତତିୟପଠମା।

ଦ୍ୱିଭେ ପୁବେସଂ ଚତୁତ୍ଥଦୁତିୟାନଂ ତତିୟପଠମା ହୋନ୍ତି। ବୁଭୁକ୍ଖତି, ଚିଚ୍ଛେଦ।

୭୯। କୱଗ୍ଗହାନଂ ଚୱଗ୍ଗଜା।

ଦ୍ୱିଭେ ପୁବ୍ବେସଂ କୱଗ୍ଗହାନଂ ଚୱଗ୍ଗଜା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ଚୁକୋପ, ଜହାତି।

୮୦। ମାନସ୍ସ ୱୀ ପରସ୍ସ ଚ ମଂ।

ଦ୍ୱିଭେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ମାନସ୍ସ ୱୀ ହୋତି ପରସ୍ସ ଚ ମଂ, ୱୀମଂସତି।

୮୧। କିତସ୍ସାସଂସଯେ ତି ୱା।

ସଂସଯସୋ-ଞ୍ଞସ୍ମିଂ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ଦ୍ୱିଭେ ପୁବ୍ବସ୍ସ କିତସ୍ସ ୱା ତି ହୋତି। ତିକିଚ୍ଛତି, ଚିକିଚ୍ଛତି, ଅସଂସଯେତି କିଂ? ୱିଚିକିଚ୍ଛତି।

୮୨। ଯୁୱଣ୍ଣାନମେଓ ପଚ୍ଚଯେ।

ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନଂ ଏଓହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପଚ୍ଚଯେ। ଚେତବ୍ବଂ, ନେତବ୍ବଂ, ସୋତବ୍ବଂ, ଭୱିତବ୍ବଂ।

୮୩। ଲହୁସ୍ସୁପନ୍ତସ୍ସ।

ଲହୁଭୂତସ୍ସ ଉପନ୍ତସ୍ସ ଯୁୱଣ୍ଣସ୍ସ ଏଓ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ଏସିତବ୍ବଂ, କୋସିତବ୍ବଂ, ଲହୁସ୍ସାତି କିଂ? ଧୂପିତା, ଉପନ୍ତସ୍ସାତି କିଂ? ରୁନ୍ଧତି।

୮୪। ଅସ୍ସା ଣାନୁବନ୍ଧେ।

ଣକାରାନୁବନ୍ଧେ ପଚ୍ଚଯେ ପରେ ଉପନ୍ତସ୍ସ ଅକାରସ୍ସ ଆ ହୋତି। କାରକୋ।

୮୫। ନ ତେ କାନୁବନ୍ଧନାଗମେସୁ।

ତେ ଏଓଆ କାନୁବନ୍ଧେ ନାଗମେ ଚ ନ ହୋନ୍ତି। ଚିତୋ, ସୁତୋ, ଦିଟ୍ଠୋ, ପୁଟ୍ଠୋ, ନାଗମେ 'ୱନା'ଦିନା (୧।୪୫) ଚିନିତବ୍ବଂ, ଚିନିତୁଂ, ସୁଣିତବ୍ବଂ, ସୁଣିତୁଂ ପାପୁଣିତବ୍ବଂ, ପାପୁଣିତୁଂ, ଧୁନିତବ୍ବଂ, ଧୁନିତୁଂ, ଧୁନନଂ, ଧୁନଯିତବ୍ବଂ, ଧୁନାପେତବ୍ବଂ, ଧୁନଯିତୁଂ ଧୁନାପେତୁଂ, ଧୁନଯନଂ, ଧୁନାପନଂ, ଧୁନଯତି, ଧୁନାପେତି, ପୀନେତବ୍ବଂ, ପୀନଯିତୁଂ, ପୀନନଂ, ପୀନିତୁଂ, ପୀନଯତି, ସୁନୋତି, ସିନୋତି, ଦୁନୋତି, ହିନୋତି, ପହିଣିଥବ୍ବଂ, ପହିଣିତୁଂ, ପହିଣନଂ।

୮୬। ୱା କ୍ୱଚି।

ତେ କ୍ୱଚି ୱା ନ ହୋନ୍ତି କାନୁବନ୍ଧନାଗମେସୁ। ମୁଦିତୋ, ରୁଦିତଂ, ରୋଦିତଂ।

୮୭। ଅଞ୍ଜନ୍ତ୍ରାପି।

କାନୁବନ୍ଧନାଗମତୋ-ଞ୍ଜନ୍ତସ୍ମିମ୍ପି ତେ କ୍ୱଚି, ନୁ ହୋନ୍ତି। ଖ୍ପକୋ, ପନୂଦନଂ, ୱଧକୋ।

୮୮। ପ୍ପେ ସିସ୍ସ।

ସିସ୍ସ ଆ ହୋତି ପ୍ପାଦେସେ, ନିସ୍ସାଯ।

୮୯। ଏଓନମଯୱା ସରେ।

ସରେ ପରେ ଏଓନଂ ଅଯଅୱା ହୋନ୍ତି। ଜଯୋ, ଭୱୋ, ସରତି କିଂ? ଜେତି, ଅନୁଭୋତି।

୯୦। ଆଯାୱା ଣାନୁବନ୍ଧେ।

ଏଓନଂ ଆଯାୱା ହୋନ୍ତି ସରାଦୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ। ନାଯଯତି, ଭାୱଯତି, 'ସଯାପେତ୍ୱା'ତିଆଦୀସୁ ରସ୍ସତ୍ତଂ।

୯୧। ଆସ୍ସାଣାପିମ୍ହି ଯୁକ।

ଆକାରନ୍ତସ୍ସ କ୍ରିଯତ୍ଥସ୍ସ ଯୁକ ହୋତି ଣାପିତୋ-ଞ୍ଜନ୍ତସ୍ମିଂ ଣାନୁବନ୍ଧେ। ଦାଯକୋ, ଣାନୁବନ୍ଧେତ୍ୱେୱ? ଦାନଂ, ଅଣାପିମ୍ହୀତି କିଂ? ଦାପଯତି।

୯୨। ପଦାଦୀନଂ କ୍ୱଚି।

ପଦାଦୀନଂ ଯୁକ ହୋତି କ୍ୱଚି। ନିପଜ୍ଜିତଙ୍ଗ, ନିପଜ୍ଜିତୁଂ ନିପଜ୍ଜନଂ, ପମଜ୍ଜିତଙ୍ଗ, ପମଜ୍ଜିତୁଂ, ପମଜ୍ଜନଂ, କ୍ୱଚୀତି କିଂ? ପାଦୋ।

୯୩। ମଂ ୱା ରୁଧାଦୀନଂ।

ରୁଧାଦୀନଂ କ୍ୱଚି ମଂ ୱା ହୋତି। ରୁନ୍ଧିତୁଂ, ରୁଜ୍ଝିତୁଂ, କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ନିରୋଧୋ।

୯୪। କ୍ୱିମ୍ହି ଲୋପୋ-ନ୍ତବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ।

ଅନ୍ତବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି କ୍ୱିମ୍ହି। ଭତ୍ତଂ ଗସନ୍ତି ଗଣ୍ହନ୍ତି ୱା ଏତ୍ଥାତି ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ।

୯୫। ପରରୂପମଯକାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନେ।

କ୍ରିଯତ୍ଥାନମନ୍ତବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ ପରରୂପଂ ହୋତି ଯକାରତୋ-ଞ୍ଜନ୍ତସ୍ମିଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନେ। ଭେତ୍ତଙ୍ଗ, ବ୍ୟଞ୍ଜନେତି କିଂ? ଭିନ୍ଦିତଙ୍ଗ, ଅଯକାରେତି କିଂ? ଭିଜ୍ଜତି।

୯୬। ମନାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ।

ମକାରନକାରନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ ହୋତି ଅଯକାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନେ। ଗନ୍ତଙ୍ଗ, ଜଙ୍ଘା, ବ୍ୟଞ୍ଜନେତ୍ୱେୱ? ଗମନଂ, ଅଯକାରେତ୍ୱେୱ? ଗମ୍ମତେ।

୯୭। ନ ବ୍ରୁସ୍ସୋ।

ବ୍ରୁସ୍ସ ଓ ନ ହୋତି ବ୍ୟଞ୍ଜନେ। ବ୍ରୂମି, ବ୍ୟଞ୍ଜନେତ୍ୱେୱ? ଅବ୍ରୱି।

୯୮। କଗା ଚଜାନଂ ଘାନୁବନ୍ଧେ।

ଘାନୁବନ୍ଧେ ଚକାରଜକାରନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନଂ କଗା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ୱାକ୍କଂ, ଭାଗ୍ଗଂ।

୯୯। ହନସ୍ସ ଘାତୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ।

ହନସ୍ସ ଘାତୋ ହୋତି ଣାନୁବନ୍ଧେ। ଆଘାତୋ।

୧୦୦। କ୍ୱିମ୍ହି ଘୋ ପରିପଚ୍ଚ-ସମୋହି।

ପଦ୍ମାଦୀହି ପରସ୍ସ ହନସ୍ସ ଘୋ ହୋତି କ୍ୱିମ୍ହି। ପଲିଘୋ, ପଟିଘୋ, ଅଘଂ ରସ୍ସତ୍ତଂ ନିପାତନା, ସଙ୍ଘୋ, ଓଘୋ।

୧୦୧। ପରସ୍ସ ଘଂ ସେ।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପରସ୍ସ ହନସ୍ସ ଘଂ ହୋତି ସେ। ଜିଘଂସା।

୧୦୨। ଜିହରାନଂ ଗୀ।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପରେସଂ ଜିତରାନଂ ଗୀ ହୋତି ସେ। ୱିଜିଗୀସା, ଜିଗୀସା।

୧୦୩। ଧାସ୍ସ ହୋ।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପରସ୍ସ ଧାସ୍ସ ହ ହୋତି। ଦହତି।

୧୦୪। ଣିମ୍ହି ଦୀଘୋ ଦୁସସ୍ସ।

ଦୁସସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ଣିମ୍ହି। ଦୁସିତୋ। ଣିମ୍ହୀତି କିଂ? ଦୁଟ୍ଠୋ।

୧୦୫। ଗୁହିସ୍ସ ସରେ।

ଗୁହିସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ସରେ। ନିଗୂହନଂ ସରେତି କିଂ? ଗୁୟ୍ହଂ।

୧୦୬। ମୁହବହାନଞ୍ଚ ତେ କାନୁବନ୍ଧେ-ତ୍ୱେ।

ମୁହବହାନଂ ଗୁହିସ୍ସ ଚ ଦୀଘୋ ହୋତି ତକାରାଦୋ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱାୱଜ୍ଜିତେ, ମୂଳ୍ହୋ, ବାଳ୍ହୋ, ଗୂଳ୍ହୋ, ତେତି କିଂ? ମୁୟ୍ହତି, କାନୁବନ୍ଧେତି-କିଂ? ମୁୟ୍ହିତଙ୍କଂ, ଅତ୍ୱେତି କିଂ? ମୁୟ୍ହିତ୍ୱାନ, ମୁୟ୍ହିତ୍ୱା, 'ତେ କାନୁବନ୍ଧେ-ତ୍ୱେ'ତି ଅୟମଧିକାରୋ ୟାୱ ''ସାସସ୍ସ ସିସ୍ୱେ''ତି -୧୧୭।

୧୦୭। ୱହସ୍ସୁସ୍ସ।

ୱହସ୍ସ ଉସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱାୱଜ୍ଜିତେ। ୱୁଟ୍ଠୋ।

୧୦୮। ଧାସ୍ସ ହି।

ଧା=ଧାରଣେତୀମସ୍ସ ହି ହୋତି ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱାୱଜ୍ଜିତେ। ନିହିତୋ, ନିହିତୱା।

୧୦୯। ଗମାଦିରାନଂ ଲୋପୋ-ନ୍ତସ୍ସ।

ଗମାଦୀନଂ ରକାରନ୍ତାନଂ ଚ ଅନ୍ତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱାୱଜ୍ଜିତେ। ଗତୋ, ଖତୋ, ହତୋ, ମତୋ, ତତୋ, ସଞ୍ଞତୋ, ରତୋ, କତୋ, ତେତ୍ୱେୱ? ଗମ୍ମତେ, କାନୁବନ୍ଧେତ୍ୱେୱ? ଗନ୍ତଙ୍କଂ, ଅତ୍ୱେତ୍ୱେୱ? ଗନ୍ତ୍ୱାନ, ଗନ୍ତ୍ୱା।

୧୧୦। ୱଚାଦୀନଂ ୱସ୍ସୁଟ ୱା।

ୱଚାଦୀନଂ ୱସ୍ସ ୱା ଉଟ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ-ଦ୍ୱେ। ଉତ୍ତଂ, ୱୁତ୍ତଂ, ଉଟ୍ଠଂ, ୱୁଟ୍ଠଂ, ‘ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ୱତ୍ୱାନ, ୱତ୍ୱା।

୧୧୧। ଅସ୍ସୁ।

ୱଚାଦୀନମସ୍ସ ଉ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ-ସ୍ୱେ। ୱୁତ୍ତଂ, ୱୁଟ୍ଠଂ।

୧୧୨। ୱଦ୍ଧସ୍ସ ୱା।

ୱଦ୍ଧସ୍ସ ଅସ୍ସ ୱା ଉ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ ଦ୍ୱେ। ୱୁଦ୍ଧୋ। ୱଦ୍ଧୋ। ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ୱଦ୍ଧିତ୍ୱାନ, ୱଦ୍ଧିତ୍ୱା, କଥଂ ‘ୱୁଡ୍ଢୀ’ତି? ‘‘ୱୁଡ୍ଢୀମଡ୍ଢେ’’ତି ୩-୬୯। ନିପାତନା, ‘ୱଡ୍ଢୀ’ତି ହୋତେୱ ଯଥାଲକ୍ଖଣଂ।

୧୧୩। ଯଜସ୍ସ ଯସ୍ସ ଟିଯୀ।

ଯଜସ୍ସ ଯସ୍ସ ଟିଯୀ ହୋନ୍ତି କାନୁବନ୍ଧେ-ଦ୍ୱେ। ଇଟ୍ଠଂ, ଯିଟ୍ଠଂ, ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ଯଜିତ୍ୱାନ, ଯଜିତ୍ୱା।

୧୧୪। ଠାସ୍ସି।

ଠାସ୍ସି ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ-ଦ୍ୱେ। ଠିତୋ, ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ଠତ୍ୱାନ, ଠତ୍ୱା।

୧୧୫। ଗାପାନମୀ।

ଗାପାନମୀ ହୋତି କାନବନ୍ଧେ-ଦ୍ୱେ। ଗୀତଂ, ପୀତଂ, ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ଗାଯିତ୍ୱା ନିଚ୍ଚଂ ଯାଗମୋ, ପାସ୍ସ ତୁ ପୀତ୍ୱାତି ବହୁଲାଧିକାରା।

୧୧୬। ଜନିସ୍ସା।

ଜନିସ୍ସ ଆ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ-ଦ୍ୱେ। ଜାତୋ। ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ଜନିତ୍ୱା।

୧୧୭। ସାସସ୍ସ ସିସ ୱା।

ସାସସ୍ସ ସିସ ୱା ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ-ଦ୍ୱେ। ସିଟ୍ଠଂ, ସତ୍ଥଂ, ସିସ୍ସୋ, ସାସିଯୋ ଅଦ୍ୱେଦ୍ୱେୱ? ଅନୁସାସିତ୍ୱାନ।

୧୧୮। କରସ୍ସା ତୱେ।

କରସ୍ସ ଆ ହୋତି ତୱେ। କାତୱେ।

୧୧୯। ତୁଂତୁନତଵେସୁ ୱା।

ତୁମାଦୀସୁ ୱା କରସ୍ସା ହୋତି। କାତୁଂ କତ୍ତୁଂ, କାତୁନ କତ୍ତୁନ, କାତଵଂ କତ୍ତଵଂ।

୧୨୦। ଞାସ୍ସ ନେ ଜା।

ଞାଧାତୁସ୍ସ ଜା ହୋତି ନକାରେ। ଜାନିତୁଂ, ଜାନନ୍ତୋ, ନେତି କିଂ? ଞାତୋ।

୧୨୧। ସକାପାନଂ କୁକକୂ ଣେ।

ସକଆପାନଂ କୁକକୁଇଚ୍ଛେତେ ଆଗମା ହୋନ୍ତି ଣକାରେ। ସକ୍କୁଣନ୍ତୋ, ପାପୁଣନ୍ତୋ, ସକ୍କୁଣୋତି, ପାପୁଣୋତି, ଣେତି କିଂ? ସକ୍କୋତି, ପାପେତି।

୧୨୨। ନିତୋ ଚିସ୍ସ ଛୋ।

ନିସ୍ମା ପରସ୍ସ ଚିସ୍ସ ଛୋ ହୋତି। ନିଚ୍ଛୟୋ।

୧୨୩। ଜରସଦାନମୀମ ୱା।

ଜରସଦାନମନ୍ତସରା ପରୋ ଈମ ହୋତି ୱିଭାସା। ଜୀରଣଂ, ଜୀରତି, ଜୀରାପେତି, ନିସୀଦିତଙ୍କଂ, ନିସୀଦନଂ, ନିସୀଦିତୁଂ, ନିସୀଦତି, ୱାତି କିଂ? ଜରା, ନିସଜ୍ଜା, 'ଇମ ୱା'ତି ଯୋଗୱିଭାଗା ଅଞ୍ଜେସମ୍ପି, ଅହୀରଥ, ସଂଯୋଗାଦି ଲୋପୋହସ୍ସ।

୧୨୪। ଦିସସ୍ସ ପସ୍ସ ଦସ୍ସ ଦସ ଦ ଦକ୍କା।

ଦିସସ୍ସ ପସ୍ସାଦୟୋ ହୋନ୍ତି ୱିଭାସା। ୱିପସ୍ସନା, ୱିପସ୍ସିତୁଂ, ୱିପସ୍ସତି, ସୁଦସ୍ସୀ, ପିୟଦସ୍ସୀ, ଧମ୍ମଦସ୍ସୀ, ସୁଦସ୍ସଂ, ଦସ୍ସନଂ, ଦସ୍ସେତି, ଦଟ୍ଠଙ୍କଂ। ଦଟ୍ଠା, ଦଟ୍ଠୁଂ, ଦୁଦ୍ଦସୋ, ଅଦ୍ଦସ, ଅଦ୍ଦା, ଅଦ୍ଦଂ, ଅଦ୍ଦକ୍ଖି, ଦକ୍ଖିସ୍ସତି, ୱାତ୍ୱେୱ? ଦିସ୍ସନ୍ତି ବାଲା।

୧୨୫। ସମାନା ରୋ ରୀରିକ୍ଖକେସୁ।

ସମାନସଦ୍ଦତୋ ପରସ୍ସ ଦିସସ୍ସ ର ହୋତି ୱା ରୀୱିକ୍ଖକେସୁ। ସରୀ, ସଦୀ, ସରିକ୍ଖୋ, ସଦିକ୍ଖୋ, ସରିସୋ, ସଦିସୋ।

୧୨୬। ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସ ଡୋ।

ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସ ଡୋ ହୋତି ୱା। ଡାହୋ, ଦାହୋ, ଡହତି, ଦହତି।

୧୨୭। ଅନଘଣ ସ୍ୱାପରୀହି ଳଓ।

ଆପରୀହି ପରସ୍ସ ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସ ଳଓ ହୋତି ଅନଘଣସୁ। ଆଳଅହନଂ, ପରିଳଆହୋ।

୧୨୮। ଅତ୍ଥାଦିନ୍ତେସ୍ୱତ୍ଥିସ୍ସ ଭୂ।

ତ୍ଥାଦିନ୍ତୱଜ୍ଜିତେସୁ ପଚ୍ଚୟେସୁ 'ଅସ=ଭୁୱି'ଇଚ୍ଚସ୍ସ ଭୂ ହୋତି। ଭୱିତଙ୍କଂ। ଆଦେସୱିଧାନମସସ୍ସାପ୍ପୟୋଗତ୍ଥମେତସ୍ମିଂ ୱିସୟେ, ଏତେନ କତ୍ଥଚି କସ୍ସଚି ଧାତୁସ୍ସ ଅପ୍ପୟୋଗାପି ଞାପିତୋ ହୋତି। ଅତ୍ଥାଦିନ୍ତେସୂତି କିଂ? ଅତ୍ଥି, ସନ୍ତୋ, ଅତ୍ଥିସ୍ସାତି କିଂ? ଅସ୍ସତିସ୍ସ ମା ହୋତୁ।

୧୨୯। ଅଆସ୍ସାଆଦୀସୁ।

ଅଆଦୋ, ଆଆଦୋ, ସ୍ସାଦୋ ଚ ଅତ୍ଥିସ୍ସ ଭୂ ହୋତି। ବଭୂୱ, ଅଭୱା, ଅଭୱିସ୍ସା, ଭୱିସ୍ସତି।

୧୩୦। ନ୍ତମାନନ୍ତିୟିୟୁଂସ୍ୱାଦିଲୋପୋ। ନ୍ତାଦିସ୍ୱତ୍ଥିସ୍ସାଦିଲୋପୋ ହୋତି। ସନ୍ତୋ, ସମାନୋ, ସନ୍ତି, ସନ୍ତୁ, ସିୟା, ସିୟୁଂ, ଏତେସ୍ୱୀତି କିଂ? ଅତ୍ଥି।

୧୩୧। ପାଦିତୋ ଠାସ୍ସ ୱା ଠହୋ କ୍ୱଚି।

ପାଦୀହି କିରିୟାୱିସେସଜୋତକେହି ସଦ୍ଦେହି ପରସ୍ସ ଠାସ୍ସ କ୍ୱଚି ଠହୋ ୱା ହୋତି। ସଣ୍ଠହନ୍ତୋ ସନ୍ତିଟ୍ଠନ୍ତୋ। ସଣ୍ଠହତି, ସନ୍ତିଟ୍ଠତି। ପ ପରା ଅପ ସଂ ଅନୁ ଅୱ ଓ ନି ଦୁ ୱି ଅଧି ଅପି ଅତିସୁ ଉ ଅଭି ପତି ପରି ଉପ ଆ ପାଦୀ। କ୍ୱଚୀତି କିଂ? ସଣ୍ଠିତି।

୧୩୨। ଦାସ୍ସିୟଙ୍ଗ।

ପାଦିତୋ ପରସ୍ସ ଦାସ୍ସ ଇୟଙ ହୋତି କ୍ୱଚି। ଅନାଦିୟିତ୍ୱା, ସମାଦିୟତି, କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ଆଦାୟ।

୧୩୩। କରୋତିସ୍ସ ଖୋ।

ପାଦିତୋ ପରସ୍ସ କରସ୍ସ କ୍ୱଚି ଖ ହୋତି। ସଙ୍ଖାରୋ, ସଙ୍ଖରୀୟତି, କରସ୍ସାତି ଅୱତ୍ୱା କରୋତିସ୍ସାତି ୱଚନଂ ତିମ୍ହି ଚ ୱିକରଣୁପ୍ପତ୍ତିଞ୍ଞାପେତୁଂ।

୧୩୪। ପୁରାସ୍ମା।

ପୁରା ଇଚ୍ଚସ୍ମା ନିପାତା ପରସ୍ସ କରସ୍ସ ଖ ହୋତି। ପୁରକ୍ଖତ୍ୱା, ପୁରେକ୍ଖାରୋ-ଏୱଂ ତଦମିନାଦିପାଠା।

୧୩୫। ନିତୋ କମସ୍ସ।

ନିସ୍ମା ପରସ୍ସ କମସ୍ସ କ୍ୱଚି ଖ ହୋତି, ନିକ୍ଖମତି, କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ନିକ୍କମୋ।

୧୩୬। ଯୁୱଣ୍ଣାନମିୟଙୁୱଙ ସରେ।

ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣନ୍ତାନଂ କ୍ରିୟନ୍ତାନମିୟଙୁୱଙ ହୋତି ସରେ କ୍ୱଚି। ୱେଦିୟତି, ବ୍ରୁୱନ୍ତି, ସରେତି କିଂ? ନିୱେଦେତି, ବ୍ରୂତି, କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ଜୟତି, ଭୱତି।

୧୩୭। ଅଞ୍ଞାଦିସ୍ସାସ୍ସୀ କ୍ୟେ।

ଞାଦିତୋ-ଞ୍ଞସ୍ସ ଆକାରନ୍ତସ୍ସ କ୍ରିୟନ୍ତସ୍ସ ଈ ହୋତି କ୍ୟେ। ଦୀୟତି, ଅଞ୍ଞାଦିସ୍ସାତି କିଂ? ଞାୟତି, ତାୟତିଂ।

୧୩୮। ତନସ୍ସା ୱା।

ତନସ୍ସ ଆ ହୋତି ୱା କ୍ୟେ। ତାୟତେ, ତଞ୍ଞତେ।

୧୩୯। ଦୀଘୋ ସରସ୍ସ।

ସରନ୍ତସ୍ସ କ୍ରିୟନ୍ତସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି କ୍ୟେ, ଚୀୟତେ, ସୂୟତେ।

୧୪୦। ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଠୋ।

ସକାରନ୍ତତୋ କ୍ରିୟନ୍ତା ପରସ୍ସା-ନନ୍ତରସ୍ସ ତକାରସ୍ସ ଠ ହୋତି। ତୁଟ୍ଠୋ, ତୁଟ୍ଠୱା, ତୁଟ୍ଠଙ୍, ତୁଟ୍ଠି, ଅନନ୍ତରସ୍ସାତି କିଂ? ତୁସ୍ସିତ୍ୱା।

୧୪୧। କସସ୍ସିମ ଚ ୱା।

କସସ୍ମା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଠ ହୋତି କସସ୍ସ ୱା ଇମ ଚ। କିଟ୍ଠଂ, କଟ୍ଠଂ, ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ୱେୱ? କସିତଙ୍।

୧୪୨। ଧଟ୍ଠୋତ୍ରସ୍ଥା।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ।

୧୪୩। ପୁଚ୍ଛାଦିତୋ।

ପୁଚ୍ଛାଦୀହି କ୍ରିୟନ୍ତେହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତକାରସ୍ସ ଠ ହୋତି। ପୁଟ୍ଠୋ, ଭଟ୍ଠୋ, ୟିଟ୍ଠୋ, ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ୱେୱ? ପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା।

୧୪୪। ସାସ ୱସ ସଂସ ସସା ଥୋ।

ଏତେହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଥ ହୋତି, ସଢ଼ଂ, ଓଢ଼ଂ, ପସଢ଼ଂ, ସଢ଼ଂ। କଥମନୁସିଟ୍ଠୋ (ଓ୍ଵୁଟ୍ଠୋ) ତି? 'ତଥନରାନଂ ଟଠଣଲା' ୧-୫୨ ତି ଟ୍ଠୋ, ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ଵେଓ? ସାସିତୁଂ।

୧୪୫। ଧୋ ଧହଭେହି।

ଧକାରହକାରଭକାରନ୍ତେହି କ୍ରିଯନ୍ତେହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଧ ହୋତି। ଓ୍ଵୁଦ୍ଧୋ, ଦୁଦ୍ଧଂ, ଲଦ୍ଧଂ।

୧୪୬। ଦହା ଢୋ।

ଦହା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଢ ହୋତି। ଦଡ୍ଢୋ।

୧୪୭। ବହସ୍ସୁମ ଚ।

ବହା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଢୋ ହୋତି, ବହସ୍ସୁମ ଚ ଢସନ୍ନିଯୋଗେନ। ବୁଡ୍ଢୋ।

୧୪୮। ରୁହାଦୀହି ହୋ ଳଅ ଚ।

ରହାଦୀହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ହ ହୋତି ଳଓ ଚାନ୍ତସ୍ସ। ଆରୁଳ୍ହୋ, ଗୂଳ୍ହୋ, ଓ୍ଵୂଳ୍ହୋ, ବାଳ୍ହୋ, (ଓଗାଳ୍ହୋ), ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ଵେଓ? ଆରୋହିତୁଂ।

୧୪୯। ମୁହା ଓ୍ଵା।

ମୁହା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ହ ହୋତି ଓ୍ଵା ଳଓ ଚାନ୍ତସ୍ସ ହସନ୍ନିଯୋଗେନ। ମୂଳ୍ହୋ, ମୁଦ୍ଧୋ।

୧୫୦। ଭିଦାଦିତୋ ନୋ କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନଂ।

ଭିଦାଦିତୋ ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସ ନୋ ହୋତି। ଭିନ୍ନୋ ଭିନ୍ନଓ୍ଵା, ଛିନ୍ନୋ ଛିନ୍ନଓ୍ଵା, ଛନ୍ନୋ ଛନ୍ନଓ୍ଵା, ଛିନ୍ନୋ ଖ୍ନ୍ନଓ୍ଵା, ଉପ୍ପନ୍ନୋ ଉପ୍ପନ୍ନଓ୍ଵା, ସିନ୍ନୋ, ସିନ୍ନଓ୍ଵା, ସନ୍ନୋ ସନ୍ନଓ୍ଵା, ପୀନୋ ପୀନଓ୍ଵା, ସୂନୋ ସୂନଓ୍ଵା, ଦୀନୋ ଦୀନଓ୍ଵା, ଡୀନୋ ଡୀନଓ୍ଵା, ଲୀନୋ ଲୀନଓ୍ଵା, ଲୂନୋ ଲୂନଓ୍ଵା, କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନନ୍ତି କିଂ? ଭିତ୍ତି, ଛିତ୍ତି, ଭେତ୍ତୁଂ, ଛେତ୍ତୁଂ।

୧୫୧। ଦାତ୍ଵିନ୍ନୋ।

ଦାତୋ ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସ ଇନ୍ନୋ ହୋତି। ଦିନ୍ନୋ, ଦିନ୍ନଓ୍ଵା।

୧୫୨। କିରାଦୀହି ଣୋ।

କିରାଦୀହି ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ଣ ହୋତି, କିଣ୍ଣୋ କିଣ୍ଣଓ୍ଵା, ପୁଣ୍ଣୋ ପୁଣ୍ଣଓ୍ଵା, ଖୀଣୋ ଖୀଣଓ୍ଵା।

୧୫୩। ତରାଦୀହି ରିଣ୍ଣୋ।

ତରାଦୀହି ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସ ରିଣ୍ଣୋ ହୋତି। ତିଣ୍ଣୋ ତିଣ୍ଣଓ୍ଵା, ଜିଣ୍ଣୋ ଜିଣ୍ଣଓ୍ଵା, ଚିଣ୍ଣୋ ଚିଣ୍ଣଓ୍ଵା।

୧୫୪। ଗୋ ସଜ୍ଜାଦୀହି।

ଭଜ୍ଜାଦୀହି ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତଓନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ଗ ହୋତି। ଭଗ୍ଗୋ ଭଗ୍ଗଓ୍ଵା, ଲଗ୍ଗୋ ଲଗ୍ଗଓ୍ଵା, ନିମୁଗ୍ଗୋ ନିମୁଗ୍ଗଓ୍ଵା, ସଂଓ୍ଵିଗ୍ଗୋ ସଂଓ୍ଵିଗ୍ଗଓ୍ଵା।

୧୫୫। ସୁସା ଖୋ।

ସୁସା ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସ ଖୋ ହୋତି। ସୁକ୍ଖୋ ସୁକ୍ଖୱା।

୧୫୬। ପଚା କୋ।

ପଚା ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସ କୋ ହୋତି। ପକ୍କୋ ପକ୍କୱା।

୧୫୭। ମୁଚା ୱା।

ମୁଚା ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୂନଂ ତସ୍ସ କୋ ୱା ହୋତି। ମୁକ୍କୋ ମୁତ୍ତୋ, ମୁକ୍କୱା ମୁତ୍ତୱା। 'ସକ୍କୋ'ତି ଶ୍ୱାଦୀସୁ ସିଦ୍ଧଂ, କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୂସୁ ସତ୍ତୋ, ସତ୍ତୱାୱାଦେୱ ହୋତି।

୧୫୮। ଲୋପୋ ୱଡ୍ଢା କ୍ତିସ୍ସ।

ୱଡ୍ଢା ପରସ୍ସ କ୍ତିସ୍ସ ତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି। ୱଡ୍ଢି।

୧୫୯। କ୍ୱିସ୍ସ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସ କ୍ୱିସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି, ଅଭିଭୂ।

୧୬୦। ଣିଣାପୀନଂ ତେସୁ।

ଣିଣାପୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ତେସୁ ଣିଣାପୀସୁ। କାରେନ୍ତଂ ପଯୋଜଯତି କାରେତି କାରାପଯତି।

୧୬୧। କ୍ୱଚି ୱିକରଣାନଂ।

ୱିକରଣାନଂ କ୍ୱଚି ଲୋପୋ ହୋତି। ଉଦପାଦି, ହନ୍ତି।

୧୬୨। ମାନସ୍ସ ମସ୍ସ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସ ମାନସ୍ସ ମକାରସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି କ୍ୱଚି। କରାଣୋ, କ୍ୱଚୀତି କିଂ? କୁରୁମାନୋ।

୧୬୩। ଉଲସ୍ସେ।

ଞ୍ଜିଲାନମେ ହୋତି କ୍ୱଚି। ଗହେତ୍ୱା, ଅଦେନ୍ତି, କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ୱପିତ୍ୱା।

୧୬୪। ପ୍ପୋ ୱା ତ୍ୱାସ୍ସ ସମାସେ।

ତ୍ୱାସ୍ସ ୱା ପ୍ପୋ ହୋତି ସମାସେ। ପକାରୋ ''ପ୍ପେ ସିସ୍ସା'' ତି ୫-୮୮ ୱିସେସନତ୍ଥୋ। ଅଭିଭୂଯ, ଅଭିଭୱିତ୍ୱା, ସମାସେତି କିଂ? ପତ୍ୱା, କ୍ୱଚାସମାସେପି ବହୁଲାଧିକାରା 'ଲତଂ ଦନ୍ତେହି ଛିନ୍ଦିଯ'।

୧୬୫। ତୁଂଯାନା।

କ୍ତ୍ୱାସ୍ସ ୱା ତୁଂଯାନା ହୋନ୍ତି ସମାସେ କ୍ୱଚି। ଅଭିହଟ୍ଟୁଂ ଅଭିହରିତ୍ୱା, ଅନୁମୋଦିଯାନ ଅନୁମୋଦିତ୍ୱା, ଅସମାସେପି ବହୁଲାଧି କାରା, ଦଟ୍ଟୁଂ ଦିସ୍ୱା, ଏସମପ୍ପୱିସଯତାଞ୍ଞାପନତ୍ଥୋ ଯୋଗୱିଭାଗୋ।

୧୬୬। ହନା ରଚ୍ଚୋ।

ହନସ୍ମା ପରସ୍ସ ଲ୍ୱ୍‌ାସ୍ସ ରଚ୍ଛୋ ୱା ହୋତି ସମାସେ। ଆହଚ୍ଚ, ଆହନିତ୍ୱା।

୧୬୭। ସାସାଧିକରା ଚଚରିଚ୍ଚା।

ସାସାଧୀହି ପରା କରା ପରସ୍ସ ଲ୍ୱ୍ୟସ୍ସ ଚଚରିଚ୍ଚା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ସକ୍କଚ୍ଚ ସକ୍କରିତ୍ୱା, ଅସକ୍କଚ୍ଚ ଅସକ୍କରିତ୍ୱା, ଅଧିକିଚ୍ଚ ଅଧିକରିତ୍ୱା।

୧୬୮। ଇତୋ ଚ୍ଚୋ।

ଇଇଚ୍ଚସ୍ମା ପରସ୍ସ ଲ୍ୱ୍‌ାସ୍ସ ଚ୍ଚୋ ୱା ହୋତି। ଅଧିଚ୍ଚ ଅଧୀଯିତ୍ୱା, ସମେଚ୍ଚ ସମେତ୍ୱା।

୧୬୯। ଦିସା ୱାନୱା ସ ଚ।

ଦିସତୋ ଲ୍ୱ୍‌ାସ୍ସ ୱାନୱା ହୋନ୍ତି ୱା ଦିସସ୍ସ ଚ ସ କାରୋ ତଂସନ୍ନିଯୋଗେନ। ସସ୍ସ ସୱିଧାନଂ ପରରୂପବାଧନତ୍ଥଂ। ଦିସ୍ୱାନ, ଦିସ୍ୱା ପସ୍ସିତ୍ୱା, କଥଂ 'ନାଦଟ୍ଠା ପରତୋ ଦୋସ'ନ୍ତି? ଞାପକା ତ୍ୱାସ୍ସ ୱଲୋପୋ, ଏୱଂ 'ଲଦ୍ଧା ଧନ'ନ୍ତି ଆଦୀସୁ।

୧୭୦। ଞ୍ଜି ତ୍ୱଞ୍ଜନସ୍ସ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସ ତ୍ୱଞ୍ଜନାଦିସ୍ସଚ୍ଚଯସ୍ସ ଞ୍ଜି ୱା ହୋତି। ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ ଭୋତ୍ତୁଂ, ତ୍ୱଞ୍ଜନସ୍ସାତି କିଂ? ପାଚକୋ।

୧୭୧। ରା ନସ୍ସ ଣୋ।

ରନ୍ତତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସ ପଚ୍ଚଯନକାରସ୍ସ ଣୋ ହୋତି। ଅରଣଂ, ସରଣଂ।

୧୭୨। ନ ନ୍ତମାନତ୍ୱାଦୀନଂ।

ରନ୍ତତୋ ପରେସଂ ନ୍ତମାନତ୍ୱାଦୀନଂ ନସ୍ସ ଣୋ ନ ହୋତି, କରୋନ୍ତୋ, କୁରୁମାନୋ, କରୋନ୍ତି।

୧୭୩। ଗମଯମିସାସଦିସାନଂ ୱା ଚ୍ଛଙ୍ଗ।

ଏତେସଂ ୱା ଚ୍ଛଙ୍ଗ ହୋତି ନ୍ତମାନତ୍ୱାଦୀସୁ। ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଗଚ୍ଛମାନୋ ଗଚ୍ଛତି, ଯଚ୍ଛନ୍ତୋ ଯଚ୍ଛମାନୋ ଯଚ୍ଛତି, ଇଚ୍ଛନ୍ତୋ ଇଚ୍ଛମାନୋ ଇଚ୍ଛତି ଅଚ୍ଛନ୍ତୋ ଅଚ୍ଛମାନୋ ଅଚ୍ଛତି, ଦିଚ୍ଛନ୍ତୋ ଦିଚ୍ଛମାନୋ ଦିଚ୍ଛତି, ୱାତି କିଂ? ଗମିସ୍ସତି, ୱୱତ୍ଥିତୱିଭାସା-ଯଂ, ତେନାଞ୍ଞେସୁ ଚ କ୍ୱଚି-ଇଚ୍ଛିତଙ୍କଂ ଇଚ୍ଛା ଇଚ୍ଛିତୁଂ, ଅଚ୍ଛିତଙ୍କଂ ଅଚ୍ଛତୁଂ, ଅଞ୍ଞେସଞ୍ଚ ଯୋଗୱିଭାଗା-ପୱେଚ୍ଛତି।

୧୭୪। ଜରମରାନମୀଯଙ୍ଗ।

ଏତେସମୀଯଙ୍ଗ ୱା ହୋତି ନ୍ତମାନତ୍ୱାଦୀସୁ। ଜୀଯନ୍ତୋ ଜୀରନ୍ତୋ, ଜୀଯମାନୋ ଜୀରମାନୋ, ଜୀଯତି ଜୀରତି, ମୀଯନ୍ତୋ ମରନ୍ତୋ, ମୀଯମାନୋ ମରମାନୋ, ମୀଯତି ମରତି।

୧୭୫। ଠାପାନଂ ତିଟ୍ଠ ପିୱା।

ଠାପାନଂ ତିଟ୍ଠପିୱା ହୋନ୍ତି ନ୍ତମାନତ୍ୱାଦୀସୁ। ତିଟ୍ଠନ୍ତୋ, ତିଟ୍ଠମାନୋ, ତିଟ୍ଠତି, ପିୱନ୍ତୋ, ପିୱମାନୋ, ପିୱତି, ୱାତ୍ୱେୱି? ଠାତି, ପାତି।

୧୭୬। ଗମୱଦଦାନଂ ଘମ୍ମୱଜ୍ଜଦଜ୍ଜା।

ଗମାଦୀନଂ ଘମ୍ମାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ନ୍ତମାନତ୍ୱାଦୀସୁ। ଘମ୍ମନ୍ତୋ, ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ, ୱଜ୍ଜନ୍ତୋ ୱଦନ୍ତୋ, ଦଜ୍ଜନ୍ତୋ ଦଦନ୍ତୋ।

୧୭୭। କରସ୍ସ ସୋସ୍ସ କୁଞ୍ଚକୁରୁକଯିରା।

କରସ୍ସ ସଓକାରସ୍ସ କୁଞ୍ଚାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ନ୍ତମାନତ୍ୟାଦୀସୁ। କୁଞ୍ଚନ୍ତୋ କଯିରନ୍ତୋ କରୋନ୍ତୋ, କୁଞ୍ଚମାନୋ କୁରୁମାନୋ କଯିରମାନୋ, କରାଣୋ, କୁଞ୍ଚତି କଯିରତି କରୋତି, କୁଞ୍ଚତେ କୁରୁତେ, କଯିରତେ, ୱୱତ୍ଥିତୱିଭାସତ୍ତା ୱାଧିକାରସ୍ସ ଭିନ୍ନୋ ମାନପରଚ୍ଛକ୍କେସୁ କୁରୁ, କ୍ୱଚିଦେୱ ପୁଞ୍ଚଛକ୍କେ 'ଅଗ୍ଗିଂ କୁରୁତୁ, ନୋ ଭୱଂ, ସୋସ୍ସାତି ୱୁତ୍ତତ୍ତା କତ୍ତରିଯେୱିମୋ।

୧୭୮। ଗହସ୍ସ ଘେପ୍ପୋ।

ଗହସ୍ସ ୱା ଘେପ୍ପୋ ହୋତି ନ୍ତମାନତ୍ୟାଦୀସୁ। ଘେପ୍ପନ୍ତୋ, ଘେପ୍ପମାନୋ, ଘେପ୍ପତି, ୱାଦ୍ଦେୱ? ଗଣ୍ହତି।

୧୭୯। ଣୋ ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ।

ଗହସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ଣୋ ହୋତି। ଗଣ୍ହିତଦ୍ଦଂ, ଗଣ୍ହିତୁଂ, ଗଣ୍ହନ୍ତୋ।

ଇତିମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ

ଖାଦିକଣ୍ଡୋ ପଞ୍ଚମୋ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୬। ଛଟ୍ଠୋ କଣ୍ଡୋ (ତ୍ୟାଦି)

୧। ୱତ୍ତମାନେ ତି ଅନ୍ତି ସି ଥ ମି ମ ତେ ଅନ୍ତେ ସେ ୱ୍ହେ ଏ ମ୍ହେ।

ୱତ୍ତମାନେ ଆରଦ୍ଧାପରିସମତ୍ତେ ଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ତ୍ୟାଦଯୋ ହୋନ୍ତି। ଗଚ୍ଛତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଗଚ୍ଛସି ଗଚ୍ଛଥ, ଗଚ୍ଛାମି ଗଚ୍ଛାମ, ଗଚ୍ଛତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତେ, ଗଚ୍ଛସେ ଗଚ୍ଛୱ୍ହେ, ଗଚ୍ଛେ ଗଚ୍ଛାମ୍ହେ। କଥଂ 'ପୁରେ ଅଧମ୍ମୋ ଦିପ୍ପତି, ପୁରା ମରାମୀ'ତି? ୱତ୍ତମାନସ୍ସେୱଵତ୍ତୁମିଟ୍ଠତ୍ତା ତଂସମୀପସ୍ସ ତଗ୍ଗହଣେନ ଗହଣା, ପୁରେପୁରାସଦ୍ଦେହି ୱା ଅନାଗତତ୍ତାୱଗମେ ତଦା ତସ୍ସ ୱତ୍ତମାନତ୍ତା, କାଲବ୍ଯତ୍ତଯୋ ୱା ଏସୋ, ଭୱନ୍ତେୱ ହି କାଲନ୍ତରେପି ତ୍ୟାଦଯୋ ବାହୁଲକା 'ସନ୍ତେସୁ ପରିଗୂହାମି, ମା ଚ କିଞ୍ଚି ଇତୋ ଅଦଂ' 'କାଯସ୍ସ ଭେଦା ଅଭିସମ୍ପରାଯଂ, ସହବ୍ଯତଂ ଗଚ୍ଛତି ୱାସୱସ୍ସ, 'ଅନେକଜାତିସଂସାରଂ ସନ୍ଧାୱିସ୍ସଂ' ଅତିୱେଲଂ ନ ମସ୍ସିସ୍ସ'ନ୍ତି।

୨। ଭୱିସ୍ସତି ସ୍ସତି ସ୍ସନ୍ତି ସ୍ସସି ସ୍ସଥ ସ୍ସାମି ସ୍ସାମ ସ୍ସତେ ସ୍ସନ୍ତେ ସ୍ସସେ ସ୍ସୱ୍ହେ ସ୍ସଂ ସ୍ସାମ୍ହେ।

ଭୱିସ୍ସତି ଅନାରଦ୍ଧେ ଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ସ୍ସତ୍ୟାଦଯୋ ହୋନ୍ତି। ଗମିସ୍ସତି ଗମିସ୍ସନ୍ତି, ଗମିସ୍ସସି ଗମିସ୍ସଥ, ଗମିସ୍ସାମି ଗମିସ୍ସାମ, ଗମିସ୍ସତେ ଗମିସ୍ସନ୍ତେ, ଗମିସ୍ସସେ ଗମିସ୍ସୱ୍ହେ, ଗମିସ୍ସଂ ଗମିସ୍ସାମ୍ହେ।

୩। ନାମେ ଗରହାୱିମ୍ହଯେସୁ।

ନାମସଦ୍ଦେ ନିପାତେ ସତି ଗରହାଯଂ ୱିମ୍ହଯେ ଚ ଗମ୍ଯମାନେ ସ୍ସତ୍ୟାଦଯୋ ହୋନ୍ତି। ଇମେ ହି ନାମ କଲ୍ଯାଣଧମ୍ମା ପଟିଜାନିସ୍ସନ୍ତି, ନ ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୱେ ତସ୍ସ ମୋଘପୁରିସସ୍ସ ପାଣେସୁ ଅନୁଦଯା ଭୱିସ୍ସତି, କଥଂ ହି ନାମ ସୋ ଭିକ୍ଖୱେ ମୋଘପୁରିସୋ ସବ୍ବମତ୍ତିକାମଯଂ କୁଟିକଂ କରିସ୍ସତି? ତତ୍ଥ ନାମ ତ୍ୱଂ ମୋଘପୁରିସ ମଯା ୱିରାଗାଯ ଧମ୍ମେ ଦେସିତେ ସରାଗାଯ ଚେତେସ୍ସସି? ଅତ୍ଥି ନାମ ତାତ ସୁଦିନ୍ନ ଆଭିଦୋସିକଂ କୁମ୍ମାସଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସସି, ଅତ୍ଥିଯେୱିହାପି ନିନ୍ଦାୱଗମୋ। ୱିମ୍ହଯେ-ଅଚ୍ଛରିଯଂ ୱତ ଭୋ ଅବ୍ଭୁତଂ ୱତ ଭୋ ସନ୍ତେନ ୱତ ଭୋ ପବ୍ବଜିତା ୱିହାରେନ ୱିହରନ୍ତି, ଯତ୍ର ହି ନାମ ସଞ୍ଞୀ ସମାନୋ ଜାଗରୋ ପଞ୍ଚମତ୍ତାନି ସକଟସତାନି ନିସ୍ସାଯ ନିସ୍ସାଯ ଅଭିକ୍କନ୍ତାନି ନେୱ ଦକ୍ଖତି ନ ପନ ସଦ୍ଦଂ ସୋସ୍ସତି, ଅଚ୍ଛରିଯଂ ଅନ୍ଧୋ ନାମ ପବ୍ବତମାରୋହିସ୍ସତି, ବଧିରୋ ନାମ ସଦ୍ଦଂ ସୋସ୍ସତି।

୪। ଭୂତେ ଈଉଂ ଓତ୍ଥ ଇଂ ମ୍ହା ଆ ଊ ସେ ୱ୍ହଂ ଅ ମ୍ହେ।

ଭୂତେ ପରିସମତ୍ତେ ଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଈ ଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି। ଅଗମୀ ଅଗମୁଂ, ଅଗମୋ ଅଗମିତ୍ଥ, ଅଗମିଂ ଅଗମିମ୍ହା , ଅଗମା ଅଗମୂ, ଅଗମିସେ ଅଗମିୱ୍ହଂ, ଅଗମ ଅଗମିମ୍ହେ। ଭୂତସାମଞ୍ଞୱଚନିଚ୍ଛାଯମନଜ୍ଜତନେପି 'ସୁତ୍ତୋ ଅହୋସି ଆନନ୍ଦୋ'।

୫। ଅନଜ୍ଜତନେ ଆ ଊ ଓ ତ୍ଥ ଅ ମ୍ହା ତ୍ଥ ତ୍ଥୁଂ ସେ ୱ୍ହଂ ଇଂ ମ୍ହସେ।

ଅୱିଜ୍ଜମାନଜ୍ଜତନେ ଭୂତେ-ତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଆଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି।

ଆଞ୍ଜାମ୍ଯା ଚ ଉଟ୍ଠାନା, ଆଞ୍ଜାମ୍ଯା ଚ ସଂୱେସନା;

ଏସଜ୍ଜତନୋ କାଲୋ, ଅହରୁଭତଡ୍ଢରତ୍ତଂ ୱା।

ଅଗମା ଅଗମୂ, ଅଗମୋ, ଅଗମତ୍ଥ, ଅଗମ ଅଗମମ୍ହା, ଅଗମତ୍ଥ ଅଗମତ୍ଥୁଂ, ଅଗମସେ ଅଗମୱ୍ହଂ, ଅଗମିଂ ଅଗମମ୍ହସେ। ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥୋ କିଂ? ଅଜ୍ଜ ହିଯ୍ୟୋ ୱା ଅଗମାସି।

୬। ପରୋକ୍ଖେ ଅ ଉ ଏ ତ୍ଥ ଅ ମ୍ହ ତ୍ଥ ରେ ତ୍ଥୋ ୱ୍ହୋ ଇ ମ୍ହେ।

ଅପଚ୍ଚକ୍ଖେ ଭୂତାନଜ୍ଜତନେ-ତ୍ଥେ ୱ୍ତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯାତ୍ଥା ଅ ଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି। ଜଗାମ ଜଗମୁ, ଜଗମେ ଜଗପିତ୍ଥ, ଜଗମ ଜଗମିମ୍ହ, ଜଗମିତ୍ଥ

ଜଗମିରେ, ଜଗମିତ୍ଥୋ ଜଗମିୱ୍ହୋ, ଜଗମି ଜଗମିମ୍ହେ। ମୂଳ୍ହୱିକ୍ଖିତ୍ତବ୍ୟାସତ୍ତଚିତ୍ତେନ ଅତ୍ତନାପି କ୍ରିୟାକତାଭିନିବ୍ବତ୍ତିତକାଲେ-ନୁପଲଦ୍ଧା ସମାନା ଫଲେନା-ନୁମୀୟମାନା ପରୋକ୍ଖାୱ ୱତ୍ଥୁତୋ, ତେନୁତ୍ତମୱିସୟେପି ପୟୋଗସମ୍ଭୱୋ।

୭। ଏୟ୍ୟାଦୋ ୱାତିପତ୍ତିୟଂ ସ୍ସା ସ୍ସଂ ସୁ ସ୍ସେ ସ୍ସଥ ସ୍ସଂ ସ୍ସାମ୍ହା ସ୍ସଥ ସ୍ସିଂସୁ ସସ୍ସେ ସ୍ସୱ୍ହେ ସ୍ସିଂ ସ୍ସାମ୍ହସେ।

ଏୟ୍ୟାଦୋ ୱିସୟେ କ୍ରିୟାତିପତ୍ତିୟଂ ସ୍ସାଦୟୋ ହୋନ୍ତି ୱିଭାସା। ୱିଧୁରପ୍ପଚ୍ଚୟୋପନିପାତତୋ କାରଣୱେକଲ୍ଲତୋ ୱା କ୍ରିୟାୟାତିପତନମନିପ୍ଫତ୍ତି କ୍ରିୟାତିପତ୍ତି, ଏତେ ଚ ସ୍ସାଦୟୋ ସାମତ୍ଥିୟାତୀତାନାଗତେସ୍ୱେୱ ହୋନ୍ତି ନ ୱତ୍ତମାନେ ତତ୍ର… କ୍ରିୟାତିପତ୍ତ୍ୟସମ୍ଭୱା, ସଚେ ପଠମୱୟେ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଅଲଭିସ୍ସା ଅରହା ଅଭୱିସ୍ସା, ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଅଗମିସ୍ସା ନ ସକଟଂ ପରିୟା ଭୱିସ୍ସା, ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଅଗମିସ୍ସଂସୁ, ଅଗମିସ୍ସେ ଅଗମିସ୍ସଥ, ଅଗମିସ୍ସଂ ଅଗମିସ୍ସାମ୍ହା, ଅଗମିସ୍ସଥ ଅଗମିସ୍ସିଂସୁ, ଅଗମିସ୍ସସେ ଅଗମିସ୍ସୱ୍ହେ, ଅଗମିସ୍ସିଂ ଅଗମିସ୍ସାମ୍ହସେ, ନ ସକଟଂ ପରିୟାଭୱିସ୍ସା, ୱାତିକିଂ? ଦକ୍ଖିଣେ ନ ଚେ ଗମିସ୍ସତି ନ ସକଟଂ ପରିୟା ଭୱିସ୍ସତି।

୮। ହେତୁଫଲେସ୍ୱେୟ୍ୟ ଏୟ୍ୟୁଂ ଏୟ୍ୟାସି ଏୟ୍ୟାଥ ଏୟ୍ୟାମି ଏୟ୍ୟାମ ଏଥ ଏରଂ ଏଥୋ ଏୟ୍ୟୱ୍ହୋ ଏୟ୍ୟଂ ଏୟ୍ୟାମ୍ହେ।

ହେତୁଭୂତାୟଂ ଫଲଭୂତାୟଞ୍ଚ କ୍ରିୟାୟଂ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିୟତ୍ଥା ଏୟ୍ୟାଦୟୋ ୱା ହୋନ୍ତି, ସଚେ ସଙ୍ଖାରା ନିଚ୍ଚା ଭୱେୟ୍ୟୁଂ ନ ନିରୁଜ୍ଝେୟ୍ୟୁଂ, ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ ନ ସକଟଂ ପରିୟାଭୱେୟ୍ୟ, ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟୁଂ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାସି ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାଥ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାମି ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାମ, ଗଚ୍ଛେଥ ଗଚ୍ଛେରଂ, ଗଚ୍ଛେଥୋ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟୱ୍ହୋ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାମ୍ହେ, ନ ସକଟଂ ପରିୟ୍ୟାଭୱେୟ୍ୟ, ଭୱନଂ ଗମନଂ ଚ ହେତୁ, ଅନିରୁଜ୍ଝନଂ ଅପରିୟାଭୱନଂ ଚ ଫଲଂ, ଇହ କସ୍ମା ନ ହୋତି 'ହନ୍ତୀହି ପଲାୟତି, ୱସ୍ସତୀତି ଧାୱତି, ହନିସ୍ସତୀତି ପଲାୟିସ୍ସତୀ'ତି? ଇତି ସଦ୍ଦେନେୱ ହେତୁହେତୁମନ୍ତତାୟ ଜୋତିତତ୍ତା, ୱାତି କିଂ? ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଗମିସ୍ସତି ନ ସକଟଂ ପରିୟାଭୱିସ୍ସତି।

୯। ପଞ୍ହପତ୍ଥନାୱିଧୀସୁ।

ପଞ୍ହୋ=ସମ୍ପୁଚ୍ଛନଂ ସମ୍ପଧାରଣଂ ନିରୂପଣଂ କାରିୟାନିଚ୍ଛୟନଂ ପତ୍ଥନା=ୟାଚନଂ ଇଟ୍ଠାସିଂ ଭନଞ୍ଚ, ୱିଧି=ୱିଧାନଂ ନିୟୋଜନଂ କ୍ରିୟାସୁ ବ୍ୟାପାରଣା, ସା ଚ ଦୁୱିଧାୱ ସାଦରାନାଦରୱସେନ… ୱିସୟଭେଦେନ ଭିନ୍ନାୟପି ତଦୁଭୟାନତିୱତ୍ତନତୋ, ଏତେସୁ ପଞ୍ହାଦୀସୁ କ୍ରିୟତ୍ଥତୋ ଏୟ୍ୟାଦୟୋ ହୋନ୍ତି, ପଞ୍ହେ - କିମାୟସ୍ମା ୱିନୟଂ ପରିୟାପୁଣେୟ୍ୟ? ଉଦାହୁ ଧମ୍ମଂ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟଂ ୱାହଂ ଉପୋସଥଂ ନ ୱା ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟଂ, ପତ୍ଥନାୟଂ-ଲଭେୟ୍ୟା-ହଂ ଭନ୍ତେ ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଲଭେୟ୍ୟଂ ଉପସମ୍ପଦଂ, ପସ୍ସେୟ୍ୟଂ ତଂ ୱସ୍ସସତଂ ଅରୋଗଂ, ୱିଧିମ୍ହି-ଭୱଂ ପତ୍ତଂ ପଚେୟ୍ୟ, ଭୱଂ ପୁଞ୍ଞଂ କରେୟ୍ୟ, ଇହ ଭୱଂ ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ଇହ ଭୱଂ ନିସୀଦେୟ୍ୟ, ମାଣୱକଂ ଭୱଂ ଅଜ୍ଝାପେୟ୍ୟ, ଅନୁଞ୍ଞାପତ୍ତକାଲେସୁପି ସିଦ୍ଧାୱ… ତତ୍ଥାପି ୱିଧିପ୍ପତୀତିତୋ, ଅନୁଞ୍ଞାୟଂ-ଏୱଂ କରେୟ୍ୟାସି, ପତ୍ତକାଲେ-କଟଂ କରେୟ୍ୟାସି, ପତ୍ତୋ ତେ କାଲୋ କଟକରଣେ, ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଉପୋସଥଂ କରେୟ୍ୟ, ଏତସ୍ସ ଭଗୱା କାଲୋ ଏତସ୍ସ ସୁଗତ କାଲୋ ୟଂ ଭଗୱା ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେୟ୍ୟ, ପେସନେପିଚ୍ଛନ୍ତି 'ଗାମଂ ତ୍ୱଂ ଭଣେ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାସି'।

୧୦। ତୁ ଅନ୍ତୁ ହି ଥ ମି ମ ତଂ ଅନ୍ତଂ ସ୍ସୁ ୱ୍ହୋ ଏ ଆମସେ।

ପଞ୍ହାଦୀସ୍ୱେତେ ହୋନ୍ତି କ୍ରିୟତ୍ଥତୋ। ଗଚ୍ଛତୁ ଗଚ୍ଛନ୍ତୁ, ଗଚ୍ଛାହି ଗଚ୍ଛଥ, ଗଚ୍ଛାମି ଗଚ୍ଛାମ, ଗଚ୍ଛତଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତଂ, ଗଚ୍ଛସ୍ସୁ ଗଚ୍ଛୱ୍ହୋ, ଗଚ୍ଛେ, ଗଚ୍ଛାମସେ, ପଞ୍ହେ- କିନ୍ନୁ ଖଲୁ ଭୋ ବ୍ୟାକରଣମଧୀୟସ୍ସୁ, ପତ୍ଥନାୟଂ-ଦଦାହି ମେ, ଜୀୱତୁ ଭୱଂ, ୱିଧିମ୍ହି-କଟଂ କରୋତୁ ଭୱଂ, ପୁଞ୍ଞଂ କରୋତୁ ଭୱଂ, ଇହ ଭୱଂ ଭୁଞ୍ଜତୁ, ଇହ ଭୱଂ ନିସୀଦତୁ, ଉଦ୍ଦିସତୁ ଭନ୍ତେ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ, ପେସନେ-ଗଚ୍ଛ ଭଣେ ଗାମଂ, ଅନୁମତିୟଂ - ଏୱଂ କରୋହି, ପତ୍ତକାଲେ-କାଲୋ-ୟଂ ତେ ମହାୱୀର ଉପ୍ପଜ୍ଜ ମାତୁକୁଚ୍ଛିୟଂ।

୧୧। ସତ୍ୟରହେସ୍ୱେୟ୍ୟାଦୀ।

ସତ୍ତିୟଂ ଅର ହତ୍ତେ ଚ କ୍ରିୟତ୍ଥା ଏୟ୍ୟାଦୟୋ ହୋନ୍ତି। ଭୱଂ ଖଲୁ ରଜ୍ଜଂ କରେୟ୍ୟ, ଭୱଂ ସତ୍ତୋ ଅରହୋ।

୧୨। ସମ୍ଭାୱନେ ୱା।

ସମ୍ଭାୱନେ ଗମ୍ୟମାନେ ଧାତୁନା ୱୁଚ୍ଚମାନେ ଚ ଏୟ୍ୟାଦୟୋ ହୋନ୍ତି ୱିଭାସା। ଅପି ପବ୍ବତଂ ସିରସା ଭିନ୍ଦେୟ୍ୟ, କ୍ରିୟାତିପତ୍ତିୟନ୍ତୁ ସ୍ସାଦୀ-ଅସନିୟାପି

ହତୋ ନାପତିସ୍ସା, ସଘ୍ଯାଓେମି ସଦ୍ଦହାମି ଅଓକପ୍ପେମି ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ଯ ଭଓଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି ଭଓଂ ଅଭୁଞ୍ଜି ଭଓଂ, କ୍ରିଯାତିପତ୍ତିଯନ୍ତୁ ସ୍ୱାଦୀ-ସଘ୍ଯାଓେମି ନାଭୁଞ୍ଜିସ୍ସା ଭଓଂ।

୧୩। ମାଯୋଗେ ଈଆଆଦୀ।

ମା ଯୋଗେ ସତି ଈଆଦଯୋ ଆଆଦଯୋ ଚ ୱା ହୋନ୍ତି। ମା ସୁ ପୁନପି ଏଓରୂପମକାସି, ମା ଭଓଂ ଅଗମା ଓନଂ, ୱାଦ୍ଦେଓ? ମା ତେ କାମଗୁଣେ ଭମସ୍ସୁ ଚିତ୍ତଂ, ମା ତ୍ୱଂ କରିସ୍ସସି, ମା ତ୍ୱଂ କରେଯ୍ଯାସି, ଅସକକାଲତ୍ତୋଯମାରମ୍ଭୋ, ବୁଦ୍ଧୋ ଭଓିସ୍ସତୀତି ପଦନ୍ତରସମ୍ବନ୍ଧେନାନାଗତକାଲତା ପତୀଯତେ, ଏଓଂ କତୋ କତୋ ସ୍ୱେ ଭଓିସ୍ସତି, ଭାଓି କିଚ୍ଚମାସୀତି।

ଲୁନାହି ଲୁନାହିଚ୍ଚେଓାଯଂ ଲୁନାତି, ଲୁନସ୍ସୁ ଲୁନସ୍ସୁଚ୍ଚେଓାଯଂ ଲୁନା-ତୀତି ଓ୍ୱାଦୀନମେଓେତଂ ମଜ୍ଝିମପୁରିସେକଓଚନାନମାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେ ଦ୍ୱିଚ୍ଚଓଚନଂ, ଇଦଂ ୱୁତ୍ତଂ ହୋତି 'ଏଓ ମେସ ତୁରିତୋ ଅଞ୍ଞେପି ନିଯୋଜେନ୍ତୋଓିଯ କିରିଯଂ କରୋତୀ'ତି, ଏଓଂ ଲୁନାଥ ଲୁନାଥଚ୍ଚେଓାଯଂ ଲୁନାତି, ଲୁନଥ୍ଥୋ ଲୁନଥ୍ଥୋଚ୍ଚେଓାଯଂ ଲୁନାତି, ତଥା କାଲନ୍ତରେସୁପି ଲୁନାହି ଲୁନାହିଚ୍ଚେଓାଯଂ ଅଲୁନି, ଅଲୁନା, ଲୁଲାଓ, ଲୁନିସ୍ସତୀତି, ଏଓଂ ସ୍ମୁମ୍ହି ଚ ଯୋଜନୀଯଂ, ତଥା ସମୁଚ୍ଚଯେପି ମଠମଟ, ୱିହାରମଟେଚ୍ଚେଓାଯମଟତି, ମଠମଟସ୍ସୁ, ୱିହାରମଟସ୍ସୁଚ୍ଚେଓାଯମଟତି, ବ୍ଯାପାରଭେଦେ ତୁସାମଞ୍ଞଓଚନସ୍ସେଓ ବ୍ଯାପକତ୍ତା ଅନୁପ୍ପଯୋଗୋ ଭଓତି, ଓଦନଂ ଭୁଞ୍ଜ, ଯାଗୁଂ ପିଓ, ଧାନା ଖାଦେଚ୍ଚେଓାଯ-ମଜ୍ଝୋହରତି।

୧୪। ପୁବ୍ବପରଚ୍ଛକ୍କାନମେକାନେକେସୁ ତୁମ୍ହାମ୍ହସେସେସୁ ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ ମଜ୍ଝିମୁତ୍ତମପଠମା।

ଏକାନେକେସୁ ତୁମ୍ହାମ୍ହସଦ୍ଦଓଚନୀଯେସୁ ତଦଞ୍ଞସଦ୍ଦଓଚନୀଯେସୁ ଚ କାରକେସୁ ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କାନଂ ପରଚ୍ଛକ୍କାନଂ ମଜ୍ଝିମୁତ୍ତମପଠମା ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ କ୍ରିଯନ୍ତା, ଉତ୍ତମସଦ୍ଦୋ-ଯଂ ସଭାଓତୋ ତତିଯଦୁକେ ରୁଳ୍ହୋ, ତ୍ୱଂ ଗଚ୍ଛସି, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛଥ, ତ୍ୱଂ ଗଚ୍ଛସେ, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛଓ୍ହେ, ଅହଂ ଗଚ୍ଛାମି, ମଯଂ ଗଚ୍ଛାମ, ଅହଂ ଗଚ୍ଛେ, ମଯଂ ଗଚ୍ଛାମ୍ହେ, ସୋ ଗଚ୍ଛତି, ତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ସୋ ଗଚ୍ଛତେ, ତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତେ, ସାମତ୍ଥିଯା ଲଦ୍ଧତ୍ତା ଅପ୍ପଯୁଜ୍ଜମାନେସୁପି ତୁମ୍ହାମ୍ହସେସେସୁ ଭଓନ୍ତି। ଗଚ୍ଛସି, ଗଚ୍ଛଥ, ଗଚ୍ଛସେ, ଗଚ୍ଛଓ୍ହେ, ଗଚ୍ଛାମି, ଗଚ୍ଛାମ, ଗଚ୍ଛେ, ଗଚ୍ଛାମ୍ହେ, ଗଚ୍ଛତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଗଚ୍ଛତେ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେ।

୧୫। ଆଈସ୍ସାଦୀସ୍ୱଞ୍ଞ ୱା।

ଆଆଦୋ ଈଆଦୋ ସ୍ସା ଆଦୋ ଚ କ୍ରିଯନ୍ତସ୍ସ ୱା ଅଞ୍ଞ ହୋତି। ଞକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ, ଅଗମା, ଗମା, ଅଗମୀ, ଗମୀ, ଅଗମିସ୍ସା, ଗମିସ୍ସା।

୧୬। ଅଆଦୀସ୍ୱାହୋ ବ୍ରୂସ୍ସ।

ବ୍ରୂସ୍ସ ଆହୋ ହୋତି ଅଆଦୀସୁ। ଆହ, ଆହୁ।

୧୭। ଭୂସ୍ସ ୱୁକ।

ଅଆଦୀସୁ ଭୂସ୍ସ ୱୁକ ହୋତି। କକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ, ଉକାରୋ ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥୋ, ବଭୂଓ।

୧୮। ପୁବ୍ବସ୍ସ ଅ।

ଅଆଦୀସୁ ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଭୂସ୍ସ ଅ ହୋତି, ବଭୂଓ।

୧୯। ଉସ୍ସଂସ୍ୱାହା ୱା।

ଆହାଦେସା ପରସ୍ସ ଉସ୍ସ ଅଂସୁୱା ହୋତି। ଅହଂସୁ, ଆହୁ।

୨୦। ଥ୍ଯନ୍ତୀନଂ ଟଟୂ।

ଆହା ପରେସଂ ତିଅନ୍ତୀନଂ ଟଟୂ ହୋନ୍ତି। ଟକାରା ସବ୍ବାଦେସତ୍ଥା, ଆହ, ଆହୁ, ଅତୋଯେଓ ଚ ଞାପକା ତିଅନ୍ତୀସୁ ଚ ବ୍ରୂସ୍ସା-ହୋ।

୨୧। ଈଆଦୋ ଓଚସ୍ସୋମ।

ଈଆଦୀସୁ ଓଚସ୍ସ ଓମ ହୋତି। ମକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ, ଅଓ୍ୱୋଚ, ଈଆଦୋତି କିଂ? ଅଓଚା।

୨୨। ଦାସ୍ସ ଦଂ ୱା ମିମେସ୍ୱଦ୍ୱିତ୍ତେ।

ଅଦ୍ୱିତେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ଦାସ୍ସ ଦଂ ୱା ହୋତି ମିମେସୁ। ଦମ୍ମି ଦେମି, ଦମ୍ମ ଦେମ, ଅଦ୍ୱିତ୍ତେତି କିଂ? ଦଦାଧି ଦଦାମ।

୨୩। କରସ୍ସ ସୋସ୍ସ କୁଂ।

କରସ୍ସ ସଓକାରସ୍ସ କୁଂ ୱା ହୋତି ମିମେସୁ। କୁମ୍ମି କୁମ୍ମ, କରୋମି କରୋମ।

୨୪। କା ଈଆଦୀସୁ।

କରସ୍ସ ସଓକାରସ୍ସ କା ହୋତି ୱା ଈଆଦୀସୁ। ଅକାସି ଅକରି, ଅକଂସୁ ଅକରିଂସୁ, ଅକା ଅକରା।

୨୫। ହାସ୍ସ, ଚାହଙ୍ଗ ସ୍ସେନ।

କରସ୍ସ ସୋସ୍ସ ହାସ୍ସ ଚ ଆହଙ୍ଗ ୱା ହୋତି ସ୍ସେନ ସହ। କାହତି କରିସ୍ସତି, ଅକାହା ଅକରିସ୍ସା, ହାହତି ହାୟିସ୍ସତି, ଅହାହା ଅହାୟିସ୍ସା।

୨୬। ଲଭଓସଚ୍ଛିଦଭିଦରୁଦାନଂ ଚ୍ଛଙ୍ଗ।

ଲଭାଦୀନଂ ଚ୍ଛଙ୍ଗ ୱା ହୋତି ସ୍ସେନସହ। ଅଲଚ୍ଛା ଅଲଭିସ୍ସା, ଲଚ୍ଛତି ଲଭିସ୍ସାତି, ଅଓଚ୍ଛା ଅଓସିସ୍ସା, ଓଚ୍ଛତି ଓସିସ୍ସତି, ଅଚ୍ଛେଚ୍ଛା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିସ୍ସା, ଛେଚ୍ଛତି ଛିନ୍ଦିସ୍ସତି, ଅଭେଚ୍ଛା ଅଭିନ୍ଦିସ୍ସା, ଭେଚ୍ଛତି ଭିନ୍ଦିସ୍ସତି, ଅରୁଚ୍ଛା ଅରୋଦିସ୍ସା, ରୁଚ୍ଛତି ରୋଦିସ୍ସତୀ , ଅଞ୍ଜଞ୍ଜସ୍ମିମ୍ପି ଛିଦସ୍ସ ୱା ଚ୍ଛଙ୍ଗ ଯୋଗୱିଭାଗା, ଅଚ୍ଛେଚ୍ଛୁଂ ଅଚ୍ଛନ୍ଦିଂସୁ, ଅଞ୍ଜ୍ଞେସଞ୍ଚ ଗଚ୍ଛଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସଂ।

୨୭। ଭୁଜ ମୁଚ ଓଚ ୱିସାନଂ କ୍ଖଙ୍ଗ।

ଭୁଜାଦୀନଂ କ୍ଖଙ୍ଗ ୱା ହୋତି ସ୍ସେନ ସହ। ଅଭୋକ୍ଖା ଅଭୁଞ୍ଜିସ୍ସା, ଭୋକ୍ଖତି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି, ଅମୋକ୍ଖା ଅମୁଞ୍ଚିସ୍ସା, ମୋକ୍ଖତିମୁଞ୍ଚିସ୍ସତି, ଅଓକ୍ଖା ଅଓଚିସ୍ସା, ଓକ୍ଖତି ଓଚିସ୍ସତି, ପାୱେକ୍ଖା ପାୱିସିସ୍ସା, ପୱେକ୍ଖତି ପୱିସିସ୍ସତି, ୱିସସ୍ସା-ଞ୍ଜଞ୍ଜସ୍ମିମ୍ପି ୱା କ୍ଖଙ୍ଗ ଯୋଗୱିଭାଗା ପାୱେକ୍ଖି, ପାୱିସି।

୨୮। ଆଈଆଦୀସୁ ହରସ୍ସା।

ଆଆଦୋ ଈଆଦୋ ଅ ହରସ୍ସ ଆ ହୋତି ୱା। ଅହା ଅହରା, ଅହାସି ଅହରି।

୨୯। ଗମିସ୍ସା।

ଆଆଦୋ ଈଆଦୋ ଅ ଗମିସ୍ସ ଆ ହୋତି ୱା। ଅଗା ଅଗମା, ଅଗା ଅଗମୀ।

୩୦। ଡଂସସ୍ସ ଚ ଞ୍ଛଙ୍ଗ।

ଡଂସସ୍ସ ଗମିସ୍ସ ଚ ଞ୍ଛଙ୍ଗ ୱା ହୋତି ଆଈଆଦୀସୁ। ଅଡଞ୍ଛା ଅଡଂସା, ଅଡଞ୍ଛି ଅଡଂସୀ, ଅଗଞ୍ଛା ଅଗଚ୍ଛା, ଅଗଞ୍ଛି ଅଗଚ୍ଛୀ।

୩୧। ହୂସ୍ସ ହେହେହିହୋହି ସ୍ସତ୍ୟାଦୋ।

ହୂସ୍ସ ହେଆଦୟୋ ହୋନ୍ତି ସ୍ସତ୍ୟାଦୋ। ହେସ୍ସତି, ହେହିସ୍ସତି, ହୋହିସ୍ସତି।

୩୨। ଣାନାସୁ ରସ୍ସୋ।

କ୍ନାକ୍ନାସୁ କ୍ରିଯନ୍ତସ୍ସ ରସ୍ସୋ ହୋତି। କିଣାତି, ଧୁନାତି।

୩୩। ଆ ଇ ଈ ଊ ମ୍ହା ସ୍ସା ସ୍ସମ୍ହାନଂ ୱା।

ଏସଂ ୱା ରସ୍ସୋ ହୋତି। ଗମ ଗମା, ଗମି ଗମୀ, ଗମୁ ଗମୂ, ଗମିମ୍ହ ଗମିମ୍ହା, ଗମିସ୍ସ ଗମିସ୍ସା, ଗମିସ୍ସମ୍ହ ଗମିସ୍ସମ୍ହା।

୩୪। କୁସରୁହେହୀସ୍ସ ଛି।

କୁସା ରୁହା ଚ ପରସ୍ସ ଈସ୍ସ ଛି ୱା ହୋତି। ଅକ୍କୋଛି ଅକ୍କୋସି, ଅଭିରୁଛି ଅଭିରୁହି।

୩୫। ଅ ଈ ସ୍ସାଆଦୀନଂ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସିଞ୍ଞ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେସଂ ଅଆଦୀନଂ ଈଆଦୀନଂ ସ୍ସଆଦୀନଞ୍ଚ-ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ ଇଞ୍ଞ ହୋତି ୱିଭାସା। ବଭୁୱିତ୍ଥ, ଅଭୱିତ୍ଥା, ଅନୁଭୱିସ୍ସା, ଅନୁଭୱିସ୍ସତି ଅନୁଭୋସ୍ସତି ହରିସତି ହସ୍ସତି, ଏତେସନ୍ତି କିଂ? ଭୱତି, ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସାତି କିଂ? ବଭୂୱ।

୩୬। ବ୍ରୂତୋ ତିସ୍ସୀଞ୍ଞ।

ବ୍ରୂତୋ ପରସ୍ସ ତିସ୍ସ ଈଞ୍ଞ ୱା ହୋତି। ବ୍ରୱୀତି, ବ୍ରୂତି।

୩୭। କ୍ଯସ୍ସ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସ କ୍ଯସ୍ସ ଈଞ୍ଞ ୱା ହୋତି। ପଚୀଯତି, ପଚ୍ଚତି।

୩୮। ଏଯ୍ଯାଥ ସ୍ସେ ଅ ଆ ଈଥାନଂ ଓ, ଅ, ଅଂ, ତ୍ଥ, ତ୍ଥୋ, ୱ୍ହୋକ।

ଏଯ୍ଯାଥାଦୀନଂ ଓଆଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ତୁମ୍ହେ ଭୱେଯ୍ଯାଥୋ ଭୱେଯ୍ଯାଥ, ତ୍ୱଂ ଅଭୱିସ୍ସ ଅଭୱିସ୍ସେ, ଅହଂ ଅଭୱଂ ଅଭୱ, ସୋ ଅଭୱିତ୍ଥ ଅଭୱା, ସୋ ଅଭୱିତ୍ଥୋ, ଅଭୱୀ, ତୁମ୍ହେ ଭୱଥୱ୍ହୋ ଭୱଥ, ଆସହଚରିତୋୱ ଅକାରୋ ଗଯ୍ହତେ, ଥୋ ପନ-ନ୍ତେ ନିଦ୍ଦେସା ତ୍ୱାଦିସମ୍ବନ୍ଧୀଯେୱ, ତସ୍ସେୱ ୱା ନିସ୍ସିତତ୍ତା, ନିସ୍ସଯକରଣମ୍ପି ହି ସୁତ୍ତକାରାଚିଣ୍ଣଂ।

୩୯। ଉଂସ୍ସିଂ ସ୍ୱଂସୁ।

ଉମୀଚସ୍ସ ଇଂସୁ ଅଂସୁ ୱା ହୋନ୍ତି। ଅଗମିଂସୁ, ଅଗମଂସୁ, ଅଗମୁଂ।

୪୦। ଏଓତ୍ତା ସୁଂ।

ଏଆଦେସତୋ ଓଆଦେସତୋ ଚ ପରସ୍ସ ଉମିଚସ୍ସ ସୁଂ ୱା ହୋତି। ନେସୁଂ, ନଯିଂସୁ, ଅସ୍ସୋସୁଂ, ଅସ୍ସୁଂ, ଆଦେସତ୍ତାଖ୍ଯାପନତ୍ଥଂଉଗ୍ଗହଣଂ।

୪୧। ହୂତୋ ରେସୁଂ।

ହୂତୋ ପରସ୍ସ ଉମିଚସ୍ସ ରେସୁଂ ୱା ହୋତି। ଅହେସୁଂ, ଅହୱୁଂ।

୪୨। ଓସ୍ସ ଅ ଇ ତ୍ଥ ତ୍ଥୋ।

ଓସ୍ସ ଅଆଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି। ତ୍ୱଂ ଅଭୱ, ଅଭୱି, ଅଭୱିତ୍ଥ, ଅଭୱିତ୍ଥୋ ଅଭୱୋ।

୪୩। ସି।

ଓସ୍ସ ସି ୱା ହୋତି। ଅହୋସି ତ୍ୱଂ ଅହୁୱୋ।

୪୪। ଦୀଘା ଈସ୍ସ।

ଦୀଘତୋ ପରସ୍ସ ଈସ୍ସ ସି ୱା ହୋତି। ଅକାସି ଅକା, ଅଦାସି ଅଦା।

୪୫। ମ୍ହାତ୍ଥାନମୁଞ୍ଚ।

ମ୍ହାତ୍ଥାନମ୍ହଞ୍ଚ ୱା ହୋତି। ଅଗମ୍ହମ୍ହା ଅଗମିମ୍ହା, ଅଗମୁତ୍ଥ ଅଗମିତ୍ଥ।

୪୬। ଈଂସ୍ସ ଚ ସିଞ୍ଚ।

ଈମିଚ୍ଚସ୍ସ ସିଞ୍ଚ ୱା ତୋତି ମ୍ହାତ୍ଥାନଞ୍ଚ ବହୁଲଂ। ଅକାସିଂ ଅକରିଂ, ଅକାସିମ୍ହା ଅକରିମ୍ହା ଅକାସିତ୍ଥ ଅକରିତ୍ଥ।

୪୭। ଏୟ୍ୟୁଂସ୍ସୁଂ।

ଏୟ୍ୟୁମିଚ୍ଚସ୍ସ ଞ୍ଚଂ ୱା ହୋତି। ଗଚ୍ଛୁଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟୁଂ।

୪୮। ହିସ୍ସ-ତୋ ଲୋପୋ।

ଅତୋ ପରସ୍ସ ହିସ୍ସ ଲୋପୋ ୱା ହୋତି। ଗଚ୍ଛ ଗଚ୍ଛାହି, ଅତୋତି କିଂ? କରୋହି।

୪୯। କ୍ୟସ୍ସ ସ୍ସେ।

କ୍ୟସ୍ସ ୱା ଲୋପୋ ହୋତି ସ୍ସେ। ଅନ୍ୱଭୱିସ୍ସା ଅନ୍ୱଭୂୟିସ୍ସା, ଅନୁଭୱିସ୍ସତି ଅନୁଚ୍ଛୂୟିସ୍ସତି।

୫୦। ଅତ୍ଥିତେୟ୍ୟାଦିଚ୍ଛନ୍ନଂ ସ ସୁ ସ ସଥ ସଂ ସାମ।

ଅସ=ଭୁୱିଚ୍ଚସ୍ମା ପରେସଂ ଏୟ୍ୟାଦିଚ୍ଛନ୍ନଂ ସାଦୟୋ ହୋନ୍ତି ୟଥାକ୍କମଂ। ଅସ୍ସ, ଅସ୍ସୁ, ଅସ୍ସ, ଅସ୍ସଥ, ଅସ୍ସଂ, ଅସ୍ସାମ।

୫୧। ଆଦିଦ୍ୱିନ୍ନମିୟାଇୟୁଂ।

ଅତ୍ଥିତେୟ୍ୟାଦିଚ୍ଛନ୍ନଂ ଆଦିଭୂତାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଇୟା ଇୟୁଂ ହୋନ୍ତି ୟଥାକ୍କମଂ। ସିୟା, ସିୟୁଂ।

୫୨। ତସ୍ସ ଥୋ।

ଅତ୍ଥିତୋ ପରସ୍ସ ତକାରସ୍ସ ଥୋ ହୋତି। ଅତ୍ଥି, ଅତ୍ଥୁ।

୫୩। ସିହିସ୍ୱଟ।

ଅତ୍ଥିସ୍ସ ଅଟ ହୋତି ସିହିସ୍ୱ, ଟୋ ସବ୍ବାଦେସତ୍ଥୋ। ଅସି ଅହି।

୫୪। ମିମାନଂ ୱା ମ୍ହିମ୍ହା ଚ।

ଅନ୍ତିସ୍ମା ପରେସଂ ମିମାନଂ ମ୍ହିମ୍ହା ୱା ହୋନ୍ତି, ତଂସନ୍ନିୟୋଗେନଅନ୍ତିସ୍ସ ଅଟ ଚ। ଅମ୍ହି ଅସ୍ମି, ଅମ୍ହ ଅସ୍ମ।

୫୫। ଏସୁ ସି।

ଏସୁ ମିମେସୁ ଅନ୍ତିସ୍ସ ସକାରୋ ହୋତି। ଅସ୍ମି ଅସ୍ମ, ପରରୂପବାଧନତ୍ଥଂ।

୫୬। ଇଆଦୋ ଦୀଘୋ।

ଅନ୍ତିସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ଇଆଦିମ୍ହି। ଆସି, ଆସୁଂ, ଆସି, ଆସିତ୍ଥ, ଆସିଂ, ଆସିଂ ମ୍ହା।

୫୭। ହିମିମେସ୍ୱସ୍ସ।

ଅକାରସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ହିମିମେସୁ। ପଚାହି, ପଚାମି, ପଚାମ, ମୁୟ୍ହାମି।

୫୮। ସକା ଣାସ୍ସ ଖ ଇଆଦୋ।

ସକସ୍ମା କ୍ଣାସ୍ସଖୋହୋତି ଇଆଦୀସୁ। ଅସକ୍ଖି, ଅସକ୍ଖିଂସୁ।

୫୯। ସ୍ସେ ୱା।

ସକସ୍ମା କ୍ଣସ୍ସଖୋ ୱା ହୋତି ସ୍ସେ। ସକ୍ଖିସ୍ସା ସକ୍କୁଣିସ୍ସା, ସକ୍ଖିସ୍ସତି, ସକ୍କୁଣିସ୍ସତି।

୬୦। ତେସୁ ସୁତୋ କ୍ଣୋକ୍ଣାନଂ ରୋଟ।

ତେସୁ ଇଆଦିସ୍ସେସୁ ସୁତୋ ପରେସଂ କ୍ଣୋକ୍ଣାନଂ ରୋଟ ୱା ହୋତି। ଅସ୍ସୋସି ଅସୁଣି, ଅସ୍ସୋସ୍ସା ଅସୁଣିସ୍ସା, ସୋସ୍ସତି ସୁଣିସ୍ସତି।

୬୧। ଞାସ୍ସ ସନାସ୍ସ ନାୟୋ ତିମ୍ହି। ସନାସ୍ସ ଞାସ୍ସ ନାୟୋ ୱା ହୋତି ତିମ୍ହି। ନାୟତି, ଜାନାତି।

୬୨। ଞାମ୍ହି ଜଂ।

ଞାଦେସେ ସନାସ୍ସ ଞାସ୍ସ ଜଂ (ୱା) ହୋତି। ଜଞ୍ଞା (ଜାନେୟ୍ୟ)।

୬୩। ଏୟ୍ୟାସ୍ସିୟାଞା ୱା।

ଞାତୋ ଏୟ୍ୟାସ୍ସ ଇୟାଞା ହୋନ୍ତି ୱା। ଜାନିୟା, ଜଞ୍ଞା ଜାନେୟ୍ୟ।

୬୪। ଇସ୍ସତ୍ଥାଦୀସୁ କ୍ନାଲୋପୋ।

ଇଆଦୋ ସ୍ସତ୍ଥାଦୋ ଚ ଞାତୋ କ୍ନାଲୋପୋ ୱା ହୋତି। ଅଞ୍ଞାସି ଅଜାନି, ଞସ୍ସତି ଜାନିସ୍ସତି।

୬୫। ସ୍ସସ୍ସ ହି କମ୍ମେ।

ଞାତୋ ପରସ୍ସ ସ୍ସସ୍ସ ହି ୱା ହୋତି କମ୍ମେ। ପଞ୍ଞାୟିହିତି ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତି।

୬୬। ଏତିସ୍ମା।

ଏତିସ୍ମା ପରସ୍ସ ସ୍ସସ୍ସ ହି ହୋତି ୱା। ଏହିତି ଏସ୍ସତି।

୬୭। ହନା ଛଖା।

ହନା ସ୍ସସ୍ସ ଛଖା ୱା ହୋନ୍ତି। ହଞ୍ଛାମି ହନିସ୍ସାମି, ପଟିହଞ୍ଛାମି ପଟିହନିସ୍ସାମି।

୬୮। ହାତୋ ହ।

ହାତୋ ପରସ୍ସ ସ୍ସସ୍ସ ହ ହୋତି ୱା। ହାହତି ଜହିସ୍ସତି।

୬୯। ଦକ୍ଖ ଖ ହେହି ହୋହୀହି ଲୋପୋ।

ଦକ୍ଖାଦୀହି ଆଦେସେହି ପରସ୍ସ ସ୍ସସ୍ସ ଲୋପୋ ୱା ହୋତି। ଦକ୍ଖତି ଦକ୍ଖିସ୍ସତି, ସକ୍ଖତି ସକ୍ଖିସ୍ସତି, ହେହିତି ହେହିସ୍ସତିହୋହିତି ହୋହିସ୍ସତି।

୭୦। କୟିରେୟ୍ୟସ୍ସେୟ୍ୟୁମାଦୀନଂ।

କୟିରା ପରସ୍ସ ଏୟ୍ୟୁମାଦୀନଂ ଏୟ୍ୟସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି। କୟିରୁଂ, କୟିରାସି, କୟିରାଥ, କହିରାମି, କୟିରାମ।

୭୧। ଟା।

କୟିରା ପରସ୍ସ ଏୟ୍ୟସ୍ସ ଟା ହୋତି। ସୋ କୟିରା।

୭୨। ଏଥସ୍ସା।

କୟିରା ପରସ୍ସ ଏଥସ୍ସ ଆ ହୋତି। କୟିରାଥ।

୭୩। ଲଭା ଇଂ ଈନଂ ଥଂ ଥା ୱା।

ଲଭସ୍ମା ଇଂଈଇଚ୍ଚେସଂ ଥଂଥା ହୋନ୍ତି ୱା। ଅଲତ୍ଥଂ ଅଲଭିଂ, ଅଲତ୍ଥ ଅଲଭି।

୭୪। ଗୁରୁପୁବ୍ବା ରସ୍ସା ରେ ନ୍ତେନ୍ତୀନଂ।

ଗୁରୁପୁବ୍ବସ୍ମା ରସ୍ସା ପରେସଂ ନ୍ତେନ୍ତୀନଂ ରେ ୱା ହୋତି। ଗଚ୍ଛରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଗଚ୍ଛରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତେ, ଗମିସ୍ସରେ ଗମିସ୍ସନ୍ତି, ଗମିସ୍ସରେ ଗମିସ୍ସନ୍ତେ, ଗୁରୁପୁବ୍ବାତି କିଂ? ପଚ, ରସ୍ସତି କିଂ? ହୋନ୍ତି।

୭୫। ଏୟ୍ୟେୟ୍ୟାସେୟ୍ୟନ୍ନଂ ଟେ।

ଏୟ୍ୟାଦୀନଂ ଟେ ୱା ହୋତି। ସୋ କରେ କରେୟ୍ୟ, ତ୍ୱଂ କରେ କରେୟ୍ୟାସି, ଅହଂ କରେ କରେୟ୍ୟଂ।

୭୬। ଓୱିକରଣସ୍ସୁ ପରଚ୍ଛକ୍କେ।

ଓୱିକରଣସ୍ସ ଉ ହୋତି ପରଚ୍ଛକ୍କେ ୱିସଯେ। ତନୁତେ।

୭୭। ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କେ ୱା କ୍ୱଚି।

ଓୱିକରଣସ୍ସ ଉ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କେ। ୱନୁତି ୱନୋତି।

୭୮। ଏୟ୍ୟାମସ୍ସେମୁ ଚ।

ଏୟ୍ୟାମସ୍ସେମୁ ୱା ହୋତି ଉ ଚ। ଭୱେମ୍ହୁ, ଭୱେୟ୍ୟାମୁ ଭୱେୟ୍ୟାମ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତିୟଂ

ତ୍ୟାଦିକଣ୍ଡୋ ଛଟ୍ଠୋ।

୭। ସତ୍ତମୋ କଣ୍ଡୋ (ଣ୍ୱାଦି)

‘‘ବହୁଲଂ’’ (୧।୫୮) ‘‘କ୍ରିଯତ୍ଥା’’ତି (୫।୧୪) ଚ ସବ୍ବତ୍ଥ ୱତ୍ତତେ।

୧। ଚର ଦର କର ରହ ଜନ ସନ ତଲ ସାଦ ସାଧ କସାସ ଚଟାଯ ୱାହି ଣୁ।

ଚର-ଗତିଭକ୍ଖଣେସୁ, ଦର-ଦରଣେ, କର-କରଣେ, ରହ-ଚାଗେ, ଜନ-ଜନନେ, ସନ-ସମ୍ଭତ୍ତିଯଂ, ତଲ-ପତିଟ୍ଠାଯଂ, ସାଦ-ଅସ୍ସାଦନେ, ସାଧ-ସଂସିଦ୍ଧିଯଂ, କସ-ୱିଲେଖନେ, ଅସ-ଖେପନେ, ଚଟ-ଭେଦନେ, ଅଯ-ଇତି ଗମନତ୍ଥୋ ଦଣ୍ଡକୋ ଧାତୁ, ୱା-ଗତିଗନ୍ଧନେସୁ, ଏତେହି କ୍ରିଯତ୍ଥେହି ବହୁଲଂ ଣୁ ହୋତି। ‘‘ଅସ୍ସା ଣାନୁବନ୍ଧେ’’ତି (୫।୮୪) ଉପନ୍ତସ୍ସ ଅସ୍ସ ଆ, ଚରତି ହଦଯେ ମନୁଞ୍ଞଭାୱେନାତି ଚାରୁ=ସୋଭନଂ। ଦରୀଯତୀତି ଦାର=କଟ୍ଠଂ। କରୋତୀତି କାରୁ=ସିପ୍ପୀ, ମଘ ୱା, ୱିସୁକମ୍ମୋ ଚ। ରହତି ଚନ୍ଦାଦୀନଂ ସୋଭାୱିସେସଂ ନାସେତୀତି ରାହୁ=ଅସୁରିନ୍ଦୋ। ଜାଯତି ଗମନାଗମନଂ ଅନେନାତିଜାନୁ=ଜଙ୍ଘୋରୂନଂ ସନ୍ଧି। ସନେତି ଅତ୍ତନି ଭତ୍ତିଂ ଉପ୍ପାଦେତୀତି ସାନୁ=ଗିରିପ୍ପଦେସୋ। ତଲନ୍ତି ପତିଟ୍ଠହନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଦନ୍ତାତି ତାଲୁ=ୱଦନେକଦେସୋ। ସା ଦୀଯତି ଅସ୍ସାଦୀଯତୀତି ସାଦୁ=ମଧୁରଂ। ସାଧେତି ଅତ୍ତପରହିତନ୍ତି ସାଧୁ=ସଜ୍ଜନୋ। କସୀଯତୀତି କାସୁ=ଆୱାଟୋ, ଅସତି ସୀଘଭାୱେନ ପୱତ୍ତତୀତି ଆସୁ=ସୀଘଂ। ଚଟତି ଭିନ୍ଦତି ଅମନୁଞ୍ଞଭାୱନ୍ତି ଚାଟୁ=ମନୁଞ୍ଞୋ। ଅଯନ୍ତି ପୱତ୍ତନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତେନାତି ଆଯୁ=ଜୀୱିତଂ। ‘‘ଅସ୍ସା ଣାପିମ୍ହି ଯୁକ’’ ଇତି (୫।୯୧) ଯୁକ- ୱାତି ଗଚ୍ଛତୀତି ୱାଯୁ-ୱାତୋ।

୨। ଭର ମର ଚର ତର ଅର ଗର ହନ ତନ ମନ ଭମ କିତ ଧନ ବଂହ କମ୍ବମ୍ବ ଚକ୍ଖ ଭିକ୍ଖ ସଂକିଦନ୍ଦ ଯଜ ପଟାଣାସ ୱସ ପସ ପଂସ ବନ୍ଧା ଉ।

ଭର-ଭରଣେ, ମର-ପାଣଚାଗେ, ଚର-ଗତିଭକ୍ଖଣେସୁ, ତର ତରଣେ, ଅର-ଗମନେ, ଗର ଘର-ସେଚନେ, ଗିରାତି ୱା ନିପାତନା ଅକାରୋ, ହନ-ହିଂସାଯଂ, ତନ-ୱିତ୍ଥାରେ, ମନ-ଞାଣେ, ଭମ-ଅନୱଟ୍ଠାନେ, କିତ-ନିୱାସେ, ଧନ-ସଦ୍ଦେ, ବଂହ ବ୍ରହ ବ୍ରୂହ-ୱୁଦ୍ଧିଯଂ, କମ୍ବ-ସଂୱରଣେ, ଅମ୍ବ-ସଦ୍ଦେ, ଚକ୍ଖ ଇକ୍ଖ ଦସ୍ସନେ, ଭିକ୍ଖ-ଯାଚନେ, ସଂକସଙ୍କାଯଂ, ଇନ୍ଦ-ପରମିସ୍ସରିଯେ, ଅନ୍ଦ-ବନ୍ଧନେ, ଯଜ-ଦେୱପୂଜାଯଂ, ଅଟ ପଟ-ଗମନଥା, ଅଣ-ସଦ୍ଦତ୍ଥୋ, ଅସ-ଖେପନେ, ୱସ-ନିୱାସେ, ପସବାଧନେ, ପଂସ-ନାସନେ, ବନ୍ଧ-ବନ୍ଧନେ, ଏତେହି କ୍ରିଯତ୍ଥେହି ଉ ହୋତି। ଭରତୀତି ଭର=ଭତ୍ତା। ମରତି ରୂପକାଯେନ ସହେୱାତି ମରୁ=ଦେୱୋ, ନିଜ୍ଜଲଦେସୋ ଚ। ଚରୀଯତି ଭକ୍ଖୀଯତୀତି ଚରୁ=ହବ୍ଯପା କୋ। ତରନ୍ତି ଅନେନାତି ତରୁ=ରୁକ୍ଖୋ। ଅରତି ସୂନଭାୱେନ ଉଦ୍ଧଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ଅରୁ=ୱଣୋ। ଗରତି ସିଞ୍ଚତି, ଗିରତି ୱମତି ୱା ସିସ୍ସେସୁ ସିନେହନ୍ତି ଗରୁ=ଆଚରିଯୋ। ହନତି ଓଦନାଦୀସୁ ୱଣ୍ଣୱିସେସଂ ନାସେତୀତି ହନୁ=ୱଦନେକଦେସୋ। ତନୋତି ସଂସାର ଦୁକ୍ଖନ୍ତି ତନୁ-ସରୀରଂ। ମଞ୍ଞତି ସତ୍ତାନଂ ହିତାହିତନ୍ତି ମନୁ=ପଜାପତି। ଭମତି ଚଲତୀତି ଭମୁ=ନଯନୋ ପତିଟ୍ଠାନଂ। କେତତି ଉଦ୍ଧଂ ଗଚ୍ଛତି, ଉପରି ନିୱସତୀତି ୱା କେତୁ=ଧଜୋ। ଧନତି ସଦ୍ଦଂ କରୋତୀତି ଧନୁ=ଚାପୋ। ବଂହ ଇତି ନିଦ୍ଦେସା ଉମ୍ହି ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ବଂହତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ବହୁ=ଅନପ୍ପକଂ। କମ୍ବତି ସଂୱରଂ କରୋତୀଥ୍ କମ୍ବୁ=ୱଲଯୋ, ସଙ୍ଖୋ ଚ। ଅମ୍ବତି ନାଦଂକରୋତୀତି ଅମ୍ବୁ=ୱାରି। ଚକ୍ଖତି ରୂପନ୍ତି ଚକ୍ଖୁ=ନଯନଂ। ଭିକ୍ଖତୀତି ଭିକ୍ଖୁ=ସମଣୋ। ସଂକିରତୀତି ସଂକୁ=ସୂଲଂ। ଇନ୍ଦତି ନକ୍ଖତ୍ତାନଂ ପରମିସ୍ସରିଯଂ ପୱତ୍ତେତୀତି ଇନ୍ଦୁ=ଚନ୍ଦୋ। ଅନ୍ଦନ୍ତି ବନ୍ଧନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତାଯାତି ଅନ୍ଦୁ=ସଙ୍ଖଲିକା। ଯଜନ୍ତି ଅନେନାତି ଯଜୁ=ୱେଦୋ। ପଟତି ବ୍ଯତ୍ତଭାୱଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ପଟୁ=ୱିଚକ୍ଖଣୋ। ଅଣତି ସୁଖୁମଭାୱେନ ପୱତ୍ତତୀତି ଅଣୁ=ସୁଖୁମୋ, ୱୀହିଭେଦୋ ଚ। ଅସନ୍ତି ପୱତ୍ତନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତେହୀତି ଅସୱୋ=ପାଣା। ସୁଖଂ ୱସନ୍ତ୍ଯନେନାତି ୱସୁ=ଧନଂ। ପସୀଯତି ବାଧୀଯତି ସାମିକେହୀତି ପସୁ। ଚତୁପ୍ପଦୋ। ପଂସତି ସୋଭାୱିସେସଂ ନାସେତୀତି ପଂସୁ=ରେଣୁ। ବନ୍ଧୀଯତି ସିନେହଭାୱେନାତି ବନ୍ଧୁ=ଞାତି।

୩। ବନ୍ଧା ଉ ୱଧୋ ଚ।

ବନ୍ଧ-ବନ୍ଧନେ ତିମସ୍ମା ଉ ହୋତି, ବନ୍ଧସ୍ସ ୱଧାଦେସୋ ଚ। ପଞ୍ଚହି କାମଗୁଣେହି ଅତ୍ତନି ସତ୍ତେ ବନ୍ଧତୀତି ୱଧୂ-ସୁଣିସା, ଇତ୍ଥୀ ଚ।

୪। ଜମ୍ବାଦଯୋ।

ଜମ୍ବୂଆଦଯୋ ସଦ୍ଦାଉପଚଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ, ନିପାତନଂ ଅପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ପାପନଂ ପତ୍ତସ୍ସ ପଟିସେଧୋ ଚ। ଜନିସ୍ମା ଉ, ବୁକାଗମୋ, ‘‘ମନାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତ’’ନ୍ତି (୫।୯୬) ନସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତଂ, ‘‘ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ’’ତି (୧।୪୧) ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ମୋ, ଜାଯତି, ଜନୀଯତୀ ୱା ଜମ୍ବୂ=ରୁକ୍ଖୋ। ଭମିସ୍ସ ଅମଲୋପୋ, ଭମତି କମ୍ପତୀତି ଭୂ=ଭମୁ। କରୋତିସ୍ମା ଉ, ତସ୍ସ କନ୍ଧୁଞ୍ଚ ଚ, ‘‘ପରରୂପମଯକାରେ ବ୍ଯଞ୍ଜନେ’’ତି (୫।୯୫) ଧାତ୍ୱନ୍ତସ୍ସ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ ପରରୂପତ୍ତଂ, ରୁଧିରୁପ୍ପାଦଂ

କରୋତୀତି କକ୍କନ୍ଧୂ=ବଦରୀ। ଲମ୍ବ-ଅଓସଂସନେ , ଆପୁବ୍ବୋ, ସଂଯୋଗାଦିଲୋପଦୀଘରସ୍ସା, ଆଲମ୍ବତି ଅଓସଂସତୀତି ଅଲାବୂ=ତୁମ୍ବି। ସର-ଗତି ହିଂସାଚିନ୍ତାସୁ, ଉମ୍ହି ଅଭୁକ ଅବୁକ ଚ, ସରତି ଗଚ୍ଛତୀତି ସରଭୂ=ଏକା ମହାନଦୀ। ସରତି ପାଣେ ହିଂସତୀତି ସରବୂ=ଖୁଦ୍ଦଜନ୍ତୁକୱିସେସୋ। ଚମଅଦନେ, ଚମତି ଭକ୍ଖତି ନିୱାପନ୍ତି ଚମୂ=ସେନା। ତନ-ୱିତ୍ଥାରେ, ତନୋତି ସଂସାରଦୁକ୍ଖନ୍ତି ତନୁ=ସରୀରଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି ପଯୋଗତୋ ଦଟ୍ଠବ୍ବା।

୫। ତପୁସ ୱି ଧ କୁର ପୁଥ ମୁଦା କୁ।

ତପ-ସନ୍ତାପେ, ଉସ-ଦାହେ, ୱିଧ-ୱେଧନେ, କୁର-ସଦ୍ଦେ, ପୁଥ ପଥ-ୱିତ୍ଥାରେ, ମୁଦ-ତୋସେ, ଏତେହି କୁ, ହୋତି। କକାରୋନୁବନ୍ଧୋ "ନ ତେ କାନୁବନ୍ଧନାଗମେସୂ"ତି (୫।୮୫) ଏଓନମଭାୱତ୍ଥୋ। ତପ ଇତି ନିଦ୍ଦେସତୋୱ ଅସ୍ସ ଇଓଂ, ତାପୀଯତୀତି ତିପୁ=ଲୋହୱିସେସୋ। ଉସତି ଦାହଂ କରୋତୀତି ଉସୁ=ସରୋ। ୱେଧତି ରଂସୀହି ତିମିରନ୍ତି ୱିଧୁ=ଚନ୍ଦୋ। କୁରତି କିଚ୍ଚାକିଚ୍ଚଂ ୱଦତୀତି କୁରୁ=ରାଜା, କୁରୱୋ=ଜନପଦୋ। ପୁଥତି ମହନ୍ତଭାୱେନ ପତ୍ଥିରତୀତି ପୁଥୁ=ୱିତ୍ଥିଣ୍ଣୋ, ମୋଦନଂ, ମୁଦୀଯତୀତି ୱା ମୁଦୁ=ଅଥଦ୍ଧୋ।

୬। ସିନ୍ଧାଦଯୋ।

ସିନ୍ଧୁ ଆଦଯୋ କୁପଚ୍ଚଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସନ୍ଦ-ପସ୍ସୱନେ, ଅସ୍ସ ଇଓଂ, ଧୋଚାନ୍ତା ଦେସୋ ନିପାତନା, ସନ୍ଦତି ପସ୍ସୱତୀତି ସିନ୍ଧୁ=ନଦି, ୱହିସ୍ସୁପନ୍ତସ୍ସ ଦୀଘାଦିବଓେ, ବାଧ୍‌ସ୍ସ ୱାନ୍ତହଓେ ଚ, ୱହନ୍ତ୍ଯନେନାତି ବାହୁ, ବାଧତି ଉପଦ୍ଦୱେ ୱାରେତୀ ତି ୱା ବାହୁ=ଭୁଜୋ। ରଂଘ-ଗମନେ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ରଘତି ପୱଉହି ରାଜଧମ୍ମେତି ରଘୁ=ରାଜା। ୱିଦ-ଲାଭେ, ନକାରାଗମୋ, ୱସ୍ସ ବୋ, ୱିନ୍ଦତ୍ଯନେନ ନନ୍ଦନନ୍ତି ବିନ୍ଦୁ=କଣିକା। ମନ-ଞାଣେ, ନସ୍ସ ଧୋ, ମଞ୍ଞତି ଞାଯତି ମଧୁରନ୍ତି ମଧୁ=ମଧୁକରୀହି କତମଧୁ, ରପ ଲପ ଜପ ଜପ୍ପ-ୱଚନେ, ଅସ୍ସେଓଂ, ରପତି ଜପ୍ପତି ମନ୍ତନ୍ତୀ ରିପୁ=ପଚ୍ଚାମିତ୍ତୋ। ସସ-ଗତି ହିଂ ସାପାଣନେସୁ, ଅସ୍ସ ଉଓଂ, ସସତି ଜୀୱତୀତି ସୁସୁ=ଯୁୱା। ଅର ଗମନେ, ଅସ୍ସୌଓ ମୂଓଞ୍ଚ, ଅରତି ମହନ୍ତଭାୱଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ଉରୁ=ମହା, ଅରତିନେନାତି ଉରୁ-ସତ୍ଥି। ଖଣ-ଅୱଦାରଣେ, ଆ ପୁବ୍ବୋ ଅନଲୋପୋ, ଆଖନତୀତି ଆଖୁ=ଉନ୍ଦୂରୋ। ତରତରଣେ, ତସ୍ସ ଥୋ, ତରତୀତି ଥରୁ=ଖଗ୍ଗାୱଯୱୋ। ଲଂଘ-ଗତି ସୋସନେସୁ ଘସ୍ସ ୱା ହଓଂ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ ଚ, ଲଘତି ପୱଉତି ଲଘୁଭାୱେନାତି ଲଘୁ ଲହୁ ଏକନ୍ଥା, (ଭଂଜ-ଓମଦ୍ଦନେ, ପ-ପୁବ୍ବୋ, ଜସ୍ସ ଗଓଂ, ପଭଞ୍ଜତି ୱିସେସେନାତି ପଭଙ୍ଗୁ=ଭଙ୍ଗୁରୋ।) ଠା-ଗତିନିୱତ୍ତିଯଂ, ସୁପୁବ୍ବୋ, ଠାତି ପୱଉତି ସୁନ୍ଦରଭାୱେନାତି ସୁଟ୍ଠୁ=ସୋଭନଂ, ଦୁପୁବ୍ବୋ ଠାତି ପୱଉତି ଅସୁନ୍ଦରଭାୱେନାତି ଦୁଟ୍ଠୁ=ଅସୋଭନଂ। ଏୱମଞ୍ଞେପି ୱିଞ୍ଞେଯ୍ଯା।

୭। ଇ।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ବହୁଲଂ ଇ ହୋତି, ଅଭ-ଖେପନେ, ଅସୀଯତି ଖ୍ପୀଯତୀତି ଅସି=ଖଗ୍ଗୋ। କସ-ୱିଲେଖନେ, କସୀଯତେ କସି=କସନଂ। ମସ-ଆମସନେ, ମସୀଯତୀତି ମସି=ମେଠଆ। କୁ-ସଦ୍ଦେ ଓ ଅୱାଦେସା, କୱତି କଥେଭୀତି କୱି=କବ୍ବକାରୋ। ରୁସଦ୍ଦେ, ରୱତି ଗଜ୍ଜତୀତି ରୱି=ଆଦିଚ୍ଚୋ। ସପ୍ପ-ଗମନେ, ସପ୍ପତି ପୱଉତୀତି ସପ୍ପି=ଘତଂ। ଗନ୍ଥ-ଗନ୍ଥନେ, "ତ ଥ ନ ରାନଂ ଟ ଠ ଣଳା"ତି (୧।୨୫) ନଥାନଂ ଣଠା, ଗଣ୍ଠେତୀତି ଗଣ୍ଠି=ପବ୍ବୋ, ଗଣ୍ଠିଚ। ରାଜ-ଦିତ୍ତିଯଂ, ରାଜତି ପୱଉତୀତି ରାଜି=ପାଠଇ। କଲ-ସଙ୍ଖ୍ଯାନେ, କଲୀଯତି ପରିମୀଯତୀତି କଲି=ପାପଂ। ବଲ-ପାଣନେ, ବଲନ୍ତି ଜୀୱନ୍ତି ଅନେନାତି ବଲି=କରୋ। ଧନ-ସଦ୍ଦେ, ଧନତି ନଦତୀତି ଧନି=ସଦ୍ଦୋ। ଅଚ୍ଚ ଅଞ୍ଚ-ପୂଜାଯଂ, ଅଚ୍ଚୀଯତି ପୂଜୀଯତୀତି ଅଚ୍ଚି=ଜାଲା। ୱଲ ୱଲ୍ଲ-ସଂୱରଣେ, ୱଲନଂ ସଂକୋଚନଂ ୱଲି=ଉଦରାଦୀସୁ ପଲି, ୱଲ୍ଲୀଯନ୍ତି ସଂୱରୀଯନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତାଯାତି ୱଲ୍ଲି=ଲତା। ୱିମ୍ହି ୱଲୀ ୱଲ୍ଲୀତିପି ହୋତି, ସୋଯେୱତ୍ଥୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୮। ଦଧ୍ଯାଦଯୋ।

ଦଧିଆଦଯୋ ସଦ୍ଦା ଇପଚ୍ଚଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଧା-ଧାରଣେ, ଦ୍ୱିଭାୱୋ ନିପାତନା, ଘତମାଦଧାତୀତି ଦଧି=ଗୋର ସୱିସେସୋ। ଅଂହ-ଗମନେ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ଅଂହତି ଗଚ୍ଛତୀତି ଅହି=ସପ୍ପୋ। କମ୍ପ ଚଲନେ, ସଂଯୋଗାଦିଲୋପୋ, କମ୍ପତି ଚଲତୀତି କପି=ୱାନରୋ। ମନ-ଞାଣେ, ଅସ୍ସ ଉଓଂ, ମନତି ଜାନାତୀତି ମୁନି=ସମଣୋ। ନସ୍ସ ଣଓଂ, ମନତି ମହଗ୍ଘଭାୱଂ ଗଚ୍ଛତୀତୀ ମଣି=ରତନଂ। ଇକ୍ଖ ଚକ୍ଖ-ଦସ୍ସନେ, ଇସ୍ସ ଅଓଂ ଇକ୍ଖତି ଅନେନାତି ଅକ୍ଖି=ନଯନଂ। କମପୱିକ୍ଖେପେ, ଅସ୍ସ ଇଓଂ, କମତି ଯାତୀତି କିମି=ଖୁଦ୍ଦଜନ୍ତୁକୱିସେସୋ। ତର ତରଣେ, ତିତ୍ତିରାଦେସୋ, ତୁରିତୋ ତରତି ଯାତୀତି ତିତ୍ତିରି=ପକ୍ଖିୱିସେସୋ। କୀଠଅ-ୱିହାରେ, ଈସ୍ସ ଏଓଂ, କୀଠଅନଂ କେଠଇ=କୀଠଆ। ଉସିସ୍ମା ଇସ୍ସ ଖଲୁଞ୍ଚ, ଉସତି ଦହତୀ ଉକ୍ଖଲି=ଭାଜନଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୯। ଯୁୱଣ୍ଣୁପନ୍ତା କି।

ଇଓଣ୍ଣୁପନ୍ତେହି ଚ ଉଓଣ୍ଣୁପନ୍ତେହି ଚ କ୍ରିଯନ୍ତେହି ବହୁଲଂ କି ହୋତି। କକାରୋ-ନୁବନ୍ଧୋ, ଇସ ସିସ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, ସିଓଂ ଇଚ୍ଛତୀତି ଇସି=ତପସ୍ସୀ। ଗିର-ନିଗିରଣେ, ଗିରତି ପସଓତି ଛଓିମଂସସାରଭୂତଂ ଭେସଜ୍ଜାଦିନ୍ତି ଗିରି=ସେଲୋ। ସୁଚ-ସୋଚନେ। ସୋଚନଂ ସୁଚି=ସୋଚେଯ୍ଯଂ, ରୁଚ-ଅଭିଲାସେ ରୁଚନ୍ତି ଏତାଯାତି ରୁଚି=ଆଭିଲାସୋ, ଏଓମଞ୍ଞେପି।

୧୦। ଓପ ଓର ଓସ ରସ ନଭ ହର ହନ ପଣା ଇଣ।

ଓପ-ବୀଜନିକ୍ଖେପେ, ଓର-ଓରଣସମ୍ଭତ୍ତୀସୁ, ଓସ-ନିଓାସେ, ରସ-ଅସ୍ସାଦନେ, ନଭ-ହିଂସାଯଂ, ହର ହରଣେ, ହନ ହିଂସାଯଂ, ପଣ-ବ୍ଯଓହାରଥୁତିସୁ, ଏତେହି ଇଣ ହୋତି। ଓପନ୍ତି ଏତାଯାତି ଓାପି=ଜଲାସଯୋ। ଓାରେନ୍ତି ଏତେନାତି ଓାରି=ଜଲଂ। ଓସନ୍ତି ଏତାଯାତି ଓାସି=ତଚ୍ଛକ ଭଣ୍ଡଂ। ରସୀଯତି ଅସ୍ସାଦନଓସେନ ସମୋ ସରୀଯତୀତି ରାସି=ସମୂହୋ। ନଭତି ହିଂସତୀତି ନାଭି=ସରୀରାଓଯଓୋ। ହାରେତୀତି ହାରି=ମନୁଞ୍ଞଂ। ‘‘ହନସ୍ସ ଘାତୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ’’ (୫।୯୯) ତି ହନସ୍ସ ଘାତୋ, ହନନ୍ତି ଏତେନାତି ଘାତି=ପହରଣଂ, ପଣତି ଓୋହରତୀତି ପାଣି, ପଣତି ଓୋହରତି ଏତେନାତି ଓା ପାଣି=କରୋ।

୧୧। ଭୂଗମା ଇଣ।

ଭୂ-ସତ୍ତାଯଂ, ଅମ ଗମ-ଗମନେ ଏତେହି ଇଣ ହୋତି ଭଓିସ୍ସତି କାଲେ। ଭଓିସ୍ସତୀତି ଭାଓୀ=ଭଓିସ୍ସମାନୋ। ଗମିସ୍ସତୀତି ଗାମୀ=ଗମିସ୍ସମାନୋ।

୧୨। ତନ୍ଦଲକ୍ଖା ଈ।

ତନ୍ଦ-ଆଲସିଯେ, ଲକ୍ଖ-ଦସ୍ସନଙ୍କେସୁ, ଏତେହି ଈ ହୋତି। ତନ୍ଦନଂ ତନ୍ଦୀ=ଆଲସ୍ଯଂ, ଲକ୍ଖୀଯନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତାଯାତି ଲକ୍ଖୀ=ସିରୀ।

୧୩। ଗମା ରୋ।

ଗମିସ୍ମା ରୋ ହୋତି। ‘‘ରାନୁବନ୍ଧେନ୍ତସରାଦିସ୍ସା’’ତି (୪।୧୩୨) ଅମଲୋପୋ, ଗଚ୍ଛତୀତି ଗୋ=ପସୁ।

(ଇତି ସରପଚ୍ଚଯଓିଧାନଂ)।

୧୪। ଇ ଭୀ କା କରାର ଓକ ସକ ଓାହି କୋ।

ଇ-ଅଜ୍ଝେନ ଗତୀସୁ, ଭୀ-ଭଯେ, କା ଗା-ସଦ୍ଦେ, କର-କରଣେ, ଅର-ଗମନେ, କୁକ ଓକ-ଆଦାନେ, ସକ-ସତ୍ତିଯଂ, ଓା-ଗତିବନ୍ଧନେସୁ, ଏତେହି କପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି। ଏତି ପଓତ୍ତତୀତି ଏତୋ=ଅସହାଯୋ। ଭାଯନ୍ତି ଏତସ୍ମାତି ଭେକୋ=ମଣ୍ଡୂକୋ। କାଯତି ସଦ୍ଦଂ କରୋତୀତି କାକୋ=ଓାଯସୋ। କରୋତି ଓଣ୍ଣକନ୍ତି କକ୍କୋ=ଓଣ୍ଣଓିସେସୋ, ପିସିତଦଙ୍ଗଞ୍ଚ। ଅରତି ଯାତୀତି ଅକ୍କୋ=ସୂରୋ, ଓିଟପିଓିସେସୋ ଚ। ଓକତି ଓଦନଂ ଆଦଦାତୀତି ଓକ୍କଂ=ଦେହକୋଟ୍ଠାସଓିସେସୋ, ସକ୍କତୀତି ସକ୍କୋ-ଦେଓିନ୍ଦୋ, ସମତ୍ଥୋ ଚ। ଓାତି ବନ୍ଧତି ଏତେନାତି ଓାକୋ=ଓକ୍କଲଂ।

୧୫। ଞ୍ଜୁକାଦଯୋ।

ଞ୍ଜୁକାଦଯୋ କପଚ୍ଚଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଉହ-ଓିତକ୍କେ, ହଲୋପୋ ନିପାତନା ଉହୀଯତି ଓିଚିନୀଯତୀତି ଉକା-ଓକୋଦନୀ। ଉନ୍ଦ କିଲେଦନେ, ସଂଯୋଗାଦି ଲୋପୋ, ଅକ ଚ। ଉନ୍ଦତି ଦ୍ରଓଂ କରୋତୀତି ଉଦକଂ=ଜଲଂ। ଭୀ-ଭଯେ, ଏତ୍ତାଭାଓୋ, ଭାଯନ୍ତି ଏତସ୍ମାତି ଭୀକୋ=ଭୀରୁ। ସକ-ସତ୍ତିଯଂ, ଉପନ୍ତସ୍ସି, ସକ୍କୋତି ଧାରେତୁନ୍ତି ସିକ୍କା=ଉପକରଣଓିସେସୋ। ହା-ଚାଗେ, ହୀଯତି ସାଧୂହି ଜହୀଯତୀତି ହାକୋ=କୋଧୋ। ସମ୍ପ-ମଣ୍ଡନେ, କସ୍ସ ଉଞ୍ଚ , ସମ୍ପତି ଉଦକଂ ମଣ୍ଡେତୀତି ସମ୍ପୁକୋ=ଜଲଜନ୍ତୁଓିସେଭୋ। ପୁଥ ପଥ-ଓିତ୍ଥାରେ, ଓତ୍ତାଭାଓୋ, କସ୍ସ ଉଞ୍ଚ, ପୁଥତି ପତ୍ଥରତି ଅତ୍ତନୋ ବାଲଭାଓନ୍ତି ପୁଥୁକୋ=ବାଲୋ। ସୁଚ-ସୋକେ, ସୋଚନ୍ତି ଏତେନାତି ସୁକ୍କଂ=ସମ୍ଯଓୋ, ସେତଞ୍ଚ। ଚି-ଚଯେ, ଉପପୁବ୍ବୋ, ଏତ୍ତାଭାଓୋ, ଉପଚିନନ୍ତୀତି ଉପଚିକା=ଓମ୍ମିକ କାରା। କମ୍ପ-ଚଲନେ, କମ୍ପିସ୍ସ ପଂ, କମ୍ପତି ଚଲତୀତି ପଙ୍କୋ=କଦ୍ଦମୋ। ଉସ-ଦାହେ, ଉସତୀତି ଉକ୍କା=ଜାଲା। କସ୍ସ ମୁଞ୍ଚ, ଉସତି ଦହତୀଭି ଉମ୍ମୁକଂ=ଅଲାତଂ। ଓମ-ଉଗ୍ଗିରଣେ, କସ୍ସ ମିଞ୍ଚ, ଓମୀଯତୀତି ଓମ୍ମିକୋ=ଉପଚିକାକତୋ ଚଯୋ, ମସ-ଆମସନେ, ସସ୍ସ ତ୍ଥଙ୍ଗ, ମସୀଯତି ପେମେନାତି ମତ୍ଥକଂ=ସୀସଂ, ଏଓମଞ୍ଞେପି।

୧୬। ଭୀତ୍ୱା ନକୋ।

ଭୀ-ଭଯେ ତୀମସ୍ମା ଆନକୋ ହୋତି। ଭାଯନ୍ତି ଏତସ୍ମାକି ଭଯାନକୋ=ଭଯଜନକୋ।

୧୭। ସିଙ୍ଘା ଆଣିକାଟକା।

ସିଙ୍ଘ-ଘାଯନେତୀମସ୍ମା ଆଣିକ ଆଟକା ହୋନ୍ତି। ''ଇନ୍ଦ୍ରିଯମଦ୍ୱା''ତି ୯୩।୨୬୦ ଆ, ସିଙ୍ଘଯତି ପସ୍ସୱତୀତି ସିଙ୍ଘାଣିକା=ନାସାସ୍ସୱୋ। ସିଙ୍ଘତି ଏକୀଭାୱଂ ଯାତୀତି ସିଙ୍ଘାଟକଂ=ୱୀଥିଚତୁକ୍କଂ।

୧୮। କରାଦିତ୍ୱକୋ।

କର-କରଣେ, ସର-ଗତିହିଂସାଚିନ୍ତାସୁ, ନର-ନଯେ, ତରତରଣେ, ୱର-ୱରଣ ସମ୍ଭତ୍ତୀସୁ, ଜନ-ଜନନେ, କର-ଦିତ୍ତି ଗତିକନ୍ତୀସୁ, କଟ-ମଦ୍ଦନେ, କୁର-ସଦ୍ଦେ, ଥୁ-ଅଭିତ୍ଥୱେ, ଏୱମାଦୀହି ଅକୋ ହୋତି। କରୀଯତୀତି କରକୋ=କମଣ୍ଡଲୁ। କରୋତୀତି କରକା=ୱସ୍ସୋପଲା। ସରତି ଉଦକମେତ୍ଥାତି ସରକୋ=ପାନଭାଜନଂ। ନରନ୍ତି ପାପୁଣନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତ୍ଥାତି ନରକୋ=ନିରଯୋ। ତରନ୍ତ୍ୟନେନାତି ତରକୋ=ତରଣଂ। ୱାରେତୀତିୱରକୋ=ୱରଣୋ, ଧଞ୍ଞୱିସେସୋ ଚ। ଜନେତୀତି ଜନକୋ=ପିତା। କନତି ଦିବ୍ବତୀତି କନକଂ=ସୁୱଣ୍ଣଂ। କଟତି ମଦ୍ଦତି ରିପୱୋତି କଟକଂ=ନଗରଂ। କୁରତୀତି କୋରକୋ=କଲିକା। ଥୱୀଯତୀତି ଥୱକୋ-ଗୁଚ୍ଛୋ।

୧୯। ବଲ ପତେହ୍ୟାକୋ।

ବଲ-ପାଣନେ, ପତ ପଥ-ଗମନେ, ଏତେହି ଆକୋ ହୋତି। ବଲତି ଜୀୱତୀତି ବଲାକା=ପକ୍ଖିୱିସେସୋ। ପତତି ଯାତୀତି ପତାକା=ଧଜୋ।

୨୦। ସାମାକାଦଯୋ।

ସାମାକଆଦଯୋ ଆକନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସା-ତନୁ କରଣାୱସାନେସୁ, ସାସ୍ସ ମୁକ, ସାତି ଦେହଂ ତ ନୁଂ କରୋତୀତି ସାମାକୋ=ତିଣଧଞ୍ଞଂ। ପା-ପାନେ, ଇନଙ, ପିୱତି ରକ୍ଖନ୍ତି ପିନାକୋ=ମହିସ୍ସରଧନୁ। ଗୁ-ସଦ୍ଦେ, ''ଯୁୱଣ୍ଣାନ ମିଯଙ୍ଗୁୱଙ ସରେ''ତି (୫।୧୩୬) ଉୱଙ, ଗୱତି ନଦତି ଏତେନାତି ଗୁୱକୋ=ପୂଗଫଲଂ। ଅଟ ପଟ-ଗମନତ୍ଥା, ପଟତି ଯାତୀତି ପଟାକା=ୱେଜଯନ୍ତୀ। ସଲ ପିଲ ପଲ ହୁଲ-ଗମନତ୍ଥା, ସଲତି ଯାତୀତି ସଲାକା=ୱେଜ୍ଜୋପକରଣଦବ୍ବଂ। ୱିଦ-ଞାଣେ, ୱିଦତି ଜାନାତୀତି ୱିଦାକୋ=ୱିଦ୍ୱା। ପଣବ୍ୟୱହାରଥୁତୀସୁ ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ଊକ ଚ, ପଣୀଯତି ୱୋହରୀଯତୀତି ପିଞ୍ଞାକୋ=ତିଲକକ୍କୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୧। ୱିଚ୍ଛାଲଗମମୁସା କିକୋ।

ୱିଚ୍ଛା-ଗମନେ , ଅଲ=ବନ୍ଧନେ, ଅମ ଗମ-ଗମନେ, ମୁସ-ଥେଯ୍ୟେ, ଏତେହି କିକୋ ହୋତି। ୱିଚ୍ଛତି ଯାତୀତି ୱିଚ୍ଛିକୋ=କୀଟୋ। ଅଲତି ବନ୍ଧତି ଏତେନାତି ଅଲିକଂ=ଅସଚ୍ଚଂ। ଗଚ୍ଛତୀତି ଗମିକୋ=ଗନ୍ତା। ମୁସାତି ନିଦ୍ଦେସା ଦୀଘୋ, ମୁସତି ଥେନେତୀତି ମୂସିକୋ=ଉନ୍ଦୁରୋ।

୨୨। କିଂକଣିକାଦଯୋ।

କିଂକଣିକାଦଯୋ ସଦ୍ଧା କିକନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। କଣୈତି ଦଣ୍ଡକୋ ଧାତୁ ସଦ୍ଦତ୍ଥୋ, କସ୍ସ ଦ୍ୱିତ୍ତଂ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ନିଗ୍ଗହୀତାଗମୋ ଚ, କଣତି ସଦ୍ଦଂ କରୋତୀ କିଂକଣିକା=ଘଣ୍ଟିକା। ମୁଦ-ତୋସେ, ଦସ୍ସ ଦ୍ୱିତ୍ତଂ, ମୁଦନ୍ତି ଏତମଯାତି ମୁଦ୍ଦିକା=ଅଙ୍ଗୁଲିଯାୱେଟ୍ଠନଂ, ଫଲୱିସେସୋ ଆ। ମହୀଯତି ପୂଜୀଯତୀତି ମହିକା=ହିମଂ। କଲ-ସଙ୍ଖ୍ୟାନେ, କଲୀଯତି ପରିମୀତଯତୀତି କଲିକା=କୋରକୋ। ସପ୍ପ-ଗମନେ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ। ସପ୍ପତି ଗଚ୍ଛତୀତି ସିପ୍ପିକା=ଜଲଜନ୍ତୁୱିସେସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୩। ଇସା କୀକୋ।

ଇସ ସିଂସ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, ଇଚ୍ଚସ୍ମା କୀକୋ ହୋତି। ଇଚ୍ଛୀଯତୀତି ଇସୀକା=ତୂଲନିସ୍ସଯୋ।

୨୪। କମପଦା ଣୁକୋ।

କମ-ଇଚ୍ଛାୟଂ, ପଦ-ଗମନେ, ଏତେହି ଣୁକୋ ହୋତି। ‘‘ଣିଣାପୀନ’’ନ୍ତି (୫।୧୬୦) ଯୋଗୱିଭାଗା ଣିଲୋପୋ। କାମେତୀତି କାମୁକୋ=କାମୟିତା । ପଜ୍ଜତି ଯାତି ଏତାୟାତି ପାଦୁକା=ପାଦୋପକରଣଂ।

୨୫। ମଣ୍ଡସଲା ଣୂକୋ।

ମଣ୍ଡ-ଭୂସନେ, ସଲ-ଗମନତ୍ଥୋ ଦଣ୍ଡକୋ ଧାତୁ, ଏତେହି ଣୂକୋ ହୋତି। ମଣ୍ଡେତି ଜଲଂ ଭୂସେତୀତି ମଣ୍ଡୂକୋ=ଭେକୋ, ସଲତି ଗୋଚରତ୍ତ ମୁପୟାତୀତି ସାଲୂକଂ=ଉପ୍ପଲକଣ୍ଡୋ।

୨୬। ଉଲୂକାଦୟୋ।

ଉଲୂକାଦୟୋ ସଦ୍ଦା ଣୂକନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଉଲ-ଗୱେସନେ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ ନିପାତନା, ଉଲତି ଗୱେସତୀତି ଉଲୂକୋ=କୋସିୟୋ। ମନ=ଞାଣେ, ନସ୍ସ ଧତ୍ତଂ, ମଞ୍ଞତୀତି ମଧୂକୋ=ରୁକ୍ଖୋ। ଜଲ-ଦିତ୍ତିୟଂ, ଜଲତୀତି ଜଲୂକା=ଲୋହିତପୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୭। କସା ସକୋ।

କସ-ୱିଲେଖନେତୀମସ୍ମା ସକୋ ହୋତି। କସତୀତି କସ୍ସକୋ=କସିକମ୍ମକାରୋ।

୨୮। କରା ଡିକୋ।

କରୋତିସ୍ମା ଡିକୋ ହୋତି। କରୋନ୍ତି କୀଳଅଂ ଏତ୍ଥାତି କଡିକୋ=ବାହୁଲୋ।

୨୯। ଇସା ଠକନ।

ଇସ ସିଂସ-ଇଚ୍ଛାୟଂ, ଇଚ୍ଚସ୍ମା ଠକନ ହୋତି। ଇଚ୍ଛୀୟତୀତି ଇଟ୍ଠକା=ମତ୍ତିକାୱିକାରୋ।

୩୦। ସମା ଖୋ।

ସମ-ଉପସମଖେଦେସୁ , ଏତସ୍ମା ଖୋ ହୋତି। ସମେତି ଉପସମେତୀତି ସଙ୍ଖୋ=କମ୍ବୁ।

୩୧। ମୁଖା ଦୟୋ।

ମୁଖ ଆଦୟୋ ଖନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ମୁ-ବନ୍ଧନେ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ ନିପାତନା, ମୁନନ୍ତି ବନ୍ଧନ୍ତି ଏତେନାତି ମୁଖଂ=ଲପନଂ। ସି-ସେୱାୟଂ, ଏତ୍ତା ଭାୱୋ ନିପାତନା, ସୟନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଉକା କୁସୁମ-ଦୟୋ ଚାତି ସିଖା=ଚୂଳଆ। ୱିପୁବ୍ବସ୍ସ ସିସ୍ସ, ୱିସତିସ୍ସ ୱା, ୱିସେସେନ ସୟନ୍ତି ଏତ୍ଥ, ପୱିସନ୍ତୀତି ୱିସିଖା=ରଚ୍ଛା। କନ-ଦୀତ୍ତି ଗତି କନ୍ତୀସୁ, ନିପୁବ୍ବୋ, ଅନଭାଗଲୋପୋ, କନତି ଦିବ୍ବତୀତି ନିକ୍ଖୋ=ସୁୱଣ୍ଣୱିକାରୋ। ମୟେତି ଗମନତ୍ଥୋ ଦଣ୍ଡକୋ ଧାତୁ, ଖସ୍ସ ଉଞ୍ଚ, ମୟତି ଯାତୀତି ମୟୂଖୋ-କିରଣୋ। ଲୂ-ଛେଦନେ, ଓତ୍ଥାଭାୱୋ, ଲୁନାତି ଛିନ୍ଦତି ସୋଭନ୍ତି ଲୂଖୋ=ଅସିନିଦ୍ଧୋ। ଅର-ଗମନେ, ଅରନ୍ତି ଯନ୍ତି ଏତେନାତି ଅକ୍ଖୋ=ସକଟାୱୟୱା, ପାସକୋ ଚ। ଯସ-ପୟତନେ, ଯସ୍ସତି ପୟତତି ବଲିମାହରଣତ୍ଥାୟାତି ଯକ୍ଖୋ=ଅମନୁସ୍ସୋ, ରୁହ-ଜନନେ, ରୁହତି ଜାୟତୀତି ରୁକ୍ଖୋ=ପାଦପୋ, ଉସ-ଦାହେ, ଉସତି ଦହତି କାମଗ୍ଗିନାତି ଉକ୍ଖୋ=ବଲୀବଦ୍ଦୋ। ସହ-ମରିସନେ ‘ହଲୋପୋ, ସହତି ଅତ୍ତନି କତାପରାଧଂ ଖମତୀତି ସଖା=ସହାୟୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୩୨। ଅଜ ୱଜ ମୁଦ ଗଦ ଗମା ଗକ।

ଅଜ ୱଜ-ଗମନେ, ମୁଦ-ତୋସେ, ଗଦ-ୱଚନେ, ଅମ ଗମ-ଗମନେ, ଏତେହି ଗକ ହୋତି। ଅଜତି ଗଚ୍ଛତି ସେଟ୍ଠଭାୱନ୍ତି ଅଗ୍ଗୋ-ସେଟ୍ଠୋ । ୱଜତି

ସମୂହତ୍ତଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ୱଗ୍ଗୋ=ସମୂହୋ। ମୁଦନ୍ତି ଏତେନାତି ମୁଗ୍ଗୋ=ଧଞ୍ଞୱିସେସୋ। ଗଦତୀତି ଗଗ୍ଗୋ=ଇସି। ‘‘ମନାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତ’’ନ୍ତି (୫।୯୬) ମସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତଂ, ଗଚ୍ଛତୀତି ଗଙ୍ଗା=ସୁରାପଗା।

୩୩। ସିଙ୍ଗାଦୟୋ।

ସିଙ୍ଗଆଦୟୋ ସଦ୍ଦା ଗକଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସୀ-ସୟେ, ନିଗ୍ଗହୀତାଗମୋ, ରସ୍ସତ୍ତଞ୍ଚ, ସୟତି ପୱତ୍ତତି ମତ୍ଥକେତି ସିଙ୍ଗଂ=ୱିସାଣଂ। ଫୁର-ଚଲନେ, ଲିମୁତ୍ତଂ, ଫୁରତି ଚଲତୀତି ପୁଲିଙ୍ଗୋ=ଜଲିତଙ୍ଗା ରାୱୟୱୋ। ଚଲ-କମ୍ପନେ, ଉପୁବ୍ବୋ, ଚଲସ୍ସ ଚାଲିଂ, ଉଚ୍ଚଲତି କମ୍ପତୀତି ଉଚ୍ଚାଲିଙ୍ଗୋ=ସୁକ୍କକୀଟୋ, କଲ-ସଦ୍ଦେ, ଇମୁକ, କଲତି ଅଭିନାଦଂ କରୋତି ବହୁରଜତାଯା ତି କଲିଙ୍ଗୋ=ଦକ୍ଖିଣାପଥୋ। ଭମ-ଅନୱଟ୍ଠାନେ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ଭମତୀତି ଭିଙ୍ଗୋ=ଭମରୋ। ପଟ ଅଟ-ଗମନେ, ପଟିସ୍ସ ଅମୁକ, ଅକ ଚ। ପଟତି ପତନ୍ତୋ ଗଚ୍ଛତୀତି ପଟଙ୍ଗୋ, ପଟଗୋ=ସଲଭୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୩୪। ଅଗା ଗି।

ଅଗ-କୁଟିଲଗମନେତୀମସ୍ମା ଗି ହୋତି। ଅଗତି କୁଟିଲୋ ହୁତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତୀତି ଅଗ୍ଗି=ପାୱକୋ।

୩୫। ଯାୱଲା ଗୁ।

ଯା-ପାପୁଣନେ, ୱଲ ୱଲ୍ଲ-ସଂୱରଣେ, ଏତେହି ଗୁ ହୋତି। ଯାତୀତି ଯାଗୁ=ପେଯ୍ୟା। ୱଲୀଯତି ସଂୱରୀଯତୀତି ୱଗ୍ଗୁ=ମନୁଞ୍ଞୋ।

୩୬। ଫେଗ୍ଗ୍ୱାଦୟୋ।

ଫେଗ୍ଗୁ ଆଦୟୋ ଗୁଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଫଲ-ନିପ୍ଫତ୍ତିଯଂ, ଅସ୍ସ ଏତ୍ତଂ, ଫଲତି ନିଟ୍ଠାନଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ଫେଗ୍ଗୁ=ଅସାରୋ। ଭର-ଭରଣେ, ରଲୋପୋ। ଭରତୀତି ଭଗୁ=ଇସି। ହି-ଗତୀଯଂ, ନିଗ୍ଗହୀତାଗମୋ, ହିନୋ ତି ପୱତ୍ତତୀତି ହିଙ୍ଗୁ=ରାମଠଜଂ। କମ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, କାମୀଯତୀତି କଙ୍ଗୁ=ଧଞ୍ଞୱିସେସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୩୭। ଜନା ଘୋ।

ଜନ-ଜନନେତୀମସ୍ମା ଘୋ ହୋତି। ‘‘ମନାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତ’’ନ୍ତି (୫।୯୬) ନସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତଂ, ଜାଯତି ଗମନମେତାଯାତି ଜଙ୍ଘା=ପାଣ୍ହଙ୍ଗୱିସେସୋ।

୩୮। ମେଘାଦୟୋ।

ମେଘଆଦୟୋ ଘନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ମିହ-ସେଚନେ, ହଲୋପୋ, ମେହତି ସିଞ୍ଚତୀତି ମେଘୋ=ଅମ୍ବୁଦୋ। ମୁହ-ମୁଚ୍ଛାଯଂ, ହଲୋପୋ, ମୁୟ୍ହନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତ୍ଥାତି ମୋଘୋ=ତୁଚ୍ଛୋ। ସୀ-ସୟେ, ଏତ୍ତାଭାୱୋ, ସେତି ଲହୁ ହୁତ୍ୱା ପୱତ୍ତତୀତି ସୀଘଂ=ଆସୁ। ଅହ-ଭସ୍ମୀକରଣେ, ନିପୁବ୍ବୋ, ହଲୋପଦୀଘା, ନିଦହତୀତି ନିଦାଘୋ=ଗିମ୍ହୋ। ମହୀସ୍ସ ହଲୋପୋ, ମହୀଯତି ପୂଜୀଯତୀତି ମଘା=ନକ୍ଖତ୍ତଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

(ଇତି କୱଗ୍ଗପଚ୍ଚୟୱିଧାନଂ)।

୩୯। ଚୁସରୱରା ଚୋ।

ଚୁ-ଚୱନେ, ସର-ଗତି ହିଂସା ଚିନ୍ତାସୁ, ୱର-ୱରଣ ସମ୍ଭତ୍ତୀସୁ, ଏଯେହି ଚୋ ହୋତି। ଚୱତି ରୁକ୍ଖାତି ଚୋଚଂ=ଉପଭୁତ୍ତଫଲ- ୱିସେସୋ । ସରତି ଆୟତିଂ ଦୁକ୍ଖଂ ହିଂସତୀତି ସଚ୍ଚଂ=ଅୱିତଥଂ। ୱାରେତି ସୁଖନ୍ତି ୱଚ୍ଚଂ=ଗୂଥୋ।

୪୦। ମରା ଚୁଇଚୀ ଚ।

ମର-ପାଣଚାଗେ ତୀମସ୍ମା ଚୁଇଚୀ ହୋନ୍ତି ଚୋ ଚ। ମରଣଂ ମଚ୍ଚୁ=ମରଣଂ। ମାରେତି ଅନ୍ଧକାରଂ ୱିନାସେତୀତି ମରୀଚି=ରଂସି, ମିଗତଣ୍ହିକା ଚ। ମରତୀତି ମଚ୍ଚୋ=ସତ୍ତୋ।

୪୧। କୁସ ପସା ଛିକା।

କୁସ-ଅକ୍କୋସେ, ପସ-ବାଧନେ, ଏତେହି ଛିକ ହୋତି। କୁସୀୟତି ଅକ୍କୋସୀୟତୀତି କୁଚ୍ଛି=ଉଦରଂ। ପସୀୟତି ବାଧୀୟତି ଏତ୍ଥାତି ପଚ୍ଛି=ଭାଜନୱିସେସୋ।

୪୨। କସ ଉସା ଛୁକା।

କସ-ୱିଲେଖନେ, ଉସ-ଦାହେ, ଏତେହି ଛୁକ ହୋତି। କସନ୍ତି ୱିଲେଖନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି କଚ୍ଛୁ=ପାମଂ। ଉସତି ଦହତି ସନ୍ତାପନ୍ତି ଉଚ୍ଛୁ=ରସାଲୋ।

୪୩। ଅସ ମସ ୱଦ କୁଚ କଚା ଛୋ।

ଅସ-ଖିପନେ, ମସ-ଆମସନେ, ୱଦ-ୱଚନେ, କୁଚ-ସଂକୋଚନେ, କଚ-ବନ୍ଧନେ, ଏତେହି ଛୋ ହୋତି। ଅସତି ଛିପତୀତି ଅଚ୍ଛୋ=ଭଲ୍ଲୂକୋ। ମସତି ଜଲନ୍ତି ମଚ୍ଛୋ=ମୀନୋ। ୱଦତୀତି ୱଚ୍ଛୋ=ନେଲକୋ। କୁଚୀୟତି ସଂକୋଚୀୟତୀତି କୋଚ୍ଛୋ=ଭଦ୍ଦପୀଟ୍ଠଂ। କଚୀୟତି ବନ୍ଧୀୟତୀତି କଚ୍ଛୋ=ତନୁପଦେସୋ, ଅନୂପୋ ଚ।

୪୪। ଗୁଚ୍ଛାଦୟୋ।

ଗୁଚ୍ଛଆଦୟୋ ଛନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଗୁପ-ଗୋପନେ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ, ଗୋପୀୟତୀତି ଗୁଚ୍ଛୋ=ଥୱକୋ। ତୁସ-ତୁଟ୍ଠିମ୍ହି, ତୁସନ୍ତି ଏତେନାତି ତୁଚ୍ଛଂ=ମୁସା। ପୁସ-ପୋସନେ, ପୋସନ୍ତି ତନୁମନେନାତି ପୁଚ୍ଛୋ=ୱାଲଧି, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୪୫। ଅରା ଜୁ ଞଟ ଚ।

ଅର-ଗମନେତୀମସ୍ମା ଜୁ ହୋତି, ଅରିସ୍ସ ଉଟ ଚ। ଟକାରୋ ସଦ୍ଦାଦେସତ୍ଥୋ, ଅରତି ଅକୁଟିଲଭାୱେନ ପୱତ୍ତତୀତି ଉଜୁ=ଅୱଙ୍କୋ।

୪୬। ରଜ୍ଜାଦୟୋ।

ରଜ୍ଜୁଆଦୟୋ ଜୁଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ରୁଧ-ଆୱରଣେ, ଉସ୍ସ ଅତ୍ତଂ, ରୁନ୍ଧନ୍ତି ଏତେନାତି ରୁଜ୍ଜୁ-ଯୋତ୍ତଂ। ମନ-ଞାଣେ, ଅମଞ୍ଞିତ୍ଥାତି ମଞ୍ଜୁ=ମଞ୍ଜୁଲଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୪୭। ଗିଧା ଝକା।

ଗିଧ-ଅଭିକଙ୍ଖାୟମିଚ୍ଚସ୍ମା ଝକ ହୋତି। ଗେଧତୀତି ଗିଜ୍ଝୋ=ପକ୍ଖିୱିସେସୋ।

୪୮। ୱଞ୍ଝାଦୟୋ।

ୱଞ୍ଝଆଦୟୋ ଝକ ଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ୱନ-ଯାଚନେ, ୱନୋତି ଅତ୍ତାନଂ ଅନୁଭୱିତୁଂ ଯାଚତୀତି ୱଞ୍ଝୋ=ଅଫଲରୁକ୍ଖୋ, ୱଞ୍ଝା=ଅପସୱା ଇତ୍ଥୀ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ ୱିଞ୍ଝୋ=ପବ୍ବତୋ, ସଂଜ-ସଙ୍ଗେ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ସଜ୍ଜୀୟତୀତି ସଜ୍ଝଂ=ରଜତଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୪୯। କମୟଜା ଞୋ।

କମ-ଇଚ୍ଛାୟଂ , ୟଜ-ଦେୱପୂଜାସଙ୍ଗତିକରଣଦାନେସୁ, ଏତେହି ଞୋ ହୋତି, ମସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତୱଗ୍ଗନ୍ତା, କାମୀୟତୀତି କଞ୍ଞା=କୁମାରୀ। ଜସ୍ସ ପରରୂପତ୍ତଂ, ୟଜନ୍ତୁନେନାତି ୟଞ୍ଞୋ=ୟାଗୋ।

୫୦। ପୁଞ୍ଞଂ।

ପୁନାତି ପୁଣତିସ୍ମା ୱା ଙ୍ଞୋଓତ୍ତାଭାୱୋ ଚ ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ପୁନାତି, ପୁଣତି ସୁନ୍ଦରତ୍ତଂ କରୋତୀତି ୱା ପୁଞ୍ଞ୍ଞଂ=କୁସଲଂ।

୫୧। ଅର ହାଞ୍ଞୋ ହାସ୍ସ ହିର ଚ।

ଅର-ଗମନେ, ୱା-ଚାଗେ, ଏତେହି ଅଞ୍ଞୋ ହୋତି, ହାସ୍ସ ହିରଞ୍ଞାଦେସୋ। ଅରୀଯତେ ଗମ୍ମତେତି ଅରଞ୍ଞ୍ଞଂ=ୱନଂ। ଜହାତି ସତ୍ତାନଂ ହୀନତ୍ତନ୍ତି ହିରଞ୍ଞ୍ଞଂ=ଧନଂ, ସୁୱଣ୍ଣଞ୍ଚ।

(ଇତି ଚୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯୱିଧାନଂ)।

୫୨। କିର ତରା କୀଟୋ।

କିର-ୱିକିରଣେ, ତର-ତରଣେ, ଏତେହି, କୀଟୋ ହୋତି। ସୋଭେତୁମେତ୍ଥ ରତନାନି ୱିକିରୀଯନ୍ତୀତି କିରୀଟଂ=ମକୁଟଂ। ତରୈତି ନିଦ୍ଦେସା ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ତରନ୍ତି ଯନ୍ତି ସୁରୂପତ୍ତ ମନେନାତି ତିରୀଟଂ=ୱେଟ୍ଠନଂ।

୫୩। ସକାଦୀହ୍ୟଟୋ।

ସକ-ସତ୍ତିଯଂ, କସ-ଗମନେ, କର-କରଣେ, ମକ୍କ ଇତି ସୁତ୍ତିଯୋ ଧାତୁ, ଦେୱ-ଦେୱନେ, କମ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, ଏୱମାଦିହି ଅଟୋ ହୋତି। ସଣ୍ତୋତି ଭାରଂ ୱହିତୁନ୍ତି ସକଟୋ=ଯାନଂ। ଅକସି ନିରୋଜତ୍ତଂ ଅଗମୀତି କସଟଂ=ନିରୋଜଂ। କରୋତି ଅମନାପନ୍ତି କରଟୋ=କାକୋ । ମକ୍କତି ଚଲତୀତି ମକ୍କଟୋ=ୱାନରୋ। ଦେୱୀଯତି ପୂଜୀଯତୀତି ଦେୱଟୋ=ଇସି। କମତି ଇଚ୍ଛତି ଆରୋହନ୍ତନ୍ତି କମଟୋ=ୱାମନୋ।

୫୪। ମକୁଟାୱାଟ କୱାଟ କୁକ୍କୁଟା।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ମଂକିସ୍ମା ଉଟୋ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ ଚ, ମଂକେତି ସୋଭେତୀତି ମକୁଟଂ=କିରୀଟଂ। ଅୱତିସ୍ମା ଆଟଣ, ଅୱ୍ମତେ ଖଞ୍ଞତେତି ଆୱାଟୋ=କାସୁ। କୁ-ସଦ୍ଦେତୀମସ୍ମା ଆଟୋ, ଓଅୱାଦେସା ଯଥାଯୋଗଂ, କୱତି ରୱତୀତି କୱାଟଂ=ଦ୍ୱାରପିଧାନଂ। କୁକ ୱକ-ଆଦାନେତୀମସ୍ମା କୁଟକ, କୁକତି ଗୋଚରମାଦଦାତୀତି କୁକ୍କୁଟୋ=ତମ୍ବଚୂଳଓ।

୫୫। କମୁସ କୁସ କସା ଠୋ।

କମ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, ଉସ-ଦାହେ, କୁସ-ଅକ୍କୋସେ, କସ-ଗମନେ, ଏତେହିଠୋ ହୋତି, ନିଗ୍ଗହୀତୱଗ୍ଗନ୍ତା, ଓଦନାଦୀନି କାମେତୀତି କଣ୍ଠୋ=ଗଲୋ। ଓକ୍କପରରୂପାଦୀନି, ଓଦନାଦୀସୁ ଉଣ୍ହେନ ଉସୀଯତୀ ତି ଓଟ୍ଠୋ=ଦନ୍ତଚ୍ଛଦୋ, କରଭୋ ଚ। କୁସୀଯତି ଅକ୍କୋସୀଯତୀତି କୋଟ୍ଠୋ=ଧଞ୍ଞନିଲଯୋ। କସତି ଯାତି ୱିନାସନ୍ତି କଟ୍ଠଂ=ଦାରୁ।

୫୬। କୁଟ୍ଠାଦଯୋ।

କୁଟ୍ଠଆଦଯୋ ସଦ୍ଦା ଠନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। କୁସିସ୍ମା ଠୋ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ ଚ, କୁସୀଯତି ଅକ୍କୋସୀଯତୀତି କୁଟ୍ଠଂ=ଛୱିରୋଗୋ। କୁଣ-ସଦ୍ଦେ, ପରରୂପାଭାୱୋ ଓତ୍ତାଭାୱୋ ଚ, କୁଣତି ନଦତୀତି କୁଣ୍ଠୋ=ଅତିଖିଣୋ, କୁଣୀଯତି ଅକ୍କୋସୀଯତୀତି କୁଣ୍ଠୋ= ଛିନ୍ନହତ୍ଥପାଦାଦିକୋ । ଦଂସିସ୍ସ ଦା, ଦଂସତି ଏତାଯାତି ଦାଠା=ଦନ୍ତୱିସେସୋ। କମିସ୍ସ ଅକ ଚ। କାମୀଯାତି ଦୀନେତୀତି କମଠୋ=ଭିକ୍ଖାଭାଜନଂ, ୱାମନୋ, କୁମ୍ମୋ ଚ। ଫସ୍ସିସ୍ସ ଫୁଟୋ, ଫସ୍ସୀଯତୀତି ଫୁଟ୍ଠୋ=ଫସ୍ସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୫୭। ୱର କରା ଅଣ୍ଡୋ।

ୱର-ୱରଣେ, କର-କରଣେ, ଏତେହି ଅଣ୍ଡୋ ହୋତି। ଅତ୍ତନି ପେଫଂ ୱାରଯତୀତି ୱରଣ୍ଡୋ=ମୁଖରୋଗୋ। କରୀଯତୀତି କରଣ୍ଡୋ=ଭଣ୍ଡୱିସେସୋ।

୫୮। ମନନ୍ତା ଡୋ।

ମକାର ନକାରନ୍ତେହି କ୍ରିଯହେହି ବହୁଲଂ ଡପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି। ସମ-ଉପସମେ, ସମନଂ ସଣ୍ଡଂ=ସମୂହୋ। କମ୍‌-ପଦଓିକ୍ଖେପେ, କମତି ଯାତୀତି କଣ୍ଡୋ=ସରୋ, ପରିଚ୍ଛେଦୋ ଚ, ଦମ-ଦମନେ, ଦମନ୍ତ୍ୱନେନାତି ଦଣ୍ଡୋ=ନିଗ୍ଗହୋ। ଅମ ଗମ-ଗମନେ, ଅମନ୍ତି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଅଣ୍ଡୋ=ପକ୍ଖିପସୱୋ, କୋସୋ ଚ। ଗଚ୍ଛତି ସୂନଭାୱନ୍ତି ଗଣ୍ଡୋ=ବ୍ଯାଧି, ୱଦନେକଦେସୋ ଚ। ରମୁ-କୀଳଆଯଂ, ରମନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ରୁଣ୍ଡା=ୱିଧୱା। ମନ-ଞ୍ଞାଣେ, ମଞ୍ଞନ୍ତି ଏତେନାତି ମଣ୍ଡୋ=ଓଦନାଦିନିସ୍ସାୱୋ। ଖନ ଖଣ=ଅୱଦାରଣେ, ଖଞ୍ଞତୀତି ଖଣ୍ଡୋ=ଉଚ୍ଛୁୱିକାର ୱିସେସୋ। ଲମ-ହିଂସାଯଂ, ଲମତି ହିଂସତି ସୁଚିଭାୱନ୍ତି ଲଣ୍ଡୋ=ୱଚ୍ଚଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୫୯। କୁଣ୍ଡା ଦଯୋ।

କୁଣ୍ଡଆଦଯୋ ଡନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। କମ ମନ ତନାନଂ ଅସ୍ସ ଉତ୍ତଂ, କାମୀଯତୀତି କୁଣ୍ଡଂ=ଭାଜନଂ। ମଞ୍ଞତି ହିତାହିତନ୍ତି ମୁଣ୍ଡୋ= ଛିନ୍ନକେସୋ । ତନୋତି ଏତେନାତି ତୁଣ୍ଡଂ=ଲପନଂ। ଈର-ଖେପେ, ଏରଂଆଦେସୋ। ଈରତି କମ୍ପତୀତି ଏରଣ୍ଡୋ=ବ୍ଯଗ୍ଘପୁଚ୍ଛୋ, ସି-ସେୱାଯଂ, ସିସ୍ସ ଖମୁକ, ସୁଗନ୍ଧଂ ସେୱତୀତି ସିଖଣ୍ଡୋ=ଚୂଳଆ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୬୦। ତିଜ କସ ତସ ଦକ୍ଖା କିଣୋ ଜସ୍ସ ଖୋ ଚ।

ତିଜ-ନିସାନେ, କସ-ଗମନେ, ତସ-ପିପାସାଯଂ, ଦକ୍ଖ-ୱୁଦ୍ଧିଯଂ, ଏତେହି କିଣୋ ହୋତି, ଜସ୍ସ ଖୋ ଚ, ତେଜଯିତ୍ଥାତି ତିଖ୍ଣଂ=ନିସିତଂ। କସତି ପଓଉତୀତି କସିଣଂ=ଅସେସଂ। ତସନଂ ତସିଣା=ତଣ୍ହା। ଦକ୍ଖତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛତି ଏତାଯାତି ଦକ୍ଖୀଣା=କୁସଲଂ।

୬୧। ୱୀଆଦିତୋ ଣି।

ୱୀ-ତନ୍ତସନ୍ତାନେ, ସି-ସେୱାସଂ, ସୂ-ପସ୍ସୱନେ, ଦୁ-ଗମନେ, କୀ-ଦବ୍ବୱିନୀମଯେ, ସା-ତନୁକରଣାୱସାନେସୁ, ଏୱମାଦୀହି ଣି ହୋତି। ୱୀଯତୀତି ୱେଣି=କେସକଲାପୋ। ସେୱନଂ ସେଣି=ସଜାତୀନଂ କାରୂନଂ ସମୂହୋ। ନିପୁବ୍ବୋ, ନିସେୱୀଯତୀତି ନିସେଣି=ସୋପାନଂ। ସୱତି ପସ୍ସୱତୀତି ସୋଣି=କଟି। ଦୱତି ୱହତୀତି ଦୋଣି=କଟ୍ଠମୁୱାହନୀ, ନାୱା ଚ। ନଦାଦିପାଠା ୱିମ୍ହି ସୋଣୀ ଦୋଣୀ ତିପି ହୋତି। କଯନଂ, କୀଯତେ ଏତାଯାତି ୱା କେଣି=କଯୋ ସାତି ଦୁକ୍ଖଂ ତନୁଂ କରୋତୀତି ସାଣି=ତିରୋକରଣୀ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୬୨। ଗହାଦୀହ୍ଯଣି।

ଗହ-ଉପାଦାନେ, ଅର-ଗମନେ, ଧର-ଧାରଣେ, ସର-ଗତିଯିଂସା ଚିନ୍ତାସୁ, ତର-ତରଣେ, ଏୱମାଦୀହି ଅଣିପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି। ଗଣ୍ହାତୀତି ଗହଣି=ଅସିତାଦିପାଚକୋ ଅଗ୍ଗି। ଅରୀଯତି ଗମୀଯତୀତି ଅରଣି=ଅଗ୍ଗିମନ୍ଥନକଟ୍ଠଂ । ଧାରେତୀତି ଧରଣି=ମହୀ। ସରୀଯତି ଗମୀଯତୀତି ଭରଣି=ମଗ୍ଗୋ। ତରନ୍ତ୍ୱନେନାତି ତରଣି=ନାୱା, ସୂରିଯୋ ଚ।

୬୩। ରୀୱୀଭାହି ଣୁ।

ରୀ-ପସ୍ସୱନେ, ୱୀ ୱା-ଗମନେ, ଭା-ଦିତ୍ତିଯଂ, ଏତେହିଣୁ ହୋତି। ରୀଯତି ପସ୍ସୱତୀତି ରେଣୁ=ରଜୋ। ୱେତି ପଓଉତୀତି ୱେଣୁ=ୱେଳୁ। ଭାତି ଦିଵ୍ଵତୀତି ଭାଣୁ=ରଂସି।

୬୪। ଖାଣ୍ୱା ଦଯୋ।

ଖାଣୁଆଦଯୋ ଣୁଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଖଣ ଖନ-ଅୱଦାରଣେ, ଣସ୍ସ ଆ, ଖଞ୍ଞତି ଅୱଦାରୀଯତୀତି ଖାଣୁ=ଛିନ୍ନସାଖୋ ରୁକ୍ଖୋ। ଜନ-ଜନନେ, ନସ୍ସ ୱା ଆତ୍ତଂ, ଜାଯତି ଗମନ ମନେନାତି ଜାଣୁ, ଜଣୁ=ଜଙ୍ଘୋରୂନଂ ସନ୍ଧି। ହର-ହରଣେ, ଏକ, ହରୀଯତୀତି ହରେଣୁ=ଗନ୍ଧଦବ୍ବ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୬୫। କ୍ୱାଦିତୋ ଣୋ।

କୁ-ସଦ୍ଦେ, ସୁ-ସୱନେ, ଦୁ-ଗମନେ, ୱର-ୱରଣେ, କର-କରଣେ, ପଣ-ବ୍ଯୱହାରଥୁତିସୁ, ତା-ପାଲନେ, ଲୀ-ନିଲୀଯନେ, ଏୱମାଦୀହି ଣୋ ହୋତି। କୱତି ନଦତି ଏତ୍ଥାତି କୋଣୋ=ଅସ୍ସି, ୱୀଣାଦିୱାଦନଦଣ୍ଡୋ ଚ। ସୁଣୋତୀତି ସୋଣୋ=ସୁନଖୋ, ନରୋ ଚ। ଦୱତି ପଓଉତୀତି

ଦୋଣୋ=ପରିମାଣୱିସେସୋ। ୱିରୂପଭ୍ତ ୱାରେତୀତି ୱଣ୍ଣୋ=ନୀଲାଦି। ସଣ୍ଣନଂ କରୋତୀତି କଣ୍ଣୋ=ସଣ୍ଣନଂ। ପଣୀଯତି ୱୋହରୀଯତୀତି ପଣ୍ଣୋ=ପଲାସୋ। ଲାୟତୀତି ତାଣଂ=ରକ୍ଖା। ନିଲୀଯନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଲେଣଂ=ନିଲୀଯନଟ୍ଠାନଂ।

୬୬। ସୁୱୀହି ଣକ।

ସୁ-ସଣ୍ଣନେ , ୱୀ-ତନ୍ତସନ୍ତାନେ, ଏତେହି ଣକ ହୋତି। ସୁଣୋତୀତି ସୁଣୋ=ସୁନଖୋ। ୱୀଯତୀତି ୱୀଣା=ୱଲ୍ଲକୀ।

୬୭। ତିଣାଦଯୋ।

ତିଣଆଦଯୋ ଣକନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ତିଜ-ତେଜନେ, ଜଲୋପୋ, ତେଜେତି ଏତେନାତି ତିଣଂ=ବୀରଣାଦି। ଲୀ ଲିହ ସାଦ କ୍ଲେଦାନଂ ଲୋ ଲୱା, ଲୀଯତି ରସତୋ ସବ୍ବତ୍ଥ ଅଲ୍ଲୀଯତୀତି ଲୋଣଂ ଲୱଣଂ, ଲେହୀଯତୀତି ଲୋଣଂ ଲୱଣଂ, ସାଦୀଯତୀତି ଲୋଣଂ ଲୱଣଂ, କ୍ଲେଦଯତୀତି ଲୋଣଂ ଲୱଣଂ, ଗମିସ୍ସ ଓ, ଗଚ୍ଛତୀତି ଗୋଣୋ=ଗୋ। ହର-ହରଣେ, ଣସ୍ସଞ୍ଞି, ହରୀଯତୀତି ହରିଣୋ=ମିଗୋ। ଇର-କମ୍ପନେ, ରସ୍ସଊଂ, ଣସ୍ସ ଞିତ, ଅତ୍ତନୋ ଲୂଖଭାୱେ ସମ୍ପତ୍ତେ ଈରତି କମ୍ପତୀତି ଇରିଣଂ=ଊସରଂ। ଥୁ-ଅଭିତ୍ଥୱେ, ଦୀଘୋ, ଅଭିତ୍ଥୱୀଯତୀତି ଥୂଣଂ=ନଗରଂ, ଥୂଣୋ=ଘରତ୍ଥମ୍ଭୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୬୮। ରୱଣ ୱରଣ ପୂରଣା ଦଯୋ।

ରୱଣ ୱରଣ ପୂରଣା ଦଯୋ ଅଣପ୍ପଚ୍ଚଯେନ ସିଦ୍ଧା। ରୱତୀତି ରୱଣୋ=କୋକିଲୋ। ୱାରେତୀତି ୱରଣୋ=ପାକାରୋ। ପୂରୀଯତେ ଅନେନାତି ପୂରଣୋ=ପରିପୂରୀ।

(ଇତି ଟୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯୱିଧାନଂ)।

୬୯। ପାୱସା ଅତି।

ପା-ରକ୍ଖଣେ, ୱସ-ନିୱାସେ, ଏତେତି ଅତି ହୋତି। ପୁବ୍ବସରଲୋପୋ, ପାତି ରକ୍ଖତୀତି ପତି=ସାମୀ, ୱସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱସତି=ଗେହଂ।

୭୦। ଧା ହି ସି ତନ ଜନ ଜର ଗମ ସଚା ତୁ।

ଧା-ଧାରଣେ , ହି-ଗତିଯଂ, ତନ-ୱିତ୍ଥାରେ, ଜନ-ଜନନେ, ଜର-ୱଯୋ-ହାନିଯଂ, ଅମ ଗମ-ଗମନେ, ସଚ-ସମୱାଯେ, ଏତେହି ତୁ ହୋତି। ଧାରେତୀତି ଧାତୁ=ଗେରୁକାଦି। ହିନୋତି ପୱତ୍ତାତି ଫଲଂ ଏତେନାତି ହେତୁ=କାରଣଂ, ସେୱୀଯତି ଜନେହୀତି ସେତୁ=ବନ୍ଧତି (ପଦ୍ଧତି)। ତଞ୍ଞତେତି ତନ୍ତୁ=ସୁତ୍ତଂ। ଜନୀଯତେ କମ୍ମକିଲେସେହୀତି ଜନ୍ତୁ, ଜାଯତି କମ୍ମକିଲେହୀତି ୱା ଜନ୍ତୁ=ସତ୍ତୋ। ଜୀରତୀତି ଜତ୍ତୁ=ଅଂସସନ୍ଧି। ଗଚ୍ଛତୀତି ଗନ୍ତୁ=ଗମିକୋ, ସଚତି ସମେତୀତି ସତ୍ତୁ=ଯୱାଦିଚୁଣ୍ଣଂ।

୭୧। ଅରିସ୍ସୁଟ ଚ।

ଅର-ଗମନେତୀମସ୍ମା ତୁ ହୋତି, ଅରିସ୍ସ ଉଟ ଆଦେସୋଚ। ଅରତି ପୱତ୍ତତୀତି ଉତୁ=ହେମନ୍ତାଦି,

୭୨। ପିତ୍ୱାଦଯୋ।

ପିତୁଆଦଯୋ ସଦ୍ଧା ତୁଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ପା-ରକ୍ଖଣେ, ଆସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ପାତି ରକ୍ଖତୀତି ପିତା=ଜନକୋ। ପାତିସ୍ସେୱାଦିସ୍ସ ମୋ, ପାଯେତୀତି ମାତା=ଜନନୀ। ଭା-ଦିତ୍ତିଯଂ, ଭାତୀତି ଭାତା=ସୋଦରିଯୋ। ଧା-ଧାରଣେ, ଆସ୍ସ ଈତ୍ତଂ, ଧାରୀଯତୀତି ଧୀତା=ପୁତ୍ତୀ। ଦୁହ-ପପୂରଣେ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ, ତୁସ୍ସ ଈଚ। ଦୁହତି ପସୱେ ପପୂରେତୀତି ଦୁହିତା=ପୁତ୍ତୀ। ଜନ-ଜନନେ, ଅସ୍ସ ଆତ୍ତଂ, ମା ଚାନ୍ତାଦେସୋ। ପପୁତ୍ତେ ଜନେତୀତି ଜାମାତା=ଦୁହିତୁପତି। ନହ-ବନ୍ଧନେ, ନହୀଯତି ବନ୍ଧୀଯତି ପେମେନାତି ନତ୍ତା-ପପୁତ୍ତୋ। ହୁ-ହୱନେ, ହୱତି ପୂଜେତୀତି ହୋତା=ଯଞ୍ଞକୋ। ପୂ-ପୱନେ, ପୁନାତି ଆଯତିଂ ଭୱଂ ପୱିତ୍ତଂ କରୋତୀତି ପୋତା=ସୋଯେୱ।

୭୩। ଜନ କରା ରତୁ।

ଜନ-ଜନନେ, କର-କରଣେ, ଏତେହି ରତୁ ହୋତି, ରକାରୋ ଅନ୍ତସରାଦିଲୋପଞ୍ଚୋ। ଜାୟତୀତି ଜତୁ=ଲାଖା। କରୀୟତୀତି କତୁ=ସଯୂପୋ ୟଞ୍ଞୋ।

୭୪। ସକା ଉନ୍ତୋ।

ସକ-ସତ୍ତିୟମିଚ୍ଛାୟା ଉନ୍ତୋ ହୋତି। ସକ୍କୋତୀତି ସକୁନ୍ତୋ=ପକ୍ଖୀ।

୭୫। କପା ଓତୋ।

କପ-ଅଚ୍ଛାଦନେ ଇଚ୍ଚସ୍ମା ଓତୋ ହୋତି। କପତୀତି କପୋତୋ=ପାରେୱତୋ। ଟୋ ତସ୍ସ ୱା ହୋତି କପୋଟୋ=ସୋୟେୱ।

୭୬। ୱସାଦୀହ୍ୟନ୍ତୋ।

ୱସ-ନିୱାସେ, ରୁହ-ଜନନେ, ଭଦ୍ଦ-କଲ୍ଲାଣେ, ନନ୍ଦ-ସମିଦ୍ଧିୟଂ, ଜୀୱ-ପାଣଧାରଣେ, ଏୱମାଦୀତି ଅନ୍ତୋ ହୋହି। ୱସନ୍ତି ଏତସ୍ମିଂ କାଲେ କୀଥଆପସୁତାତି ୱସନ୍ତୋ=ଉତୁ। ରୁହତି ଜାୟତୀତି ରୁହନ୍ତୋ=ରୁକ୍ଖୋ, ଏୱଂନାମକୋ ମିଗରାଜା ଚ। ଭଦ୍ଦିସ୍ସ ସଂୟୋଗାଦିଲୋପୋ, ଭଜତି କଲ୍ଲାଣଧମ୍ମନ୍ତି ଭଦନ୍ତୋ=ପବ୍ବଜିତୋ। ନନ୍ଦତି ଏତାୟାତି ନନ୍ଦନ୍ତୀ=ସଖୀ, ନଦାଦିପାଠା ୱୀ, ଏୱମୁପରି ଚ। ଜୀୱନ୍ତି ଏତା- ୟାତି ଜୀୱନ୍ତୀ=ଓସଧି। ସୱତୀତି ସୱନ୍ତୀ=ନଦୀ। ରୋଦାପେତୀତି ରୋଦନ୍ତୀ=ଓସଧି। ଅୱତି ରକ୍ଖତୀତି ଅୱନ୍ତୀ=ଜନପଦୋ।

୭୭। ହିସୀନଂ ମୁକ ଚ।

ହି-ଗତିୟ, ସୀ-ସୟେ, ଏତେହି ଅନ୍ତୋ ହୋତି ମୁକ ଚ। କକାରୋ ଅନ୍ତାୱୟୱତ୍ଥୋ, ହିମଂ ହିନୋତି ପୱତ୍ତତି ଏତସ୍ମିନ୍ତି ହେମନ୍ତୋ=ଉତୁ, ସୟନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଊକା କୁସୁମାଦୟୋ ଚାତି ସୀମନ୍ତୋ=କେସମଗ୍ଗୋ।

୭୮। ହର ରୁହ କୁଲା ଇତୋ।

ହର-ହରଣେ, ରୁହ-ଜନନେ, କୁଲ-ପତ୍ଥାରେ, ଏତେତି ଇତୋ ହୋତି। ଅତ୍ତନୋ ସିନେହଂ ହରତୀତି ହରିତୋ=ୱଣ୍ଣୱିସେସୋ। ରୁହତୀତି ରୋହିତୋ=ମଚ୍ଛୱିସେସୋ। ରୁହତି ସରୀରେ ବ୍ୟାପନୱସେନାତି ରୋହିତଂ, ରସ୍ସ ଲତ୍ତେ ଲୋହିତଂ=ରୁଧିରଂ। ଅତ୍ତନୋ ଗୁଣଂ କୁଲତି ପତ୍ଥରତୀତି କୋଲିତୋ=ଦୁତିୟଗ୍ଗସାୱକୋ, ଏୱଂ ନାମକୋ ମରୁ ଚ।

୭୯। ଭରାଦୀହ୍ୟତୋ।

ଭର ରଂଜ ୟଜ ପଚ ଏୱମାଦୀହି ଅତୋ ହୋତି। ଭରତୀତି ଭରତୋ=ନଟୋ। ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ରଞ୍ଜନ୍ତି ଏତ୍ଥାହି ରଜତଂ=ସଜ୍ଝଂ। ୟଜିତବ୍ବୋତି ୟଜତୋ=ଅଗ୍ଗି। ପଚତୀତି ପଚତୋ=ସୂପକାରୋ।

୮୦। କିରା ଦୀହ୍ୟାତକ।

କିର-ୱିକିରଣେ, ଅଲ-ବନ୍ଧନେ, ଚିଲ-ୱସନେ, ଏୱମାଦୀହି ଆତକ ହୋତି, କିରତୀତି କିରାତୋ=ସୱରୋ, ରସ୍ସ ଲକ୍କେ କି- ଲାତୋ=ସୋୱ । ଅଲତୀତି ଅଲାତଂ=ଉମ୍ମୁକଂ। ଚିଲତୀତି ଚିଲାତୋ=ମଲଚ୍ଛଜାତି।

୮୧। ଅମାଦୀହ୍ୟଡୋ।

ଅମ ମା ୱର କଲାଦୀହି ଅଡୋ ହୋତି। ଅମତି କାଲନ୍ତରଂ ପୱତ୍ତତୀତି ଅମଡଂ=ଭାଜନଂ। ପୁବ୍ବସରଲୋପୋ, ମାନଂ ମଡଂ=ପମାଣଂ ପରିଚ୍ଛେଦୋ ଚ। ୱରନ୍ତୁନେନାତି ୱରଡା=ୟୋଡଂ। କଲତି ପରିଚ୍ଛିନ୍ଦତୀତି କଲଡଂ=ଭରିୟା।

୮୨। ୱାଦୀହି ତୋ।

ୱା-ଗମନେ, ତା-ପାଲନେ, ତନ-ୱିଛାରେ, ଦମ-ଉପସମେ, ଅ-ମଗମନେ, ସି-ସେୱାଯଂ, ସୁ-ସୱନେ, ପୂ ପୱନେ, ଗୁପ-ଗୋୱନେ, ଯୁଜ-ସଂଯମେ, ଗହ-ଉପାଦାନେ, ଅତ-ସାତଚ୍ଚଗମାନ, ଖିପ-ପେରଣେ, ଏୱମାଦୀହି ତୋ ହୋତି। ୱାଯତୀତି ୱାତୋ=ୱାଯୁ। ତାଯତୀତି ତାତୋ=ପିତା। ତନୁତେତି ତନ୍ତଂ=ତନ୍ତୱୋ। ଦମତୀତି ଅନ୍ତୋ=ଦସନୋ। ଅମତି ଯାତୀତି ଅନ୍ତୋ=ଓସାନଂ, କୋଟ୍ଠାସସମୀପାୱଯୱା ଚ। ସେୱୀଯତୀତି ସେତୋ=ଧୱଲୋ। ସୁଣନ୍ତୁନେନାତି ସୋତଂ=ସୱନଂ। ସୱତୀତି ସୋତୋ=ଜଲପ୍ପୱାହୋ। ପୁନୀଯତୀତି ପୋତୋ=ବାଲୋ। ଗୋପୀଯତୀତି ଗୋତ୍ତଂ=କଲାଦି। ଯୋଜନ୍ତ୍ୟନେନାତି ଯୋତ୍ତଂ=ରଜ୍ଜୁ। ମମାଯନ୍ତେହି ଗଯ୍ହତୀତି ଗତ୍ତଂ=ସରୀରଂ। ଅବାଧଂ ନିରନ୍ତରଂ ଅତତି ପୱତ୍ତତୀତି ଅତ୍ତା=ମନାଦି। ଖିପୀଯତି ଏତ୍ଥାତି ଖେତ୍ତଂ=କେଦାରଂ।

୮୩। ଘରାଦୀହି ତକ।

ଗର ଘର-ସେଚନେ, ସି-ସେୱାଯଂ, ଦୂ-ପରିତାପନେ, ମିଦ-ସିନେହେ, ଚିତ-ସଞ୍ଚେତନେ, ପୁସ-ପୋସନେ, ୱିଦ-ଲାଭେ, ଏୱମାଦୀହି ତକ ୪ ହୋତି, ଘରତି ସିଞ୍ଚତୀତି ଘତଂ=ସପ୍ପି। ସେୱୀଯତୀତି ସିତୋ=ସେତୋ। ଦୁକ୍ଖଚତ୍ତା ଦୂଯତି ପରିତାପେତୀତି ଦୂତୋ=ପେସରକାରୋ। ମିଜ୍ଜତି ସିନେହତୀତି ମିତ୍ତୋ=ସୁହଦଯୋ। ଚିନ୍ତେତୀତି ଚିତ୍ତଂ=ୱିଞ୍ଞାଣଂ ଚିତ୍ତକମ୍ମାଦି ଚ। ପୋସୀଯତୀତି ପୁତ୍ତୋ=ଅତ୍ତଜୋ। ୱିନ୍ଦନ୍ତି ପୀତି ମନେନାତି ୱିତ୍ତଂ=ଧନଂ। ୱର-ୱରଣସମ୍ଭତ୍ତୀସୁ, ୱରଣଂ ୱତ୍ତଂ=ବ୍ରହ୍ମଚରିଯାଦି।

୮୪। ନେତ୍ତାଦଯୋ।

ନେତ୍ତଆଦଯୋ ତକ ପରା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ନୀ-ପାପନେ, ଏତ୍ତଂ, ତୁକ ଚ ନିପାତନା। ନଯତି ପାପେତୀତି ନେତ୍ତଂ=ନଯନଂ, ନେତା ଚ। କର-କର-ଣେ, ଅସ୍ସୁ, କରଣଂ କୁତ୍ତଂ=କିରିଯା। କମିସ୍ସ ଅସ୍ସୁ, କମତି ଯାତୀତି କୁନ୍ତୋ=ଆୱୁଧୱିସେସୋ। ରମ-କୀଳଆଯଂ, ସୁପୁବ୍ବୋ, ସୁସ୍ସନିଚ୍ଚଂ ଦୀଘୋ। ସୁଟ୍ଠୁ ରମଣଂ, ସୁଟ୍ଠୁ ରମତୀତି ୱା ସୂରତୋ=ସୁଖସଂୱାସୋ। ମିହିସ୍ସେସ୍ସୁ, ମିହତି ସିଞ୍ଚତୀତି ମୁତ୍ତଂ=ପସ୍ସାୱୋ। ପାଲ=ରକ୍ଖଣେ ଆସ୍ସ ରସ୍ସତ୍ତଂ, ଞିଚ। ପାଲୀଯତୀତି ପଲିତଂ=କେସଲୋମାନଂ ଜରାଯ କତଂ ସେତତ୍ତଂ, ସଦ୍ଧାଦିତ୍ତା ଅକାରେ ତଂ ଯସ୍ସ ଅତ୍ଥି ସୋ ପଲିତୋ=ପୁମା, ପଲିତା=ଇତ୍ଥୀ। ମ୍ହିସ୍ସ ସି, ମିହି ଚ, ମ୍ହଯନଂ ସିତଂ=ମନ୍ଦହସିତଂ, ମ୍ହଯନଂ ମିହିତଂ=ତଦେୱ, କୁସ-ଅକ୍କୋସେ ତସ୍ସ ଇଞ୍ଚ, କୁସୀଯତି ଅକ୍କୋସୀଯତୀତି କୁସୀତୋ=ଅଲସୋ, ସି=ବନ୍ଧନେ, ଦୀଘୋ, ସେନ୍ତି ବନ୍ଧନ୍ତି ଘରାୱାସଂ ଏତାଯାତି ସୀତା=ନଙ୍ଗଲଲେଖା, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୮୫। ସମାଦୀହ୍ୟଥୋ।

ସମ-ଉପସମେ , ଦର-ଦରଣେ, ଦମ-ଉପସମେ, କିଲମ କ୍ଲମ-ଗେଲଞ୍ଞେ, ସପ-ଅକ୍କୋସେ, ୱସ-ନିୱାସେ, ଆପୁବ୍ବୋ, ଏୱମାଦୀହି ଅଥୋ ହୋତି। ସମେତୀତି ସମଥୋ=ସମାଧି। ଦରଣଂ ଦରଥୋ=ପୀଳଆ। ଦମନଂ ଦମଥୋ=ଦମୋ। କିଲମନଂ କିଲମଥୋ=ପରିସ୍ସମୋ। ସପନଂ ସପଥୋ=ସଚ୍ଚକରଣଂ। ଆୱସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଆୱସଥୋ=ଘରଂ।

୮୬। ଉପୱସା ୱସ୍ସୋଟ ଚ।

ଉପପୁବ୍ବା ୱସତିସ୍ମା ଅଥୋ ହୋତି, ୱସ୍ସ ଓଟ ଚାଦେସୋ। ଉପୱସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଉପୋସଥୋ=ତିଥିୱିସେସୋ, ନୱମହତ୍ଥି କୁଲଞ୍ଚ।

୮୭। ରମା ଥକ।

ରମତିସ୍ମା ଥକ ହୋତି, କାନୁବନ୍ଧକରଣସାମତ୍ଥିଯା ଅତ କାରାଦୋପି ମଲୋପୋ। ରମନ୍ତି କୀଳଅନ୍ତି ଏତେନାତି ରଥୋ=ସନ୍ଦନୋ।

୮୮। ତିତ୍ଥାଦଯୋ।

ତିତ୍ଥଆଦଯୋ ଥକପରା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ତର-ତରଣେ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ପରରୂପାଦି, ତରନ୍ତ୍ୟନେନାତି ତିତ୍ଥଂ=ନଜ୍ଜାଦିଂ ଯେନାୱତରନ୍ତି ତଂ। ସିଚ-ରକ୍ଖଣେ, ସେଚତୀତି ସିତ୍ଥଂ=ମଧୁଚ୍ଛିଟ୍ଟଂ। ହସ-ହସନେ, ହସନ୍ତ୍ୟନେନାତି ହତ୍ଥୋ=କରୋ, ନକ୍ଖତ୍ତାଞ୍ଚ। ଗାଯତୀତି ଗାଥା=ପଜ୍ଜୱିସେସୋ। ଅରନ୍ତି

ପଓଉନ୍ତ୍ଵନେନାତି ଅତ୍ଥୋ=ଧନଂ। ରୋଗଂ ତୁଦତି ପୀଳଏତୀତି ତୁତ୍ଥଂ=ଓସଧଂ। ୟୁ-ମିସ୍ସନେ, ଦୀଘୋ, ଯଓତୀତି ୟୂ- ଥୋ=ସଜାତିକାନଂ ତିରଚ୍ଛାନାନଂସମୂହୋ। ଗୁପ-ଗୋପନେ, ଦୀଘୋ, ପଲୋପୋ, ପଟିକୂଲତ୍ତା ଗୋପୀଯତୀତି ଗୂଥୋ=ଓଚ୍ଚଂ, ଏଓମଞ୍ଜେପି।

୮୯। ଓସ ମସ କୁସା ଥୁ।

ଓସ-ନିଓାସେ, ମସ-ଆମସନେ, କୁସ-ଅକ୍କୋସେ, ଏତେହି ଥୁ ହୋତି। ଓସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଓତ୍ଥୁ=ପଦତ୍ଥୋ। ଦଧିଂ ଆମସତୀତି ମତ୍ଥୁ=ଦଧିମଣ୍ଡୋ। କୁସୀଯତି ଅକ୍କୋସୀଯତି ଭେରଓନାଦତ୍ତାତି କୋତ୍ଥୁ=ସିଗାଲୋ।

୯୦। ସକ ଓସା ଥି।

ସକ-ସତ୍ତିଯଂ, ଓସ-ନିଓାସେ, ଏତେହି ଥି ହୋତି। ସକ୍କୋତି ଗନ୍ତୁମନେନାତି ସତ୍ଥି=ଉରୁ। ଓସୀଯତି ଅଚ୍ଛାଦୀଯତୀତି ଓତ୍ଥି=ନାଭିଯା ଅଧୋ।

୯୧। ଓୀତୋ ଥିକ।

ଓୀ ଓା-ଗମନେତୀମସ୍ମା ଥିକ ହୋତି। ଓୀଯନ୍ତି ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଏତାଯାତି ଓୀଥି=ଆଓଲି।

୯୨। ସାରିସ୍ମା ରତି।

ସାରିସ୍ମା ଣ୍ଵନ୍ତା ରଥି ହୋତି। ସାରେତୀତି ସାରଥି=ରଥ-ଓାହୋ।

୯୩। ତା-ତା ଇଥି।

ତା-ପାଲନେ, ଅତ-ସାତଚ୍ଚଗମନେ, ଏତେହି ଇଥି ହୋତି। ତାଯତି ପାଲେତୀତି ତିଥି=ପଟିପଦାଦି, ଅତତି ଗଚ୍ଛତୀତି ଅତିଥି=ଅବ୍ଭାଗତୋ।

୯୪। ଇସା ଥୀ।

ଇସତିସ୍ମା ଥୀ ହୋତି। ଇଚ୍ଛତି ଇଚ୍ଛୀଯତୀତି ଓା ଇତ୍ଥୀ=ନାରୀ।

୯୫। ରୁଦ ଖୁଦ ମୁଦ ମଦ ଛିଦ ସୂଦ ସପ କମା ଦକ।

ଏତେହି ଦକ ହୋତି। ରୁଦତୀତି ରୁଦ୍ଦୋ=ଉମାପତି। ରସ୍ସ ଲତ୍ତେ ଲୁଦ୍ଦୋ=ନେସାଦୋ। ଖୁଦତି ଅସହତୀତି ଖୁଦ୍ଦୋ=ନୀଚୋ। ମୋଦନ୍ତି ଏତାଯାତି ମୁଦ୍ଦା=ସକ୍କରମଙ୍ଗୁଲିଯଂ। ମଜ୍ଜନ୍ତି ଅସ୍ମିନ୍ତି ମଦ୍ଦୋ=ଜନପଦୋ। ଛିଜ୍ଜତୀତି ଛିଦ୍ଦଂ=ରନ୍ଧଂ। ଉସ୍ସ ରସ୍ସତ୍ତଂ, ସୂଦତି ସାମିକେହି ଭତିଂ ପକ୍କରତୀତି ସୁଦ୍ଦୋ=ଓସଲୋ। ସପନ୍ତୁନେନାତି ସଦ୍ଦୋ=ସୋତଓିସଯୋ। କାମୀଯତୀତି କଦ୍ଦୋ=ମୂଲଓିସେସୋ।

୯୬। କୁନ୍ଦାଦଯୋ।

କୁନ୍ଦଆଦଯୋ ଦକଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। କମିସ୍ସ ଅସ୍ସୁ, କାମୀଯତୀତି କୁନ୍ଦୋ=ପୁପ୍ଫଓିଧସସୋ, ମଣିସ୍ସ ମନ, ମଞ୍ଞତେତି ମନ୍ଦୋ=ଜଳଓ। ଓୁଣାତିସ୍ସ ବୁନ, ଓୁଣୀଯତି ସଂଓରୀଯତୀତି ବୁନ୍ଦୋ=ମୂଲପ୍ପଦେସୋ। ନିନ୍ଦ-ଗରହାଯଂ, ନଲୋପୋ, ନିନ୍ଦୀଯତୀତି ନିଦ୍ଦା=ସୋପ୍ପଂ। ଉନ୍ଦ-କିଲେଦନେ, ନଲୋପୋ, ଉନ୍ଦତି କିଲେଦତୀତି ଉଦ୍ଦୋ=ଜଲବିଳଆଲୋ। ସଂପୁବ୍ବସ୍ସ ଉନ୍ଦିସ୍ସ ଚ, ସମ୍ମା ଉନ୍ଦତି କିଲେଦତୀତି ସମୁଦ୍ଦୋ=ସାଗରୋ। ପୁଲ-ମହତ୍ତହିଂ ସାଞ୍ଜାଣେସୁ, ଇମୁଞ୍ଜ, ପୁଲତି ହିଂସତୀତି ପୁଲିନ୍ଦୋ=ସଓରୋ। ଏଓଂ-ମଞ୍ଜେପି।

୯୭। ଦଦା ଦୁ।

ଦଦ-ଦାନେତୀମସ୍ମା ଦୁ ହୋତି। ଦୁକ୍ଖଂ ଦଦାତୀହି ଦଦ୍ଦୁ=କୁଟ୍ଠଓିସେସୋ।

୯୮। ଖନାନ ଦମ ରମା ଧୋ।

ଖନ ଖଣ-ଅୱଦାରଣେ, ଅନ-ପାଣନେ, ଦମ-ଉପସମେ, ରମ-କୀଳଆଯଂ, ଏତେହି ଧୋ ହୋତି। ଞାଣେନ ଧଞ୍ଞତେତି ଖନ୍ଧୋ=ରାସି। ଅନତି ଜୀୱତି ଏତେନାତି ଅନ୍ଧୋ=ଅଚକ୍ଖୁକୋ। ଦମେତବ୍ବୋତି ଦନ୍ଧୋ=ଜଳୋ, ରମନ୍ତି ଏତ୍ଥ ସତ୍ତାଦଯୋତି ରନ୍ଧଂ=ଛିଦ୍ଦଂ।

୯୯। ମୁଦ୍ଧା ଦଯୋ।

ମୁଦ୍ଧଆଦଯୋ ଧନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ମୁଦ-ତୋସେ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ, ମୋଦନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଉକାତି ମୁଦ୍ଧା=ମତ୍ଥକୋ। ଅର-ଗମନେ, ଅରନ୍ତି ଯନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଅଦ୍ଧା=ମଗ୍ଗୋ, କାଲୋ ଚ, ଅଦ୍ଧଂ=ଉପଡ୍ଢଂ। ଗିଧ-ଅଭି କଙ୍ଖାଯଂ, ଇସ୍ସ ଅତ୍ତଂ, ଗେଧତୀତି ଗଦ୍ଧୋ=ଗିଜ୍ଝୋ। ୱିଧ-ୱେଧନେ, ଏତ୍ତାଭାୱୋ, ପରିୱଜ୍ଜତୀତି ୱିଦ୍ଧଂ=ୱିମଲଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୦୦। ସୀତୋ ଧୁକ।

ସେତିସ୍ମା ଧୁକ ହୋତି। ସଯନ୍ତି ଏତାଯାତି ସୀଧୁ=ସୁରାୱିସେସୋ।

୧୦୧। ୱରାରକରତରଦରଯମଅଜ୍ଜମିଥସକା କୁନୋ।

ୱର-ୱରଣସମ୍ଭତ୍ତୀସୁ, ଅର-ଗମନେ, କର-କରଣେ, ତର-ତର-ଣେ ଦର-ୱିଦାରଣେ, ଯମ-ଉପରମେ, ଅଜ୍ଜ ସଜ୍ଜ-ଅଜ୍ଜନେ, ମିଥ-ସଙ୍ଗମେ, ସକ-ସତ୍ତିଯଂ, ଏତେହି କୁନୋ ହୋତି। ''ରା ନସ୍ସ ଣୋ''ତି (୫-୧୭୧) ନସ୍ସ ଣତ୍ତଂ, ୱାରେତୀତି ୱରୁଣୋ=ଏୱଂନାମକୋ ଇସି, ଦେୱରାଜା, ପାଦପୋ ଚ। ଅରତି ଗଚ୍ଛତୀତି ଅରୁଣୋ=ସୂରିଯୋ, ତସ୍ସ ସାରଥି ଚ। ପରଦୁକ୍ଖେ ସତି ସାଧୂନଂ ହଦଯକମ୍ପନଂ କରୋତୀତି କରୁଣା=ଦଯା। ବାଲଭାୱଂ ଅତରୀତି ତରୁଣୋ=ଯୁୱା। ''ଣିଣାପିନ''ନ୍ତି (୫।୧୬୦) ଯୋଗୱିଭାଗା ଣିଲୋପୋ, ୱିଦାରେତୀତି ଦାରୁଣୋ=କକ୍ଖଳୋ। ଯମେତି ପାୱଂ ନାସେତୀତି ଯମୁନା=ଏକା ମହାନଦୀ। ଅଜ୍ଜତି ଧନସଞ୍ଚଯଂ କରୋତୀତି ଅଜ୍ଜୁନୋ=ରାଜା, ରୁକ୍ଖୱିସେସୋ ଚ। ମିଥୋ ସଙ୍ଗମୋ ମିଥୁନଂ=ପୁମିତ୍ଥିଯୁଗଳଂ। ସକ୍କୋତୀତି ସକୁନୋ=ପକ୍ଖୀ। ନଦାଦିପାଠା ୱୀମ୍ହି=ସକୁନୀ। ''ତଥନରାନଂଟଠଣଲା''ତି (୧-୨୭) ୱା ଣତ୍ତେ=ସକୁଣୋ, ସକୁଣି।

୧୦୨। ଅଜା ଇନୋ।

ଅଜ ୱଜ-ଗମନେ ଟୀମସ୍ମା ଇନୋ ହୋତି। ଅଜତି ୱିକ୍କଯଂ ଯାତୀତି ଅଜିନଂ=ଚମ୍ମଂ।

୧୦୩। ୱିପିନାଦଯୋ।

ୱିପିନଆଦଯୋ ଇନନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ୱପ-ବୀଜନିକ୍ଖେପେ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ୱପନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱିପିନଂ=ୱନଂ। ସୁପ-ସଯେ, ସୁପନ୍ତି ଏତେନାତି ସୁପିନଂ=ନିଦ୍ଦା, ସୁପନ୍ତେନ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ। ତୁଦ-ବ୍ଯଥନେ, ଦସ୍ସ ହୋ, ତୁଦତି ସତ୍ତେ ପୀଳଏତୀତି ତୁହିନଂ=ହିମଂ। କପ୍ପ-ସାମତ୍ଥିଯେ, କପ୍ପତି ରିପୱୋ ୱିଜେତୁଂ ସମତ୍ଥେତୀତି କପ୍ପିନୋ=ରାଜା। କମ-ପଦୱିକ୍ଖେପେ, ଅସ୍ସ ଉତ୍ତଂ, କମନ୍ତି ଏତ୍ଥ ମୀନାଦଯୋ ପୱିସନ୍ତୀତି କୁମିନଂ=ମଚ୍ଛବନ୍ଧନୋପକରଣୱିସେସୋ। ଦା-ଦାନେ, ଦେନ୍ତି ଏତସ୍ମିନ୍ତି ଦିନଂ=ଦିୱସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୦୪। କିରା କନୋ।

କିରତିସ୍ମା କନୋ ହୋତି। ନସ୍ସ ଣୋ, କିରନ୍ତି ୱିକିରନ୍ତୀତି କିରଣା=ରଂସିଯୋ।

୧୦୫। ଦୀ ଜିଇମୀହି ନକ।

ଦୀ-ଖଯେ, ଜି-ଜଯେ, ଇ-ଅଜ୍ଝେନଗତୀସୁ, ମୀ-ହିଂସାଯଂ, ଏତେହି ନକ ହୋତି। ଅଦେସି ଖଯମଗମାସୀତି ଦୀନୋ=ନିଦ୍ଧନୋ। ପଞ୍ଚମାରେ ଅଜିନୀତି ଜିନୋ=ବୁଦ୍ଧୋ। ଏସି ଇସ୍ସରତ୍ତମଗମାସୀତି ଇନୋ=ସାମୀ। ମୀଯତେ ହିଂସୀଯତେତି ମୀନୋ=ମଚ୍ଛୋ।

୧୦୬। ସିଧାୱୀୱାହି ନୋ।

ସି-ବନ୍ଧନେ, ଧା-ଧାରଣେ, ୱୀ ୱା-ଗମନେ, ଏତେହି ନୋ ହୋତି। ସେତି ବନ୍ଧତୀତି ସେନୋ=ସସାଦନୋ ସେନା=ଚମୂ। ଧାରେତୀତି ଧାନା=ଭଜ୍ଜିତଯୱୋ। ୱେତି ପୱତ୍ତତୀତି ୱେନୋ=ହୀନଜାତି। ସଭେସୁ ୱାତି ପୱତ୍ତତୀତି ୱାନଂ=ତଣ୍ହା।

୧୦୭। ଉନାଦୟୋ।

ଉନଆଦୟୋ ନନ୍ତା ନୀପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଉହ-ୱିତକ୍କେ, ହଲୋପୋ, ଉହନଂ ଉନୋ=ଅପୁଣ୍ଣୋ। ହି-ଗତିଯଂ, ଦୀଘଉଂ, ହେସି ହୀନଭମଗମୀତି ହୀନୋ=ନିହୀନୋ। ଚି-ଚୟେ, ଦୀଘଉଂ, ଚୟନ୍ତି ଏଝ ରତନାନୀତି ଚୀନୋ=ଜନପଦୋ। ହନିସ୍ସ ଜଘୋ, ହଞ୍ଞତୀତି ଜଘନଂ=କଟି। ଠାସ୍ସ ଥେ ଠାତି ପୱତ୍ତତୀତି ଥେନୋ=ଚୋରୋ। ଉଦିସ୍ସ ଓଦୋ, ଉନ୍ଦୀୟତୀତି ଓଦନୋ=ଅନ୍ନଂ। ଅନ୍ନଂ। ରଂଜିସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ଅକ ଚ, ରଂଜତେ ଅନେନାତି ରଜନଂ=ରାଗୋ। ରଞ୍ଜନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ରଜନୀ=ରତ୍ତି। ପଦିସ୍ସ ଜ୍ଜୁନୁକ , ପଜ୍ଜତି ଗଚ୍ଛତୀତି ପଜ୍ଜୁନ୍ନୋ=ଇନ୍ଦୋ, ମେଘୋ ଚ। ଗମିସ୍ସ ଗଙ, ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଏଝ ୱିହଙ୍ଗାଦୟୋତି ଗଗନଂ=ଅନ୍ତଲିକ୍ଖଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୦୮। ୱୀ ପତା ତନୋ।

ୱୀ ୱା-ଗମନେ, ପତ ପଥ-ଗମନେ, ଏତେହି ତନୋ ହୋତି। ୱେତି ପୱତ୍ତତି ଏତେନାତି ୱେତନଂ=ଭତି। ପତନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ପତ୍ତନଂ=ନଗରଂ।

୧୦୯। ରମା ତନକ।

ରମ କୀଳଆୟମିଚସ୍ମା ତନକ ହୋତି। "ଗମାଦିରାନଂ ଲୋପୋନ୍ତସ୍ସା"ତି (୫।୧୦୯) ମଲୋପୋ, ରମନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ରତନଂ=ମଣି ଆଦୀ, ହତ୍ଥମଉଞ୍ଚ।

୧୧୦।, ସୂ ଭାହି ନୁକ,

ସୂ-ପସୱେ, ଭା-ଦିତ୍ତିୟଂ, ଏତେହି ନୁକ ହୋତି। ପସୱୀୟତୀତି ସୂନୁ=ପୁତ୍ତୋ। ଭାତି ଦିବ୍ବତୀତି ଭାନୁ=ସୂରିୟୋ।

୧୧୧। ଧାସ୍ସେ ଚ।

ଧା-ଧାରଣେତୀମସ୍ମା ନୁକ ହୋତି, ଧାସ୍ସ ଏ ଚ। ଧାରେତୀତି ଧେନୁ=ଗାୱୀ।

୧୧୨। ୱତ୍ତା ଟାୱ ଧମାସେହ୍ୱନି।

ୱତ୍ତ-ୱତ୍ତନେ, ଅଟ-ଗମନତ୍ଥୋ, ଅୱ-ରକ୍ଖଣେ, ଧମ-ସଦ୍ଦେ, ଅସ-ଖେପନେ, ଏତେହି ଅନି ହୋତି। ୱତ୍ତନ୍ତି ଏତେନାତି ୱତ୍ତନି=ତସରଦଣ୍ଡଂ। ୱୀମ୍ହି ୱତ୍ତନୀ=ପନ୍ଥୋ। ଅଟତେ ଗମ୍ପତେତି ଅଟନି= ମଞ୍ଚଙ୍ଗୋ । ସଭେ ଅୱତି ରକ୍ଖତୀତି ଅୱନି=ମହୀ। ଧମନ୍ତି ଏତେନ ୱୀଣାଦୟୋତି ଧମନି=ସୀରା। ଦଣ୍ଡହ୍ୱାୟ ଅସୀୟତେ ଖିପୀୟତେତି ଅସନି=କୁଲିସଂ।

୧୧୩। ଯୁତୋ ନି।

ୟୁ-ମିସ୍ସନେତୀମସ୍ମା ନି ହୋତି। ୟୱନ୍ତି ସତ୍ତା ଅନେନ ଏତୀଭାୱଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି ଯୋନି=ଭଗଂ, ଅଣ୍ଡଜାଦିୟୋନି ଚ।

(ଇତି ତୱଗ୍ଗପଚ୍ଚୟୱିଧାନଂ)।

୧୧୪। ଚମାପ ପା ୱପା ପୋ।

ଚମ-ଅଦନେ, ଅପ-ପାପୁଣନେ, ପା-ରକ୍ଖଣେ, ୱପ-ବୀଜନିକ୍ଖେପେ, ଏତେହି ପୋ ହୋତି। ଚମନ୍ତି ଅଦନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଚମ୍ପା=ନଗରଂ, ଅପେସି ଇସକମଉମଗମାସୀତି ଅପ୍ପଂ=ଅବହୁ। ଅପାୟଂ ପାତି ରକ୍ଖତୀତି ପାପଂ-କିବ୍ବିସଂ। ୱପନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱପ୍ପୋ=କେଦାରଂ।

୧୧୫। ଯୁ ଥୁ କୂନଂ ଦୀଘୋ ଚ।

ଯୁ-ମିସ୍ସନେ, ଥୁ-ଅଭିତ୍ଥୱେ, କୁ-ସଦ୍ଦେ, ଏତେହି ପୋ ହୋତି, ଏତେସଂ ଦୀଘୋ ଚ। ଦୀଘୱିଧାନସାମତ୍ଥିଯା ଓତ୍ତାଭାୱୋ। ଯୱନ୍ତି ସହ ୱତ୍ତନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଯୂପୋ=ଯଞ୍ଞଯଟ୍ଠି, ପାସାଦୋ ଚ। ଥୱୀଯତୀତି ଥୂପୋ=ଚେତିଯଂ। କୱନ୍ତି ନଦନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି କୂପୋ=ଉଦପାନୋ।

୧୧୬। ଖିପ ସୁପ ନୀସୂ ପୂହି ପକ।

ଖିପ-ପେରଣେ, ସୁପ-ସଯେ, ନୀ-ନଯେ, ସୂ-ପସୱେ, ପୂ-ପୱନେ, ଏତେହି ପକ ହୋତି। ଖପତି ଖଯଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ଖିପ୍ପଂ=ସୀଘଂ। ସୁପନ୍ତି ଏତ୍ଥ ସୁନଖାଦଯୋତି ସୁପ୍ପଂ=ପପ୍ଫୋଟନଂ। ନଯନ୍ତି ଏତସ୍ମା ଫଲନ୍ତି ନିପୋ=ରକ୍ଖୋ। ସୱତି ରୁଚିଂ ଜନେତୀତି ସୂପୋ=ବ୍ଯଞ୍ଜନୱିସେସୋ। ପୱୀଯତି ମରିଚଜୀରକାଦୀହି ପୱିତ୍ତଂ କରୀଯତୀତି ପୂପଂ=ଖଜ୍ଜକଂ।

୧୧୭। ସିପ୍ପାଦଯୋ।

ସିପ୍ପଆଦଯୋ ପକଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସପିସ୍ସ ଅସ୍ସେତ୍ତଂ, ସପତି ଅନେନାତି ସିପ୍ପଂ=କଲା। ୱପିସ୍ସ ଅସ୍ସି, ୱିଜ୍ଜଂ ୱପତୀତି ୱିପ୍ପୋ=ବ୍ରାହ୍ମଣୋ। ୱସ୍ସ ବୋ, ୱପତି ବହି ନିକ୍ଖମତି ହଦଯଙ୍ଗତସୋକେନାତି ବପ୍ପଂ=ଅସ୍ସୁ। ଛୁପ-ସମ୍ଫସ୍ସେ, ଉସ୍ସେ, ଛୁପତି ଅନେନାତି ଛେପ୍ପଂ=ନଙ୍ଗୁଟ୍ଠଂ। ରୁପ=ରୁପ୍ପନେ, ପଲୋପ ଦୀଘା, ରୁପ୍ପତି ୱିକାରମାପଜ୍ଜତୀତି ରୂପଂ-ଭୂତଭୂତିକଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୧୮। ସାସା ଅପୋ।

ସାସ ଅନୁସିଟ୍ଠିଯମିଚ୍ଚସ୍ମା ଅପୋ ହୋତି। ସାସୀଯନ୍ତି ଏତେନାତି ସାସପୋ=ୱୀହିୱିସେସୋ।

୧୧୯। ୱିଟପାଦଯୋ।

ୱିଟପଆଦଯୋ ଅପନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ୱଟ-ୱେଟ୍ଠନେ, ଅସ୍ସ ଇତ୍ତଂ, ୱଟତି ୱେଟ୍ଠତି ଏତେନାତିୱିଟପୋ=ଗୁମ୍ବୱିସେସୋ, କୁଥ-ପୂତିଭାୱେ, ଥସ୍ସ ଣୋ, ଅକୁଥି ପୂତିଭାୱମଗମୀତି କୁଣପୋ=ମତକୋ। ମଣ୍ଡ=ଭୂସନେ, ମଣ୍ଡେତି ଜନଂ, ମଣ୍ଡୀଯତି ଜନେହୀତି ୱା ମଣ୍ଡପୋ=ଜନାଲଯୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୨୦। ଗୁପା ଫୋ।

ଗୁପିସ୍ମା ଫୋ ହୋତି। ଗୋପୀଯତୀତି ଗୋପ୍ଫୋ=ଚରଣଗଣ୍ଠି।

୧୨୧। ଗରସରାଦୀହି ବୋ।

ଗରସରାଦୀହି ବୋ ହୋତି। ଗରତି ଅଞ୍ଞେ ଅନେନ ପୀଳେତୀତି ଗବ୍ବୋ=ଅଭିମାନୋ। ସରତି ପୱତ୍ତତୀତି ସବ୍ବୋ=ସକଲୋ। ଫଲକାମେହି ଜନେହି ଅମୀଯତି ଗମୀଯତୀତି ଅମ୍ବୋ=ଚୂତୋ। ପୁତ୍ତେନ ଅମୀଯତି ଗମୀଯତୀତି ଅମ୍ବା=ମାତା।

୧୨୨। ନିମ୍ବାଦଯୋ।

ନିମ୍ବଆଦଯୋ ବନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ନମିସ୍ସ ଅସ୍ସି, ନମତି ଫଲଭାରେନାତି ନିମ୍ବୋ=ଅରିଟ୍ଠୋ। ୱମିସ୍ସ ୱସ୍ସ ବିତ୍ତଂ। ପିତ୍ତାଦଯୋ ୱମତି ଉଗ୍ଗିରତୀତି ବିମ୍ବଂ=ସରୀରଂ। କୁସିସ୍ସ ଅମୁକ, ତିତ୍ତେନ କୁସୀଯତି ଅକ୍କୋସୀଯତୀତି କୋସମ୍ବୋ=ରୁକ୍ଖୋ। କଦତିସ୍ସ ଅମୁକ, କଦନ୍ତି ଏତେନ ଦ୍ୱାରାଦୀନୀତି କଦମ୍ବୋ=ରୁକ୍ଖୋ। କୁଟିସ୍ସ ଉମୁକ, ଜନେହି କୋଟୀଯତି ପୱତ୍ତୀଯତୀତି କୁଟୁମ୍ବଂ=ଚତୁପ୍ପଦୋ, ଖେତ୍ତଂ, ଘରଂ, କଲତ୍ତଂ, ଦାସା ଚ। କଣ୍ଡିସ୍ସ କୁଡୁ। ତଣ୍ଡୁଲାଦଯୋ ଅନେନ କଣ୍ଡନ୍ତି ପରିଚ୍ଛିନ୍ଦନ୍ତୀତି କୁଡୁବୋ=ମାନଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୨୩। ଦରା ବି।

ଦର ୱିଦାରଣେତୀମସ୍ମା ବି ହୋତି। ଓଦନାଦୀନି ଦାରେନ୍ତି ଜତାଯାତି ଦବ୍ବି=କଟଚ୍ଛୁ, ୱୀମ୍ହି ଦବ୍ବୀ।

୧୨୪। କର ସର ସଲ କଲ ୱଲ୍ଲ ୱସା ଅଭୋ।

କର-କରଣେ, ସର-ଗତି ହିଂସାଚିନ୍ତାସୁ, ସଲ-ଗମନତ୍ଥୋ, କଲ-ସଙ୍ଖ୍ୟାନେ, ୱଲ ୱଲ୍ଲ-ସଂୱରଣେ, ୱସ-ନିୱାସେ, ଏତେହି ଅଭୋ ହୋତି। କରୋତୀତି କରଭୋ=ଓଟ୍ଠୋ, ପାଣିପ୍ପଦେସୋ ଚ। ସରତି ଗଚ୍ଛତୀତି ସରଭୋ=ମିଗୱିସେସୋ। ସଲତି ଗଚ୍ଛତୀତି ସଲଭୋ=ପଟଙ୍ଗୋ । କଲୀଯତି ପରିମୀଯତି ୱଯସାତି କଲଭୋ=ହତ୍ଥିପୋତକୋ। ତଦମିନାଦିପାଠା ଢଅତ୍ତେ କଢଅଭୋ=ସୋୱ। ୱଲ୍ଲେତି ସଂୱରଣଂ କରୋତୀତି ୱଲ୍ଲଭୋ=ପିଯୋ। ୱସନ୍ତ୍ୟନେନାତି ୱସଭୋ=ପୁଙ୍ଗୱୋ।

୧୨୫। ଗଦା ରଭୋ।

ଗଦତିସ୍ମା ରଭୋ ହୋତି। ଗଦତୀତି ଗଦ୍ରଭୋ=ଖରୋ।

୧୨୬। ଉସରାସା କଭୋ।

ଉସ-ଦାହେ, ରାସ-ସଦ୍ଦେ, ଏତେହି କଭୋ ହୋତି। ଉସତି ପଟିପକ୍ଖେ ଦହତୀତି ଉସଭୋ=ସେଟ୍ଠୋ। ରାସତି ନଦତୀତି ରାସଭୋ=ଗଦ୍ରଭୋ।

୧୨୭। ଇତୋ ଭକ।

ଇ ଇତିସ୍ମା ଭକ ହୋତି। ଏତି ଗଚ୍ଛତୀତି ଇଭୋ=ହତ୍ଥୀ।

୧୨୮। ଗରାୱା ଭୋ।

ଗର ଘର-ସେଚନେ, ଅୱ-ରକ୍ଖନେ, ଏତେହି ଭୋ ହୋତି। ଗରତି ବହି ନିକ୍ଖମନୱସେନ ସିଞ୍ଚତୀତି ଗବ୍ଭୋ=ପସୱୋ, ଓୱରକୋ ଚ। ଅୱତି ସତ୍ତେ ରକ୍ଖତୀତି ଅବ୍ଭଂ=ମେଘୋ।

୧୨୯। ସୋବ୍ଭାଦଯୋ।

ସୋବ୍ଭଆଦଯୋ ଭନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସଦତିସ୍ସ ଅସ୍ସ ଓତ୍ତଂ, ସୀଦନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ସୋବ୍ଭଂ=ୱିୱରଂ, ସୋବ୍ଭୋ=ଜଲାସଯୱିସେସୋ। କମିସ୍ସ ଅସ୍ସୁ, କାମୀଯତୀତି କୁମ୍ଭୋ=ଦସମ୍ବଣମତ୍ତୋ, ଘଟୋ ଚ। (କେନ ଜଲେନ ଉମ୍ଭୀଯତି ପୂରୀଯତୀତି ୱା କୁମ୍ଭୋ=ଘଟୋ।) କୁସିସ୍ସ ଉମ୍ଭୁକ, କୁସତି ଅୱ୍ହାଯତୀତି କୁସୁମ୍ଭଂ=ମହାରଜନଂ। କୁସୁମ୍ଭୋ=କନକଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୩୦। ଉସ କୁସ ପଦ ସୁଖା କୁମୋ।

ଉସାଦୀହି କୁମୋ ହୋତି। ଉସତି ଦହତୀତି ଉସୁମଂ=ଉଣ୍ହଂ। କୁସତି ଅୱ୍ହାଯତୀତି ସୁକୁମଂ=ପୁପ୍ଫଂ। ପଜ୍ଜତି ଦେୱପୂଜାଦିଂ ଯାତୀତି ପଦୁମଂ=ପଙ୍କଜଂ। ସୁଖଯତୀତି ସୁଖୁମ=ଅଣୁ।

୧୩୧। ୱଟୁମାଦଯୋ।

ୱଟୁମଆଦଯୋ କୁମନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ୱଜିସ୍ସ-ଜସ୍ସ ଟୋ, ୱଜନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱଟୁମଂ=ପଥୋ। ସିଲିସସ୍ସ ଲିସ୍ସେ, ସିଲିସ୍ସତୀତି ସିଲେସୁପଂ=ସେମ୍ହଂ। କମିସ୍ସ କୁଙ୍କାଦେସୋ, କାମୀଯତୀତି କୁଙ୍କମଂ=କସ୍ମୀରଜଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୩୨। ଗୁଧା ଉମୋ।

ଗୁଧ ପରିୱେଟ୍ଠନେତୀମସ୍ମା ଉମୋ ହୋତି। ଗୁଧତି ପରିୱେଟ୍ଠତୀତି ଗୋଧୁମୋ=ଧଞ୍ଞୱିସେସୋ।

୧୩୩। ପଠ ଚରା ଅମିମା।

ପଠତିଚରତିସ୍ମା ଅମ ଇମା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ପଟ୍ଟୀଯତି ଉଚ୍ଚାରୀଯତି ଉତ୍ତମଭାୱେନାତି ପଠମଂ=ସେଟ୍ଠଂ। ଚରତି ହୀନତ୍ତଂ ଯାତୀତି ଚରିମଂ=ପଚ୍ଛିମଂ।

୧୩୪। ହିଧୂହି ମକ।

ହି-ଗତିଯଂ , ଧୂ-କମ୍ପନେ, ଏତେହି ମକ ହୋତି। ହିନୋତି ପୱତ୍ତହୀତି ହିମଂ=ତୁହିନଂ। ଧୂନାତି କମ୍ପତୀତି ଧୂମୋ=ଅଗ୍ଗିପସୱୋ।

୧୩୫। ଭୀତୋ ରୀସନୋ ଚ।

ଭୀ-ଭଯେତୀମସ୍ମା ରୀସନୋ ହୋତି ମକଚ। ଅନ୍ତସରାଦିଲୋପୋ, ଭାଯନ୍ତି ଏତସ୍ମାତି ଭୀସନୋ=ଭଯାନକୋ। ଭୀମୋ=ସୋୱ।

୧୩୬। ଖୀ ସୁ ୱୀ ଯା ଗାହି ସା ଲୂ ଖୁ ହୁ ମର ଧର ଘର ଜମାମ ସମା ମୋ।

ଖୀ-ଖଯେ। ସୁ-ସୱନେ, ୱୀ-ତନ୍ତସନ୍ତାନେ, ଯା-ପାପୁଣନେ, ଗା-ସଦ୍ଦେ, ହି-ଗତିଯଂ, ସା-ତନୁକରଣାୱସାନେସୁ, ଲୂ-ଛେଦନେ, ଖୁ-ସଦ୍ଦେ, ହୁ-ହୱନେ, ମର-ପାଣଚାଗେ, ଧର-ଧାରଣେ, କର-କରଣେ, ଘର-ସେଚନେ, ଜମ-ଅଦନେ, ଅମ ଗମ-ଗମନେ, ସମ-ଉପମେ, ଏତେହି ଧାତୂହି ମୋ ହୋତି। ଖେପନଂ ନିରୁପଦ୍ଦୱକରଣତାଯ ଖେମୋ=ନିରୁପଦ୍ଦୱୋ। ସୁନୋତୀତି ସୋମୋ=ଚନ୍ଦୋ। ୱାଯନ୍ତି ଏତେନାତି ୱେମୋ=ତନ୍ତୱାଯୋପକରଣଂ। ଯାତୀତି ଯାମୋ=ଦିନସ୍ସ ଛଟ୍ଠୋ ଭାଗୋ, ଅଟ୍ଠମୋ ୱା। ଗାଯନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଗାମୋ=ସଂୱସଥୋ। ହିନୋତି ପୱତ୍ତତୀତି ହେମଂ=ସୁୱଣ୍ଣଂ। ସାତି ସୁନ୍ଦରତ୍ତଂ ତନୁଂ କରୋତୀତି ସାମୋ=କାଠଓ। ଲୂଯତେତି ଲୋମଂ=ତନୁରୁହଂ। ଖୂଯତେ ଉତ୍ତମଭାୱେନାତି ଖୋମଂ=ଅତସି। ହୱନଂ, ହୂଯତେ ୱା ହୋମଂ=ହୁତି। ମରନ୍ତ୍ୟନେନାତି ମମ୍ମଂ=ଯସ୍ମିଂ ତାଠଇତେ ନ ଜୀୱତି ତଂ। ଅତ୍ତାନଂ ଧାରେନ୍ତେ ଅପାଯେ ୱଚ୍ଚଦୁକ୍ଖେ ଚ ଅପତମାନେ କତ୍ୱା ଧାରେତୀତି ଧମ୍ମୋ=ପରିଯତ୍ତ୍ୟାଦି । କରଣଂ, କରୀଯତୀତି ୱା କମ୍ମଂ=ସୁଖଦୁକ୍ଖଫଲାଦି। ସେଦୋ ପଗ୍ଘରତି ଅନେନାତି ଘମ୍ମୋ=ନିଦାଘୋ। ଜମେତି ଅଭକ୍ଖି ତଙ୍କଂ ଅଦତୀତି ଜମ୍ମୋ=ନିହୀନୋ, ଅନିସମ୍ମକାରୀ ଚ। ଅମେତି ପେମେନ ପୁତ୍ତକେସୁ ପୱତ୍ତତୀତି ଅମ୍ମା=ମାତା। ସମେନ୍ତି ଅନେନାତି ସମ୍ମା=ପିଯସମୁଦାଚାରୋ।

୧୩୭। ଅସ୍ମାଦଯୋ।

ଅସ୍ମଆଦଯୋ ମନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ, ପରରୂପାଦୀନମଭାୱୋ ନିପାତନା। ଅସ-ଖେପନେ, ଅସ୍ସତେତି ଅସ୍ମା=ପାସାଣୋ। ଭସ-ଭସ୍ମୀକରଣେ, ଭସତି ପକ୍ଖରତୀତି ଭସ୍ମା=ଛାରିକା। ଉସ-ଦାହେ, ଉସତି ଦହତୀତି ଉସ୍ମା=ତେଜୋଧାତୁ। ୱିସ-ପୱିସନେ, ପୱିସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱେସ୍ମଂ=ଘରଂ। ଭୀ-ଭଯେ, ମସ୍ସ ସୁଞ୍ଚ, ଭାଯନ୍ତି ଏତସ୍ମାତି ଭେସ୍ମା=ଭଯାନକୋ। ଅସତିସ୍ସ ଧଙ୍ଗ, ଅସ୍ସତି ଜନେହି ଚଜୀଯତୀତି ଅଧମୋ=ନିହୀନୋ। କରୋତିସ୍ସ ଅସ୍ସ ଉତ୍ତଂ, କରୋତୀତି କୁମ୍ମୋ=କଚ୍ଛପୋ। ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୩୮। ନୀତୋ ମି।

ନଯତିସ୍ମା ମି ହୋତି। ନଯତୀତି ନେମି=ଚକ୍କନ୍ତଂ।

୧୩୯। ଉମି ଭୂମିନିମି ରସ୍ମି।

ଏତେସଦ୍ଦା ମିଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଉହ-ୱିତକ୍କେ, ହଲୋପୋ, ଉହନ୍ତି ୱିତକ୍କେନ୍ତି ଏତେନାତି ଉମି=ତରଙ୍ଗୋ। ଭୂ-ସତ୍ତାଯଂ ଓତ୍ତାଭାୱୋ, ଭୱନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଭୂମି=ମହୀ। ନି-ପାପନେ, ଏତ୍ତାଭାୱୋ, ସୁଗତିଂ ନେତି ପାପେତୀତି ନିମି=ରାଜା। ରସ-ଅସ୍ସାଦନେ, ପରରୂପାଭାୱୋ, ରସନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତାଯାତି ରସ୍ମି=ରଜ୍ଜୁ।

(ଇତି ପୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯୱିଧାନଂ)।

୧୪୦। ମାଛାହି ଯୋ।

ମା-ମାନେ-ଛା-ଛାଦନେ , ଏତେହି ଯୋ ହୋତି। ମେତି ପରିମେତି ଅଞ୍ଞେନ ଉତ୍ତମେନ ଗୁଣେନ ଅତ୍ତନୋ ଅଗୁଣନ୍ତି ମାୟା=ସନ୍ତଦୋସ ପଟିଚ୍ଛାଦନ ଲକ୍ଖଣା। ଛେତି ଛିନ୍ଦତି ସଂସୟନ୍ତି ଛାୟା=ପଟିବିମ୍ବଂ।

୧୪୧। ଜନିସ୍ସ ଜା ଚ।

ଜନିସ୍ମା ଯୋ ହୋତି, ଜନିସ୍ସ ଜା ଚ, ଜନେତୀତି ଜାୟା=ଭରିୟା।

୧୪୨। ହଦୟା ଦୟୋ।

ହଦୟଆଦୟୋ ଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ହରିସ୍ସ ଦଙ୍, ହରତୀତି ହଦୟଂ=ଚିତ୍ତଂ, ମନୋଧାତୁ ମନୋୱିଞ୍ଞାଣଧାତୁ ନିସ୍ସୟୋ ଚ, ତନିସ୍ସଅକ, ଅତ୍ତନି ପେମଂ ତନୋତୀତି ତନୟୋ=ପୁତ୍ତୋ। ସରତିସ୍ସ ସୁରି, ସରତି ଗଚ୍ଛତୀତି ସୂରିୟୋ=ଆଦିଚ୍ଚୋ। ହରତିସ୍ସ ମ୍ମିଙ, ସୁଖମାହରତୀତି ହମ୍ମିୟଂ=ମୁଣ୍ଡଚ୍ଛଦନପାସାଦୋ। କସ-ଗମନେ, କସସ୍ସ ଅଲକ, ଅସ୍ସ ଇ ଚ, କସତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ଯାତୀତି କିସଲୟଂ=ପଲ୍ଲୱଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୪୩। ଖୀ ସି ସି ନୀ ସୀ ସୁ ୱୀ କୁସୂହି ରକ।

ଖୀ-ଖୟେ, ସି-ସେୱାୟଂ, ସି-ବନ୍ଧନେ, ନୀ-ପାପନେ, ସୀ-ସୟେ, ସୁ-ସୱନେ, ୱୀ ୱା-ଗମନେ, କୁ-ସଦ୍ଦେ, ସୂ-ପସୱେ, ଏତେହି ରକ ହୋତି। ଖୟତି ଦୁହନେନାତି ଖୀରଂ=ପୟୋ। କୁସୁମାଦୀହି ସେୱୀୟତୀତି ସିରୋ=ମୁଦ୍ଧା। ସେତି ସରୀରଂ ବନ୍ଧତୀତି ସିରା=ଦେହବନ୍ଧନୀ। ନେତି, ପରେହିୱାନୀୟତୀତି ନୀରଂ=ଜଲଂ। ସୟତୀତି ସୀରୋ=ହଲଂ। ଅନିଟ୍ଠଫଲ- ଦାୟକତ୍ତଂ ସୱତୀତି ସୁରା=ମଦିରା। ସୁଣୋତି ଉତ୍ତମଗୀତାଦିନ୍ତି ସୁରୋ=ଦେୱୋ। ୱେତି ଉତ୍ତମଭାୱଂ ଯାତୀତି ୱୀରୋ=ୱିକ୍କନ୍ତୋ। କୱତି ନଦତୀତି କୁରଂ=ଭତ୍ତଂ। ଭୟଚ୍ଛିତାନଂ ପଠମକପ୍ପିୟାନଂ ସୂରତ୍ତଂ ପସୱତୀତି ସୂରୋ=ସୂରିୟୋ, ୱିକ୍କନ୍ତୋ ଚ।

୧୪୪। ହି ଚି ଦୁ ମିନଂ ଦୀଘୋ ଚ।

ହି-ଗତିୟଂ, ଚି-ଚୟେ, ଦୁ-ଗତିୟଂ, ମି-ପକ୍ଖେପନେ, ଏତେହି ରକ ହୋତି, ଦୀଘୋ ଚାନ୍ତସ୍ସ। ହିନୋତି ପୱତ୍ତତୀତି ହୀରଂ=ତାଲହୀରାଦି। ଚୟତୀତି ଚୀରଂ=ୱକ୍କଲଂ। ଦୂୟତି ଦୁକ୍ଖେନ ଗମୀୟତୀତି ଦୂରଂ=ଅନାସନ୍ନଂ। ମୀୟତେ ପକ୍ଖୀପୀୟତେତି ମୀରୋ=ସମୁଦ୍ଦୋ।

୧୪୫। ଧା ତାନମୀ ଚ।

ଧା-ଧାରଣେ, ତା-ପାଲନେ, ଏତେହି ରକ ହୋତି, ଈ ଚାନ୍ତାଦେସୋ। ଧାରେତୀତିଧୀରୋ=ଧିତିମା। ଜଲଂ ତାୟତୀତି ତୀରଂ=ତଟଂ।

୧୪୬। ଭଦ୍ରାୟୋ।

ଭଦ୍ରଆଦୟୋ ରକଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଭଦ୍ଦ-କଲ୍ୟାଣେ, ଦଲୋପୋ ପରରୂପାଭାୱୋ, ଭଜୀୟତୀତି ଭଦ୍ରଂ=କଲ୍ୟାଣଂ। ଭୀ-ଭୟେ, ନଦାଦିପାଠା ୱୀ, ଭାୟନ୍ତି ଏତାୟାତି ଭେରୀ=ଦୁନ୍ଦୁଭି। ଚିତ-ସଞ୍ଚେତନେ, ୱିପୁବ୍ବୋ, ୱିଚିନ୍ତିତଙ୍କନ୍ତି ୱିଚିତ୍ରଂ=ନାନାକାରଂ, ଯା-ପାପୁଣନେ, ରସ୍ସ ତୁଞ୍ଚ, ଗମନଂ ଯାତ୍ରା=ଯାନଂ। ଗୁପ-ଗୋପନେ, ଉସ୍ସ ଓ, ପସ୍ସ ତଞ୍ଚ ଗୋପୀୟତୀତି ଗୋତ୍ରଂ=କୁଲାଦି, ଭସ-ଭସ୍ମୀକରଣେ, ରସ୍ସ ତୁଞ୍ଚ, ଭସତି ଭକ୍ଖଂ କରୋତି ତୋୟାତି ଭସ୍ତା-କମ୍ମାରଗଗ୍ଗରୀ। ଉସ=ଦାହେ, ସଲୋପୋ, ସୋକେନ ତାଢଇତେ ଉସତି ଦହତୀତି ଉରୋ=ସରୀରେକଦେସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୪୭। ମନ୍ଦଙ୍କ ସସାସ ମଥ ଚଟା ଉରୋ।

ମନ୍ଦ-ଜଢଅତ୍ତେ , ଅଙ୍କ-ଲକ୍ଖଣେ, ସସ-ଗତିହିଂସାପାଣନେସୁ, ଅସ-ଖେପନେ, ମଥ ମନ୍ଥ-ୱିଲୋଢଅନେ, ଚଟ-ଯାଚନେ, ଏତେହି ଉରୋ ହୋତି। ଅମନ୍ଦି ଅସୁନ୍ଦରତ୍ତା ଜଢଅତ୍ତମଗମୀତି ମନ୍ଦୁରା=ୱାଜିସାଲା। ଅଙ୍କୀୟତି ଲକ୍ଖୀୟତୀତି ଅଙ୍କୁରୋ=ବୀଜପସୱୋ। ସସତି ହିଂସତୀତି ସସୁରୋ=ଜୟମ୍ପତୀନଂ ପିତା। ଅସୀୟିତ୍ଥାତି ଅସୁରୋ=ଦାନୱୋ, ଅରୀହି ମଥୀୟତି ଆଲୋଢଇୟତୀତି ମଥୁରା=ନଗରଂ। ଚଟୀୟତୀତି ଚଟୁରୋ=ଦକ୍ଖୋ।

୧୪୮। ୱିଧୁରାଦୟୋ।

ୱିଧୁରଆଦୟୋ ଉରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ୱିଧ-ୱେଧନେ, ଏତ୍ତାଭାୱୋ, ୱେଧତି ହିଂସତୀତି ୱିଧୁରୋ=ୱିରୁଦ୍ଧୋ। ଉନ୍ଦ-କିଲେଦନେ, ଉନ୍ଦତି କିଲେଦତୀତି ଉନ୍ଦୁରୋ=ଆଖୁ। ମଂକ-ମଣ୍ଡନେ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ମଙ୍କତି ଅନେନ ଅତ୍ତାନଂ ଅଲଙ୍କରୋତୀତି ମକୁରୋ=ଆଦାସୋ, ରଥୋ, କଙ୍କୋ, ମଚ୍ଛୋ ଚ। କୁକ ୱକ-ଆଦାନେ, କସ୍ସ ଦ୍ୱିତ୍ତଂ। କୁକତି ସଲାଦୟୋ ଆଦଦାତୀତି କୁକ୍କୁରୋ=ସା। ମଙ୍ଗ-ମଙ୍ଗଲ୍ଲେ, ଅମଙ୍ଗି ପସତ୍ଥମଗମୀତି ମଙ୍ଗୁରୋ=ମଚ୍ଛୱିସେସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୪୯। ତିମ ରୁହ ରୁଧ ବଧ ମଦ ମନ୍ଦ ୱଜାଜ ରୁଚ କସା କିରୋ।

ତିମ-ତେମନେ, ରୁହ-ଜନନେ, ରୁଧ-ଆୱରଣେ, ବଧ-ବାଧନେ, ମଦୌମ୍ମାଦେ, ମନ୍ଦ-ମୋଦନଥୁତିଜଳଅତ୍ତେସୁ, ୱଜ ଅଜ-ଗମନେ, ରୁଚ-ଦିତ୍ତିୟଂ, କସ-ଗମନେ, ଏତେହି କିରୋ ହୋତି। ତେମେତୀତି ତିମିରଂ=ଅନ୍ଧକାରଂ, ଆପୋ ଚ। ରୁହତି ପୱତ୍ତତୀତି ରୁହିରଂ=ଲୋହିତଂ। ଜୀୱିତଂ ରୁନ୍ଧତୀତି ରୁଧିରଂ=ତଦେୱ। ବାଧୀୟତୀତି ବଧିରୋ=ସୋତୱିକଲୋ। ଜନା ମଜ୍ଜନ୍ତି ଏତାୟାତି ମଦିରା=ସୁରା। ମୋଦନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ମନ୍ଦିରଂ= ଘରଂ । ୱଜତୀତି ୱଜିରଂ=କୁଲିସ୍ସଂ। ଅଜନ୍ତି ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ ଏତ୍ଥାତି ଅଜିରଂ=ଅଙ୍ଗଣଂ ଘରୱିସୟୋକାସୋ ଚ। ରୋଚତୀତି ରୁଚିରଂ=ମନୁଞ୍ଞଂ। କସୀୟତି ଦୁକ୍ଖେନ ଗମୀୟତୀତି କସିରଂ=କିଚ୍ଛଂ।

୧୫୦। ଥିରାଦୟୋ।

ଥିରଆଦୟୋ କିରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଠା-ଗତିନିୱତ୍ତିୟଂ, ଠସ୍ସ ଥତ୍ତଂ, ଠାତି ପୱତ୍ତତୀତି ଥିରଂ=ଚିରଟ୍ଠାୟୀ। ଇସ ସିଂସ-ଇଚ୍ଛାୟଂ, ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ଇଚ୍ଛୀୟତୀତି ସିସିରୋ=ଉତୁୱିସେସୋ। ଅଦ ଖାଦ-ଭକ୍ଖନେ, ଆସ୍ସ ରସ୍ସତ୍ତଂ, ଖାଦୀୟତି ପାଣକେହୀତି ଖଦିରୋ=ଦନ୍ତଧାୱନୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୫୧। ଦଦ ଗରେହି ଦୁରଭରା।

ଦଦ-ଦାନେ, ଗର ଘର-ସେଚନେ, ଏତେହି ୟଥାକ୍କମଂ ଦୁରଭରା ହୋନ୍ତି। ଅନ୍ତାନଂ ଦଦାତୀତି ଦଦ୍ଦୁରୋ=ଭେକୋ। ଗରତି ସିଞ୍ଚତୀତି ଗବ୍ଭରଂ=ଗୁହା।

୧୫୨। ଚର ଦର ଜର ଗର ମରେହି ତେ।

ଚରାଦୀହି ଧାତୂହି ତେ ଚରାଦୟୋ ହୋନ୍ତି ୟଥାକ୍କମଂ। ଚରଗତିଭକ୍ଖନେସୁ ଚରନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଚଚ୍ଚରଂ=ୱୀଥିଚତୁକ୍କଂ, ଅଙ୍ଗଣଞ୍ଚ, ଦର-ୱିଦାରଣେ, ଦରୀୟତୀତି ଦଦ୍ଦରଂ=ୱାଦିତ୍ତଂ, ଭେରୀ ଚ। ଜର-ୱୟୋହାନିୟଂ, ଅଜରୀତି ଜଜ୍ଜରୋ=ଜିଣ୍ଣୋ। ଗର ଘର-ସେଚନେ, ଗରତି ସିଞ୍ଚତୀତି ଗଗ୍ଗରୋ=ଭିନ୍ନସ୍ସରୋ, ହଂସସ୍ସରୋ ଚ। ମର-ପାଣଚାଗେ, ମରତୀତି ମମ୍ମରୋ=ସୁକ୍ଖପଣ୍ଣଂ, ପତ୍ତପଣ୍ଣାନଂ ସଦ୍ଦୋ ଚ।

୧୫୩। ପୀତୋ ୱରୋ।

ପୀ-ତପ୍ପନେତୀମସ୍ମା ୱରୋ ହୋତି। ଅପ୍ପିଣୀତି ପୀୱରଂ=ଥୂଲଂ।

୧୫୪। ଚୀୱରାଦୟୋ।

ଚୀୱରଆଦୟୋ ୱରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଚିନାତିସ୍ସ ଦୀଘତ୍ତଂ। ଚୀୟତୀତି ଚୀୱରଂ=କାସାୱଂ। ସମ-ଉପସମେ, ନଦାଦିତ୍ତା ୱୀ, ପରିଳାହଂ ସମେତୀତି ସଂୱରୀ=ରତ୍ତି। ଧାସ୍ସ ଇ, ଜାଲକୁମିନାଦୀନି ଧାରେତୀତି ଧୀୱରୋ=କୋଚ୍ଚୋ, ତାୟତିସ୍ସ ଇ, ୟେନ କେନଚି ଅତ୍ତାନଂ ତାୟତୀତି ତୀୱରୋ=ହୀନଜାତି। ନୟତିସ୍ସୀ, ନୟନ୍ତି ଏତ୍ଥ ସତ୍ତାତି ନୀୱରଂ=ଘରଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୫୫। କୁତୋ ୱିରୋ।

କୁ-ସଦ୍ଦେତୀମସ୍ମା ୱିରୋ ହୋତି। କୱତି ନଦତୀତି କୁରରୋ=ପକ୍ଖୀ, ଇତ୍ଥିୟଂ ୱୀମ୍ହି କୁରରୀ।

୧୫୬। ୱସାସା ଛରୋ।

ଓସ-ନିୱାସେ, ଅସ-ଖେପନେ, ଏତେହି ଛରୋ ହୋତି। ଓସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଓଚ୍ଛରୋ=ଓସ୍ସୋ। ସଂପୁବ୍ବୋ, ସଂଓସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ସଂଓଚ୍ଛରୋ=ସୋଓ। ଅସତି ଊିସ୍ସଜ୍ଜେତୀତି ଅଚ୍ଛରା=ଦେୱକଞ୍ଞା, ଅଙ୍ଗୁଲିଫୋଟନଞ୍ଚ।

୧୫୭। ମସା ଛେରୋ ଚ।

ମସ-ଅମସନେତୀମସ୍ମା ଛେରୋ ହୋତି ଛରୋ ଚ। ତଣ୍ହାଯ ପରାମସନଂ ମଚ୍ଛେରଂ=ସକସମ୍ପତ୍ତିନିଗୁହନଂ, ମଚ୍ଛରଂ=ତଦେୱ।

୧୫୮। ଧୂ ୱାତୋ ସରୋ।

ଧୁନାତି ୱାତୀହି ସରୋ ହୋତି। ଧୁନାତୀତି ଧୂସରୋ=ଲୂଖୋ ଈସଂପଣ୍ଡୁ ଚ। ୱାତି ଗଚ୍ଛତୀତି ୱାସରୋ=ଦିୱସୋ।

୧୫୯। ଭମାଦୀହ୍ୟରୋ।

ଭମ ତସ ମନ୍ଦ କନ୍ଦାଦୀହି ଅରୋ ହୋତି। ଭମତୀତି ଭମରୋ=ମଧୁକରୋ। ତସତି ତନ୍ତଂ ଗଣ୍ହାତୀତି ତସରୋ=ସୁତ୍ତୱେଟ୍ଠନୋ। ମନ୍ଦନ୍ତି ମୋଦନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ମନ୍ଦରୋ=ପବ୍ବତୋ। କନ୍ଦତି ଅୱ୍ହାଯତୀତି କନ୍ଦରୋ=ଦରୀ। ଦିୱସ୍ସ ଏତ୍ତଂ, ଦେୱନ୍ତି କୀଳଅନ୍ତି ଏତେନାତି ଦେୱରୋ=ପତିରୋ ଭାତା।

୧୬୦। ୱଦିସ୍ସ ବଦଚ।

ୱଦତିସ୍ମା ଅରୋ ଯୋତି, ୱଦତିସ୍ସ ବଦାଦେସୋ ଚ। ୱଦନ୍ତି ଏତେନାତି ବଦରୋ=କକ୍କନ୍ଧୂଫଲଂ। ୱୀମ୍ହି ବଦରୀ=କକ୍କନ୍ଧୂ।

୧୬୧। ୱଦ ଜନାନଂ ଠଙଚ।

ୱଦ ଜନେହି ଅରୋ ହୋତି, ଠଙ ଚାନ୍ତାଦେସୋ। ୱଦତୀତି ୱଠରୋ=ମୂଳ୍ଓ ୱଠରଂ=ଥୂଲଂ। ଜାଯତୀତି ଜଠରଂ=ଉଦରଂ।

୧୬୨। ପଚିସ୍ସିଠଙଚ।

ପଚତିସ୍ମା ଅରୋ ହୋତି ଇଠଙଚାନ୍ତାଦସୋ। ପଚନ୍ତି ଏତେନାତି ପିଠରୋ=ଥାଲୀ।

୧୬୩। ୱକା ଅରଣ।

ୱକ କୁକ-ଆଦାନେତିମସ୍ମା ଅରଣହୋତି। ୱକେତି ଆଦଦାତି ଏତାଯାତି ୱାକରା=ମିଗବନ୍ଧନୀ।

୧୬୪। ସିଙ୍ଗ୍ୟଙ୍ଗାଗ ମଜ୍ଜକଲାଲା ଆରୋ।

ସିଙ୍ଗିଇତି ନାମଧାତୁ, ଅଙ୍ଗ-ଗମନତ୍ଥୋ, ଅଗ-କୁଟିଲଗମନେ, ମଜ୍ଜସଂସୁଦ୍ଧିଯଂ, କଲ-ସଙ୍ଖ୍ୟାନେ, ଅଲ-ବନ୍ଧନେ, ଏତେହି ଆରୋ ହୋତି। ଊିଞ୍ଜନତ୍ଥେନ ସିଙ୍ଗଂ ୱିଯ ସିଙ୍ଗଂ=ନାଗରିକଭାୱସଙ୍ଖାତସ୍ସ କିଲେସସିଙ୍ଗସ୍ସେତଂ ନାମଂ, ତଂକରୋତି ସିଙ୍ଗଂ ୱା ପଯୁତ୍ତଂ, ତଂ କରୋତି ରାଗୀସୁ ପଭୱତୀତି ୱା, ‘‘ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ନାନାମସ୍ମୀ’’ତି (୫।୧୨) ଇ, ପୁବ୍ବ ସରଲୋପୋ, ସିଙ୍ଗି, ତତୋ ଆରୋ, ‘‘ସରୋଲୋପୋ ସରେ’’ତି (୧।୨୬) ଇଲୋପୋ, ପୁବ୍ବେ ‘‘ୱିପ୍ପଟିସେଧେ’’ତି (୧।୨୨) ଅନିଟ୍ଠପ୍ପଟିସେଧୋ, ଏତ୍ଥ ହି ଆରତୋ ଅଞ୍ଞତ୍ଥ ସାୱକାସପୁବ୍ବସରଲୋପୋୱ, ଇପଚ୍ଚଯତୋ ଅଞ୍ଞତ୍ଥ ଚ, ସିଙ୍ଗାରୋ=କିଲେସସିଙ୍ଗକରଣଂ, ୱିଲାସୋତି ୱୁତ୍ତଂ ହୋତି। ଅଙ୍ଗତି ୱିନାସଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ଅଙ୍ଗାରୋ=ଦଡ୍ଢକଟ୍ଠଂ। ଅଗନ୍ତି ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଅଗାରଂ=ଘରଂ। ଲୀହନେନ ଅତ୍ତନୋ ସରୀରଂ ମଜ୍ଜତି ନିମ୍ମଲତ୍ତଂ କରୋତୀତି ମଜ୍ଜାରୋ=ବିଳଆରୋ। କଲାତି ନିଦ୍ଦେସା ଲସ୍ସ ଳଅତ୍ତଂ, ଏତେନ ଗୁଣଂ କଲୀଯତି ପରିମୀଯତୀତି କଳଆରୋ=ପିଙ୍ଗଲୋ। ଦୀଘତ୍ତଂ ଅଲତି ବନ୍ଧତୀତି ଅଳଆରୋ=ୱଙ୍କୋ ୱିସାଲୋ ଚ।

୧୬୫। କମିସ୍ସୁସ୍ସୁ ଚ।

କମ-ଇଚ୍ଛାଯମିଚ୍ଚସ୍ମା ଆରୋ ହୋତି, ଅସ୍ସ ଉ ଚ। କାମୀଯତୀତି କୁମାରୋ=ବାଲୋ।

୧୬୬। ଭିଙ୍ଗାରାଦୟୋ।

ଭିଙ୍ଗାରପ୍ପଭୁତୟୋ ଆରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଭର=ଭରଣେ, ଭରଣଂ ଧାରଣଂ ପୋସନଞ୍ଚ, ଧାରଣତ୍ଥସ୍ସ ଭରତିସ୍ସ ଭିଙ୍ଗାଦେସୋ, ଭରତି ଦଧାତି ଉଦକନ୍ତି ଭିଙ୍ଗାରୋ=ହେମଭାଜନଂ। କ୍ଲେଦ କ୍ଲିଦ-ଅଲ୍ଲ ଭାୱେ, ଲ ଲୋପୋ, କ୍ଲେଦୟତୀତି କେଦାରଂ=ଖେତ୍ତଂ, (କେ ଜଲେ ସତି ଦାରୋ ୱିଦାରଣମସ୍ସାତି ୱା କେଦାରଂ=ତଦେୱ, ବହୁଲାଧିକାରା ସତ୍ତମିୟା ନ ଲୋପୋ।) ୱିଦ-ଲାଭେତୀମସ୍ମା କୁପୁଦ୍ଧା ଆରୋ ଦସ୍ସ ଠଅତ୍ତଂ ଇସ୍ସ ଏତ୍ତାଭାୱୋ ସମାସେ କୁସ୍ସ ଓ ଚ ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ, କୁଂ ପଥୱିଂ ୱିନ୍ଦତି ତତ୍ରୁପ୍ପନ୍ନତାୟାତି କୋୱିଠଆରୋ=ଦିଗୁଣପତ୍ତୋ।

୧୬୭। କରା ମାରୋ।

କରୋତିସ୍ମା ମାରୋ ହୋତି। ଲୋହକିଚ୍ଚଂ କରୋତୀତି କମ୍ମାରୋ=ଲୋହକାରୋ।

୧୬୮। ପୁସ ସରେହି ଖରୋ।

ପୁସ ସରେହି ଖରୋ ହୋତି। ପୋସୀୟତି ଜଲେନାତି ପୋକ୍ଖରଂ=ପଦୁମଂ। ସରତି ୱିକାରଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ସକ୍ଖରା=ଉଚ୍ଛୁୱିକାରୋ।

୧୬୯। ସର ୱସ କଲା କୀରୋ ୱସ୍ସୁଟ ଚ।

ଏତେହି କୀରୋ ହୋତି ୱସ୍ସ ଉଟ ଚ। ସରୀୟତୀତି ସରୀରଂ=ଦେହୋ। ୱସନ୍ତି ୱାସଂ କରୋନ୍ତି ଏତେନାତି ଉସୀରଂ=ବୀରଣମୂଲଂ। ଅନେନ ଥୂଲାଦି କଲୀୟତି ପରିମୀୟତିତି କଲିରୋ=ଅଙ୍କୁରୋ।

୧୭୦। ଗମ୍ଭୀରାଦୟୋ।

ଗମ୍ଭୀରଆଦୟୋ କୀରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଗମିସ୍ସ ଭୁକ, ମଲୋପୋ ୱା, ପଥୱିଂ, ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି ପୱତ୍ତତୀତି ଗମ୍ଭୀରୋ, ଗଭୀରୋ= ଅଗାଧୋ , କୁଲିସ୍ସ ଲସ୍ସ ଠଓ, ପାଦେ କୁଲତି ପତ୍ଥରତୀତି କୁଠଇରୋ=କଙ୍କଟୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୭୧। ଖଜ୍ଜ ୱଲ୍ଲ ମସା ଉରୋ।

ଖଜ୍ଜ-ମଜ୍ଜନେ, ୱଲ ୱଲ୍ଲ-ସଂୱରଣେ, ସମ-ଆମସନେ, ଏତେହି ଉରୋ ହୋତି, ଖଜ୍ଜୀୟତୀତି ଖଜ୍ଜୂରୋ, ୱୀମ୍ହି ଖଜ୍ଜୂରୀ=ରୁକ୍ଖୱିସେସୋ। ୱଲ୍ଲୀୟତି ସଂୱରୀୟତୀତି ୱଲ୍ଲୂରୋ=ସୁକ୍ଖମଂସୋ। ମସୀୟତୀତି ମସୂରୋ=ୱୀହିୱିସେସୋ।

୧୭୨। କପ୍ପୂରାଦୟୋ।

କପ୍ପୂରଆଦୟୋ ଊରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ତୁଟ୍ଠିମୁପ୍ପାଦେତୁଂ କପ୍ପତି ସକ୍କୋତୀତି କପ୍ପୂରଂ=ଘନସାରୋ। କରୋତିସ୍ସ ଅସ୍ସୁ, କିଦ୍ଦିସଂ କରୋତୀତି କୁରୂରୋ=ପାପକାରୀ। ପସ-ବାଧନେ, ପସତି ପୀଠଏତୀତି ପସୂରୋ=ଦୁଟ୍ଠୋ, ବ୍ଯଞ୍ଜନଂ, ଏୱଂନାମକୋ ଚ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୭୩। କଠ ଚକା ଓରୋ।

କଠ-କିଚ୍ଛଜୀୱନେ, ଚକ-ପରିୱିତକ୍କନେ, ଏତେହି ଓରୋ ହୋତି। କଠତି କିଚ୍ଛେନ ଜୀୱତୀତି କଠୋରୋ=ଥଦ୍ଧୋ। ଚକତି ପରିୱିତକ୍କେତୀତି ଚକୋରୋ=ପକ୍ଖିୱିସେସୋ।

୧୭୪। ମୋରାଦୟୋ।

ମୋରଆଦୟୋ ଓରନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ମୀ-ହିଂସାୟଂ, ଈଲୋପୋ, ମୟତି ହିଂସତୀତି ମୋରୋ=ମୟୂରୋ। କସ-ଗମନେ, ଅସ୍ସି , କସତି ଗଚ୍ଛତୀତି କିସୋରୋ=ପଠମୱୟୋ ଅସ୍ସୋ। ମହୀୟତି ପୂଜୀୟତୀତି ମହୋରୋ=ୱମ୍ମିକୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୭୫। କୁତୋ ଏରକା।

କୁ-ସଦ୍ଦେତୀମସ୍ମା ଏରକ ହୋତି। ‘‘ଯୁୱଣ୍ଣାନମିଯଡ଼ୁୱଡ ସରେ’’ତି (୫।୧୩୬) ଉୱଙ୍, କୱତି ନଦତୀତି କୁୱେରୋ=ୱେସ୍ସୱଣୋ।

୧୭୬। ଭୂ ସୂହି ରିକା।

ଭୂସତ୍ତାଯଂ, ସୂ-ପସୱନେ, ଏତେହି ରିକ ହୋତି। ଭୱତୀତି ଭୂରି=ପହୂତଂ, ଙୀମ୍ହି ଭୂରୀ=ମେଧା। ସୱତି ହିତଂ ପସୱତୀତି ସୂରି=ୱିଚକ୍ଖଣୋ।

୧୭୭। ମୀ କସୀ ନୀହି ରୁ।

ମୀ-ହିଂସାଯମିଚ୍ଚସ୍ମା, କପୁଵ୍ଵା ସଯତିସ୍ମା, ନଯତିସ୍ମା ଚ ରୁ ହୋତି। ରଂସୀହି ଅନ୍ଧକାରଂ ମୀଯତି ହିଂସତୀତି ମେରୁ=ସିରେରୁ, କେ ଜଲେ ସଯତି ପୱତ୍ତତୀତି କସେରୁ=ତିଣୱିସେସୋ। ଅତ୍ତନିସ୍ସିତେ ସୁନ୍ଦରତ୍ତଂ ନେତି ପାପେତୀତି ନେରୁ=ପଵ୍ଵତୋ।

୧୭୮। ସିନା ଏରୁ।

ସିନା-ସୋଚେଯ୍ୟେତୀମସ୍ମା ଏରୁ ହୋତି। ସିନାତି ସୁଚିଂ କରୋତୀତି ସିନେରୁ=ପଵ୍ଵତରାଜା।

୧୭୯। ଭୀ ରୁହି ରୁକ।

ଭୀ-ସଯେ, ରୁ-ସଦ୍ଦେ, ଏତେହି ରୁକ ହୋତି। ଭାଯନ୍ତି ଏତସ୍ମାତି ଭୀରୁ=ଭଯାନକୋ। ରୱତୀତି ରୁରୁ=ମିଗୋ।

୧୮୦। ତମା ବୂଲୋ।

ତମ-ଭୂସନେତୀମସ୍ମା ବୂଲୋ ହୋତି। ମୁଖଂ ତମେତି ଭୂସେତୀତି ତମ୍ବୂଲଂ=ମୁଖଭୂସନଂ।

୧୮୧। ସିତୋ ଲକୱାଲା।

ସି-ସେୱାଯମିଚ୍ଚସ୍ମା ଲକୱାଲୈଚ୍ଚେତେ ପଚ୍ଚଯା ହୋନ୍ତି। ସତ୍ତେହି ସେୱୀଯତୀତି ସିଲା=ପାସାଣୋ, ସେଲୋ=ପଵ୍ଵତୋ। ଜଲଂ ସେୱତୀତି ସେୱାଲୋ=ଜଲତିଣଂ।

୧୮୨। ମଙ୍ଗ କମ ସମ୍ବ ସବ ସକ ୱସ ପିସ କେୱ କଲ ପଲ୍ଲ କଠ ପଟ କୁଣ୍ଡ ମଣ୍ଡା ଅଲୋ।

ମଙ୍ଗ-ମଙ୍ଗଲ୍ୟେ, କମ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, ସମ୍ବ-ମଣ୍ଡନେ, ସବୈତି ଅସ୍ସେୱ କତମଲୋପସ୍ସ ନିଦ୍ଦେସୋ, ସକ-ସତ୍ତିଯ, ୱସ-ନିୱାସେ, ପିସଗମନେ, କେୱ-ସେୱନେ, କଲ-ସଙ୍ଖ୍ୟାନେ, ପଲ୍ଲ-ଗମନେ, କଠ କିଚ୍ଛଜୀୱନେ, ପଟ-ଗମନତ୍ଥୋ, କୁଣ୍ଡ-ଦାହେ, ମଣ୍ଡ-ଭୂସନେ, ଏତେହି ଅଲୋ ହୋତି। ମଙ୍ଗନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତେନ ୱୁଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି ମଙ୍ଗଲଂ=ପସତ୍ଥଂ। କାମୀଯତୀତି କମଲଂ-ପଙ୍କଜଂ। ସମ୍ବତି ମଣ୍ଡେତୀତି ସମ୍ବଲଂ=ପାଥେଯ୍ୟଂ। ସବଲଂ=ୱିସଭାଗ ୱଣ୍ଣୱନ୍ତଂ। ସକ୍କୋତି ୱତ୍ତୁନ୍ତି ସକଲଂ=ସଵ୍ଵଂ। ୱସତୀତି ୱସଲୋ=ସୁଦ୍ଦୋ। ପିଯଭାୱଂ ପିସତି ଗଚ୍ଛତୀତି ପେସଲୋ=ପିଯସୀଲୋ। କେୱତି ପୱତ୍ତତୀତି କେୱଲଂ=ସକଲଂ। କଲୀଯତି ପରିମୀଯତି ଉଦକମେତେନାତି କଲଲଂ=ଅପତ୍ଥିନ୍ନଂ, ପଲ୍ଲତି ଆଗଚ୍ଛତି ଉଦକମେତସ୍ମାତି ପଲ୍ଲଲଂ=ଅପ୍ପୋଦକୋ ସରୋ। କଠନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଦୁକ୍ଖେନ ଯନ୍ତୀତି କଠଲଂ=କପାଲଖଣ୍ଡଂ, ପଟତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ପଟଲଂ=ସମୂ- ହୋ । ଘଂସେନ କୁଣ୍ଡତି ଦହତୀତି କୁଣ୍ଡଲଂ=କଣ୍ଣାଭରଣଂ। ମଣ୍ଡୀଯତି ପରିଚ୍ଛେଦକରଣୱସେନ ଭୂସୀଯତୀତି ମଣ୍ଡଲଂ=ସମନ୍ତତୋ ପରିଚ୍ଛିନ୍ନଂ।

୧୮୩। ମୁସା କଲୋ।

ମୁସତିସ୍ମା କଲୋ ହୋତି। ମୁସତି ଏତେନାତି ମୁସଲୋ=ଅଯୋଗ୍ଗୋ।

୧୮୪। ଥଲାଦଯୋ।

ଥଲଆଦଯୋ କଲନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଠସ୍ସ ଥୋ, ପୁବ୍ବସରଲୋପୋ, ତିଟ୍ଠନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଥଲଂ=ଉନ୍ନତପ୍ପଦେସୋ। ପା-ପାନେ, ଉପ୍ପୁବ୍ବୋ, ଦ୍ୱିଭାୱସରଲୋପା, ଉଦକଂ ପିୱତୀତି ଉପ୍ପଲଂ=କୁୱଲଯଂ। ପତିସ୍ସ ପାଟଂ, ପତତି ଗଚ୍ଛତି ପରିପାକନ୍ତି ପାଟଲଂ=ଫଲଂ, ତମ୍ବୱଣ୍ଣଂ କୁସୁମଞ୍ଚ। ବଂହିସ୍ସ ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ବଂହତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ବହଲଂ=ଘନଂ। ଚୁପିସ୍ସ ଉସ୍ସ ଅତ୍ତଂ, ଚୁପତି ଏକତ୍ଥ ନ ତିଟ୍ଠତୀତି ଚପଲୋ=ଅନୱଟ୍ଠିତୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୮୫। କୁଲା କାଲୋ ଚ।

କୁଲ-ପତ୍ଥାରେତୀମସ୍ମା କାଲୋ ହୋତି କଲୋ ଚ। କୁଲତି ଅତ୍ତନୋ ସିପ୍ପଂ ପତ୍ଥରତୀତି କୁଲାଲୋ=କୁମ୍ଭକାରୋ। କୁଲତି ପକ୍ଖେ ପସାରେତୀତି କୁଲଲୋ=ପକ୍ଖିଜାତି।

୧୮୬। ମୁଠଆଲାଦଯୋ।

ମୁଠଆଲଆଦଯୋ କାଲନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ମୀଲ-ନିମୀଲନେ, ଉତ୍ତଠଅତାନି, ଉଦ୍ଧଟମତ୍ତେ ନିମୀଲତୀତି ମୁଠଆଲଂ=ଭିସଂ। ବଲ-ପାଣନେ, ଇତ୍ତ-ଠଅତ୍ତାନି , ମୂସିକାଦିଖାଦନେନ ବଲତି ଜୀୱତୀତି ବିଠଆଲୋ=ମଜ୍ଜାରୋ। କପ୍ପିସ୍ସ ସଂଯୋଗାଦିଲୋପୋ, କପ୍ପନ୍ତି ଜୀୱିକଂ ଏତେନାତି କପାଲଂ=ଘଟାଦିଖଣ୍ଡଂ। ପୀ ତପ୍ପନେ। "ଯୁୱଣ୍ଣାନମିଯଙୁୱଙ ସରେ"ତି (୫।୧୩୬) ଇଯଙ, ଅତ୍ତନୋ ଫଲେନ ସତ୍ତେ ସନ୍ତପ୍ପେତୀତି ପିଯାଲୋ-ରୁକ୍ଖୋ। କୁଣ-ସଦ୍ଦେ, ୱାତସମୁଟ୍ଠିତା ୱୀଚିମାଲା ଏତ୍ଥ କୁଣନ୍ତି ନଦନ୍ତୀତି କୁଣାଲୋ=ଏକୋ ମହାସରୋ। ୱିସ-ପୱିସନେ, ପୱିସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱିଲୋ=ୱିହିଣ୍ଣୋ। ପଲ-ଗମନେ, ୱାତେନ ପଲତି ଗଚ୍ଛତୀତି ପଲାଲଂ=ସସ୍ସାନମୁପନୀତଧଞ୍ଞାନଂ ନାଠଅପତ୍ତାନି। ସରତିସ୍ସ ସିଗୋ, ସସାଦଯୋ ସରତି ହିଂସତୀତି ସିଗାଲୋ=କୋତ୍ଥୁ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୮୭। ଚଣ୍ଡ ପତା ଣାଲୋ।

ଚଣ୍ଡ-ଚଣ୍ଡିକ୍କେ, ପତ ପଥ-ଗମନେ, ଏତେହି ଣାଲୋ ହୋତି। ଚଣ୍ଡେତି ପୀଠଏତୀତି ଚଣ୍ଡାଲୋ=ମାତଙ୍ଗୋ, ପତତି ଅଧୋଗଚ୍ଛତୀତି ପାତାଲଂ=ରସାତଲଂ।

୧୮୮। ମାଦିତୋ ଲୋ।

ମା-ମାନେ, ଇ-ଅଜ୍ଝେନଗତୀସୁ, ପୀ-ତପ୍ପନେ, ଦୂ-ପରିତାପେ, ଏୱମାଦୀହି ଲୋ ହୋତି। ମୀଯତି ପରିମୀଯତୀତି ମାଲା=ପନ୍ତି। ଏତି ଗଚ୍ଛତୀତି ଏଲା=ସୁଖୁମେଲା। ପିଣେତି ତପ୍ପେତି ଏତ୍ଥାତି ପେଲା=ଆସିତ୍ତକୂପଧାନଂ। ଦୂଯତି ପରିତାପେତୀତି ଦୋଲା=କୀଠଅନଯାନକଂ। କଲସଙ୍ଖ୍ୟାନେ, କଲନଂ କଲ୍ଲଂ=ଯୁତ୍ତଂ।

୧୮୯। ଅନ ସଲ କଲ କୁକ ସଠ ମହା ଇଲୋ।

ଅନ-ପାଣନେ, ସଲ-ଗମନେ, କଲ-ସଙ୍ଖ୍ୟାନେ, କୁକ ୱକ-ଆଦନେ, ସଠ-କିତୱେ, ଅରହ ମହ-ପୂଜାଯଂ, ଏତେହି ଇଲୋ ହୋତି। ଅନତି ପୱତ୍ତତୀତିଅନିଲୋ=ମାଲୁତୋ। ସଲତି ଗଚ୍ଛତୀତି ସଲିଲଂ=ଜଲଂ। କଲତି ପୱତ୍ତତୀତି କଲିଲଂ=ଗହନଂ। କୁକତି ଅତ୍ତନୋ ନାଦେନ ସତ୍ତାନଂ ମନଂ ଗଣ୍ହାତୀତି କୋକିଲୋ=ପରପୁଟ୍ଠୋ। ସଠତି ୱଞ୍ଚେତୀତି ସଠିଲୋ=ସଠୋ। ମହୀଯତି ପୂଜୀଯତୀତି ମହିଲା=ଇତ୍ଥୀ।

୧୯୦। କୁଟା କିଲୋ।

କୁଟ-କୋଟିଲ୍ଲେତୀମସ୍ମା କିଲୋ ହୋତି। ଅକୁଟି କୁଟିଲତ୍ତମଗମୀତି କୁଟିଲୋ=ୱଙ୍କୋ।

୧୯୧। ସିଥିଲାଦଯୋ।

ସିଥିଲଆଦଯୋ କିଲନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସହ ଖମାଯଂ, ସହିସ୍ସ ସିଥତ୍ତଂ, ସହିତୁମଲନ୍ତି ସିଥିଲଂ=ଅଦଠହଂ। କମ୍ପିସ୍ସ ସଂଯୋଗାଦିଲୋପୋ, ପରଦୁକ୍ଖେ ସତି କମ୍ପତୀତି କପିଲୋ=ଇସି। କବ-ୱଣ୍ଣେ, ବସ୍ସ ପୋ, ଅକବି ନୀଲାଦିୱଣ୍ଣତ୍ତମଗମୀତି କପିଲୋ=ୱଣ୍ଣୱିସେସୋ। ମଥିସ୍ସ ମିଥୋ, ମଥୀଯତୀତି ମିଥିଲା=ପୂରୀ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୯୨। ଚଟ କଣ୍ଡ ୱଙ୍ଟ ପୁଥା କୁଲୋ।

ଚଟ-ଭେଦନେ, କଣ୍ଡ-ଛେଦନେ, ୱଙ୍ଟ-ୱଉନେ, ପୁଥ ପଥ-ୱିନ୍ଥାରେ, ଏତେହି କୁଲୋ ହୋତି। ଚଟତି ମିତ୍ତେ ଭିନ୍ଦତୀତି ଚଟୁଲୋ=ଚାଟୁକାରୀ। କଣ୍ଡୀଯତି ଛିନ୍ଦୀଯତୀତି କଣ୍ଡୁଲୋ=ରୁକ୍ଖୋ। ୱଙ୍ଟତୀତି ୱଟ୍ଟୁଲୋ=ପରିମଣ୍ଡଲୋ। ଅପତ୍ଥରୀତି ପୁଥୁଲୋ=ୱିନ୍ଥାରୋ।

୧୯୩। ତୁମୁଲାଦୟୋ।

ତୁମୁଲଆଦୟୋ କୁଲନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ତମ ଖେଦନେ, ଅସ୍ସୁ, ଅତମି ୱିଚ୍ଛିଣ୍ଣୱମଗମୀତି ତୁମୁଲୋ=ପଞ୍ଚଟୋ। ତମିସ୍ସ ତୁକ, ତମୀଯତି ୱିକାରମାପାଦୀଯତୀତି ତଣ୍ଡୁଲୋ=ୱୀହିସାରୋ। ନିପୁବ୍ବସ୍ସ ଚିନାତିସ୍ସ ଇଲୋପୋ, ଅଞ୍ଚିକେହି ନିଚୀଯତେତି ନିଚୁଲୋ=ହିଜ୍ଜଲୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୯୪। କଲ୍ଲ କପ ତକ୍କ ପଟା ଓଲୋ।

କଲ୍ଲ-ସଦ୍ଦେ, କପ-ଅଚ୍ଛାଦନେ, ତକ୍କ-ୱିତକ୍କେ, ପଟ-ଗମନେ, ଏତେହି ଓଲୋ ହୋତି। ୱାତୱେଗେନ ସମୁଦ୍ଦତୋ ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା କଲ୍ଲତି ନଦତୀତି କଲ୍ଲୋଲୋ=ମହାୱୀଚି। କପତି ଦନ୍ତେ ଅଚ୍ଛାଦତୀତି କପୋଲୋ=ୱଦନେକଦେସୋ। ତକ୍କୀଯତୀତି ତକ୍କୋଲଂ=କୋଲକଂ। ପଟତି ବ୍ଯାଧିମେତେନ ଗଚ୍ଛତୀତି ପଟୋଲୋ=ତିତ୍ତକୋ।

୧୯୫। ଅଙ୍ଗା ଉଲୋଲୀ।

ଅଙ୍ଗ-ଗମନତ୍ଥୋ, ଏତସ୍ମା ଉଲୌଲୀ ହୋନ୍ତି। ଅଙ୍ଗନ୍ତି ଏତେନ ଜାନନ୍ତୀତି ଅଙ୍ଗୁଲଂ=ପମାଣଂ। ଅଙ୍ଗତି ଉଗ୍ଗଚ୍ଛତୀତି ଅଙ୍ଗଲି=କରସାଖା।

୧୯୬। ଅଞ୍ଜାଲି।

ଅଞ୍ଜ-ବ୍ଯତ୍ତି ମକ୍ଖନ ଗତି କନ୍ତୀସୁ, ଏତସ୍ମା ଅଲି ହୋତି। ଅଞ୍ଜେତି ଭତ୍ତିମନେନ ପକାସେତୀତି ଅଞ୍ଜାଲି=କରପୁଟୋ।

୧୯୭। ଛଦା ଲି।

ଛଦ-ସଂୱରଣେ, ଏତସ୍ମା ଲି ହୋତି। ଛାଦେତୀତି ଛଲ୍ଲୀ=ସକଲିକା।

୧୯୮। ଅଲ୍ଯାଦୟୋ।

ଅଲ୍ଲିଆଦୟୋ ଲିଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଅର-ଗମନେ, ଅରତି ପୱତ୍ତତୀତି ଅଲ୍ଲି=ରୁକ୍ଖୋ। ନଯତିସ୍ସ ଏତ୍ତାଭାୱୋ, ଅତ୍ତିକେହି ନୀଯତୀତି ୪ ନୀଲି, ଙୀମ୍ହି ନୀଲୀ=ଗଚ୍ଛଜାତି। "ସରମ୍ହା ଦ୍ୱେ"ତି (୧।୩୪) ଲସ୍ସ ଦ୍ୱିଭାୱେ ରସ୍ସତ୍ତେ ଚ ନିଲ୍ଲୀତିପି ହୋତି। ପାଲିସ୍ସ ପା, ପାଲେତି ରକ୍ଖତୀତି ପାଲି, ଙୀମ୍ହି ପାଲୀ=ପନ୍ତି। ପାଲିସ୍ସ ପଲୋ, ପାଲେତି ରକ୍ଖତୀତି ପଲ୍ଲି=କୁଟି। ଚୁଦ-ଚୋଦନେ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ, ଚୋଦୀଯତୀତି ଚୁଲ୍ଲି=ଉଦ୍ଧନଂ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୧୯୯। ପିଲାଦୀହ୍ୱୋ।

ପିଲ-ୱଉନେ, ପଲ୍ଲ-ଗମନେ, ପଣ-ବ୍ଯୱହାରଥୁତୀସୁ, ଏୱମାଦୀହି ଅୱୋ ହୋତି। ପିଲ୍ଲତେତି ପେଲୱୋ=ଲହୁ। ପଲ୍ଲତୀତି ପଲ୍ଲୱୋ=କିସଲଯଂ। ପଣୀଯତୀତି ପଣୱୋ=ମୁଦଙ୍ଗୋ। ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୦୦। ସାଲଅୱାଦୟୋ।

ସାଲଅୱଆଦୟୋ ଅୱନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସଲ-ଗମନତ୍ଥୋ, ଉପନ୍ତସ୍ସ ଦୀଘୋ ଢଅଉଞ୍ଚ ନିପାତନା। ସଲତି ପୱତ୍ତତୀତି ସାଢଅ ୱୋ=ଅଭିସଙ୍ଖତଂ ବଦରାଦିଫଲଖାଦନୀଯଂ। କିତ-ନିୱାସେ, ଏତ୍ତାଭାୱୋ, କେତତୀତି କିତୱୋ=ଜୂତକାରୋ, ଚୋରୋ ଚ। ମୂ-ବନ୍ଧନେ, ଉସ୍ସ ରସ୍ସତ୍ତଂ, ତୁଞ୍ଚ ଚାୱସ୍ସ, ମୁନାତି ବନ୍ଧତୀତି ମୁତୱୋ=ଚଣ୍ଡାଲୋ। ୱଲ ୱଲ୍ଲ-ସଂୱରଣେ, ଢଅତ୍ତଂ, ୱଲତି, ୱଲ୍ଲତେତି ୱା ୱଢଅୱା=ତୁରଙ୍ଗକନ୍ତା। ମୁର-ସଂୱେଢଅନେ,

ମୁରୀୟତୀତି ମୁରଣ୍ଡୋ=ମୁଦଙ୍ଗୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୦୧। ସରା ଆଣ୍ଡୋ।

ସରତିସ୍ମା ଆଣ୍ଡୋ ହୋତି। ସରତି ପୱତ୍ତତୀତି ସରାଣ୍ଡୋ=ଭାଜନୱିସେସୋ।

୨୦୨। ଅଲ ମଲ ବିଲା ଣୁଣ୍ଡୋ।

ଅଲ-ବନ୍ଧନେ , ମଲ ମଲ୍ଲ-ଧାରଣେ, ବିଲ-ଭେଦନେ, ଏତେହି ଣୁଣ୍ଡୋ ହୋତି। ଲତାହି ଅଲୀୟତୀତି ଆଲୁଣ୍ଡୋ=ଗଚ୍ଛଜାତି। ମଲତି ଧାରେତୀତି ମାଲୁଣ୍ଡୋ=ପତ୍ତଲତା। ବିଲତି ଭିନ୍ଦତୀତି ବେଲୁଣ୍ଡୋ=ରୁକ୍ଖୋ।

୨୦୩। ଗାତ୍ୱୀ ୱୋ।

କା ଗା-ସଦ୍ଦେତୀମସ୍ମା ଇୱୋ ହୋତି। ଗାୟନ୍ତି ଏତାୟାତି ଗୀୱା=ଗଲୋ।

୨୦୪। ସୁତୋ କ୍ୱତ୍ୱା।

ସୁ-ସୱନେତୀମସ୍ମା କ୍ୱ କ୍ୱା ହୋନ୍ତି। ସୁଣାତୀତି ସୁୱୋ=କୀରୋ। ସୁୱା=ସୁଣୋ।

୨୦୫। ୱିଦ୍ୱା।

ୱିଦତିସ୍ମା କ୍ୱା ପରରୂପାଭାୱୋ ଅ ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ୱିଦତି ଜାନାତୀତି ୱିଦ୍ୱା=ୱିଦୂ।

୨୦୬। ଥୁତୋ ରେଣ୍ଡୋ।

ଥୁ-ଅଭିହ୍ୱୱେ, ଏତସ୍ମା ରେଣ୍ଡୋ ହୋତି। ଥୱତି ସିଞ୍ଚତୀତି ଥେଣ୍ଡୋ=ଫୁସିତଂ।

୨୦୭। ସମା ରିଣ୍ଡୋ।

ସମ-ଉପସମେ, ଏତସ୍ମା ରିଣ୍ଡୋ ହୋତି। ସମେତି ଉପସମେତୀତି ସିଣ୍ଡୋ=ଉମାପତି, ସିୱା=ସିଗାଲୋ, ସିୱଂ=ସନ୍ତି।

୨୦୮। ଛଦା ରୱି।

ଛଦ-ସଂୱରଣେ , ଏତସ୍ମା ରୱି ହୋତି। ଛାଦେତୀତି ଛୱି=ଜୁତି।

୨୦୯। ପୂର ତିମା କିସୋ ରସ୍ସୋ ଚ।

ପୂର-ପୂରଣେ, ତିମ-ତେମନେ, ଏତେହି କିସୋ ହୋତି ଉସ୍ସ ରସ୍ସୋ ଚ। ପୂରେତୀତି ପୁରିସୋ=ପୁମା। (ପୁରେ ଉଚ୍ଚଟ୍ଠାନେ ସେତି ପୱତ୍ତତୀତି ୱା ପୁରିସୋ=ସୋୱା।) ତେମେତୀତି ତିମିସଂ=ତମୋ।

୨୧୦। କରା ଈସୋ।

କରୋତିସ୍ମା ଈସୋ ହୋତି। କରୀୟତୀତି କରୀସଂ=ଗୂଥଂ।

୨୧୧। ସିରୀସାଦୟୋ।

ସିରୀସଆଦୟୋ ଈସନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ସରତିସ୍ସ ଅସ୍ସି, ସପ୍ପଦଟ୍ଟକାଲାଦୀସୁ ସରୀୟତୀତି ସିରୀସୋ=ରୁକ୍ଖୋ। ପୂରିସ୍ସ ରସ୍ସତ୍ତଂ, ପୂରେତୀତି

ପୁରୀସଂ=ଗୂଥଂ। ତଲିସ୍ସ ଦୀଘୋ, ତଲତି ସତ୍ତାନଂ ପତିଟ୍ଠାନଂ ଭୱତୀତି ତାଲୀସଂ=ଓସଧିୱିସେସୋ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୧୨। କରା ରିଙ୍ଖିସୋ।

କରୋତିସ୍ମା ରିଙ୍ଖିସୋ ହୋତି। କରୀଯତୀତି କିଙ୍ଖିସଂ=ପାପଂ।

୨୧୩। ସସାସ ୱସ ୱିସ ହନ ୱନ ମନାନ କମା ସୋ।

ସସ-ଗତି ହିଂସା ୱିସ୍ସସ ପାଣନେସୁ, ଅସ-ଖେପନେ, ୱସ-ନିୱାସେ, ୱିସ-ପୱିସନେ, ହନ-ହିଂ ସାଯଂ, ୱନ ସନ-ସମ୍ଭତ୍ତିଯଂ, ମନ-ଞାଣେ, ଅନ-ପାଣନେ, କମ-ଇଚ୍ଛାଯଂ, ଏତେହି ସୋ ହୋତି, ସସନ୍ତି ଜୀୱନ୍ତି ସତ୍ତା ଏତେନାତି ସସ୍ସଂ=କଲମାଦି, ଅସତି ଖିପତୀତି ଅସ୍ସୋ=ହଯୋ । ୱସନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ୱସ୍ସଂ=ସଂୱଚ୍ଛରୋ। ୱିସତୀତି ୱେସ୍ସୋ=ତତିଯୱଣ୍ଣୋ। ହଞ୍ଞତେତି ହଂସୋ=ସିତଚ୍ଛଦୋ। ୱନୋତି ପତ୍ଥରତୀତି ୱଂସୋ=ସନ୍ତାନୋ, ୱେଳୁ ଚ। ମଞ୍ଞତେତି ମଂସଂ=ପିସିତଂ, ଅନତି ଜୀୱତି ଏତେନାତି ଅଂସୋ=ଏକୋଟ୍ଠାସୋ, ଭୁଜସିରୋ ଚ। କାମୀଯତୀତି କଂସୋ=ପରିମାଣଂ।

୨୧୪। ଆମି ଥୁ କୁ ସୀତୋ ସକ।

ଆପୁବ୍ବୋ ମି-ପକ୍ଖେପେ, ଥୁ-ଅଭିତ୍ଥୱେ କୁ-ସଦ୍ଦେ, ସୀ-ସଯେ, ଏତେହି ସକ ହୋତି। ଆମୀଯତି ଅନ୍ତୋ ପକ୍ଖିପୀଯତୀତି ଆମିସଂ=ଭକ୍ଖଂ। ଥୱୀଯତୀତି ଥୁସୋ=ୱୀହିତଚୋ। କୱତି ୱାତେନ ନଦତୀତି କୁସୋ=ତିଣୱିସେସୋ। ସଯନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଊକାତି ସୀସଂ=ମୁଦ୍ଧା, କାଲତିପୁ ଚ।

୨୧୫। ଫସ୍ସାଦଯୋ।

ଫସ୍ସଆଦଯୋ ସକଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଫୁସ-ସମ୍ଫସ୍ସେ, ଉସ୍ସତ୍ତଂ, ଫୁସତୀତି ଫସ୍ସୋ=କାଯୱିଞ୍ଞାଣୱିସଯୋ। ଫୁସ୍ସୋ=ନକ୍ଖତ୍ତଂ। ପୁସ ପୋସନେ, ପୋସୀଯତୀତି ପୁସ୍ସଂ=ଫଲୱିସେସୋ। ଭୂ-ସତ୍ତାଯଂ, ଭୂସ୍ସ ରସ୍ସୋ, ଅଭୱୀତି ଭୁସଂ=ତୁଚ୍ଛଧଞ୍ଞଂ, ଅଂକିସ୍ସ ଉକ, ଅଙ୍କେତି ଅନେନ ଅଞ୍ଞେତି ଅଙ୍କୁସୋ=ଗଜପତୋଦୋ। ଫାଯ-ୱୁଦ୍ଧିଯଂ, ପପୁବ୍ବୋ, ଯଲୋପୋ, ଫାଯତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛତୀତି ପପ୍ଫାସଂ=ଦେହକୋଟ୍ଠାସୱିସେସୋ। କଲିସ୍ମା ସସ୍ସ ମାଞ୍ଞ, କୁଲିସ୍ମା ଚ, କଲୀଯତି ପରିମୀଯତୀତି କମ୍ମାସୋ=ସବଲୋ, କମ୍ମାସଂ=ପାପଂ। କୁଲତି ପତ୍ଥରତୀତି କୁମ୍ମାସୋ=ଭକ୍ଖୱିସେସୋ। ମନିସ୍ସ ଜୂକ, ମଞ୍ଞତି ସଧନତ୍ତଂ ଏତାଯାତି ମଞ୍ଜୂସା=କଟ୍ଠପେଳଆ। ପୀସ୍ସ ଯୂକ, ପିଣେତୀତି ପୀଯୂସଂ=ଅମତଂ। କୁଲ-ସଂୱରଣେ, ଇକ, କୁଲୀଯତି ସଂୱରୀଯତୀତି କୁଲିସଂ=ୱଜିରଂ । ବଲ-ସଂୱରଣେ, ଇକ, ଲସ୍ସ ଳଅତ୍ତଞ୍ଚ, ବଲତି ଏତେନ ମଚ୍ଛେ ଗଣ୍ହାତୀତି ବଳିସୋ=ମଚ୍ଛୱେଧନଂ। ମହିସ୍ସ ଏକ, ମହୀଯତୀତି ମହେସୀ=କତାଭିସେକା ପଧାନିତ୍ଥୀ, ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୧୬। ସୁତୋ ଣିସକ।

ସୁଣାତିସ୍ମା ଣିସକ ହୋତି। ସୁଣାତୀତି ସୁଣିସା=ପୁତ୍ତଭରିଯା।

୨୧୭। ୱେତାତ ଯୁ ପନାଲ କଲ ଚମା ଅସୋ।

ୱେତ-ସୁତ୍ତିଯୋ ଧାତୁ, ଅତ-ସାତଚ୍ଚଗମନେ, ଯୁ-ମିସ୍ସନେ, ପନଥୁତିଯଂ, ଅଲ-ବନ୍ଧନେ, କଲ-ସଙ୍ଖାନେ, ଚମ-ଅଦନେ, ଏତେହି ଅସୋ ହୋତି। ୱେତତି ପୱତ୍ତତୀତି ୱେତସୋ=ୱାନୀରୋ। ଅତତି ୱାତେରିତୋ ନିଚ୍ଚଂ ୱେଧତ୍ତଂ ଯାତୀତି ଅତସୋ=ୱନପ୍ପତିୱିସେସୋ ୱୀମ୍ହି ଅଭସୀ=ଗଚ୍ଛୱିସେସୋ। ଯୱୀଯତି ମିସ୍ସୀଯତୀତି ଯୱସୋ=ପସୁଘାସୋ। ପଞ୍ଞତେ ଥୱୀଯତେତି ପନସୋ=କଣ୍ଟକୀଫଲୋ। ଅଲୀଯତି ବନ୍ଧିଯତୀତି ଅଲସୋ=ମନ୍ଦକାରୀ। କଲୀଯତୀତି କଲସୋ=କୁମ୍ଭୋ। ଚମତି ଅଦତି ଅନେନାତି ଚମସୋ=ହୋମଭାଜନଂ।

୨୧୮। ୱଯ ଦିୱ କର କରେହ୍ୱସଣସକପାସକସା।

ୱଯତ୍ୱାଦୀହି ଅସଣଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ। ୱଯତି ଗଚ୍ଛତୀତି ୱାଯସୋ=କାକୋ। ଦିବ୍ବନ୍ତି ଏତ୍ଥାତି ଦିୱସୋ=ଦିନଂ। କରୀଯତୀତି କପ୍ପାସୋ=ସୁତ୍ତସମ୍ଭୱୋ। କିଙ୍ଖିସଂ କରୋତୀତି କକ୍କସୋ=ଫରୁସୋ।

୨୧୯। ସସ ମସ ଦଂସାସା ସୁ।

ସସାଦୀହି ସୁ ହୋତି। ସସତି ଜୀୱତୀତି ସସ୍ସୁ=ଜଯମ୍ପତୀନଂ ମାତା। ମସୀଯତୀତି ମସ୍ସୁ=ପୁରିସମୁଖେ ପୱଡ୍ଢଲୋମାନି। ''ଲୋପୋ''ତି (୧।୩୯) ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ, ଦଂସୀଯତି ବନ୍ଧମନେନାତି ଦସ୍ସୁ=ଚୋରୋ। ଅସୀଯତି ଖିପୀଯତୀତି ଅସ୍ସୁ=ବପ୍ପୋ।

୨୨୦। ୱିଦା ଦସୁକ।

ୱିଦିସ୍ମା ଦସୁକ ହୋତି। ୱିଦତି ଜାନାତୀତି ୱିଦ୍ଦସୁ=ୱିଦ୍ୱା।

୨୨୧। ସସା ରୀହୋ।

ସସତିସ୍ମା ରୀହୋ ହୋତି। ସସତି ହିଂସତୀତି ସୀହୋ=କେସରୀ।

୨୨୨। ଜୀୱାମା ହୋ ୱମା ଚ।

ଜୀୱ-ପାଣଧାରଣେ, ଅମ-ଗମନେ, ଏତେହୀ ହୋ ହୋତି, ୱମା ଚାନ୍ତାଦେସା ଯଥାକ୍କମଂ, ଆଦେସୱିଧାନଂ ପନ ପରରୂପବାଧନତ୍ଥଂ। ''ବ୍ୟଞ୍ଜନେ ଦୀଘରସ୍ସା''ତି (୧।୩୯) ରସ୍ସତ୍ତଂ, ଜୀୱନ୍ତି ଏତାଯାତି ଜିୱ୍ହା=ରସନା। ଅମତି ପୱତ୍ତତୀତି ଅମ୍ହଂ=ଅସ୍ମା। ପପୁବ୍ବେ ଅମତି ପୱତ୍ତତୀତି ପମ୍ହଂ=ପଖୁମଂ।

୨୨୩। ତଣ୍ହାଦଯୋ।

ତଣ୍ହାଆଦଯୋ ହନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ତସ-ପିପାସାଯଂ, ସସ୍ସ ଣତ୍ତଂ, ଏୱମୁପରି ଚ, ତସତି ପାତୁମିଚ୍ଛତି ଏତାଯାତି ତଣ୍ହା=ଲୋ ଭୋ। କସ-ୱିଲେଖନେ, କସତୀତି କଣ୍ହୋ=କାଢଓ। ଜୁତ-ଦିତ୍ତିଯଂ, ତସ୍ସ ଣତ୍ତଂ, ଓତ୍ତାଭାୱୋ ଚ, ଜୋତେତୀତି ଜୁଣ୍ହା=ଚନ୍ଦ- ପଭା । ମୀଲିସ୍ସ ଢଓ, ନିମୀଲନ୍ତ୍ୱନେନ ଅକ୍ଖୀନୀତି ମୀଢହଂ-ଗୂଥଂ। ଗାହିସ୍ସ ଢଓ, ଗଯ୍ହତୀତି ଗାଢହଂ, ଦହିସ୍ସ ଢଓ, ଦହତୀତି ଦଢହଂ, ବହିସ୍ସ ଢଓ, ଦୀଘୋ ଚ, ବହତି ୱୁଦ୍ଧିଂ ୱଚ୍ଛତୀତି ବାଢହଂ, ଏତେ ତଯୋ ଦଢହତ୍ଥା। ଗମିସ୍ସ ଅସ୍ସି, ଗଚ୍ଛତୀତି ଗିମ୍ହୋ-ନିଦାଘୋ। ପଟକଲାନଂ ଅକ ଚ, ପଟତି ଯାତୀତି ପଟହୋ=ଭେରିୱିସେସୋ। କଲୀଯତି ପରିମୀଯତି ଅନେନ ସୂରଭାୱୋତି କଲହୋ=ୱିୱାଦୋ। କଟୱରାନଂ ଆକ, କଟନ୍ତି ଏତ୍ଥ ଓସଧାଦିଂ ମଦ୍ଦନ୍ତୀତି କଟାହୋ=ଭାଜନୱିସେସୋ। ୱରୀଯତୀତି ୱରାହୋ=ସୂକରୋ। ଲୁନାତିସ୍ସ ଓ, ଲୁନାତି ଏତେନାତି ଲୋହଂ=ଅଯାଦି। ଏୱମଞ୍ଞେପି।

୨୨୪। ପଣୁସ୍ସହା ହିହୀ ଣୋଢଅଙ୍ଗ ଚ।

ପଣା ଉପୁବ୍ବସହା ଚ ହିହୀ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ, ଣଓଢଅଙ୍ଗ ଚାନ୍ତାଦେସା, ଆଦେସୱିଧାନସାମତ୍ଥିଯା ପରରୂପାଭାୱୋ, ପଣୀଯତି ୱୋହରୀଯତୀତି ପଣ୍ହି=ପାଦସ୍ସ ପଚ୍ଛାଭାଗୋ। ଉସ୍ସହତୀତି ଉସ୍ସାଢହୀ-ୱୀରିଯଂ।

୨୨୫। ଖୀ ମି ପୀ ଚୁ ମା ୱାକାହି ଢଓ ଉସ୍ସ ୱା ଦୀଘୋ ଚ।

ଖୀ-ଖଯେ, ମି-ପକ୍ଖେପେ, ପୀ-ତପ୍ପନେ, ଚୁ-ଚୱନେ, ମା-ମାନେ, ୱୀ ୱା-ଗମନେ, କା ଗା-ସଦ୍ଦେ, ଏତେହି ଢଓ ହୋତି, ଉକାରସ୍ସ ୱା ଦୀଘୋ ଚ। ଖୀଯତୀତି ଖେଲୋ=ଲାଲା। ମୀଯତି ପକ୍ଖିପୀଯତୀତି ମେଢଆ=ମସି। ପିଣେତୀତି ପେଢଆ=ଭାଜନୱିସେସୋ। ଚୱତୀତି ଚୂଢଆ=ସିଖା। ଚୋଢଓ=ପିଲୋତିକୋ। ମୀଯତି ପରିମୀଯତୀତି ମାଢଓ=ଏକକୂଟସଙ୍ଗହିତୋ ଅନେକକୋଣୱନ୍ତୋ ପତିସ୍ସଯୱିସେସୋ। ୱାତି ଗଚ୍ଛତୀତି ୱାଢଓ=ଚଣ୍ଡମିଗୋ। କାଯତି ଫରୁସଂ ୱଦତୀତି କାଢଓ=କଣ୍ହୋ, ୱୀମ୍ହି କାଢଈ=କଣ୍ହା।

୨୨୬। ଗୁତୋ ଢଅକ ଚ।

ଗୁ-ସଦ୍ଦେତୀମସ୍ମା ଢଅକ ହୋତି ଢଓ ଚ। ଗୱତି ପୱତ୍ତତି ଏତେନାତି ଗୁଢଓ=ଉଚ୍ଛୁୱିକାରୋ। ଗୋଢଓ=ଲକୁଣ୍ଡକୋ।

୨୨୭। ପଗୁଢଆଦଯୋ।

ପଙ୍ଗୁଢଅଆଦଯୋ ଢଅକ ଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ। ଖଞ୍ଜ-ଗତିୱେକଲ୍ଲେ, ପଙ୍ଗୁଆଦେସୋ, ଅଖଞ୍ଜି ଗତିୱେକଲ୍ଲମାପଜ୍ଜୀତି ପଙ୍ଗଢଓ=ପୀଠସପ୍ପୀ। କରୋତିସ୍ମା ଢଅସ୍ସ ଖଞ୍ଜ, କିଙ୍କିସଂ କରୋତୀତି କଲ୍ଲଢଓ=କୁରୂରୋ। କୁକତିସ୍ସ କୁକ, କୁକ୍କତି ପାପକାରୀହି ଆଦୀୟତୀତି କୁକ୍କୁଢଅଂ=ସଙ୍କୁ ସଂକିଣ୍ଣୋ ସୋବ୍ଭୋ। କୁକ୍କୁଢଓ=ଥୁସଗ୍ଗୀ। ମଂକିସ୍ସ ଉକ, ବିନ୍ଦୁ ଲୋପୋ ଚ, ମଂକେତି ୱନଂ ମଣ୍ଡେତୀତି ମକୁଢଓ=ଅୱିକସିତକୁସୁମଂ।

୨୨୮। ପାତୋ ଢଇ।

ପାତିସ୍ମା ଢଇ ହୋତି। ଅଙ୍ଗଂ ପାତି ରକ୍ଖତୀତି ପାଢଇ=ତନ୍ତି।

୨୨୯। ୱୀତୋ ଢଉ।

ୱୀତିସ୍ମା ଢଉ ହୋତି। ୱେତି ପୱତ୍ତତୀତି ୱେଢଉ=ୱେଣୁ।

(ଇତି ଅୱଗ୍ଗପଚ୍ଚଯୱିଧାନଂ)।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ବ୍ଯାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ

ଣ୍ୱାଦିକଣ୍ଡୋ ସତ୍ତମୋ।

ସୁତ୍ତଂ ଧାତୁ ଗଣୋ ଣ୍ୱାଦି, ନାମଲିଙ୍ଗାନୁସାସନଂ;

ଯସ୍ସ ତିଟ୍ଠତି ଜୀୱ୍ହଗ୍ଗେ, ସ ବ୍ଯାକରଣକେସରୀ।

ସମତ୍ତା ଚାଯଂ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୱୁତ୍ତି

ସତ୍ତହି ଭାଣୱାରେହି।

୧।

ଯସ୍ସ ରଞ୍ଞୋ ପଭାୱେନ, ଭାୱିତତ୍ତଯମାକୁଲଂ;

ଅନାକୁଲଂ ଦୁଲଦ୍ଧୀହି, ପାପଭିକ୍ଖୂହି ସବ୍ବସୋ।

୨।

ଲଙ୍କାଯ ମୁନିରାଜସ୍ସ, ସାସନଂ ସାଧୁ ସଣ୍ଠିକଂ;

ପୁଣ୍ଣଚନ୍ଦସମାଯୋଗା, ୱାରିଧୀୱ ୱିୱଦ୍ଧତେ।

୩।

ପରକ୍କମଭୁଜେ ତସ୍ମିଂ, ସଦ୍ଧାବୁଦ୍ଧିଗୁଣୋଦିତେ;

ମନୁୱଂସଦ୍ଧଜାକାରେ, ଲଙ୍କାଦୀପଂ ପସାସତି।

୪।

ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେନ ଥେରେନ, ଧୀମତା ସୁଚିୱୁତ୍ତିନା;

ରଚିତଂ ଯଂ ସୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟ-ମସନ୍ଦିଦ୍ଧ’ମନାକୁଲଂ।

୫।

ଅସେସୱିସୟବ୍ଯାପି, ଜିନବ୍ଯପ୍ପଥ ନିସ୍ସୟଂ;

ସଦ୍ଧସତ୍ତ’ମନାୟାସ-ସାଧ୍ୟଂ ବୁଦ୍ଧିୱଦ୍ଧନଂ।

୬।

ତସ୍ସ ୱୁତ୍ତି ସମାସେନ, ୱିପୁଲତ୍ଥପକାସନୀ;

ରଚିତା ପୁନ ତେନେୱ, ସାସନୁଜ୍ଜୋତକାରିନାତି।

ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନବ୍ଯାକରଣଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।